

**UCHWAŁA NR XXI/4/2021
RADY POWIATU WAŁBRZYSKIEGO**

z dnia 25 lutego 2021 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021 – 2030,

Na podstawie art. 4 ust. 1 oraz art. 12 pkt 4 i 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 920) **Rada Powiatu Wałbrzyskiego uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021 – 2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wałbrzyskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 4. Uchwała podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń w budynku Starostwa Powiatowego w Wałbrzychu.

Przewodnicząca Rady
Powiatu Wałbrzyskiego

Sylwestra Wawrzyniak

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Załącznik do Uchwały nr XXI/4/2021
Rady Powiatu Wałbrzyskiego
z dnia 25.02.2021r.

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wałbrzych, 2020 r.

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu

Aleja Wyzwolenia 20, 22, 22a, 24

53-300 Wałbrzych

tel. 74 84 60 700

e-mail: sekretariat@powiatwalbrzyski.pl

www.powiat.walbrzych.pl

Opracowanie, nadzór merytoryczny:

dr hab. Andrzej Raszkowski, prof. UEW

e-mail: andrzej.raszkowski@ue.wroc.pl

tel. 606 262 335

Academia.edu

<https://ue-wroc.academia.edu/AndrzejRaszkowski>

ResearchGate

https://www.researchgate.net/profile/Andrzej_Raszkowski

LinkedIn

<https://www.linkedin.com/in/andrzej-raszkowski/>

Spis treści

CZĘŚĆ I: WPROWADZENIE	4
1. Przesłanki opracowania nowej strategii	4
2. Cele strategiczne zawarte w strategiach rozwoju opracowanych przez samorządy miast i gmin powiatu wałbrzyskiego	6
3. Zgodność z dokumentami strategicznymi szczebla europejskiego, krajowego, ponadlokalnego	9
CZĘŚĆ II: DIAGNOZA	16
4. Diagnoza strategiczna powiatu wałbrzyskiego	16
4.1. Sfera społeczna	16
4.2. Sfera gospodarcza	36
4.3. Sfera środowiskowo-przestrzenna	45
CZĘŚĆ III: RAPORT Z BADAŃ	71
5. Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców powiatu	71
CZĘŚĆ IV: ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE	101
6. Analiza SWOT	101
7. Misja i wizja powiatu	106
8. Cele strategiczne, operacyjne i zadania do realizacji	107
9. Procedura aktualizacji strategii, monitoring i ewaluacja	110
10. Literatura pomocnicza	113
11. Spis wykresów	115
12. Spis tabel	118
13. Załączniki	119
13.1. Kwestionariusz ankietowy	119
Ankieta dla mieszkańców	119

CZĘŚĆ I: WPROWADZENIE

1. Przesłanki opracowania nowej strategii

Należy podkreślić, że strategia rozwoju powiatu wpisuje się w szersze działania na rzecz zrównoważonego rozwoju. Założenie to było często przypomniane w procesie konsultacji społecznych oraz przy okazji spotkań warsztatowych. Na potrzeby niniejszego opracowania zrównoważony rozwój można zdefiniować jako proces przemian, który zapewnia zaspokajanie potrzeb obecnego pokolenia bez umniejszania szans rozwojowych przyszłych generacji, w tym dzięki zintegrowanym działaniom w zakresie rozwoju gospodarczego, społecznego oraz w zakresie środowiska. W definicji tej zakłada się, że rozwój gospodarczy i cywilizacyjny obecnego pokolenia nie powinien odbywać się kosztem wyczerpywania zasobów nieodnawialnych i degradacji środowiska, dla dobra przyszłych pokoleń, które też będą posiadały prawa do dalszego rozwoju.

W perspektywie realizacji projektów europejskich zrównoważonego rozwoju, sprowadza się również do założenia, że rozwój społeczny i gospodarczy nie może pozostawać w konflikcie z interesami ochrony środowiska i ładu przestrzennego. Projektowane działania, które uwzględniają potrzeby przyszłych pokoleń, nie mogą naruszać równowagi przyrodniczej i przestrzennej. Wszystkie działania powinny być zatem realizowane z uwzględnieniem potrzeb zachowania różnorodności biologicznej, zbilansowanego podejścia do użytkowania zasobów przyrody, przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego oraz wymogów ochrony obszarów cennych przyrodniczo, w tym ich integralności i spójności.

W procesie prac nad strategią wypracowane zostały następujące cele strategiczne dla powiatu wałbrzyskiego:

- Cel strategiczny 1. Wzmocnienie kapitału ludzkiego, wzrost integracji społecznej;
- Cel strategiczny 2. Ochrona i kształtowanie walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego;
- Cel strategiczny 3. Wspieranie rozwoju gospodarczego powiatu, w tym rynku pracy;
- Cel strategiczny 4. Rozwój sektora turystyki;
- Cel strategiczny 5. Poprawa jakości usług publicznych, współpraca samorządowa, kształtowanie wizerunku powiatu;

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

- Cel strategiczny 6. Poprawa dostępności przestrzennej, wspieranie budownictwa mieszkaniowego;
- Cel strategiczny 7. Wyższa jakość edukacji.

Cel strategiczny horyzontalny przyjął brzmienie: **zrównoważony rozwój oraz wysoka jakość usług publicznych w Powiecie Wałbrzyskim**. Należy zaznaczyć, że opracowanie oraz efektywna implementacja dokumentu strategicznego powinny przynieść wymierne długofalowe korzyści dla powiatu wałbrzyskiego, wśród których można wymienić:

- przyspieszenie wzrostu gospodarczego,
- rozwój sektora turystycznego,
- przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym,
- niższy poziom bezrobocia,
- zwiększenie zaufania do władz lokalnych,
- wyższy poziom edukacji i tożsamości lokalnej,
- większą partycypację społeczną,
- wyższą świadomość ekologiczną,
- promocję dziedzictwa kulturowego,
- niższą liczbę osób wykluczonych społecznie,
- efektywniejsze zarządzanie publiczne,
- lepszą dostępność przestrzenną, w tym komunikacyjną.

Powiat będzie musiał odpowiednio reagować na liczne zjawiska, szanse i zagrożenia, w przyszłości, w tym m.in. starzenie się społeczeństwa, wykorzystanie funduszy europejskich, rozwój turystyki, poprawę infrastruktury technicznej, nowoczesną promocję samorządów. Należy podkreślić, że dokument powstawał w szczególnym trudnym czasie trwającej pandemii oraz u progu nowego okresu programowania funduszy europejskich 2021-2027. W procesie tworzenia strategii wykorzystano przede wszystkim dane Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, w ramach analiz desk reseach posiłkowano się ogólnie dostępną literaturą przedmiotu, dokumentami strategicznymi szczebla lokalnego, subregionalnego, krajowego. Ponadto w dokumencie wykorzystano materiały udostępnione przez Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu. Pracownicy Starostwa poprzez swoją wiedzę, zaangażowanie oraz profesjonalne podejście w sposób znaczący przyczynili się do powstania niniejszego opracowania.

2. Cele strategiczne zawarte w strategiach rozwoju opracowanych przez samorzady miast i gmin powiatu wałbrzyskiego

W celu szerszego spojrzenia na cele strategiczne Powiatu Wałbrzyskiego, przez pryzmat jego gmin, w poniższej tabeli zawarto cele, priorytety rozwojowe określone przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego, tj. gminy miejskie: **Boguszów-Gorce, Jedlina-Zdrój, Szczawno-Zdrój**; gminy miejsko-wiejskie: **Głuszycza, Mieroszów**; gminy wiejskie: **Czarny Bór, Stare Bogaczowice, Walim**. Analizowano tylko aktualne dokumenty, należy jednak mieć na uwadze, że część gmin była w tym czasie w trakcie opracowywania nowych strategii, najczęściej w horyzoncie czasowym do 2027 r.

Tabela 1. Cele strategiczne, priorytety rozwojowe gmin powiatu wałbrzyskiego

Gminna strategia	Cele strategiczne, priorytety rozwojowe
Strategia rozwoju Miasta Boguszów-Gorce na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none">• Priorytet 1. Dynamiczna gospodarka i rozwój przedsiębiorczości;• Priorytet 2. Atrakcyjne środowisko zamieszkania;• Priorytet 3. Sprawna i efektywna infrastruktura;• Priorytet 4. Aktywna społeczność;• Priorytet 5. Przyjazna przestrzeń turystyczna;• Priorytet 6. Nowy wizerunek Boguszowa–Gorc.
Strategii Rozwoju Gminy Czarny Bór na lata 2020-2027	<ul style="list-style-type: none">• Cel strategiczny 1. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej dla poprawy warunków życia mieszkańców gminy i ochrony środowiska;• Cel strategiczny 2. Zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie usług społecznych• Cel strategiczny 3. Rozwój gminy jako centrum turystyczno-rekreacyjnego i sportowego• Cel strategiczny 4. Rozwój gospodarczy i wsparcie lokalnej przedsiębiorczości
Strategia Rozwoju Gminy Głuszycza na lata 2012-2020	<ul style="list-style-type: none">• Cel strategiczny: Promocja i rozwój turystyki na terenie gminy;• Cel strategiczny: Promowanie i wspieranie aktywności sportowej;• Cel strategiczny: Rozszerzenie oferty kulturalnej i edukacyjnej dla mieszkańców i turystów;• Cel strategiczny: Dostosowanie infrastruktury technicznej i społecznej do potrzeb mieszkańców i turystów;• Cel strategiczny: Aktywacja społeczeństwa mająca na celu rozwiązywanie problemów społecznych (zmiana postawy biernej na aktywną);• Cel strategiczny: Wspieranie przedsiębiorczości i innowacyjności w oparciu o lokalny potencjał.
Strategia Rozwoju Gminy Jedlina-Zdrój na lata 2011-2020	<ul style="list-style-type: none">• Obszar strategiczny: Przedsiębiorczość i infrastruktura – gmina atrakcyjna dla biznesu zainteresowanego

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

	<p>uzdrowiskowym, ekologicznym, przestrzennym i historycznym rozwojem miasta;</p> <ul style="list-style-type: none">• Obszar strategiczny: Działalność kulturalna i infrastruktura społeczna – partycypacja mieszkańców w rozwój bezpiecznego i samorządowego miasta;• Obszar strategiczny: Turystyka, sport, rekreacja i środowisko naturalne atutem dla rozwoju miasta i poprawy jakości życia mieszkańców;• Obszar strategiczny. Promocja miasta – wspieranie rozwoju miasta i regionu poprzez angażowanie różnych środowisk w tym nauki i biznesu w poszukiwanie rozwiązań pozwalających osiągnąć przewagę konkurencyjną na rynku uzdrowiskowym i turystycznym.
Strategia Rozwoju Gminy Mioszów na lata 2020-2025	<ul style="list-style-type: none">• Cel priorytetowy 1. Wizerunek, promocja, komunikacja i współpraca;• Cel priorytetowy 2. Przedsiębiorczość i cyfryzacja;• Cel priorytetowy 3. Infrastruktura i ochrona środowiska;• Cel priorytetowy 4. Edukacja, ochrona zdrowia i bezpieczeństwo;• Cel priorytetowy 5. Kultura, sport, rekreacja i turystyka;• Cel priorytetowy 6. Rewitalizacja i mieszkalnictwo.
Strategia Gminy Stare Bogaczowice na lata 2012-2020	<ul style="list-style-type: none">• Priorytet: Turystyka i ekologia;• Priorytet: Kultura i sport;• Priorytet: Infrastruktura techniczna;• Priorytet: Infrastruktura społeczna, aktywizacja mieszkańców.
Strategia rozwoju Uzdrowiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój na lata 2020-2030	<ul style="list-style-type: none">• Cel strategiczny 1. Przedsiębiorczość i cyfryzacja;• Cel strategiczny 2. Uzdrowisko i turystyka;• Cel strategiczny 3. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego;• Cel strategiczny 4. Ochrona powietrza i zasobów naturalnych;• Cel strategiczny 5. Edukacja, ochrona zdrowia i bezpieczeństwo;• Cel strategiczny 6. Infrastruktura drogowa i techniczna;• Cel strategiczny 7. Rewitalizacja i mieszkalnictwo;• Cel strategiczny 8. Komunikacja i współpraca.
Strategia Rozwoju Gminy Walim na lata 2020-2027	<ul style="list-style-type: none">• Cel strategiczny 1. Rozwój turystyki;• Cel strategiczny 2. Tworzenie optymalnych warunków życia;• Cel strategiczny 3. Wspieranie podmiotów gospodarczych.

Źródło: opracowanie własne

Gdy porównamy cele zawarte w gminnych strategiach z celami określonymi w niniejszej strategii powiatowej praktycznie wszystkie one mieszczą się w jej spektrum merytorycznym. Pewne niewielkie różnicowanie dostrzec można jedynie w przypadku celów: atrakcyjne środowisko zamieszkania (Boguszów-Gorce); promowanie i wspieranie aktywności sportowej (Głuszycza); przedsiębiorczość i cyfryzacja, edukacja, ochrona zdrowia i bezpieczeństwo, rewitalizacja i mieszkalnictwo (Mioszów); przedsiębiorczość i cyfryzacja; rewitalizacja i mieszkalnictwo (Szczawno-Zdrój). Wspomniane różnicowanie dotyczy tylko sformułowań: środowisko zamieszkania, aktywność sportowa, cyfryzacja, ochrona zdrowia,

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

rewitalizacja. Podsumowując są to kwestie niuansów merytorycznych na poziomie celu strategicznego (w celach operacyjnych powiatu te kwestie odnajdują już swoje miejsce), generalnie wszystkie gminy z osobna oraz powiat wałbrzyski podążają w bardzo zbliżonym kierunku rozwojowym co jest dobrą prognozą na przyszłe lata i efektywną współpracę.

3. Zgodność z dokumentami strategicznymi szczebla europejskiego, krajowego, ponadlokalnego

W nawiązaniu do przeprowadzonej analizy zgodności Strategii rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030 z dokumentami szczebla krajowego i regionalnego należy podkreślić, że strategia powiatowa jest narzędziem, drogowskazem rozwojowym mającym na celu przyspieszenie rozwoju społeczno-ekonomicznego powiatu wałbrzyskiego. Rozwój ten powinien kształtować się w ramach zgodności głównych założeń strategicznych z kluczowymi dokumentami zewnętrznymi. Ponadto wspomniana zbieżność założeń, celów strategicznych w sposób znaczący usprawni proces pozyskiwania funduszy zewnętrznych, ze szczególnym uwzględnieniem środków europejskich w perspektywie budżetowej 2021-2027.

Na bazie analizy zamieszczonego zestawienia tabelarycznego można stwierdzić, że strategia powiatowa nacechowana jest bardzo dobrą zgodnością, zbieżnością z dokumentami strategicznymi wziętymi pod uwagę.

W ramach przeprowadzonej analizy pod uwagę wzięto następujące opracowania strategiczne:

- Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu wzbogacone słownictwo,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030,
- Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 roku,
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, „Strategia Rozwoju Sudety 2030”.

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Tabela 2. Zbieżność założeń strategii rozwoju powiatu z krajowymi i regionalnymi opracowaniami

Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 1. Wzmocnienie kapitału ludzkiego, wzrost integracji społecznej	
Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<ul style="list-style-type: none">• Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: zatrudnienie i umiejętności• Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: walka z ubóstwem
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<ul style="list-style-type: none">• Obszar: Spójność społeczna: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne• Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem: Budowa zintegrowanego systemu planowania rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	<ul style="list-style-type: none">• Cel 6 – Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”• Cel 11 – Wzrost społecznego kapitału rozwoju
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<ul style="list-style-type: none">• Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<ul style="list-style-type: none">• 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo• 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze• 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	<ul style="list-style-type: none">• 3.1 Kształtowanie postaw obywatelskich• 3.2 Wzrost społecznej integracji• 3.5 Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami• 3.6 Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych• 5.3 Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej
Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 roku	<ul style="list-style-type: none">• PRIORYTET 2. Trwałe partnerstwo• PRIORYTET 3. Aktywna i zdrowa społeczność
Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, „Strategia Rozwoju Sudety 2030”	<ul style="list-style-type: none">• 1.1 Wspieranie form integracji regionu• 2.3 Rozwój infrastruktury i usług „srebrnego sektora” (dla osób starszych)• 2.4 Aktywizacja społeczna osób starszych• 2.5 Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
Opracowanie strategiczne	
Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety	
Cel strategiczny 2. Ochrona i kształtowanie walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	
Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<ul style="list-style-type: none">• Zrównoważony rozwój: klimat, energia i mobilność
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<ul style="list-style-type: none">• Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów; Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności.	<ul style="list-style-type: none">• Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	ochrona i poprawa stanu środowiska <ul style="list-style-type: none">• Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<ul style="list-style-type: none">• Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<ul style="list-style-type: none">• 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	<ul style="list-style-type: none">• 1.4 Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich• 4.1 Poprawa stanu środowiska• 4.2 Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska• 4.3 Ochrona przed klęskami żywiołowymi• 4.4 Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego• 4.5 Ochrona obiektów i terenów dziedzictwa kulturowego• 4.6 Rozwój gospodarki cyrkularnej
Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 roku	<ul style="list-style-type: none">• PRIORYTET 2.1. Atrakcyjne i bezpieczne środowisko zamieszkania
Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, „Strategia Rozwoju Sudety 2030”	<ul style="list-style-type: none">• 4.1. Ochrona i rewitalizacja walorów przyrodniczych• 4.2. Ochrona, rewitalizacja i udostępnianie walorów kulturowych• 4.3 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych i produkcji energii ze źródeł odnawialnych
Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 3. Wspieranie rozwoju gospodarczego powiatu, w tym rynku pracy	
Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<ul style="list-style-type: none">• Zrównoważony rozwój: konkurencyjność• Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: zatrudnienie i umiejętności• Inteligentny rozwój: innowacje• Inteligentny rozwój: społeczeństwo cyfrowe
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<ul style="list-style-type: none">• Obszar: Reindustrializacja: Wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji• Obszar: Rozwój innowacyjnych firm: Zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych• Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa: Przemiany strukturalne sektora; Nowe formy działania i współpracy; Nowoczesne instrumenty wsparcia• Obszar: Spójność społeczna: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy• Obszar: Kapitał dla rozwoju: Trwałe zwiększenie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych• Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	<ul style="list-style-type: none">• Cel 1 – Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji• Cel 4 - Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki• Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<ul style="list-style-type: none">• Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<ul style="list-style-type: none">• 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo• 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze• 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym• 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	<ul style="list-style-type: none">• 1.1 Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów• 1.2 Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki• 1.3. Wzmacnianie innowacyjności, w tym ekoinnowacyjności regionu• 1.4 Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich• 3.3 Doskonalenie regionalnego i lokalnych rynków pracy
Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 roku	<ul style="list-style-type: none">• PRIORYTET 1.1. Dynamiczna gospodarka i innowacyjna przedsiębiorczość
Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, „Strategia Rozwoju Sudety 2030”	<ul style="list-style-type: none">• 1.1 Wspieranie form integracji regionu• 1.2 Tworzenie warunków do inkubacji i zakorzenienia się nowych MŚP• 1.3 Wspieranie innowacji w przedsiębiorstwach• 1.4 Wspieranie inicjatyw klastrowych i kooperacji biznes-nauka• 1.5 Tworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestycji
Opracowanie strategiczne	Zbiżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 4. Rozwój sektora turystyki	
Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<ul style="list-style-type: none">• Zrównoważony rozwój: konkurencyjność
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<ul style="list-style-type: none">• Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa: Przemiany strukturalne sektora; Nowe formy działania i współpracy; Nowoczesne instrumenty wsparcia• Obszar: Kapitał dla rozwoju: Trwałe zwiększenie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	<ul style="list-style-type: none">• Cel 4 - Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki• Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<ul style="list-style-type: none">• Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego	<ul style="list-style-type: none">• 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

2030	<p>gospodarczo</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze • 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	<ul style="list-style-type: none"> • 1.1 Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów • 1.2 Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki • 1.3. Wzmacnianie innowacyjności, w tym ekoinnowacyjności regionu • 1.4 Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich
Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 roku	<ul style="list-style-type: none"> • PRIORYTET 2. Atrakcyjna i konkurencyjna oferta turystyczna
Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, „Strategia Rozwoju Sudety 2030”	<ul style="list-style-type: none"> • 1.2 Tworzenie warunków do inkubacji i zakorzenienia się nowych MŚP • 1.5 Tworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestycji • 4.4 Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i uzdrowiskowej • 4.5 Zintegrowany marketing terytorialny
Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 5. Poprawa jakości usług publicznych, współpraca samorządowa, kształtowanie wizerunku powiatu	
Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<ul style="list-style-type: none"> • Inteligentny rozwój: innowacje • Inteligentny rozwój: społeczeństwo cyfrowe
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<ul style="list-style-type: none"> • Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem: Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców; Budowa zintegrowanego systemu planowania rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym • Obszar: E-państwo: Cyfrowe państwo usługowe • Obszar: Finanse publiczne: Stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne • Obszar: Efektywność wykorzystania środków UE: Wykorzystanie środków z budżetu UE w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 5 – Stworzenie Polski Cyfrowej • Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych • Cel 10 – Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<ul style="list-style-type: none"> • 1.2 Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki • 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów • 3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem • 3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

	<p>do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym</p> <ul style="list-style-type: none">• 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych• 3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	<ul style="list-style-type: none">• 2.1 Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej• 2.2 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych• 2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych
Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 roku	<ul style="list-style-type: none">• PRIORYTET 3.1. Promowanie i wzmocnienie pozytywnego wizerunku miejsca• PRIORYTET 2. Trwałe partnerstwo
Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, „Strategia Rozwoju Sudety 2030”	<ul style="list-style-type: none">• 3.4 Rozwój transportu publicznego (aglomeracyjnego, integrującego region)• 4.5 Zintegrowany marketing terytorialny
Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 6. Popraw dostępności przestrzennej, wspieranie budownictwa mieszkaniowego	
Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<ul style="list-style-type: none">• Zrównoważony rozwój: klimat, energia i mobilność• Zrównoważony rozwój: konkurencyjność
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<ul style="list-style-type: none">• Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów; Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych; Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	<ul style="list-style-type: none">• Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych• Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<ul style="list-style-type: none">• Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego• Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<ul style="list-style-type: none">• 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze• 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych• 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów• 3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	<ul style="list-style-type: none">• 1.4 Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich• 2.1 Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej• 5.1 Rozwój regionalnej sieci transportowej• 5.2 Wzrost dostępności regionalnej infrastruktury

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

	<p>informacyjnej o wysokich standardach funkcjonalno-użytkowych</p> <ul style="list-style-type: none">• 5.3 Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej
Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 roku	<ul style="list-style-type: none">• PRIORYTET 2.1. Atrakcyjne i bezpieczne środowisko zamieszkania• PRIORYTET 2. Sprawna i efektywna infrastruktura
Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, „Strategia Rozwoju Sudety 2030”	<ul style="list-style-type: none">• 2.1 Podnoszenie jakości infrastruktury społecznej i mieszkaniowej• 3.1 Dobra komunikacja regionu z zewnętrznymi biegunami wzrostu gospodarczego (Wrocław, Warszawa, Aglomeracja Śląska, Praga, Brno, Drezno, Berlin)• 3.2 Nowa jakość powiązań wewnętrznych między głównymi miastami i ośrodkami turystyczno-uzdrowiskowymi• 3.3 Upowszechnienie dostępu do Internetu wysokich prędkości• 3.4 Rozwój transportu publicznego (aglomeracyjnego, integrującego region)
Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 7. Wyższa jakość edukacji	
Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<ul style="list-style-type: none">• Inteligentny rozwój: innowacje• Inteligentny rozwój: edukacja• Inteligentny rozwój: społeczeństwo cyfrowe• Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: zatrudnienie i umiejętności
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<ul style="list-style-type: none">• Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	<ul style="list-style-type: none">• Cel 3 – Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki• Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<ul style="list-style-type: none">• Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<ul style="list-style-type: none">• 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego• 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	<ul style="list-style-type: none">• 3.1 Kształtowanie postaw obywatelskich• 3.4 Poprawa efektywności kształcenia
Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 roku	<ul style="list-style-type: none">• PRIORYTET 3. Aktywna i zdrowa społeczność
Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, „Strategia Rozwoju Sudety 2030”	<ul style="list-style-type: none">• 1.4 Wspieranie inicjatyw klastrowych i kooperacji biznes-nauka• 2.1 Podnoszenie jakości infrastruktury społecznej i mieszkaniowej• 2.2 Podwyższenie poziomu edukacji dzieci i młodzieży oraz dostosowanie do potrzeb rynku• 2.4 Aktywizacja społeczna osób starszych

Źródło: opracowanie własne

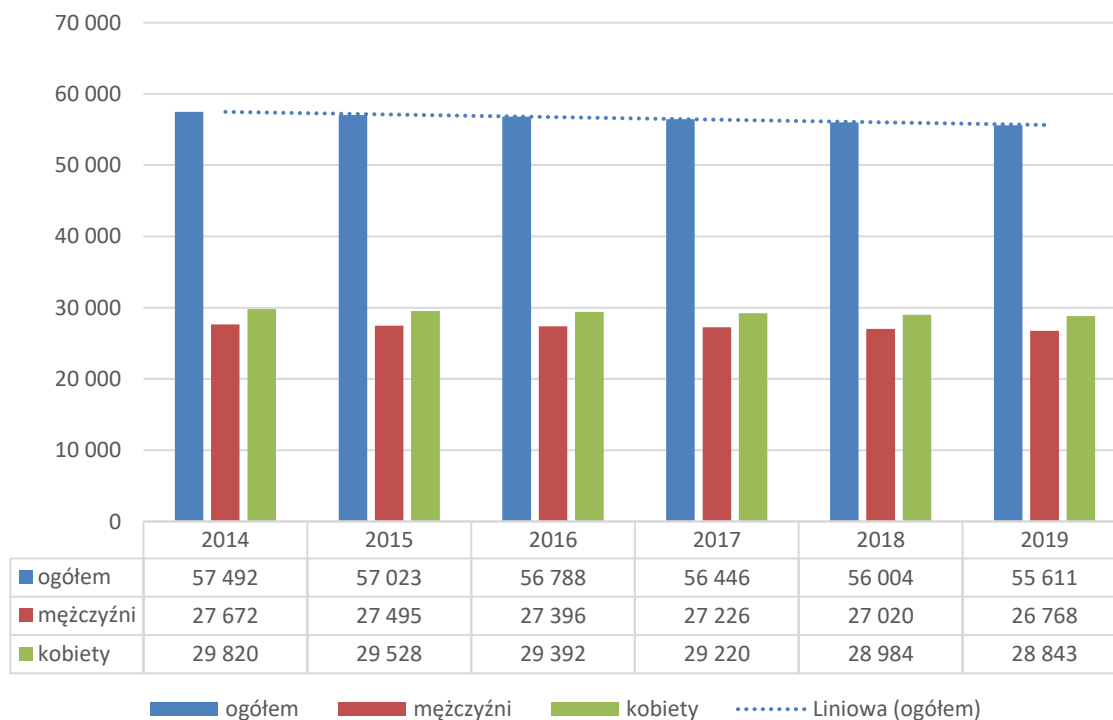
CZĘŚĆ II: DIAGNOZA

4. Diagnoza strategiczna powiatu wałbrzyskiego

4.1. Sfera społeczna

Analizując liczbę ludności mieszkańców powiatu wałbrzyskiego możemy zauważyć lekko spadkową tendencję. Spadek ten nie jest jednak znaczący w badanym okresie 2014-2019 i wyniósł 1881 osób. Zjawisko depopulacji jest powszechne w skali całego kraju, zmagają się z nim większość jednostek samorządu terytorialnego, wyjątkiem są ewentualnie duże ośrodki miejskie (np. Wrocław). Na tle omawianych przemian sytuacja powiatu nie jest najgorsza, natomiast należy cały czas podejmować działania w celu przyciągnięcia nowych mieszkańców i utrzymania obecnych. Relacja liczby kobiet do mężczyzn jest bardzo stabilna i wynosi około 52% do 48% w 2019 r. Martwić może natomiast procentowy spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym z 63,7% do 60,6%. Zaobserwowane w powiecie zjawisko, analogicznie jak depopulacja, ma ogólnopolski charakter, a działania zaradcze mają swoje źródła w decyzjach szczebla centralnego.

Wykres 1. Liczba ludności Powiatu Wałbrzyskiego

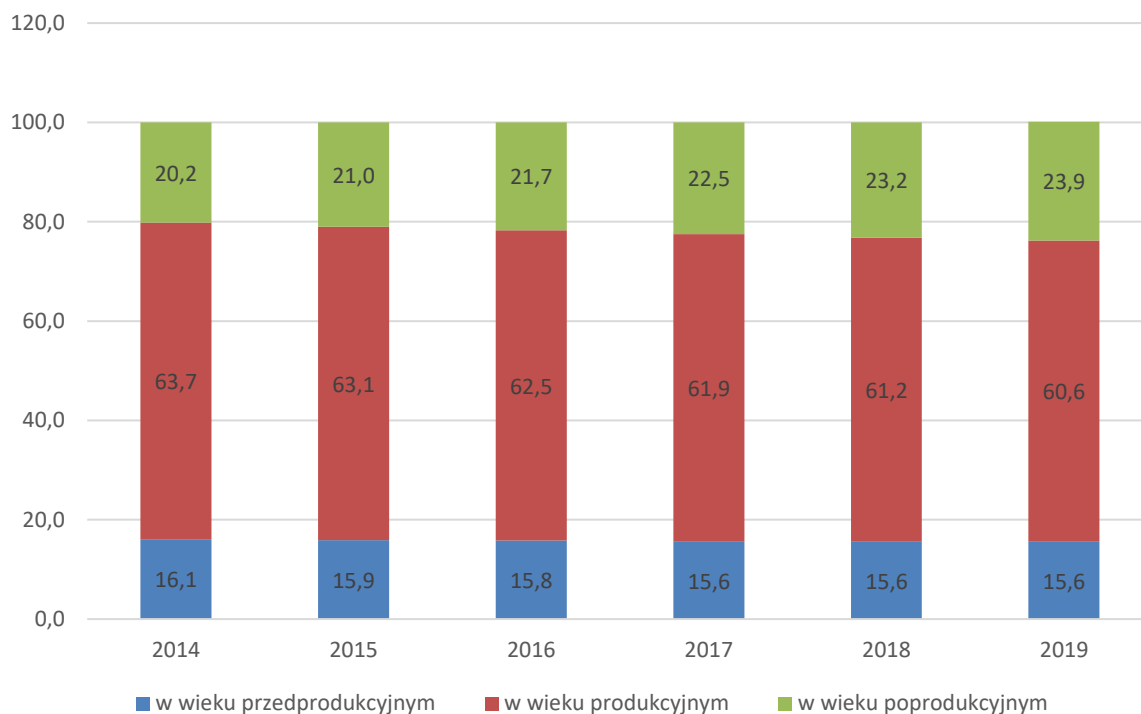

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

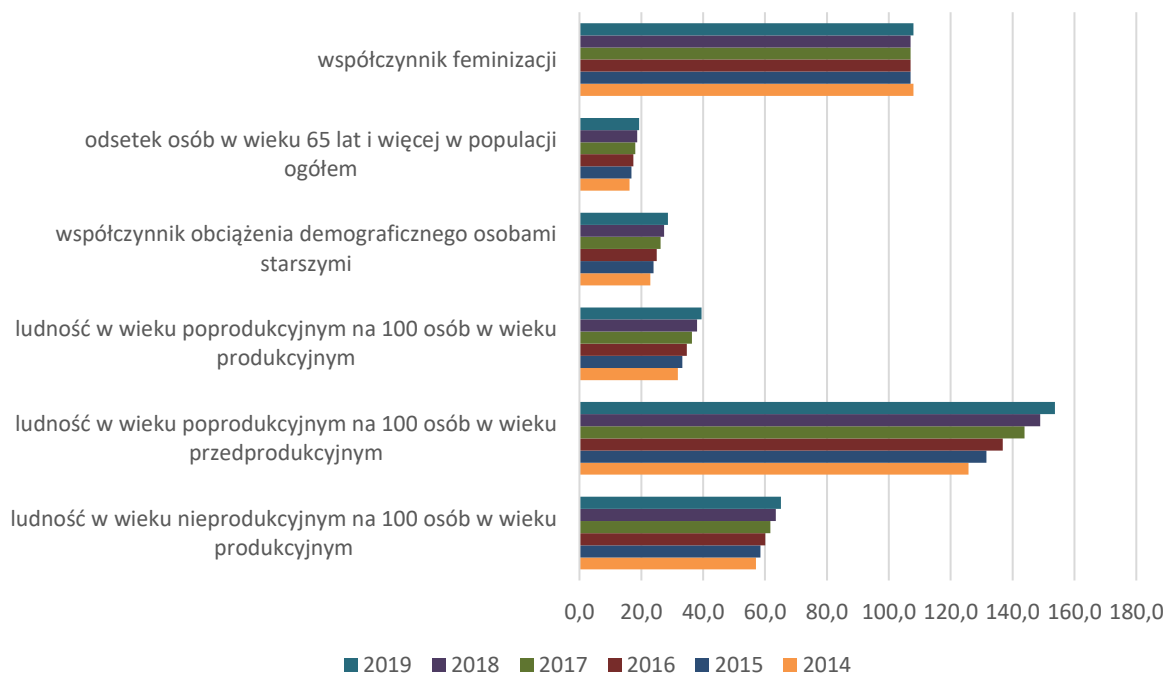
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 3. Wskaźniki obciążenia demograficznego i współczynnik feminizacji (osoby)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

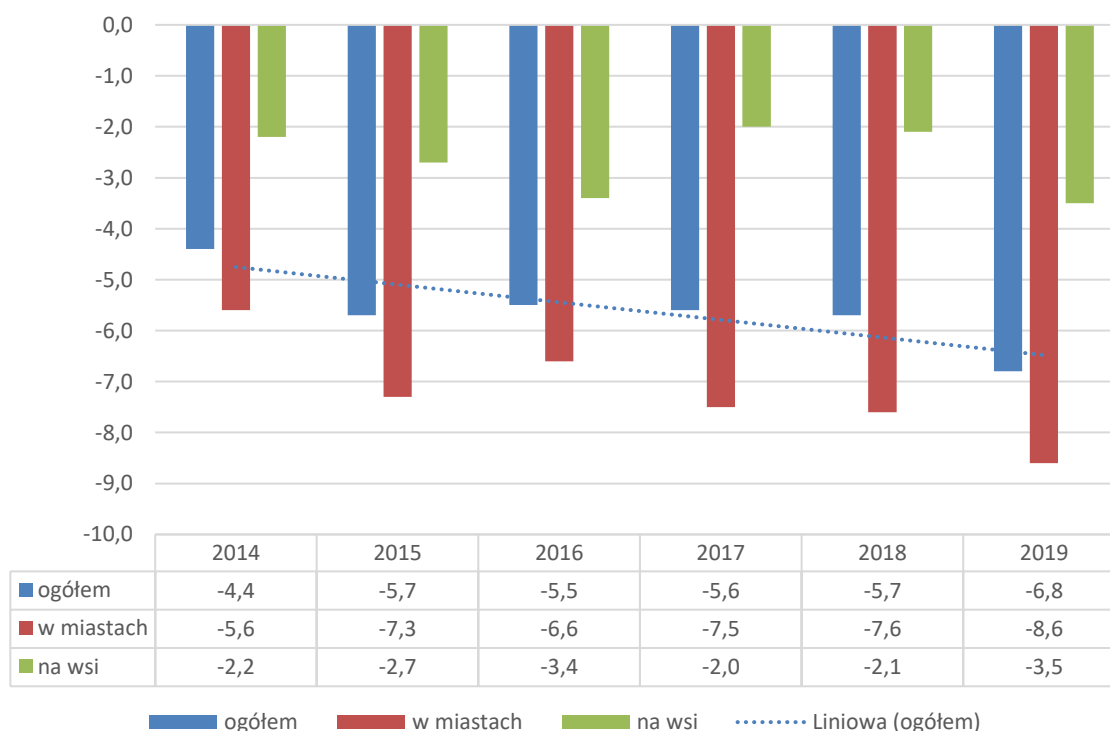

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

W odniesieniu do aktywności zawodowej, na gruncie samorządowym można promować jej wydłużenie. Ponieważ wydłuża się średnia życia Polaków ogółem takie działania mają swoje uzasadnienie. Główny Urząd Statystyczny Podaje, że w 2019 r. przeciętne trwanie życia mężczyzn w Polsce wyniosło 74,1 roku, natomiast kobiet 81,8 roku. W porównaniu z rokiem poprzednim, trwanie życia wydłużyło się odpowiednio o 0,3 i 0,1 roku, natomiast biorąc pod uwagę rok 1990 o 7,9 i 6,6 roku. Na Dolnym Śląsku w 2019 r. przeciętne trwanie życia mężczyzn wyniosło 73,5 roku, natomiast kobiet 81,3.

Poddając analizie powiatowy współczynnik feminizacji widzimy, że jest on stabilny w badanym okresie. Wskaźnik feminizacji określa, ile kobiet w danym społeczeństwie przypada na określoną liczbę mężczyzn, czyli w tym wypadku określa liczbę kobiet na 100 mężczyzn, w 2019 r. wyniósł on 108. Analogicznym współczynnikiem jest współczynnik maskulinizacji. Warto odnotować również zwiększający się odsetek osób w wieku 65+. Generalnie rysują się następujące tendencje: społeczeństwo się starzeje, zwiększa się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, żyjemy dłużej. Pogarsza się również relacja ludności w wieku nieprodukcyjnym ogółem do ludności w wieku produkcyjnym.

Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności wg miejsca zamieszkania

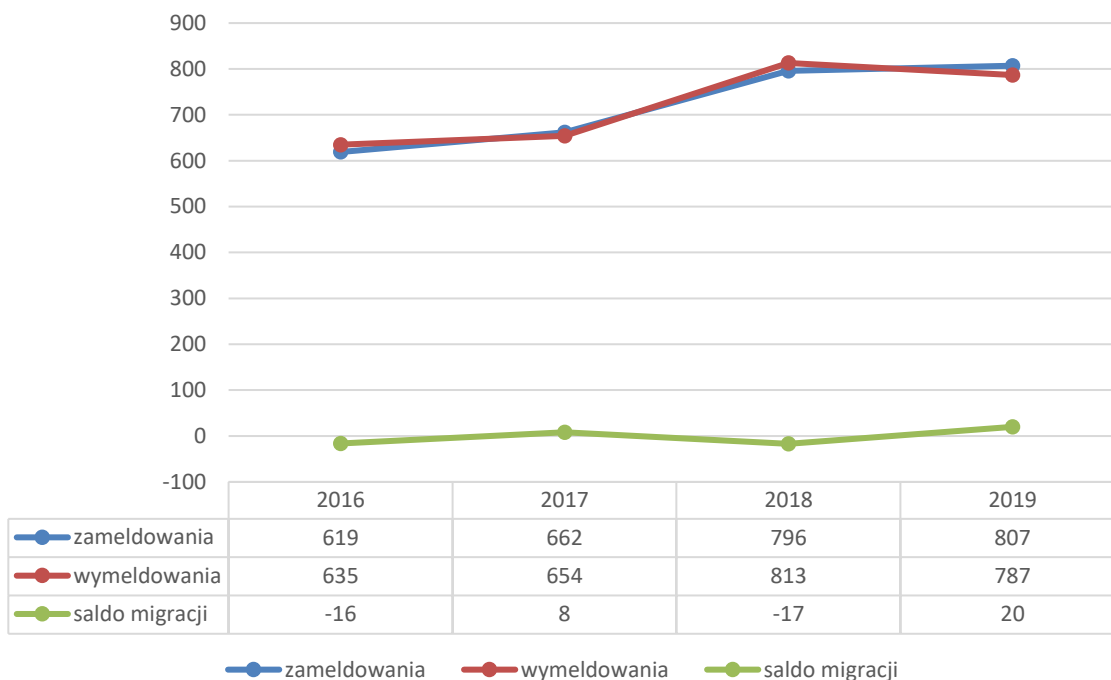

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

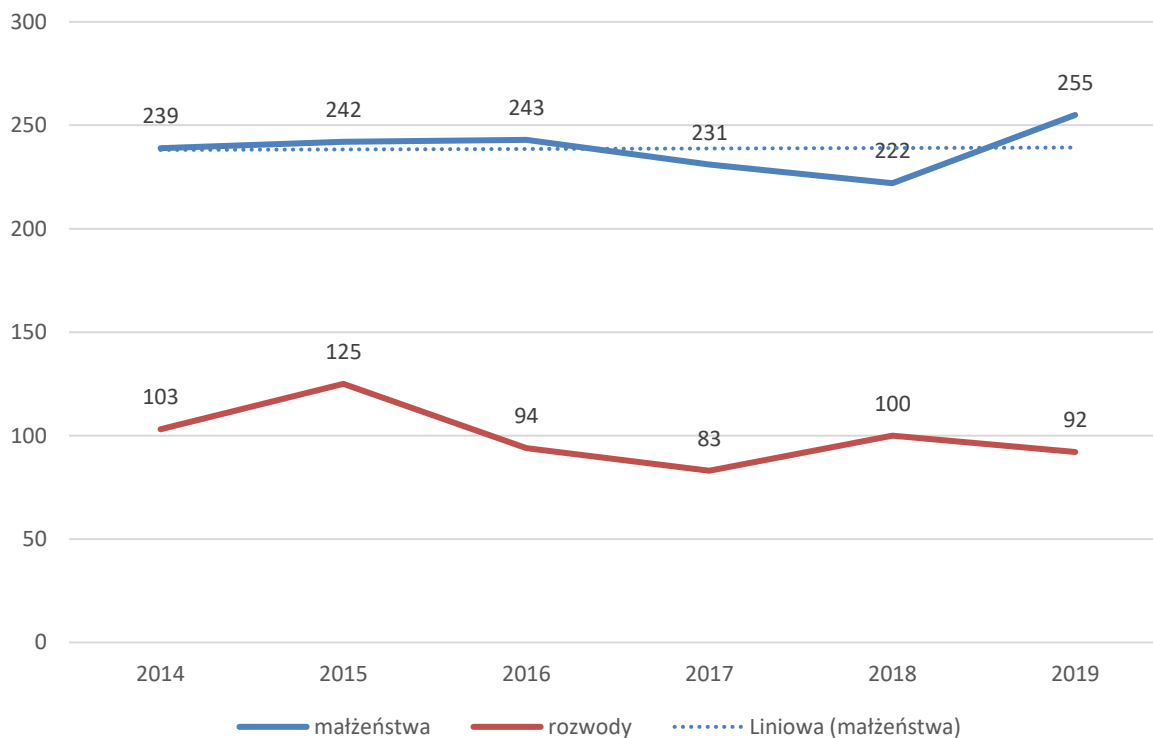
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 5. Zameldowania i wymeldowania ogółem (osoby)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 6. Liczba małżeństw i rozwodów

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

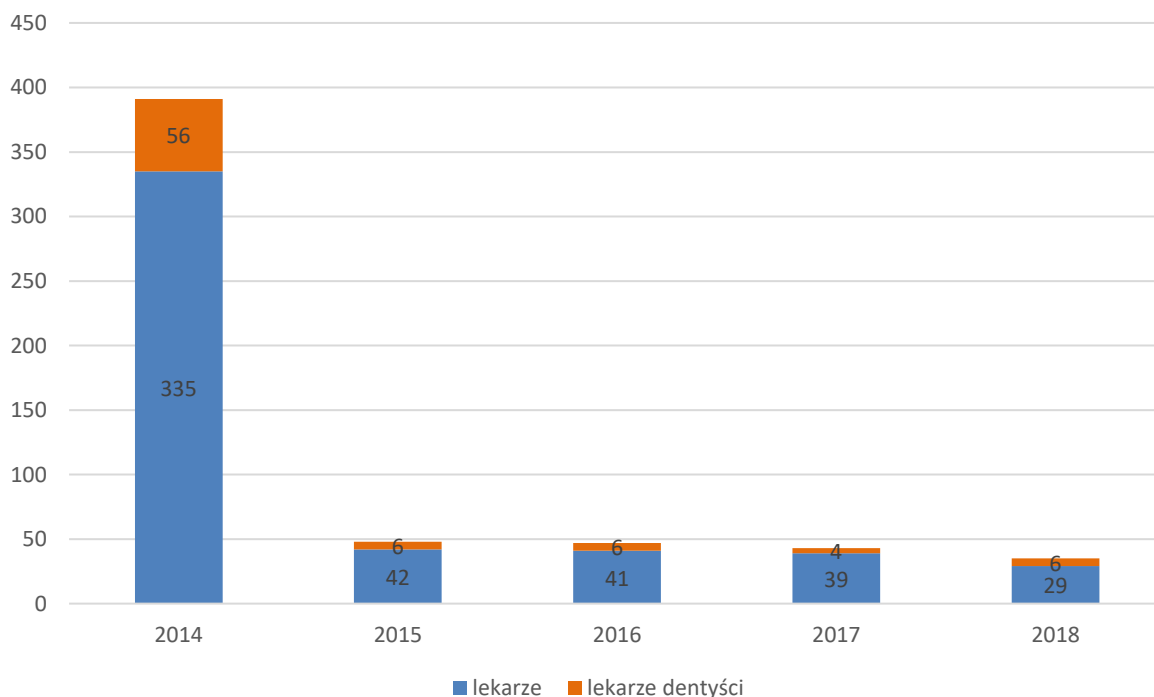

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

W przypadku przyrostu naturalnego praktycznie obserwujemy same negatywne tendencje, różnią się one jedynie skalą. Wszędzie notowane są wartości ujemne, które ulegają pogłębieniu. Jest to oczywiście jedna z głównych przyczyn wcześniej analizowanych procesów społecznych w powiecie. Można zauważyć, że sytuacja w miastach wygląda znacznie gorzej niż na wsiach. Pewnym remedium na te procesy może być samorządowe promowanie modelu dużej rodziny oraz, jak zawsze w takich przypadkach, wsparcie w postaci programów pomocowych z budżetu centralnego.

Na duży plus dla powiatu wałbrzyskiego zaliczyć należy zmiany w zakresie salda migracji, które przyjmuje dodatnią wartość w 2019 r. oraz utrzymuje pozytywny, rosnący trend. W roku 2019 zameldowania już lekko przewyższają wymeldowania, 807 do 787. Kolejne pozytywne wyniki mamy w przypadku liczby małżeństw, która osiągnęła wartość 255 zachowując jednocześnie lekki trend wzrostowy. Analogicznie, sukcesywnie spada liczba rozwodów, jeszcze w roku 2015 odnotowano 125 rozwodów, obecnie tylko 92. Są to wyniki plasujące powiat wałbrzyski wyróżniająco na tle tendencji ogólnopolskich, które są generalnie odwrotne.

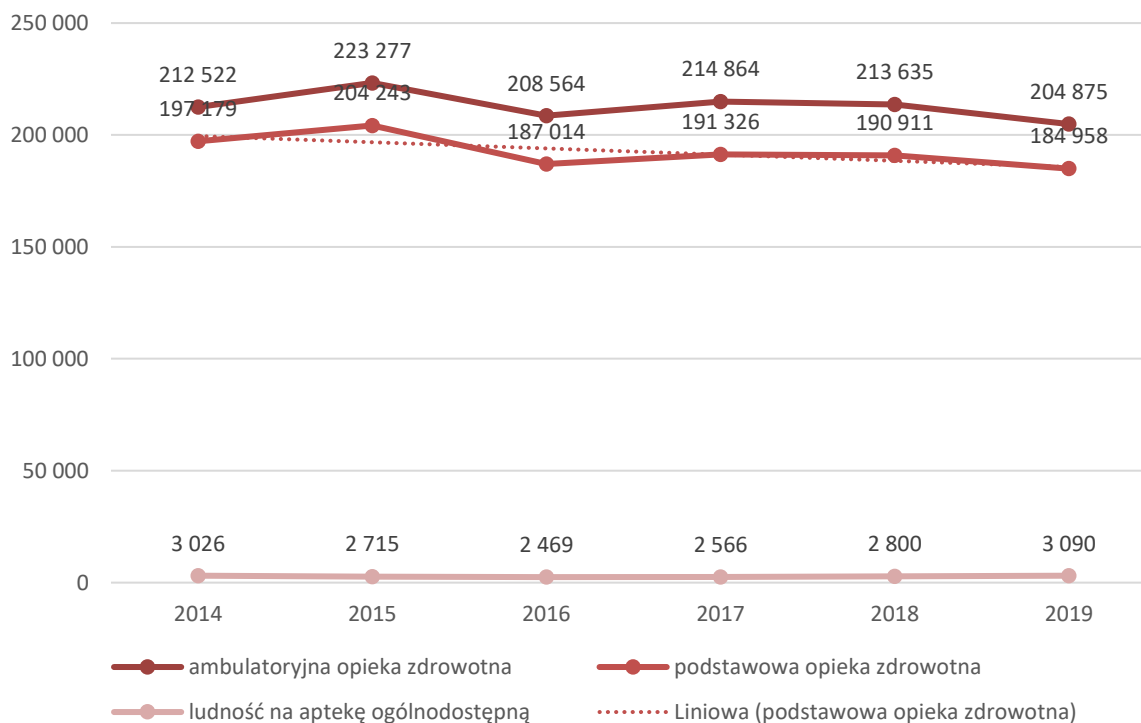
Wykres 7. Kadra medyczna, lekarze i lekarze dentyści

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 8. Porady lekarskie ogółem, apteki

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

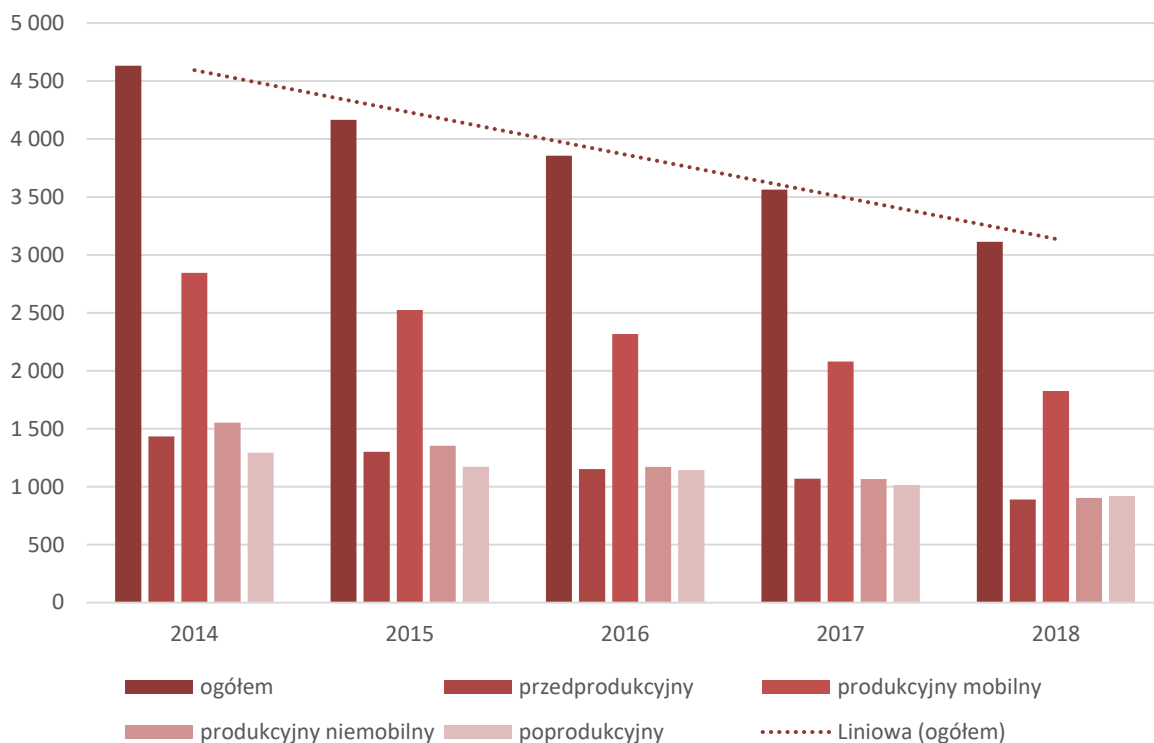
Odnotowana w publicznych statystykach liczba lekarzy i dentystów uległa dużej zmianie w roku 2015 co zapewne wiąże się z oficjalnym wyłączeniem ze struktur powiatowych Miasta Wałbrzych (obecnie powiat grodzki). Tym niemniej w kolejnych latach okresu 2015-2018 uległa ona dalszemu obniżeniu z 48 do 35, co nie jest pozytywną informacją dla mieszkańców. Ponadto sukcesywnie spada liczba udzielanych porad lekarskich zarówno w przypadku ambulatoryjnej, jak i podstawowej opieki zdrowotnej. Nie można jednoznacznie stwierdzić, iż jest to negatywne zjawisko, może przykładowo wynikać z lepszej kondycji zdrowotnej społeczności lokalnej. W zakresie dostępności aptek w badanym okresie nie zaszły istotne zmiany, obecnie średnio na aptekę ogólnodostępną przypada ponad 3000 mieszkańców, podobnie jak 5 lat temu.

W odniesieniu do środowiskowej pomocy społecznej zauważalny jest wyraźny spadek liczby osób z niej korzystających, w roku 2014 były to 4632 osoby, w 2019 r. korzystało 3113 osób. Struktura wiekowa wspomnianych osób nie uległa większym zmianom na przestrzeni ostatnich lat. Analogicznie zmniejszył się zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w ujęciu procentowym dla poszczególnych grup wiekowych.

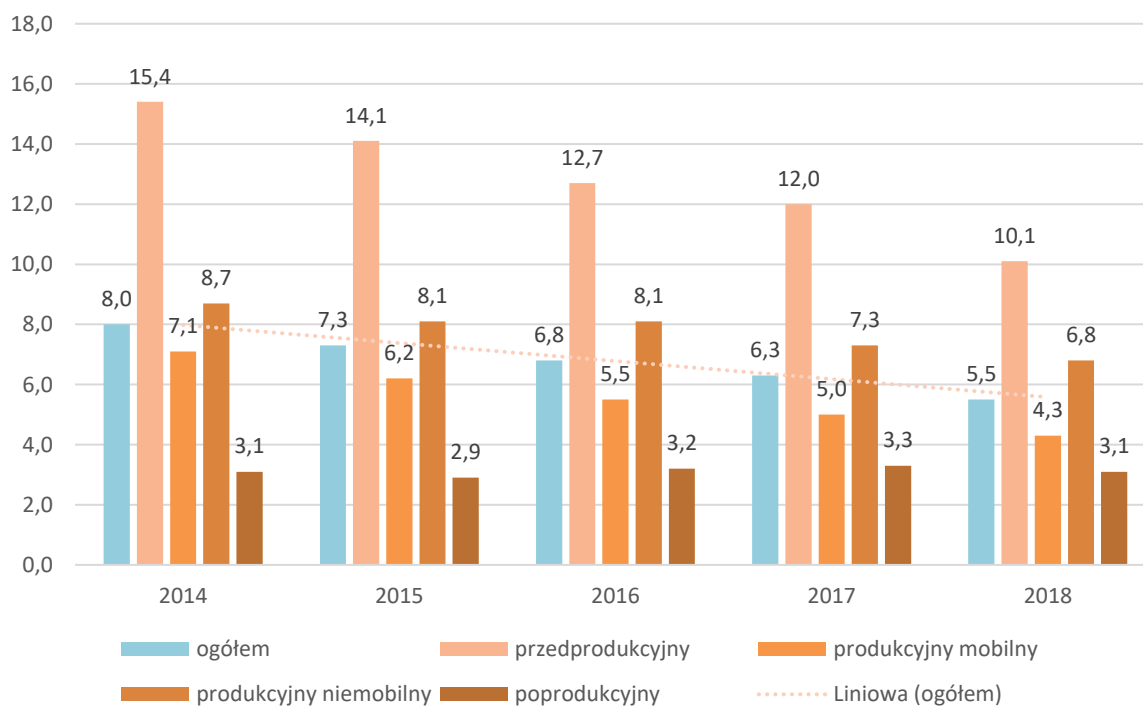
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 9. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 10. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w %

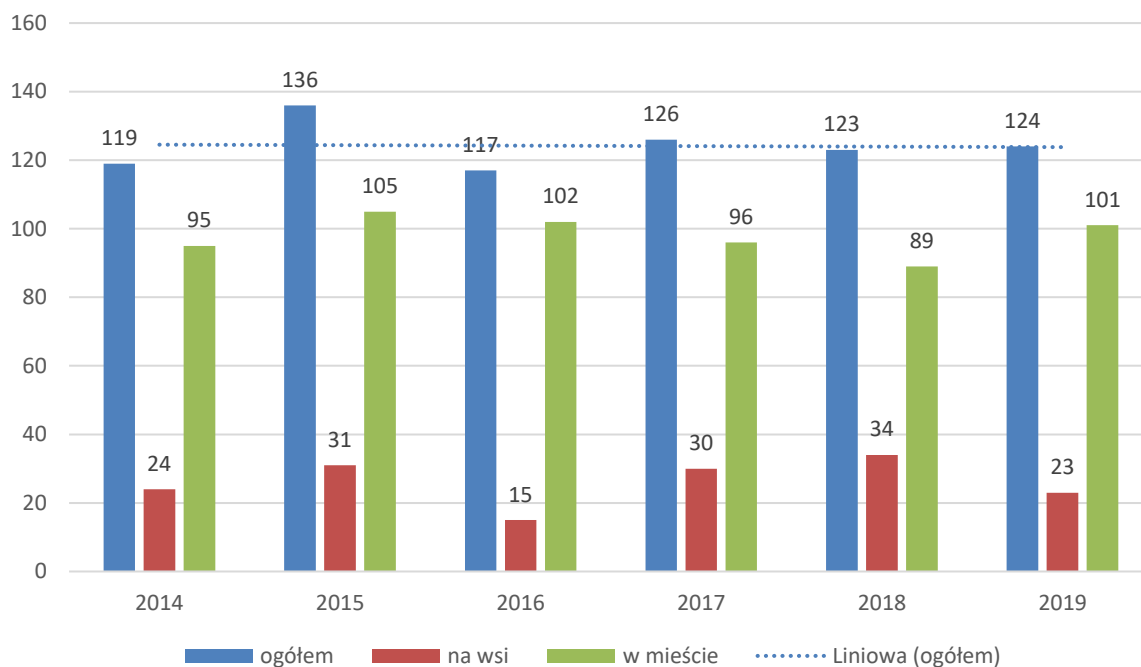

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

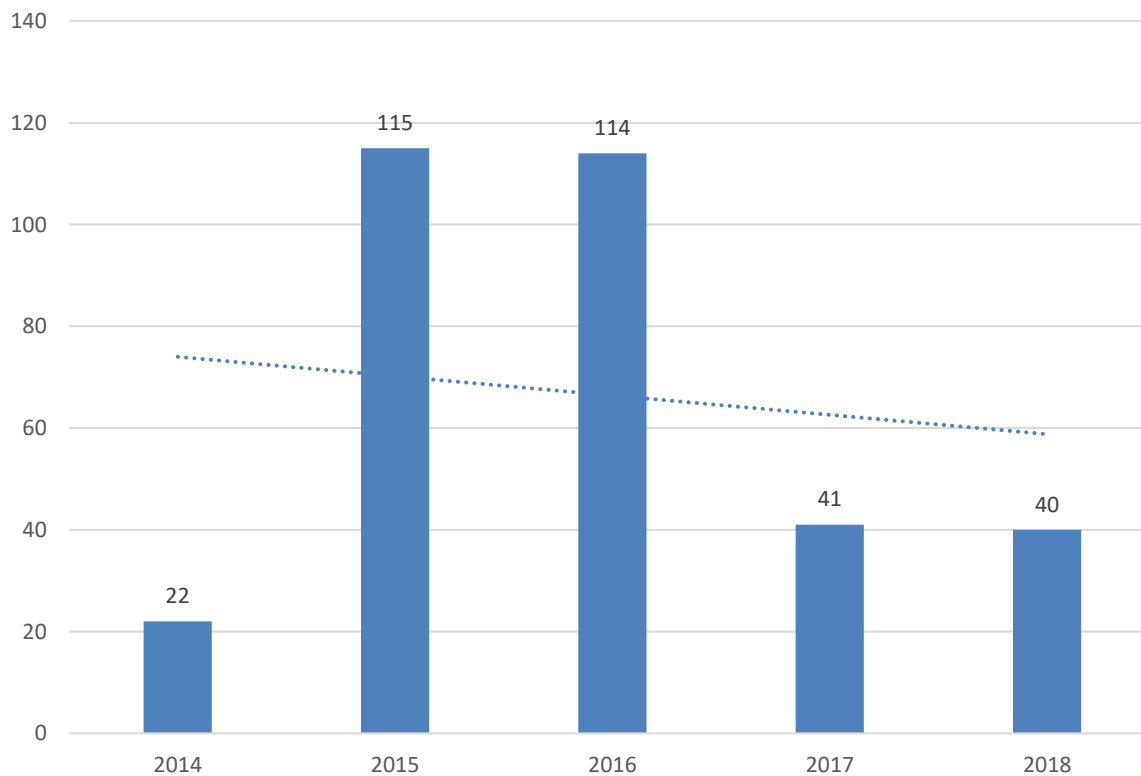
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 11. Rodziny zastępcze

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

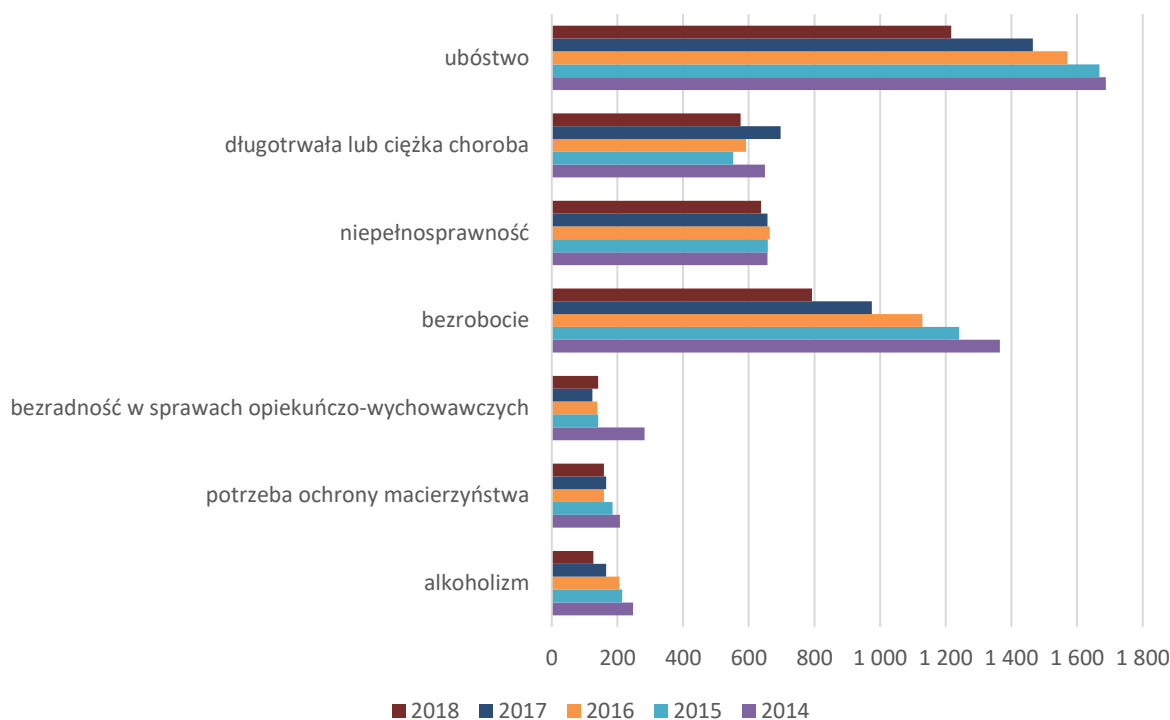
Wykres 12. Łóżka w szpitalach ogólnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 13. Najczęstsze przyczyny, na podstawie których przyznano rodzinom pomoc społeczną

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Analizując sytuację rodzin zastępczych w powiecie można odnotować, że ich liczba jest stabilna, obecnie wynosi 124 rodziny, 5 lat temu było to 119. Zdecydowana większość rodzin zastępczych funkcjonuje w miastach, ta proporcja w relacji do wsi również nie ulega znaczącym zmianom. W odniesieniu do łóżek szpitalnych w ostatnich latach ich dostępność kształtuje się na poziomie około 40 szt.

Interesujące wyniki przynosi analiza najczęstszych przyczyn, na podstawie których przyznano rodzinom pomoc społeczną. Zdecydowanie najczęściej dotyczyło to ubóstwa oraz bezrobocia. W obu przypadkach odnotowano trend spadkowy, co poświadcza o poprawiającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej powiatu. W dalszej kolejności była to niepełnosprawność oraz długotrwała i ciężka choroba. W kontekście tych przyczyn nie nastąpiły istotne zmiany. Relatywnie najrzadziej jako przyczynę podawano alkoholizm oraz bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W poniższych zestawieniach tabelarycznych zawarto informacje dotyczące rodzinnej, instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ponadto podano szczegóły dotyczące rehabilitacji osób niepełnosprawnych w wymiarze społecznym oraz zawodowym.

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Tabela 3. Rodzinna piecza zastępcza – liczba rodzin i liczba dzieci

L.p.	Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci
1	2014	128	168
2	2015	113	157
3	2016	112	172
4	2017	112	189
5	2018	125	194
6	2019	123	191

Źródło: Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu

Tabela 4. Instytucjonalna piecza zastępcza – liczba dzieci w danych placówkach

Nazwa placówki	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Dom Dziecka „Catharina” Oddział Interwencyjny	31	28	28	17	27	11
Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Dom Dziecka „Catharina” Oddział Socjalizacyjny	26	27	27	28	26	28
Dom Dziecka w Jedlinie Zdroju	45	45	26	23	22	27

Źródło: Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu

Tabela 5. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych (liczba osób/zadania)

L.p.	Nazwa zadania	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Rehabilitacja społeczna							
1.	Bariery architektoniczne	11	12	10	11	5	11
2.	Bariery techniczne	4	5	7	3	12	9
3.	Bariery w komunikowaniu	8	7	5	8	10	9
4.	Sprzęt rehabilitacyjny	4	2	4	10	6	1
5.	Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	300	452	388	309	370	440
6.	Turnusy	171	122	105	105	84	30
7.	Sport, kultura, turystyka i rekreacja	435	135	154	136	137	143
Rehabilitacja zawodowa							
1.	Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy	1	1	1	1	1	0
2.	Dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej	1	1	0	1	0	2

Źródło: Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu

W Powiatowym Środowiskowym Domu Samopomocy w 2019 r. przebywało 28 osób. W okresie 2014-2016 zadania Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia i Ośrodka Interwencji Kryzysowej były realizowane przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej w Wałbrzychu i były łączone w sprawozdaniu, bez rozgraniczeń tych zadań. Poniższe dane obejmują zakres udzielania wsparcia ofiarom przemocy jak i osobom

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

znajdującym się w kryzysie, pochodzącym z terenu Powiatu Wałbrzyskiego. Od 2017 roku Powiat Wałbrzyski posiada nowe indywidualne porozumienie na powierzenie miastu Wałbrzych realizacji zadania publicznego polegającego na zapewnienie miejsca mieszkańcom Powiatu Wałbrzyskiego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.

Tabela 6. Liczba osób objętych pomocą w ramach interwencji kryzysowej (2014-2016)

Formy pomocy	2014	2015	2016
Udzielanie pomocy i wsparcia	62	54	52
Zagwarantowanie schronienie całodobowe	39	28	22
Udzielanie indywidualnych konsultacji ambulatoryjnych	23	28	23

Źródło: Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu

Tabela 7. Liczba osób objętych pomocą w ramach interwencji kryzysowej (2017-2019)

Formy pomocy	2017	2018	2019
Diagnoza sytuacji kryzysowej	44 diagnoz	53 diagnozy	51 diagnoz
Indywidualne i rodzinne poradnictwo psychologiczne	50 konsultacji	50 konsultacji	84 konsultacje
Specjalistyczne poradnictwo prawne	7 konsultacji	7 konsultacji	4 konsultacje
Praca socjalna	55 działań o charakterze socjalnym	70 działań o charakterze socjalnym	321 działań o charakterze socjalnym
Trening wychowawczy dla rodziców	1 raz w tygodniu	1 raz w tygodniu	1 raz w tygodniu
Grupa motywacyjna dla osób z problemami alkoholowymi	1 raz w tygodniu	1 raz w tygodniu	1 raz w tygodniu

Źródło: Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu

Tabela 8. Wychowankowie objęci procesem usamodzielniania. Rodzinna/institutionalna piecza zastępcza (liczba osób)

L.p.	Rok	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej
1	2014	1/6	26/13	2/0
2	2015	7/2	30/12	5/0
3	2016	6/6	30/10	5/0
4	2017	5/4	23/10	0/3
5	2018	4/0	26/7	3/0
6	2019	1/1	23/7	0/0

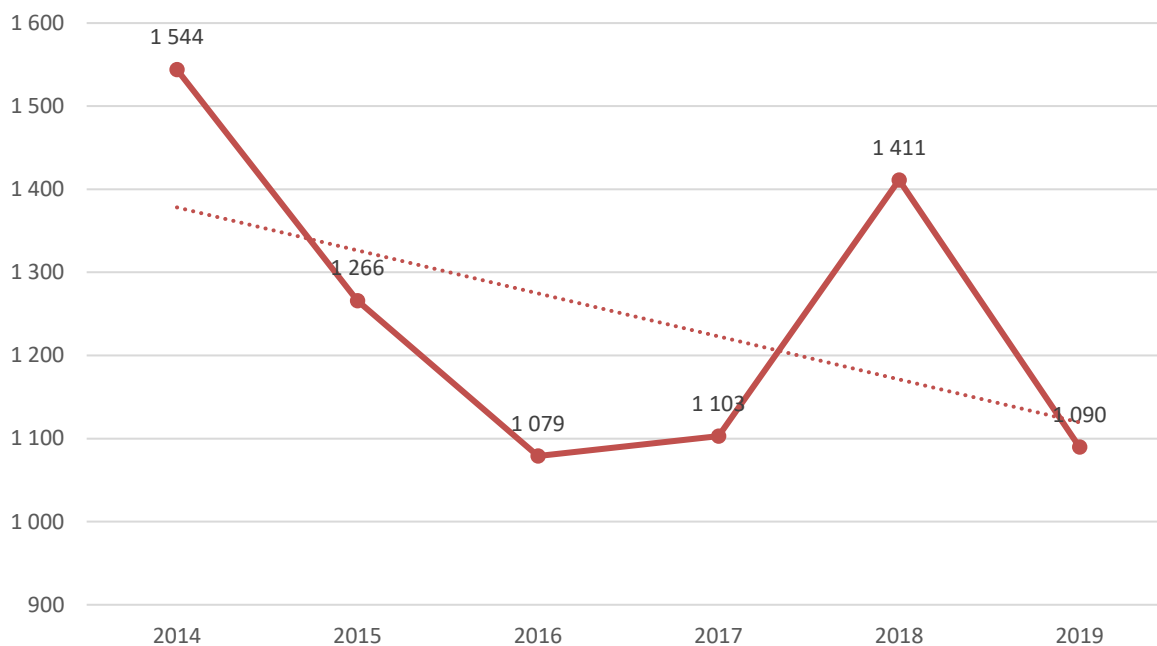
Źródło: Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu

Poczucie bezpieczeństwa jest jednym z ważniejszych aspektów ludzkiego życia. W powiecie wałbrzyskim spada liczba przestępstw ogółem, z 1455 w 2014 r. do 1090 w roku 2019. Z drugiej strony poprawie uległy wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w ujęciu procentowym.

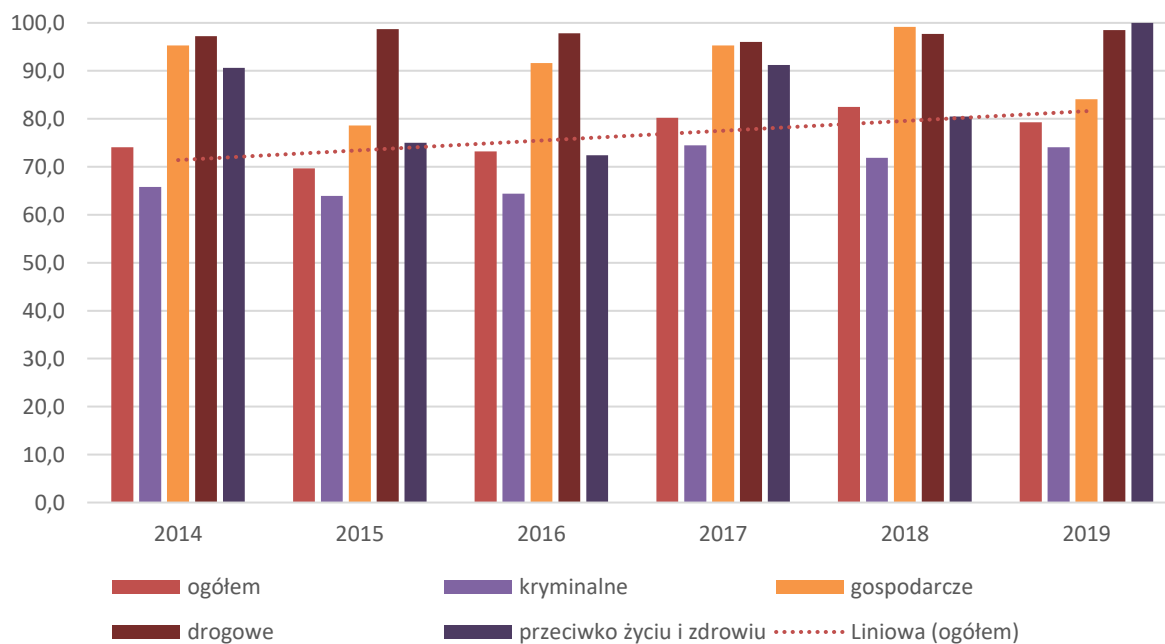
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 14. Liczba przestępstw ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

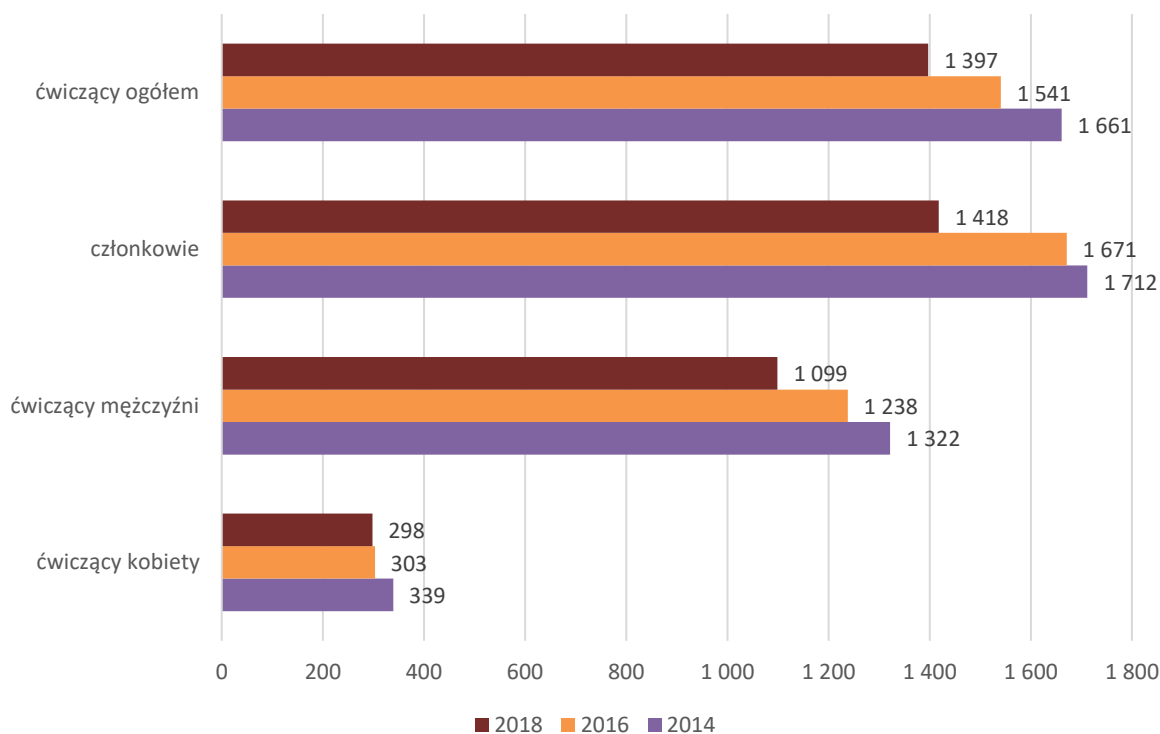
Wykres 15. Wybrane wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

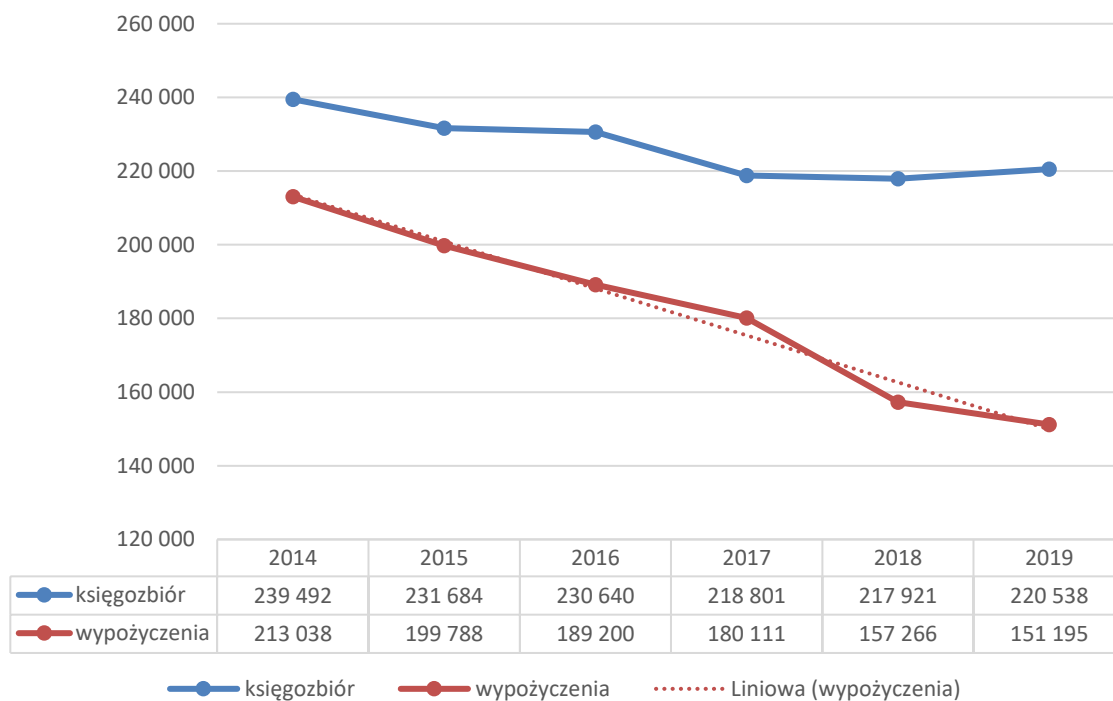

Wykres 16. Członkowie i ćwiczący w klubach sportowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 17. Biblioteki publiczne, księgozbiór i wypożyczenia

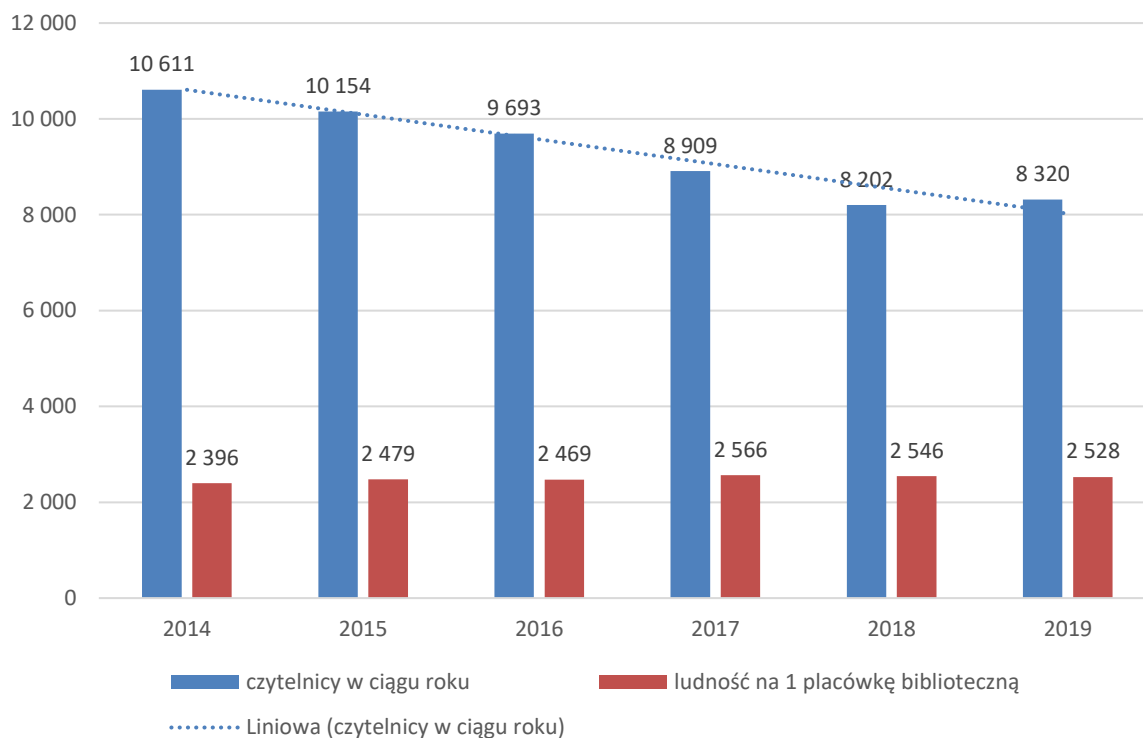

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

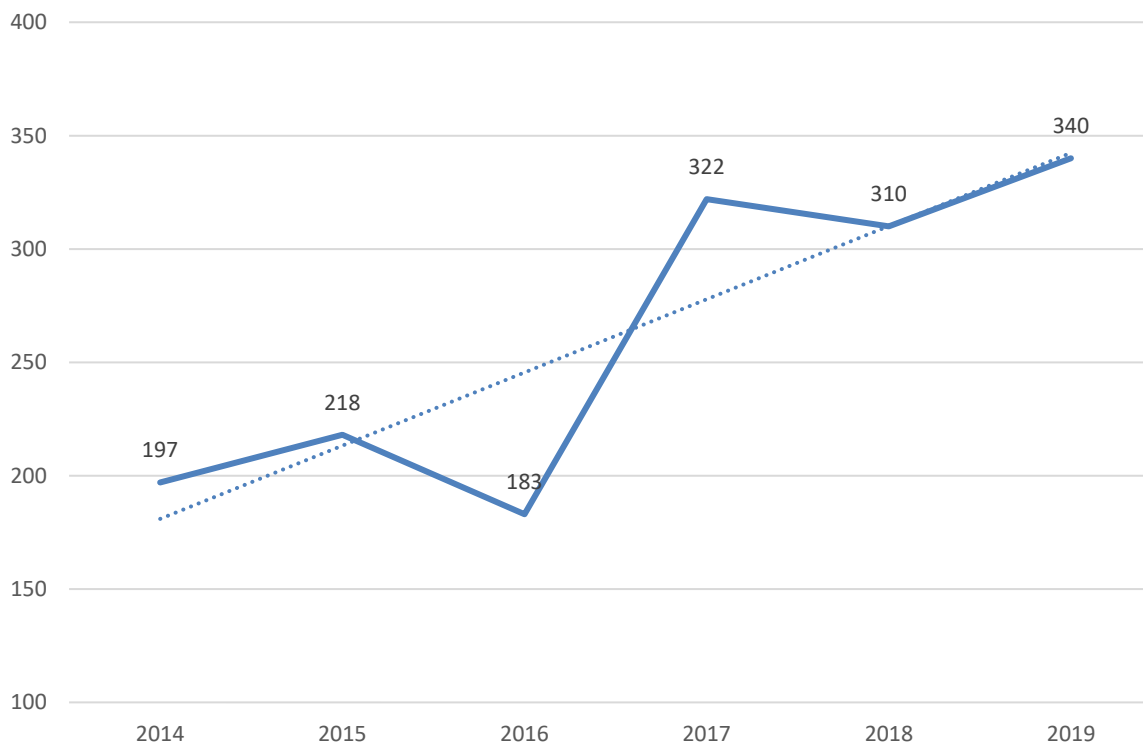
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 18. Biblioteki publiczne, czytelnictwo

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 19. Liczba imprez organizowanych w powiecie ogółem

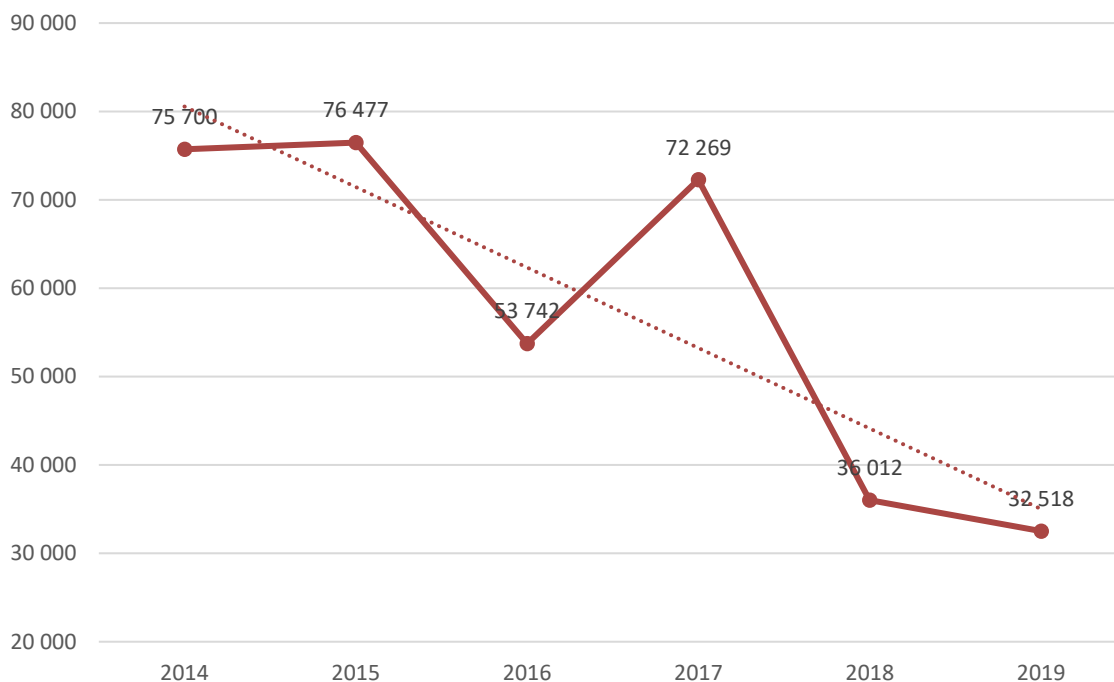

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

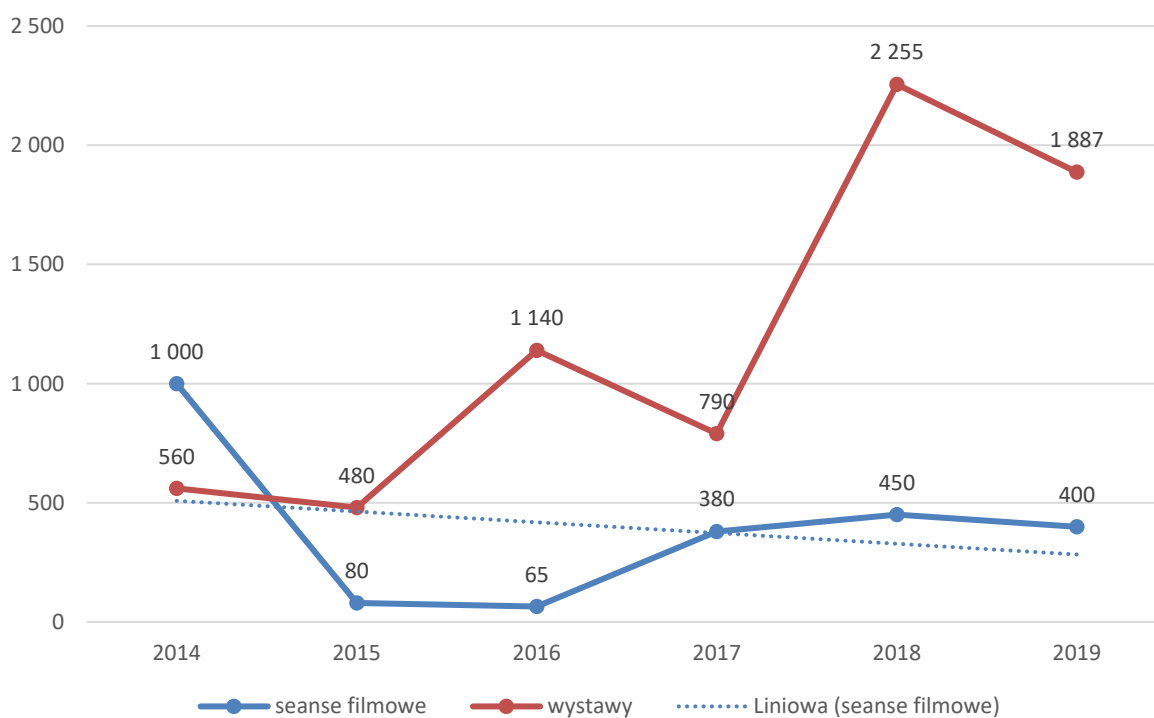
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 20. Liczba uczestników imprez organizowanych w powiecie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 21. Uczestnicy seansów kinowych i wystaw

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba ćwiczących w klubach sportowych ulega sukcesywnemu zmniejszeniu, podobnie jak liczba zarejestrowanych członków. W zaistniałej sytuacji można zintensyfikować działania na rzecz promocji uprawiania sportu oraz zdrowego stylu życia. Negatywnymi trendami są również spadek wielkości księgozbioru w bibliotekach publicznych oraz wyraźny spadek liczby wypożyczeń, z 213038 w roku 2014 do 151195 w 2019 r. Zgodnie z zarysowaną negatywną tendencją spada również liczba czytelników w ciągu roku. Liczba ludności na placówkę biblioteczną utrzymuje się na zbliżonym poziomie w badanym okresie. Czytelnictwo jest bardzo istotnym elementem rozwoju opartego na kulturze, należy dokonać wszelkich starań mających na celu odwrócenie wskazanych trendów. Wybrane korzyści dla społeczności lokalnej wynikające z obcowania z kulturą:

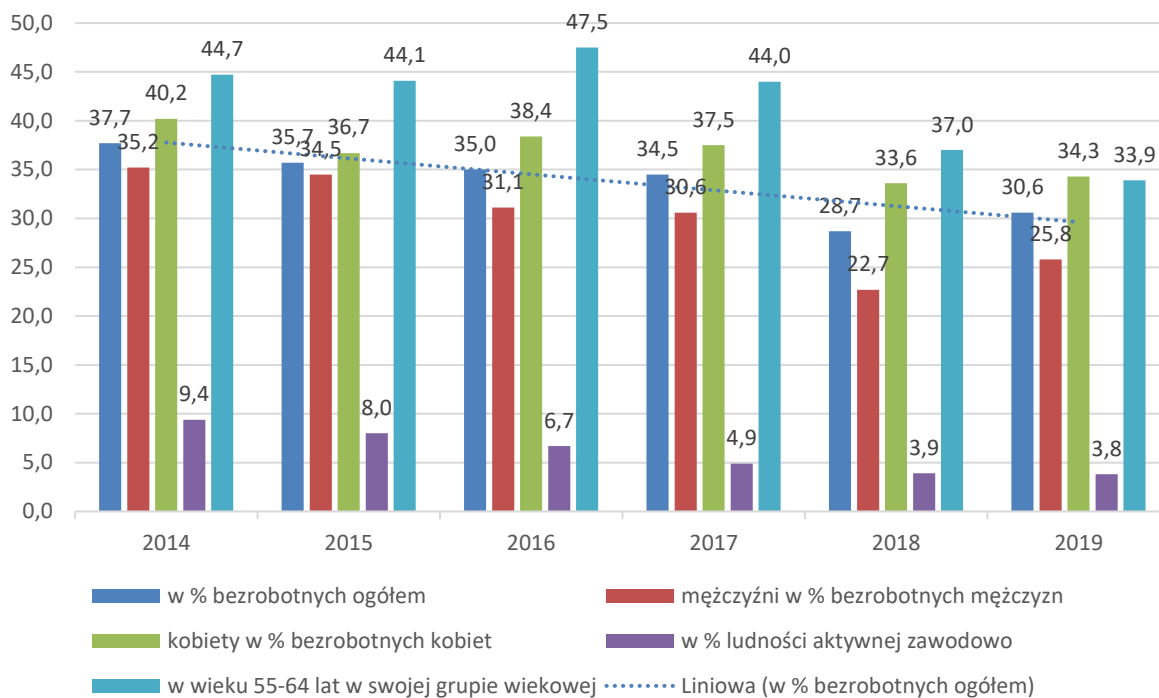
- wyższy poziom kreatywności,
- rozwój intelektualny i poznawczy będący wynikiem obcowania z dobrami kultury,
- walory edukacyjne,
- ciekawy sposób spędzania czasu wolnego,
- odpoczynek psychiczny,
- poznawanie nowych ludzi,
- nabycie nowych umiejętności,
- doznania estetyczne,
- wzbogacone słownictwo,
- poznanie innych punktów widzenia.

Definiowanie kultury jest zadaniem relatywnie trudnym i przejawia się w literaturze przedmiotu w zróżnicowanych podejściach. Na potrzeby niniejszego opracowania można przywołać definicję kultury mającą bardziej funkcjonalną orientację, wskazującą na określone działania podejmowane przez ludzi oraz wytwory tej działalności, które odnoszą się do intelektualnych, moralnych i artystycznych aspektów ludzkiego życia. Kultura w tym sensie nawiązuje bardziej do działań opierających się na otwartości umysłu i edukacji, niż na nabytych, czysto technicznych i zawodowych umiejętnościach.

Liczba uczestników imprez organizowanych w powiecie znacząco spadła. Może to wynikać wprost z mniejszej ilości organizowanych eventów. Możliwe jest również częściowe odrodzenie w tym zakresie w post pandemicznej rzeczywistości. Na plus zaliczyć należy wyraźny wzrost liczby uczestników seansów kinowych i wystaw w latach 2015-2019.

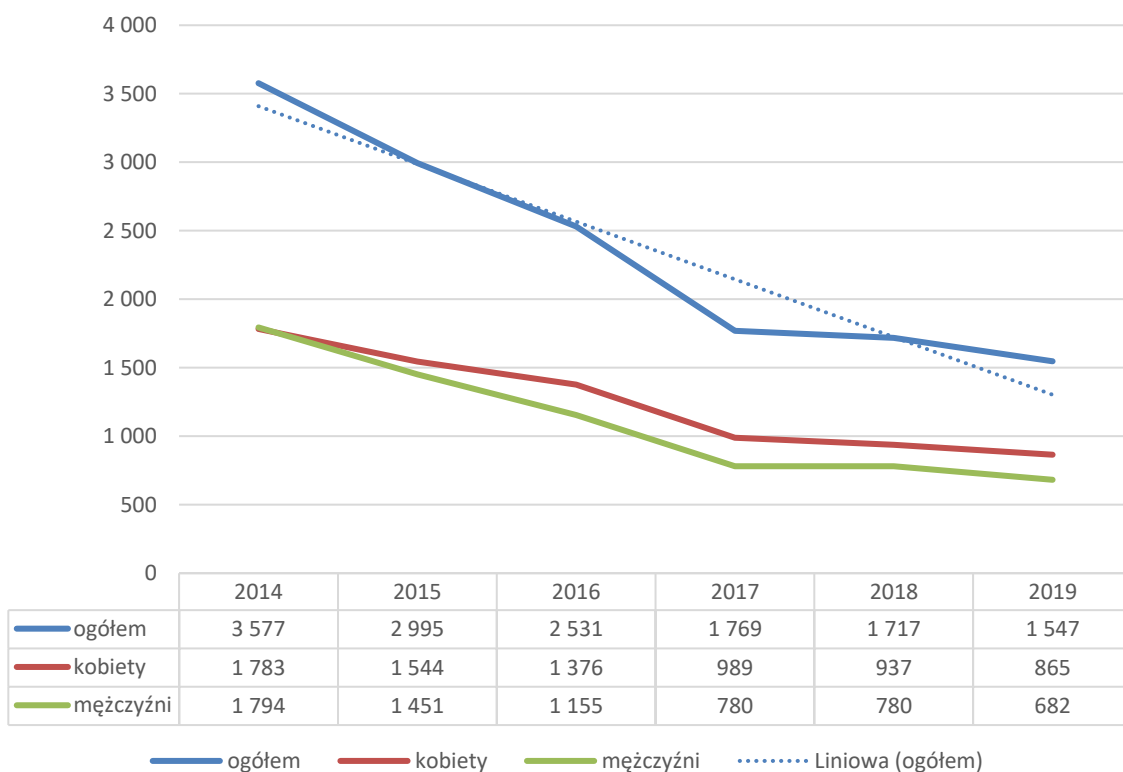

Wykres 22. Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 23. Bezrobotni zarejestrowani

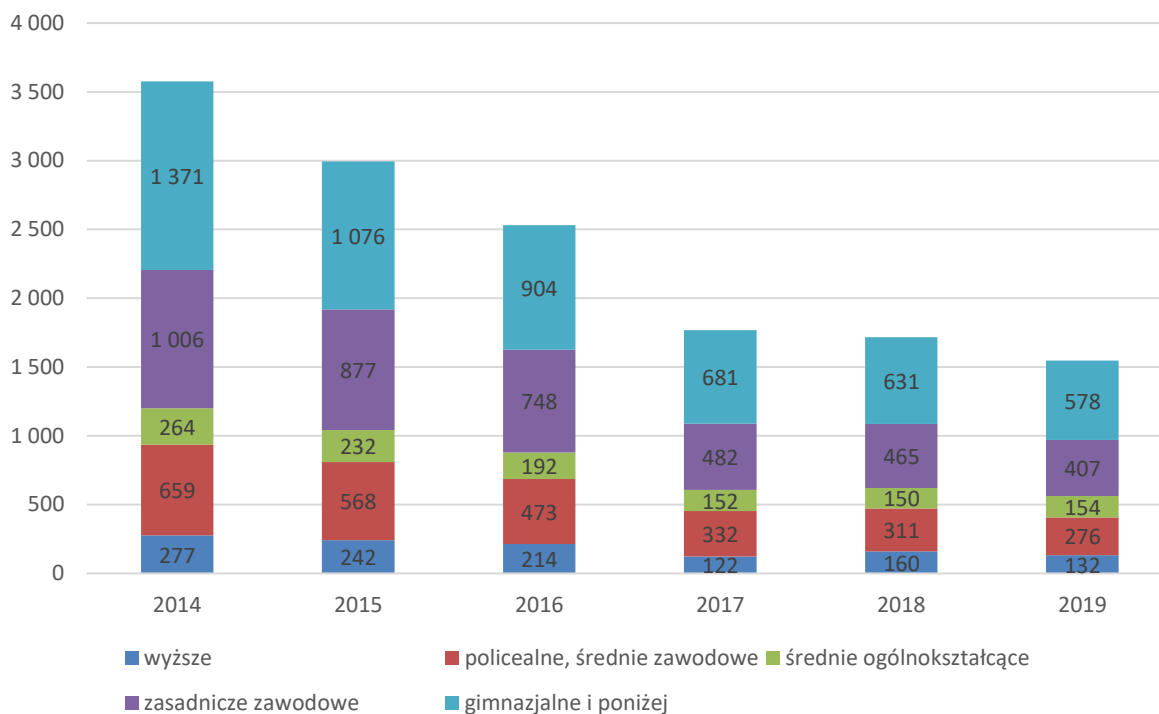

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

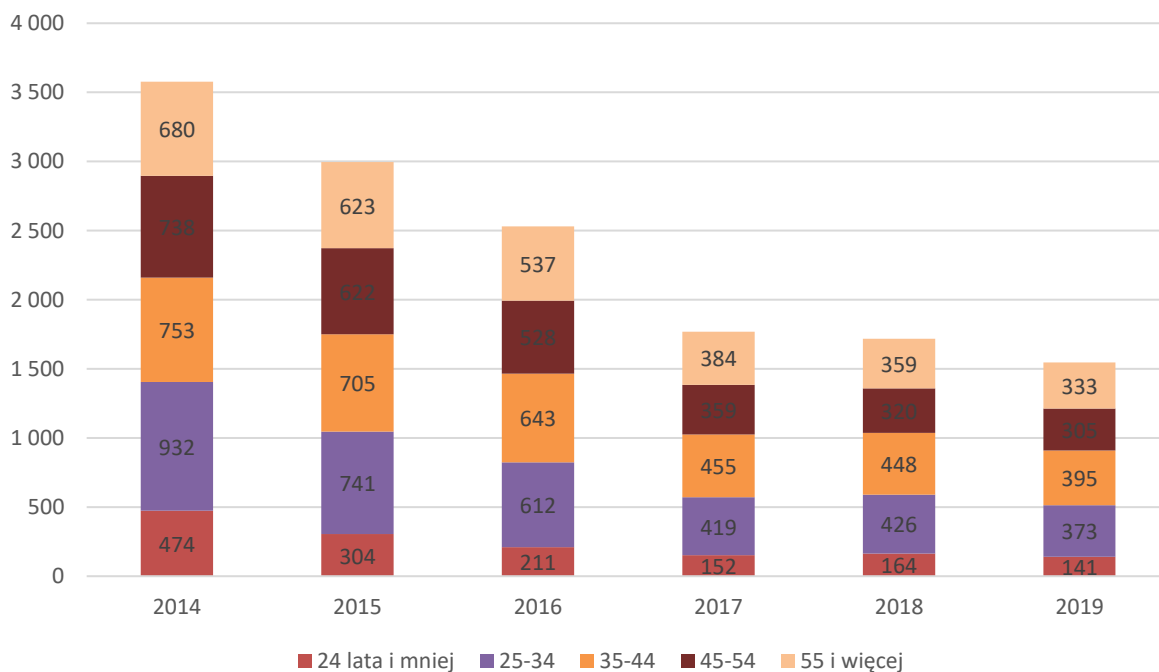
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 24. Bezrobotni zarejestrowani wg poziomu wykształcenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

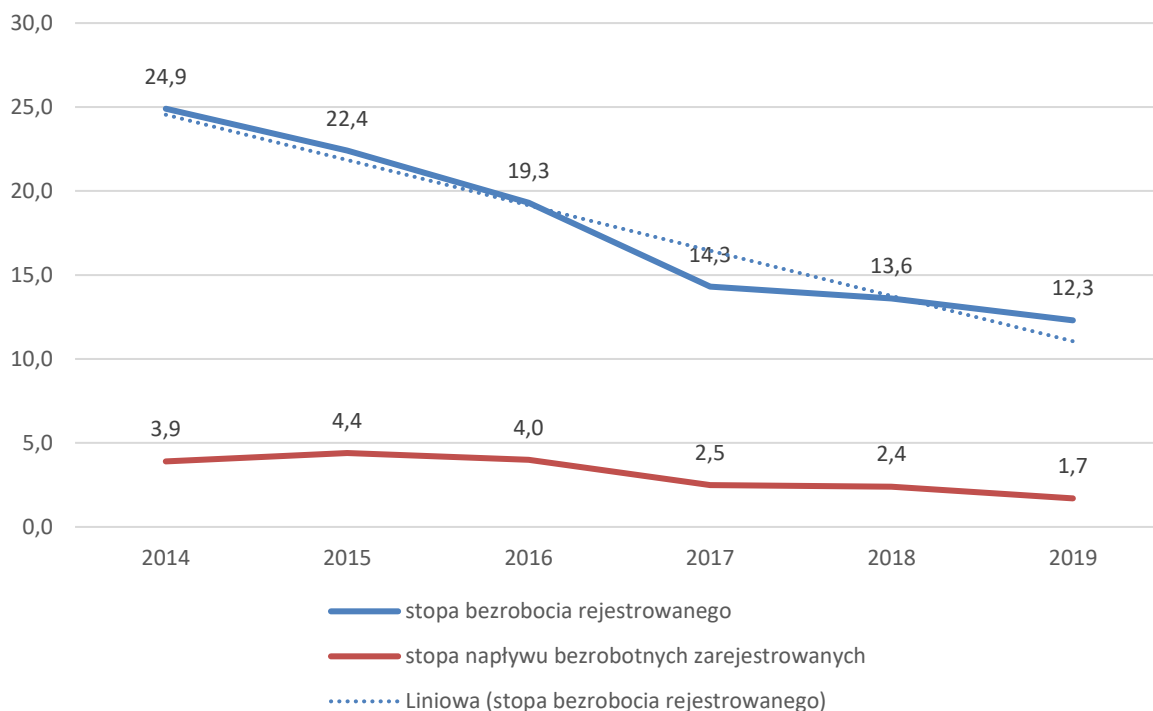
Wykres 25. Bezrobotni zarejestrowani wg wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego i stopa napływu bezrobotnych zarejestrowanych

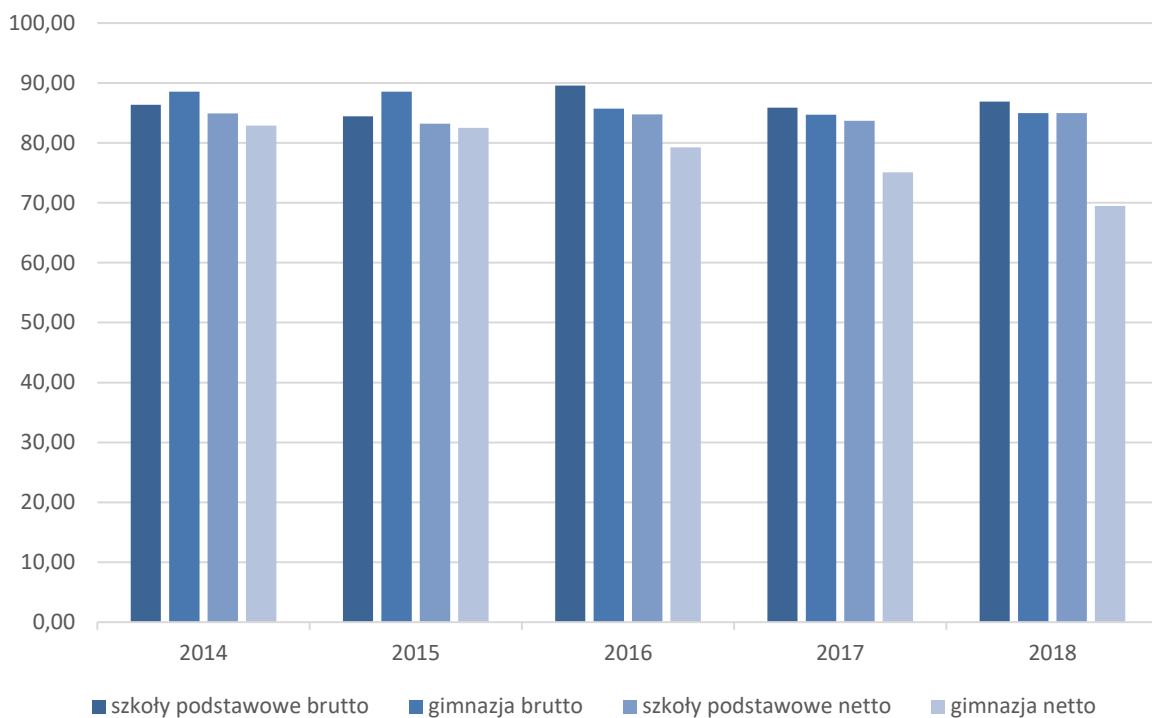
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Seria wyników diagnostycznych dotyczących bezrobocia w powiecie wałbrzyskim daje jednoznaczne podstawy do optymizmu. W badanych latach 2014-2019 nastąpiły spadki we wszystkich obszarach dotyczących zarejestrowanych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w ujęciu procentowym. Dla przypomnienia, bezrobocie długookresowe dotyczy osób, które pozostają bez pracy od 6 do 12 miesięcy. Może ono przekształcić się w bezrobocie długotrwałe (powyżej 1 roku), ponieważ im dłuższa przerwa w pracy, tym maleją szanse na ponowne jej podjęcie. Najwyraźniej bezrobocie długotrwałe zmniejszyło się wśród osób w wieku 55-64 w swojej grupie wiekowej (spadek o 10,8%).

Duży spadek wystąpił w przypadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem, z 3577 do 1547 w badanym okresie. W 2019 r. najwięcej bezrobotnych jest w grupie osób z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym, podobnie było 5 lat temu. Relatywnie najmniej osób bezrobotnych jest z wyższy wykształceniem, w 2019 r. tylko 132 osoby. W odniesieniu do wieku, najwięcej bezrobotnych w roku 2019 było w grupie wiekowej 35-44, w 2014 r. była to grupa 25-34. Pomimo dobrych wyników bezrobocie w ujęciu procentowym wyniosło w powiecie wałbrzyskim 12,3% (2019 r.) i jest to wynik wciąż wyraźnie gorszy niż średnia województwa (4,6%), czy też kraju (5,2%).

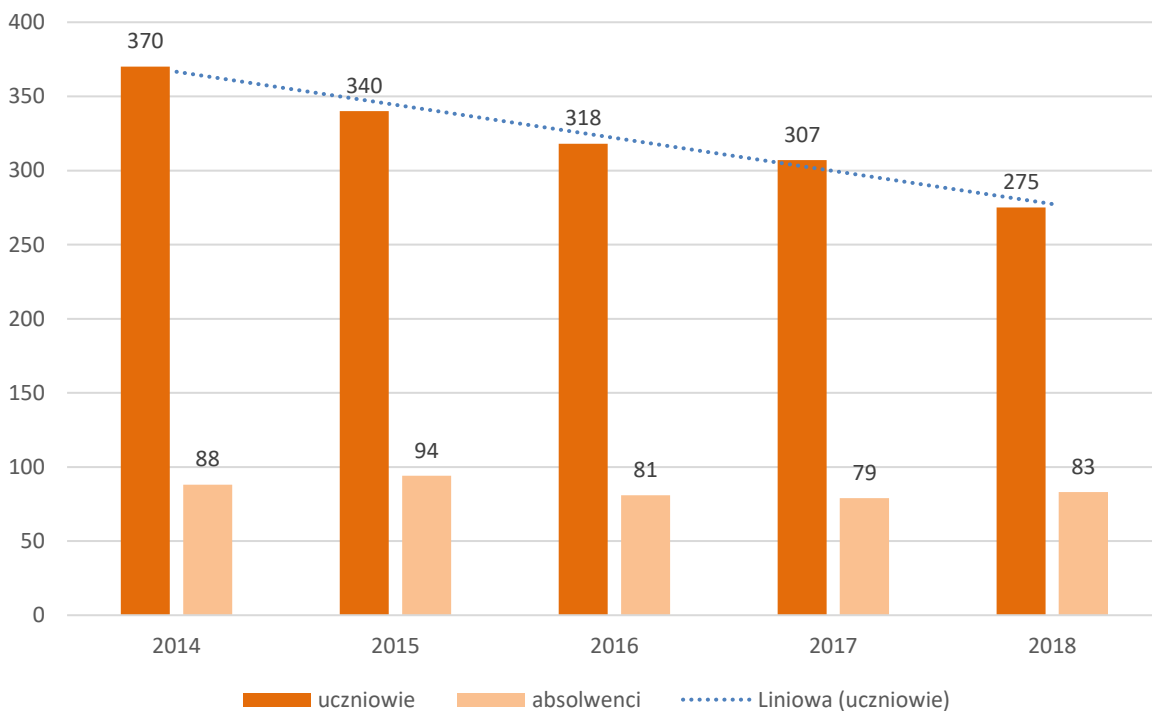

Wykres 27. Współczynniki skolaryzacji (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 28. Szkoły ponadgimnazjalne

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

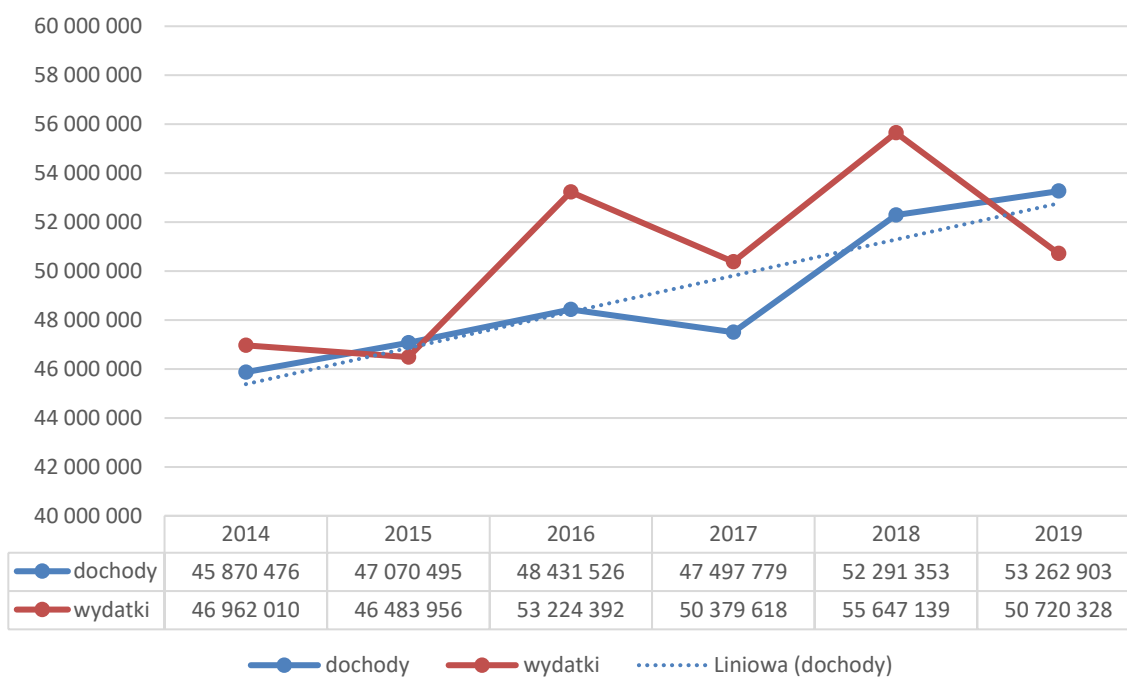

Współczynniki skolaryzacji utrzymują się w badanych latach na podobnym poziomie. Zmniejsza się liczba uczniów oraz absolwentów szkół ponadgimnazjalnych co nie stoi w sprzeczności z wcześniejszymi analizami sytuacji demograficznej powiatu wałbrzyskiego. Dla przypomnienia, współczynnik skolaryzacji netto to relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. Współczynnik skolaryzacji brutto to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

4.2. Sfera gospodarcza

Poprawiającą się kondycję ekonomiczną powiatu można zaobserwować analizując ilościowe zestawienie dochodów i wydatków. Dochody w roku 2019 po raz pierwszy od 4 lat były wyższe od wydatków, relacja 53262903 do 50720328 PLN. Jest to ważne w kontekście przyszłościowo planowanych inwestycji, np. w obszarze infrastruktury technicznej.

Wykres 29. Dochody i wydatki Powiatu Wałbrzyskiego ogółem (PLN)

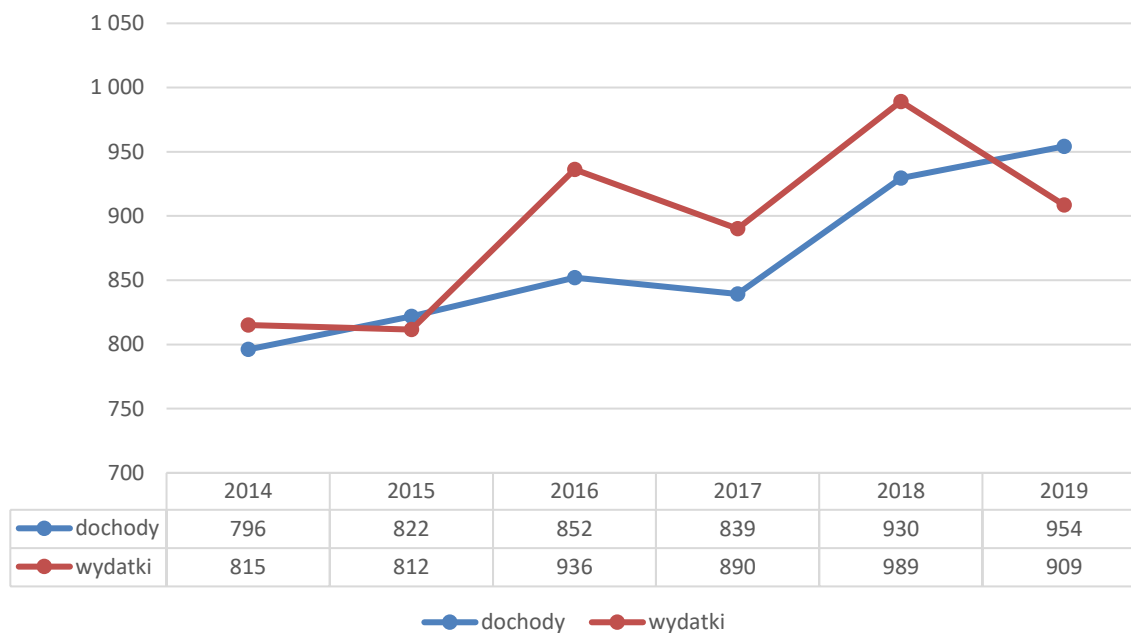

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

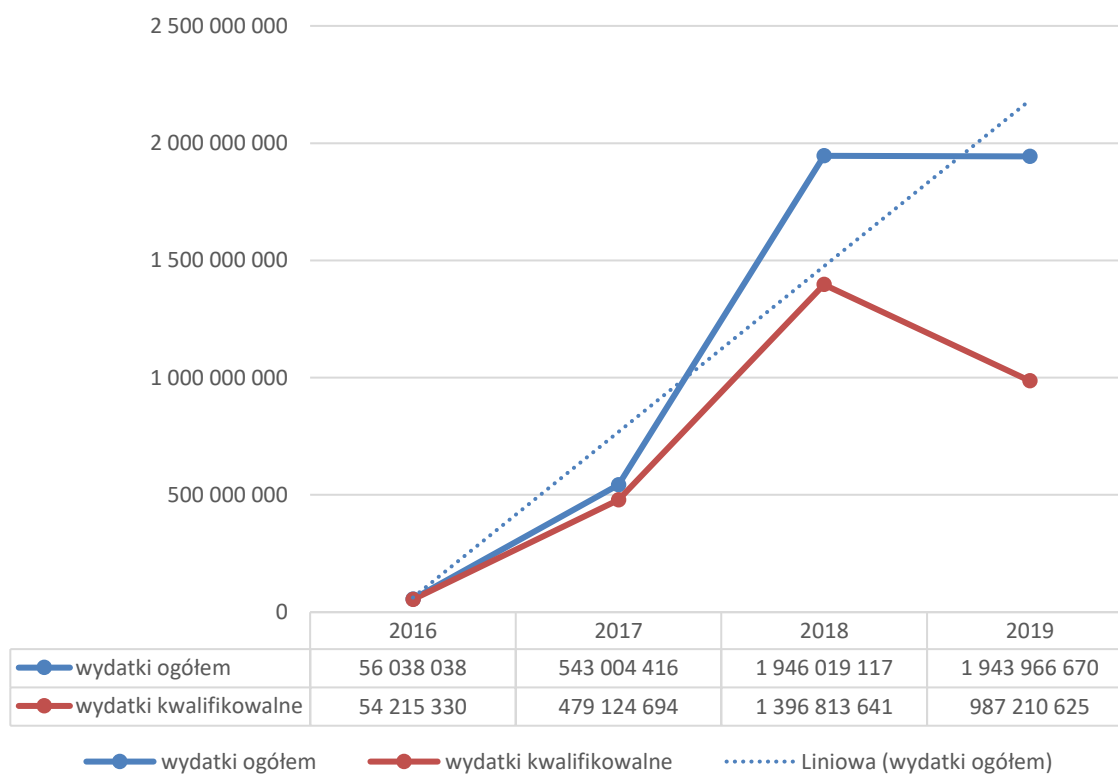
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 30. Dochody i wydatki na 1 mieszkańca ogółem (PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 31. Wartość umów o dofinansowanie projektów ze środków europejskich (PLN)

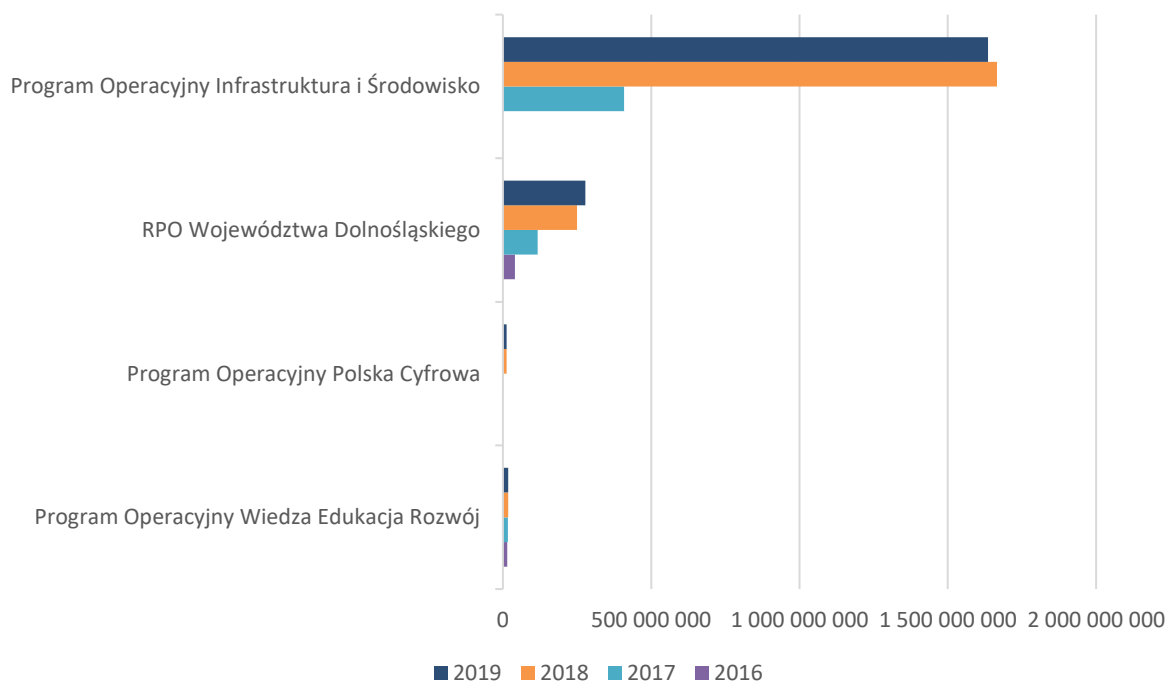

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 32. Wartość umów o dofinansowanie projektów ze środków europejskich w podziale na wybrane programy operacyjne, wydatki ogółem (PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W ślad za korzystną relacją dochodów do wydatków kształtuje się porównanie dochodów i wydatków na mieszkańca. Jest to miarodajny wynik wzięwszy pod uwagę stosunkowo niewielką zmianę liczby mieszkańców powiatu. Wartość umów o dofinansowanie projektów ze środków europejskich uległa znacznemu zwiększeniu z upływem lat, co jest zgodne z procesem, harmonogramem regionalnym i krajowym wykorzystywania środków europejskich. Potwierdza to również efektywność polityki władz samorządowych w tym zakresie. W kontekście projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej zdecydowanie najwięcej funduszy pochodzi z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, w dalszej kolejności z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego.

Analizując nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej na terenie powiatu wałbrzyskiego ich liczba w skali roku zazwyczaj oscyluje wokół 400 podmiotów. Tradycyjnie najczęściej dotyczy sektora usług (pozostała działalność) w dalszej kolejności przemysłu i budownictwa oraz incydentalnie rolnictwa. Definicja podmiotu gospodarki narodowej przyjmuje brzmienie: osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą. W systemie REGON

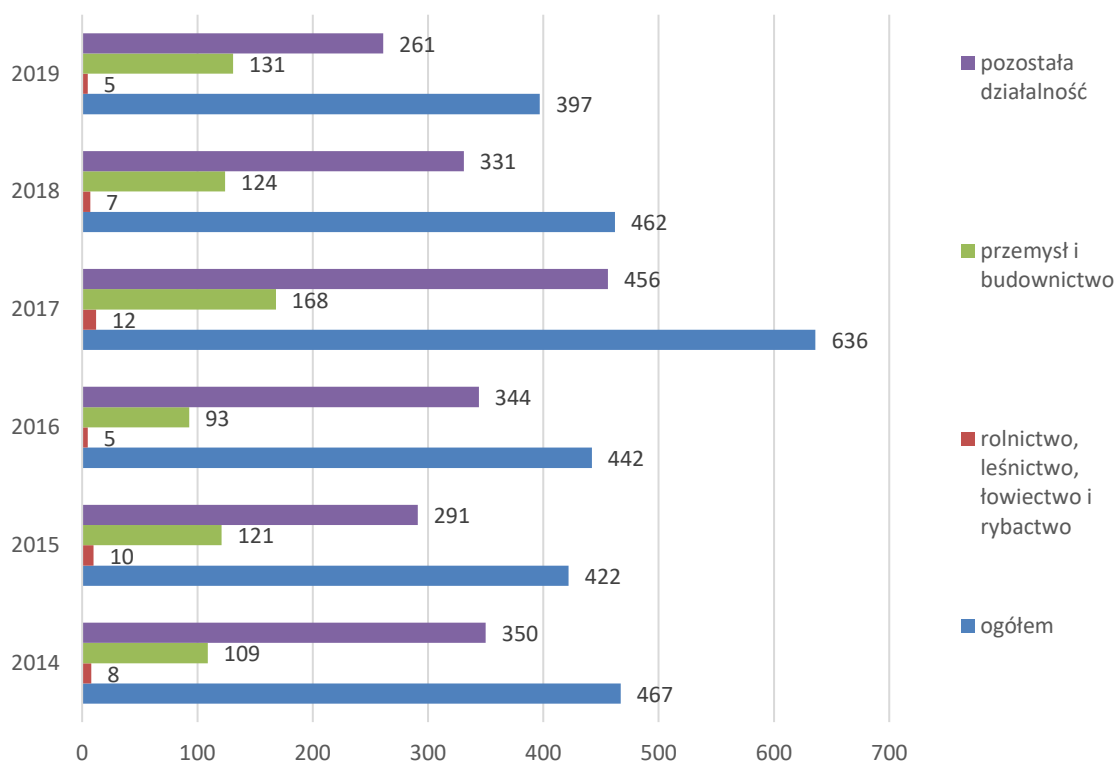
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej.

Przy analizie sektorów własnościowych można stwierdzić, że w 2019 r. 87% podmiotów należało do sektora prywatnego, pozostałe 13% do sektora publicznego, struktura ta jest stabilna w badanym okresie. Duże znaczenie ma liczba podmiotów gospodarki narodowej na 10 tys. mieszkańców powiatu. Wskaźnik ten informuje nas o poziomie przedsiębiorczości lokalnej. W przypadku powiatu ma on tendencję rosnącą co jest wskazaniem pozytywnym.

Kolejnym plusem jest wzrost liczby zarejestrowanych organizacji pozarządowych, który świadczyć może o większej aktywności, zaangażowaniu społeczności lokalnych. Zwiększa się również liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Z pozostałych wskaźników nieznacznie obniżyły się nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach, wzrosła natomiast wartość środków trwałych oraz produkcja sprzedana przemysłu na mieszkańca. Generalnie ekonomiczne analizy powiatu wałbrzyskiego wykazały korzystne trendy.

Wykres 33. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane wg grup sekcji PKD 2007

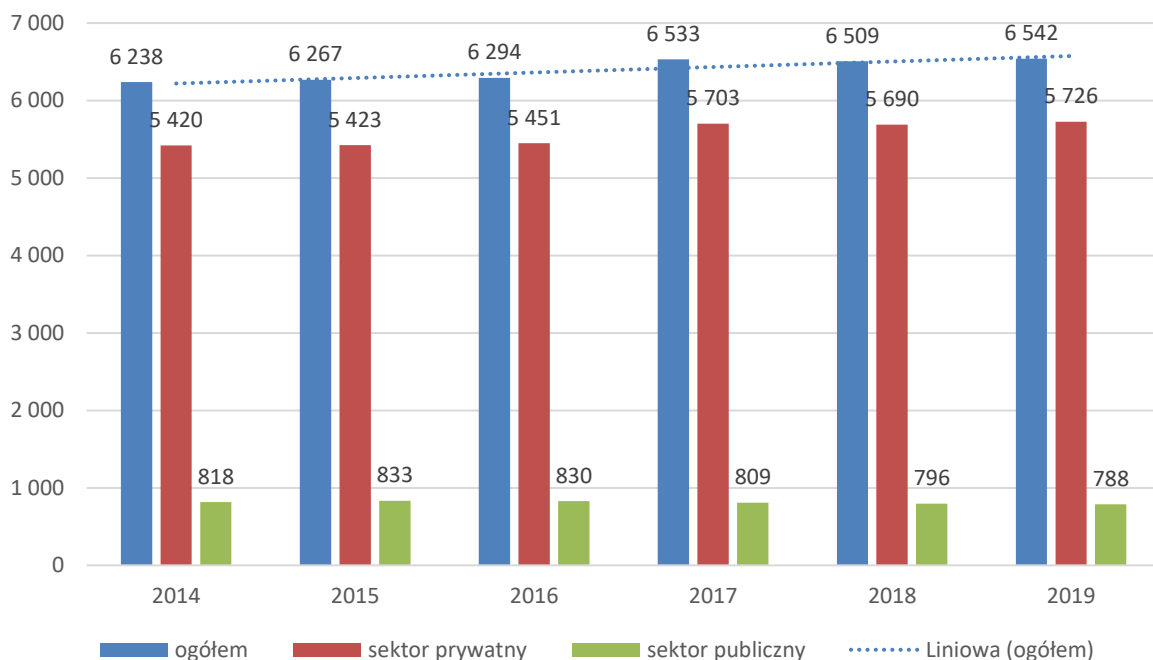

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

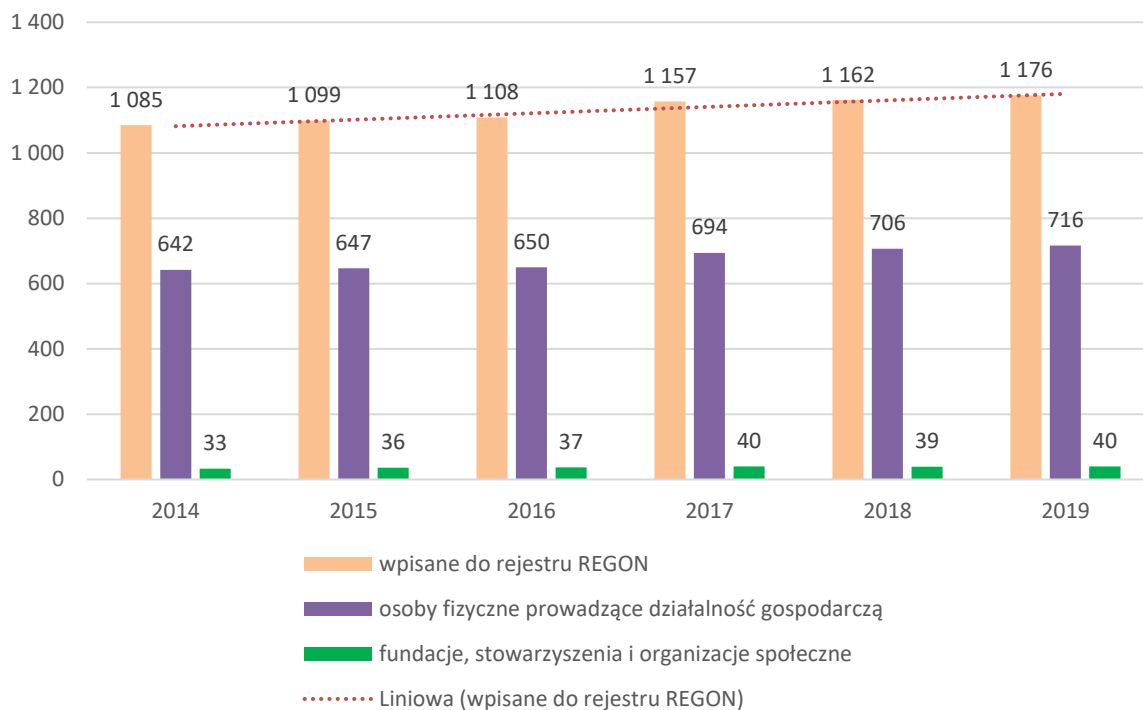
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 34. Podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 35. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. mieszkańców

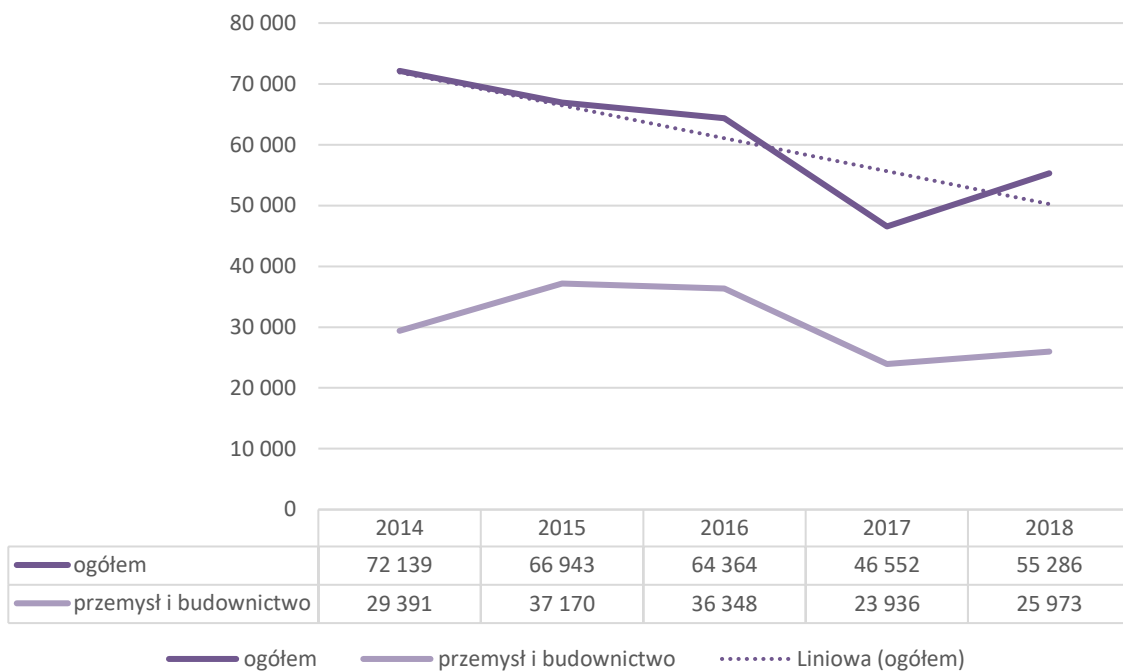

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

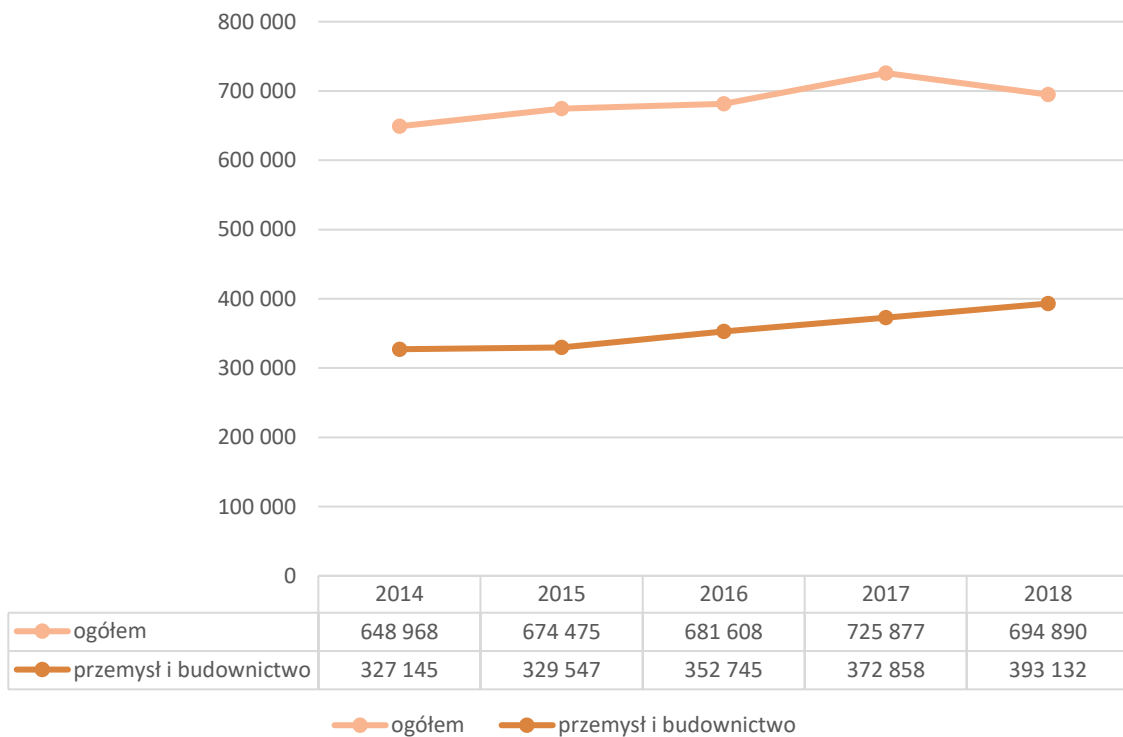
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 36. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (tys. PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 37. Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (tys. PLN)

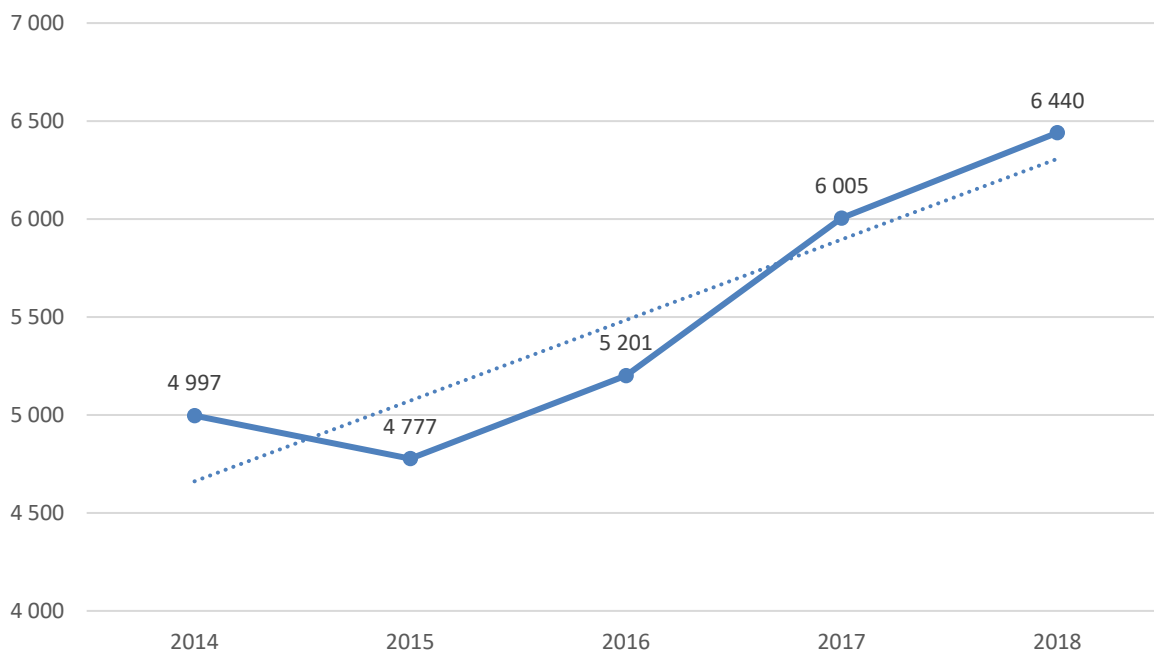

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

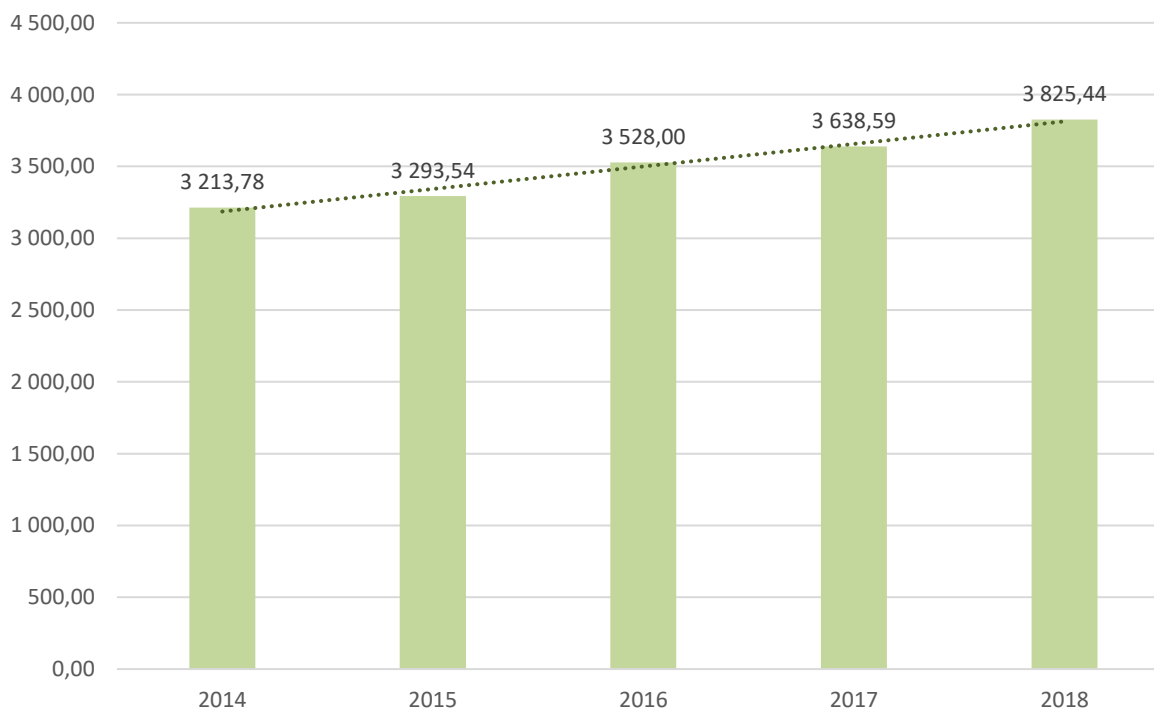
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 38. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca (PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 39. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN)

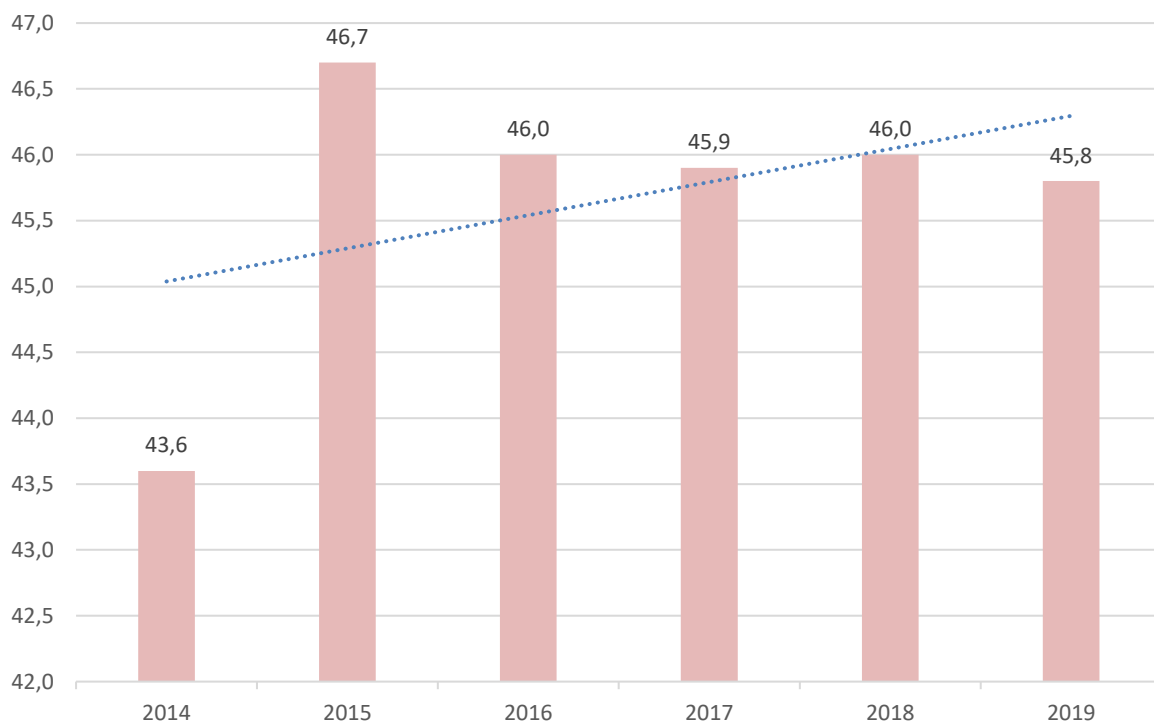

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

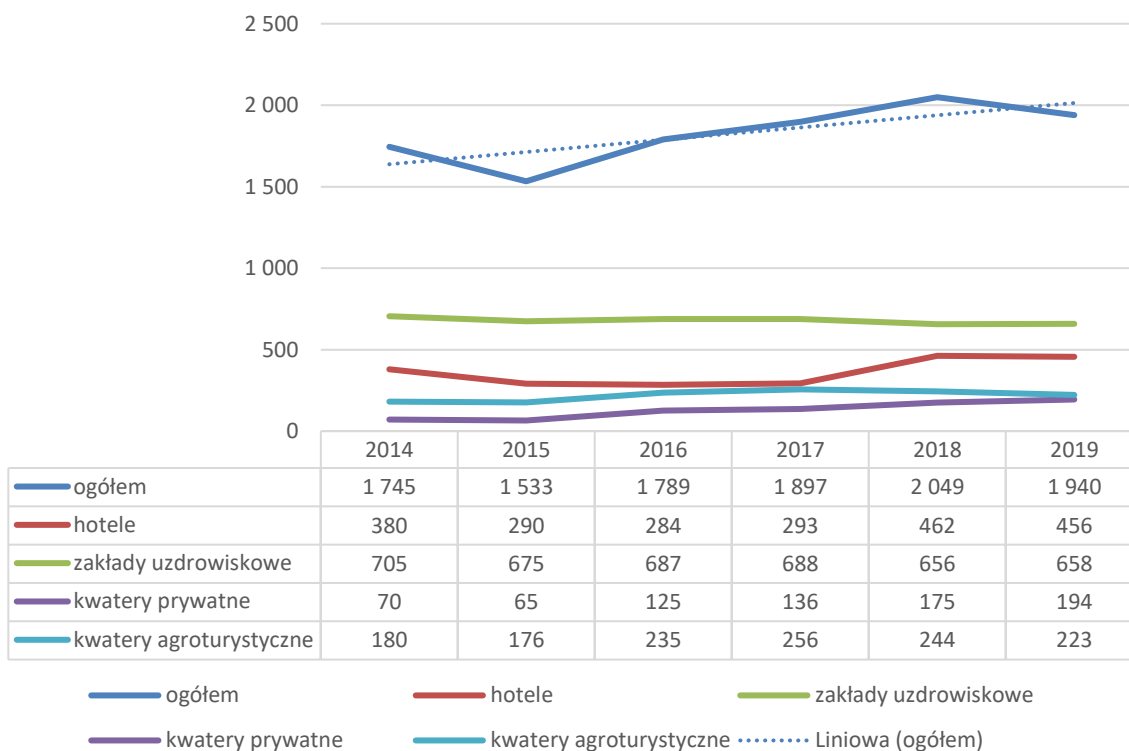
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 40. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych ogółem (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 41. Miejsca noclegowe

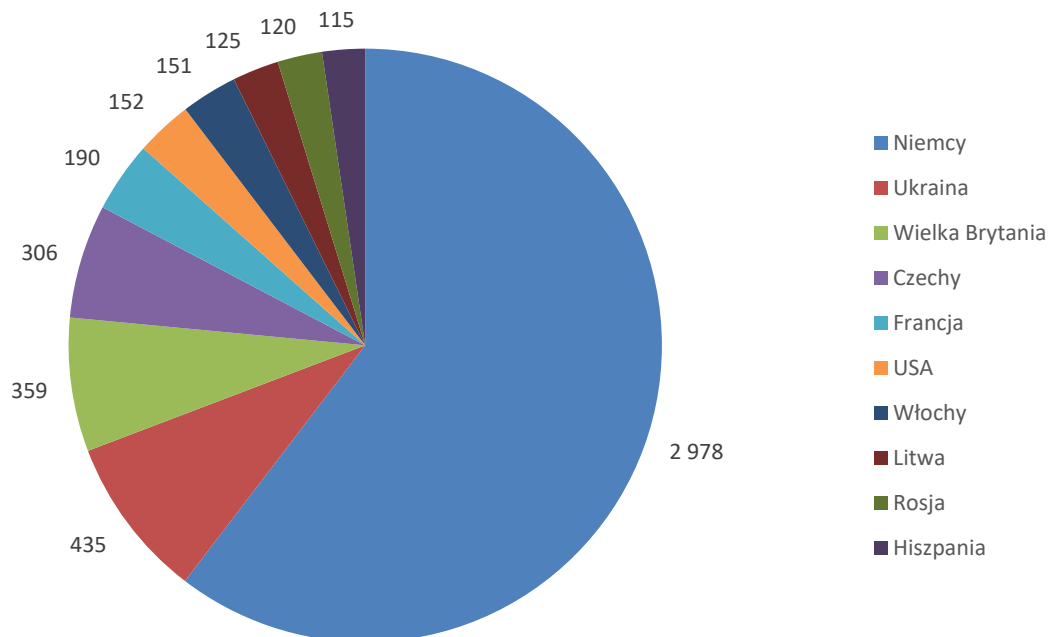

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

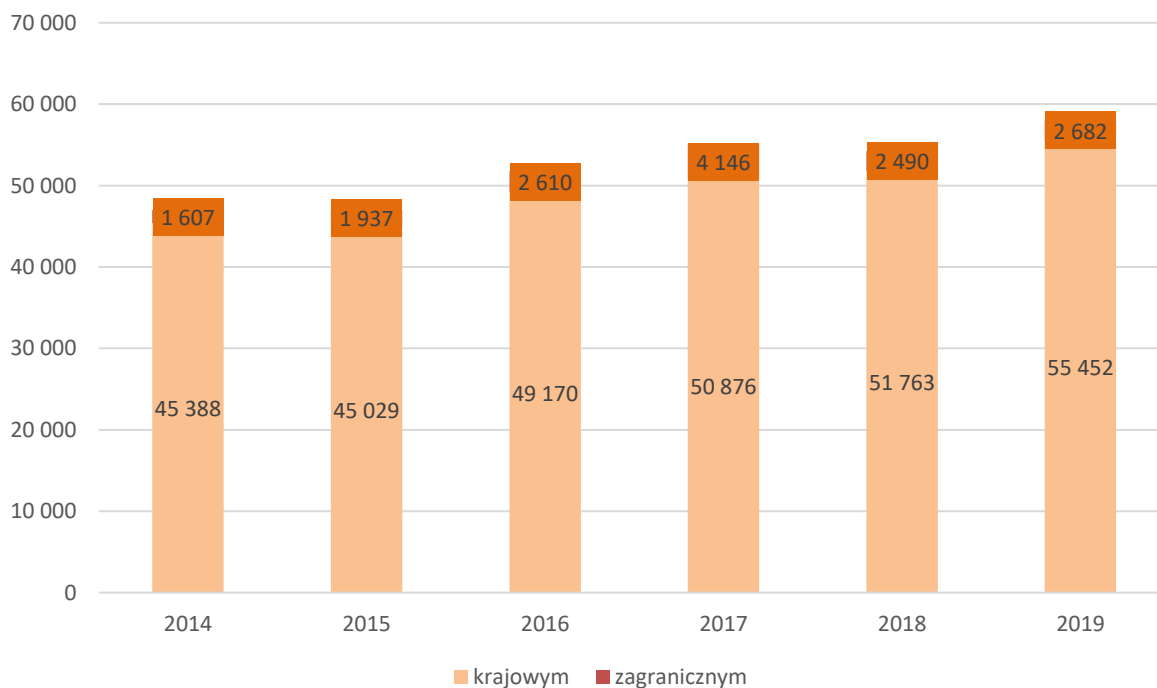
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 42. Turyści zagraniczni w 2019 r. (wybrane kraje)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 43. Noclegi udzielone turystom krajowym i zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych ogółem na 10 tys. mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Jednym z wnikliwiej analizowanych wskaźników jest przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN). Trzeba obiektywnie zauważyć, że rośnie ono w powiecie wałbrzyskim w badanym okresie z 3213 PLN w roku 2014 do 3825 PLN w roku 2018. Wzrost jest zapewne odczuwalny natomiast wartość z 2018 r. jest poniżej średniej krajowej, która wyniosła 4585 PLN oraz dolnośląskiej (5100 PLN). Jest to z pewnością jeden z obszarów, w których spodziewana jest poprawa w najbliższych latach, przynajmniej w kontekście równania do ogólnopolskich standardów.

Z kwestii dotyczących turystyki należy zwrócić uwagę, że stopień wykorzystania miejsc noclegowych ogółem jest w ostatnich latach dość stabilny i wynosi około 46%. W tym miejscu widać dość duże pole do wzrostów, tym bardziej wzięwszy pod uwagę ponadprzeciętne walory przyrodnicze powiatu wałbrzyskiego. Liczba miejsc noclegowych ogółem zwiększyła się z 1745 do 1940. Dotyczyło to zarówno hoteli jak i kwater prywatnych, w tym agroturystycznych. W roku 2019 powiat zdecydowanie najczęściej odwiedzali turyści z Niemiec, w dalszej kolejności z Ukrainy, Wielkiej Brytanii oraz Czech. Pozytywnym wynikiem jest zwiększająca się liczba udzielonych noclegów turystom krajowym i zagranicznym w relacji do liczby mieszkańców powiatu.

4.3. Sfera środowiskowo-przestrzenna

W odniesieniu do **ogólnej charakterystyki** powiat wałbrzyski położony w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego jest jednym z 26 powiatów dolnośląskich. Dodatkowo na Dolnym Śląsku są 4 miasta na prawach powiatu: Wrocław, Wałbrzych, Legnica, Jelenia Góra. Zajmuje powierzchnię 430,22 km², sąsiaduje z powiatem świdnickim, dzierzoniowskim, jaworskim, kamiennogórskim i kłodzkim, a od południa graniczy z Republiką Czeską. W skład powiatu wchodzi 8 gmin. Gminy miejskie: Boguszów-Gorce, Jedlina-Zdrój, Szczawno-Zdrój; gminy miejsko-wiejskie: Głuszyca, Mieroszów; gminy wiejskie: Czarny Bór, Stare Bogaczowice, Walim. Miasta powiatu: Boguszów-Gorce, Jedlina-Zdrój, Szczawno-Zdrój, Głuszyca, Mieroszów.

Przygraniczne położenie powiatu w obrębie województwa niesie za sobą określone konsekwencje. W osi tranzytowej powiat leży na uboczu w przebiegu połączenia drogowego Wrocław – Kłodzko – Náchod (Czechy). W pobliżu znajduje się węzeł drogowy drogi krajowej nr 35 (relacji Wrocław – Świdnica - Świebodzice – Wałbrzych – Mieroszów – przejście

graniczne w Golińsku) oraz dróg wojewódzkich 367 i 381 łączących Jelenią Górę, Kamienną Górę przez Wałbrzych z Nową Rudą i Kłodzkiem.

Praktycznie w każdej gminie powiatu znajdują się złoża odkrywkowe lub złoża podziemne węgla kamiennego. Większość z kamieniołomów jest już nieczynna, a funkcjonują jedynie kamieniołomy w Czarnym Borze i Mioszowie. Cały obszar powiatu jest bardzo zasobny w surowce mineralne, które były eksploatowane przez wiele lat, co znacznie wpłynęło na ukształtowanie terenu całego powiatu i zdegradowanie środowiska naturalnego poprzez kopalnie odkrywkowe.

Specyficzne położenie powiatu w Sudetach Środkowych, w obrębie Pogórza Wałbrzyskiego, a także Gór Wałbrzyskich, Kamiennych i Sowich, sprawia, że jest on bardzo **atrakcyjny turystycznie**. Najwyższy szczyt to Góra Borowa 854m n.p.m. Góry Wałbrzyskie charakteryzują się złożoną budową geologiczną. W niższych partiach gór oraz większości Pogórza Wałbrzyskiego przeważają skały osadowe, które powstały w płytkim morzu wypełniającym tzw. nieckę śródsudecką w okresie dewonu i karbonu. Pomiędzy osadami zalegały szczątki bujnej roślinności, z których powstały pokłady węgla kamiennego, ciągnące się łukiem od okolic czeskich Małych Svatoňovic, przez Žacléř, Okrzeszyn, Wałbrzych po Nową Rudę. Cały obszar Gór Wałbrzyskich znajduje się w dorzeczu Odry, czyli w zlewisku Morza Bałtyckiego, nie ma w powiecie dużych naturalnych zbiorników wodnych. Zbiornikiem retencyjnym jest Jezioro Bystrzyckie. Potężna tama o wysokości 44 metrów i długości ponad 230 metrów przedzieliła wąską w tym miejscu dolinę, tworząc zbiornik o powierzchni 50 ha i objętości 9 mln m³. Zbiornik jest wykorzystywany rekreacyjnie. Rzeki to Strzegomka, Pełcznica, Bystrzyca. Zbiornik zasila funkcjonującą do dzisiaj elektrownię wodną.

Nieracjonalna gospodarka leśna prowadzona w XIX i XX w. do końca lat 90 przyczyniła się do zmiany szaty roślinnej terenu. Zbocza górskie obsadzano szybko rosnącymi gatunkami drzew, głównie świerkiem co doprowadziło do zniszczenia lasów mieszanych. Niewielką część Gór Wałbrzyskich obejmuje Park Krajobrazowy Sudetów Wałbrzyskich. Został utworzony w 1998 roku na obszarze blisko 6500 ha. W Górach Wałbrzyskich obejmuje swym zasięgiem Pasma Borowej oraz leżący na południe od niego Rybnicki Grzbiet.

W odniesieniu do **kwestii kolei** można stwierdzić, że obecnie na terenie powiatu wałbrzyskiego dostępne są dwa główne kierunki połączeń w przewozach pasażerskich obejmujące relacje: Wrocław – Wałbrzych – Jelenia Góra (przez Boguszków-Gorce) – linia

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

kolejowa 286, oraz Wałbrzych – Kłodzko (przez Jedlinę Zdrój i Głuszycę) – linia kolejowa 274. Stan infrastruktury kolejowej, w gminach przez które przebiegają linie kolejowe oceniany jest jako przeciętny lub zły. Szczególnie negatywnie oceniane są obiekty dworców, kładki, wiadukty (Boguszów-Gorce, Czarny Bór, Głuszyca, Jedlina-Zdrój, Mieroszów, Walim), które nie stanowią wizytówek miast i gmin, negatywnie oddziałują na ich wizerunek. W ostatniej dekadzie PKP sukcesywnie stara się remontować linie kolejowe i dworce.

Pojawiają się różne pomysły na rewitalizację starych połączeń kolejowych. Wskazuje się między innymi na potrzebę wykorzystania linii kolejowej (Wałbrzych – Kłodzko oraz Kłodzko – Jedlina-Zdrój – Świdnica) do celów turystycznych ze względu na walory widokowe oraz inżynieryjne (np. pociągi „retro”), wykorzystania nieużytkowanych torowisk dla potrzeb utworzenia ścieżek rowerowych (Szczawno-Zdrój), modernizacji infrastruktury kolejowej w celu skróceniem czasu dojazdu do Wrocławia. W październiku 2018 r. PKP PLK podpisała umowę na rewitalizację linii kolejowej nr 285 Wrocław Główny – Jedlina Zdrój na odcinku Świdnica Kraszowice – Jedlina-Zdrój, która zakłada zakończenie prac do końca 2020 roku. Liniami na których nie są realizowane połączenia w dalszym ciągu pozostają linia 285 relacji Wrocław Główny – Świdnica – Jedlina Zdrój oraz 291 Wałbrzych – Szczawienko – Mieroszów (biegną do granicy państwa, stacja Meziměstí (CZ)).

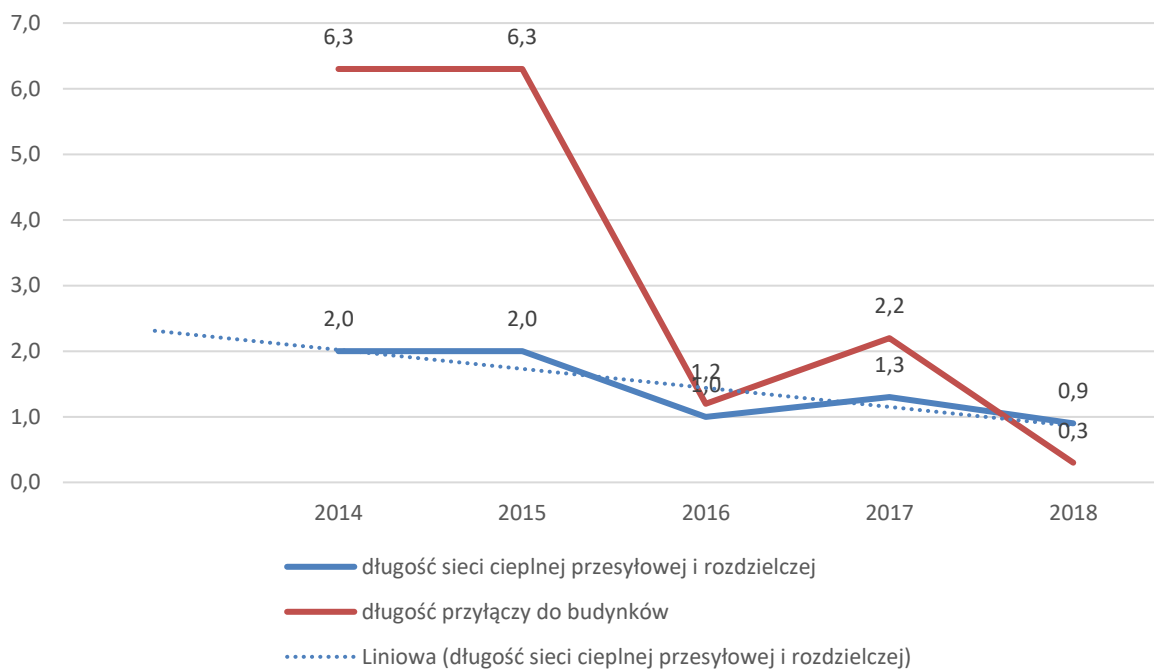
Dostępność gmin powiatu wałbrzyskiego w zakresie **komunikacji publicznej** oceniana jest generalnie na poziomie dobrym lub przeciętnym. Wszystkie gminy powiatu wałbrzyskiego posiadają podpisane porozumienia z gminą Wałbrzych i linie komunikacyjne w ramach komunikacji miejskiej zostały wydłużone do gmin powiatu wałbrzyskiego. Po terenie gminy Głuszyca i Jedlina Zdrój odbywa się nieodpłatna komunikacja miejska organizowana przez Gminę Głuszyca. Gmina ta posiada również własne centrum przesiadkowe. Część przewozów w gminie Mieroszów, Głuszyca, Jedlina Zdrój, Stare Bogaczowice, Szczawno- Zdrój, Boguszów Gorce jest realizowana przez prywatnych przewoźników. Z uwagi na szereg inwestycji drogowych oraz przeciążenia lokalnego układu drogowego w godzinach porannych i popołudniowych szczytów komunikacyjnych na terenie Wałbrzycha został wydłużony czas dojazdu, do niektórych gmin powiatu wałbrzyskiego.

Ze względu na specyficzne położenie powiatu wałbrzyskiego większość linii komunikacyjnych przebiegających na terenie powiatu kończy swój bieg w Wałbrzychu. Zauważalny jest brak nowoczesnego centrum przesiadkowego.

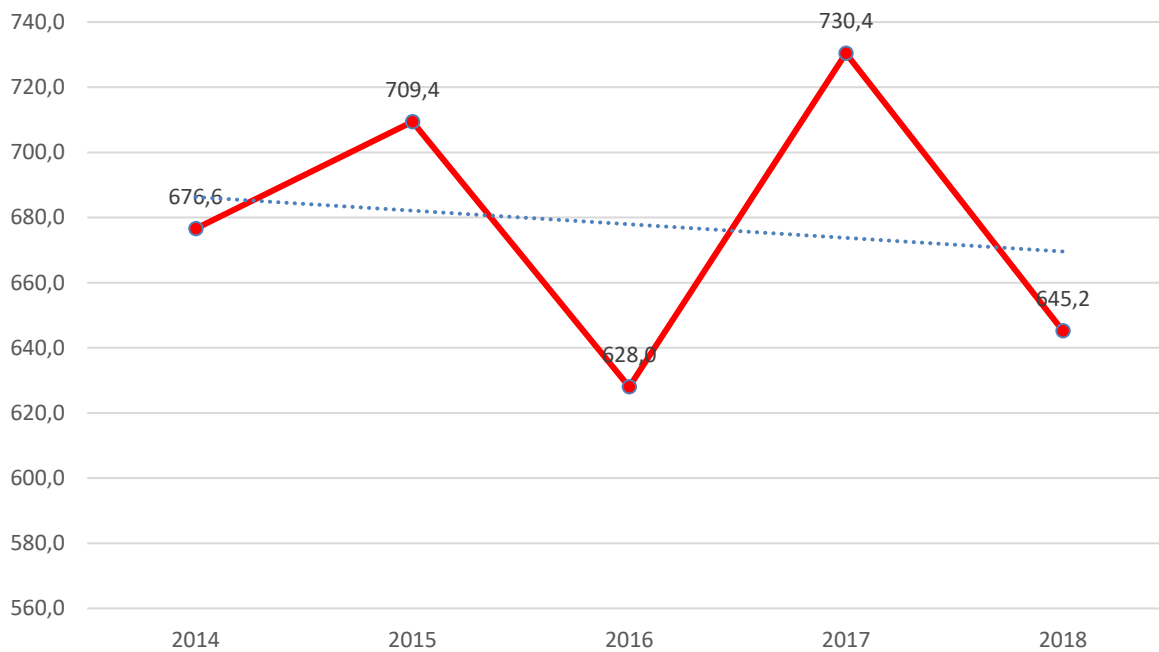
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 44. Sieć ciepła (km)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

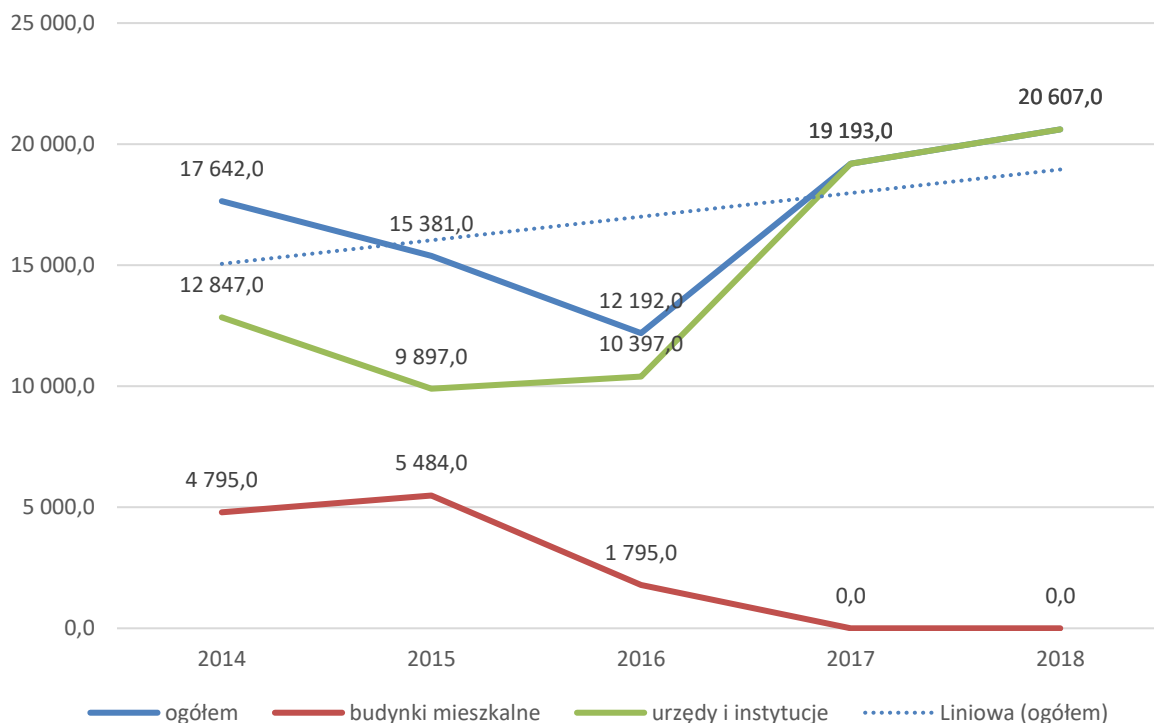
Wykres 45. Kubatura budynków ogrzewanych centralnie ogółem (dam³)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 46. Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku (GJ)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

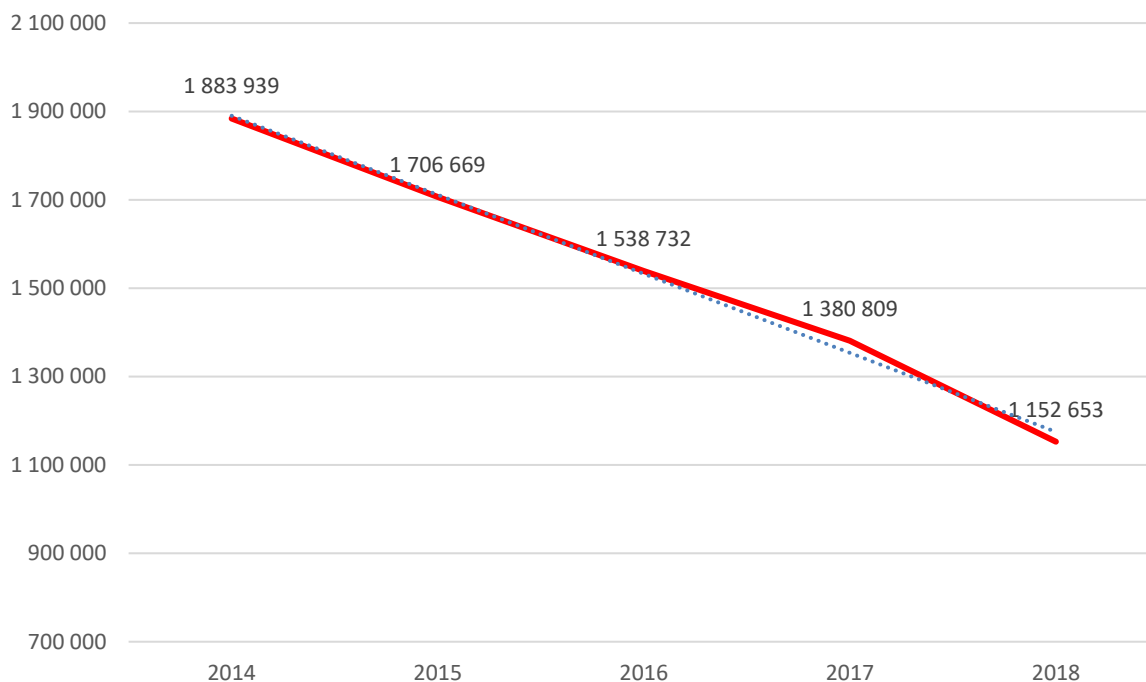
W zakresie sieci ciepłej zauważalny jest spadek długości sieci przesyłowej i rozdzielczej oraz długości przyłączy do budynków. Kubatura budynków ogrzewanych centralnie nie zmieniła się znacząco w badanym okresie, 676 do 645 dm³. Odnotować można wzrosty w zakresie sprzedaży energii cieplnej, szczególnie dotyczy to urzędów oraz instytucji. Znacząco obniżyły się kwoty wypłacanych rocznie dodatków mieszkaniowych, co świadczy o poprawiającej się sukcesywnie kondycji ekonomicznej gospodarstw domowych. Nie zaszły istotne zmiany w zakresie budynków mieszkalnych podłączone do wodociągów. Lepiej sytuacja wygląda w miastach powiatu gdzie podłączonych jest ponad 93% budynków, na wsiach jest to około 60%. Do kanalizacji podłączonych jest odpowiednio 80% i 22% (2018 r.). Nie są to wskazania w pełni satysfakcjonujące choć w tym obszarze można zauważyć lekką poprawę od roku 2015.

Obiektywnym potwierdzeniem rozwoju społeczno-ekonomicznego powiatu wałbrzyskiego jest sukcesywnie rosnące zużycie energii elektrycznej. Zarówno ogółem (39867 do 40091 MWh), jak i w przeliczeniu na mieszkańca. Wszędzie zauważalny jest wyraźny trend wzrostowy.

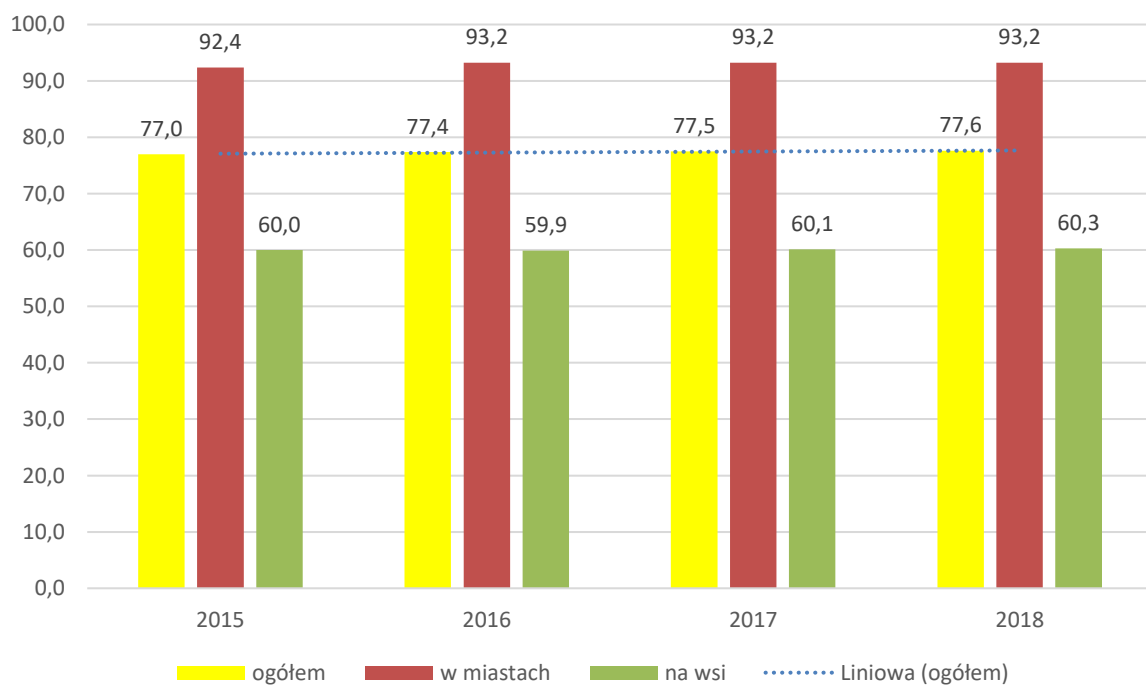
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 47. Kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych ogółem (PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 48. Budynki mieszkalne podłączone do wodociągów w %

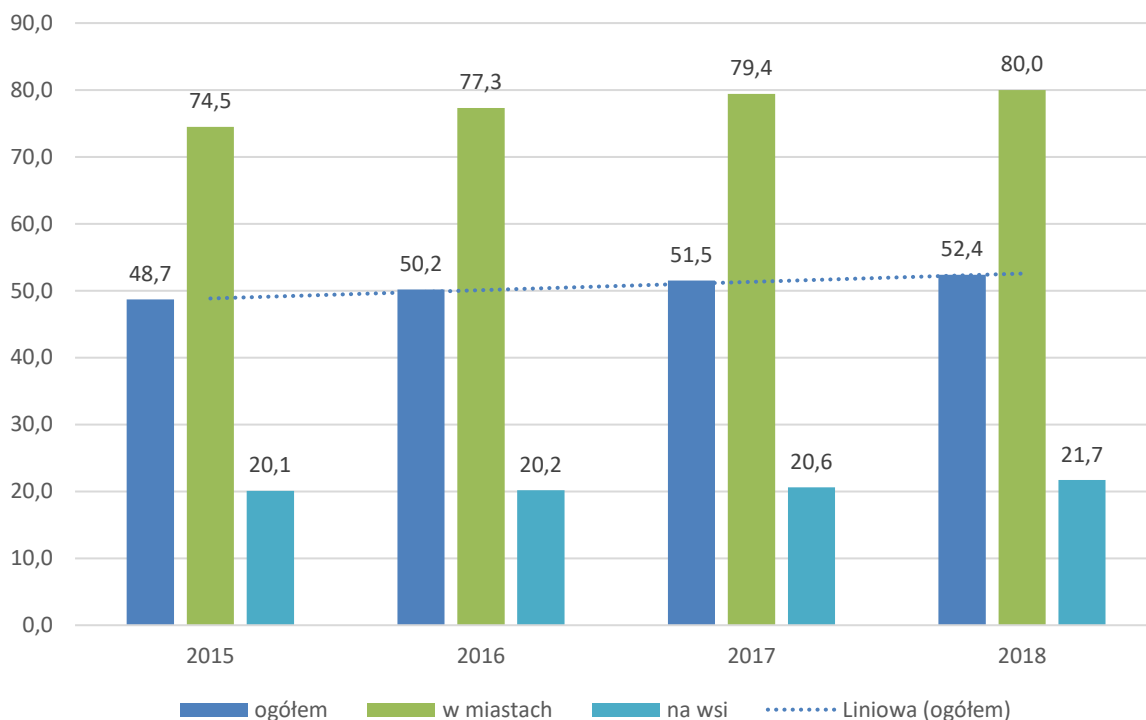

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

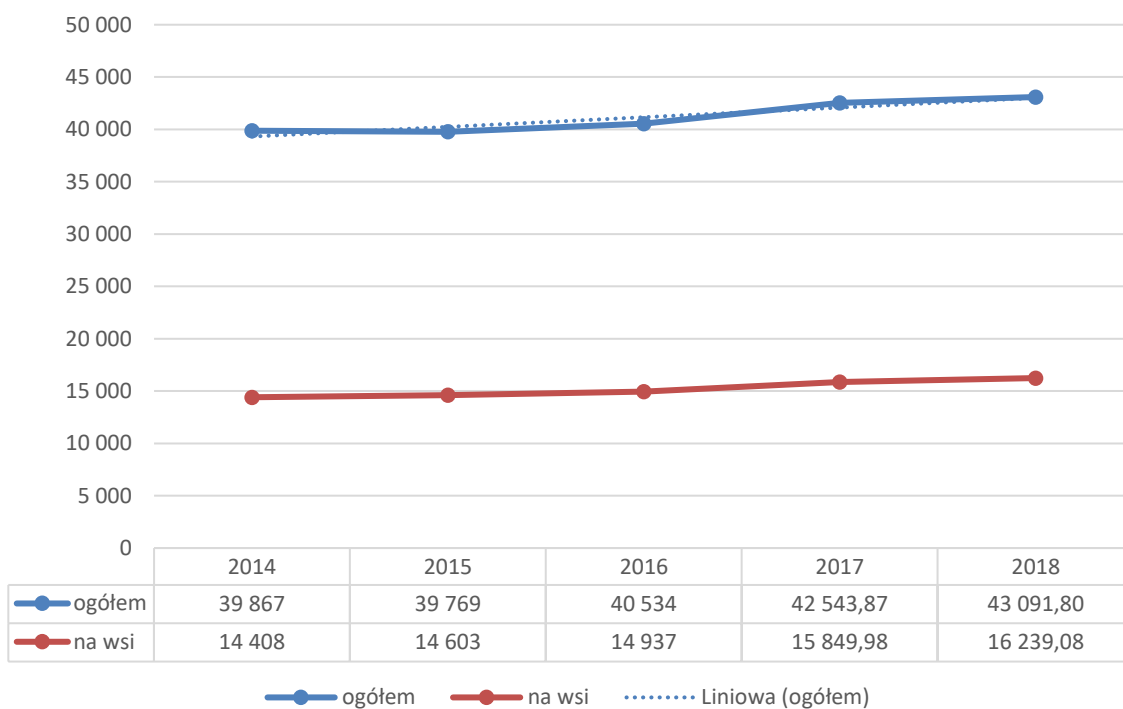
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 49. Budynki mieszkalne podłączone do kanalizacji w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 50. Zużycie energii elektrycznej (MWh)

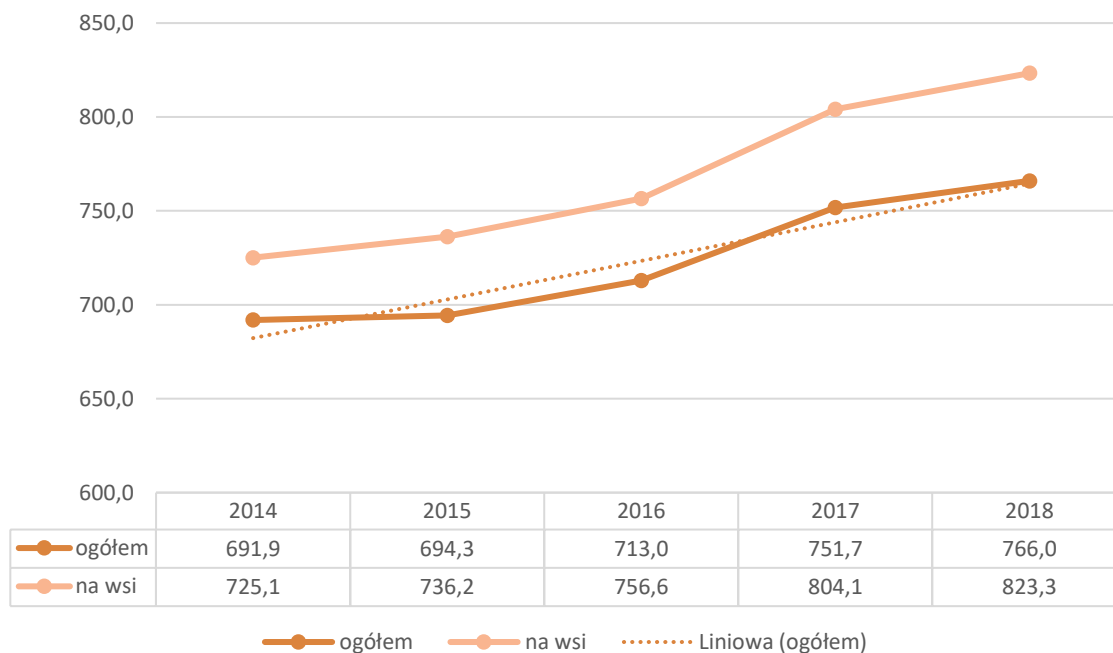

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

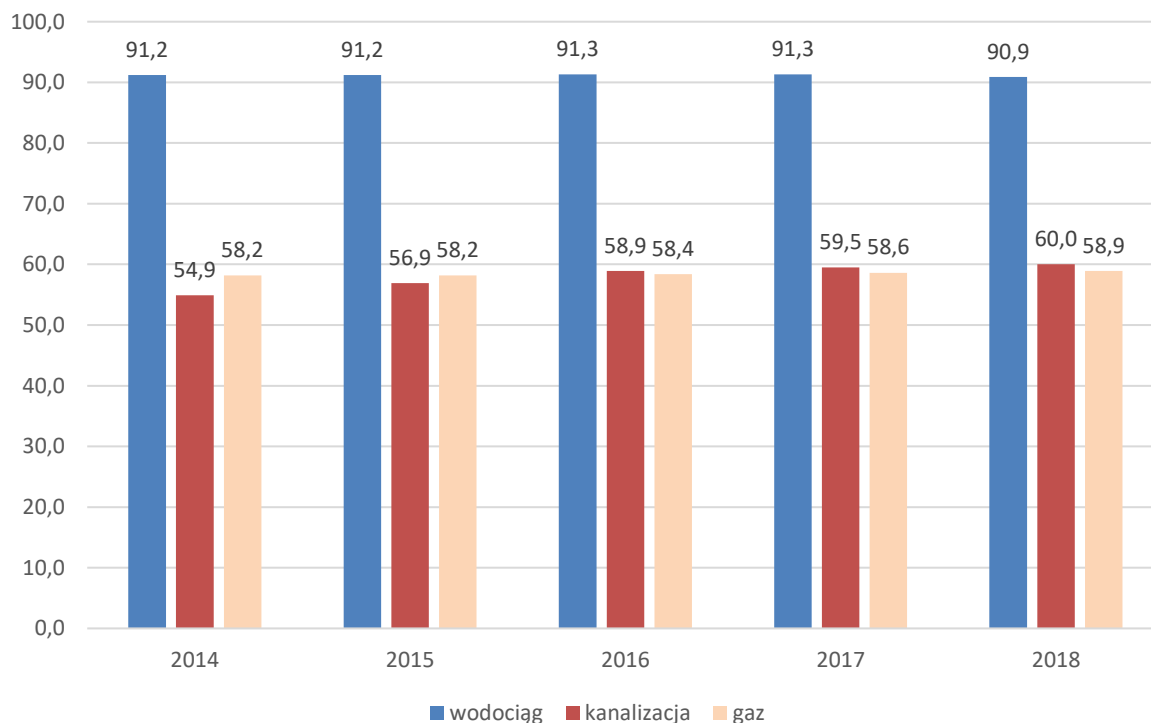
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 51. Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca (kWh)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 52. Korzystający z poszczególnych instalacji w % ogółu ludności powiatu

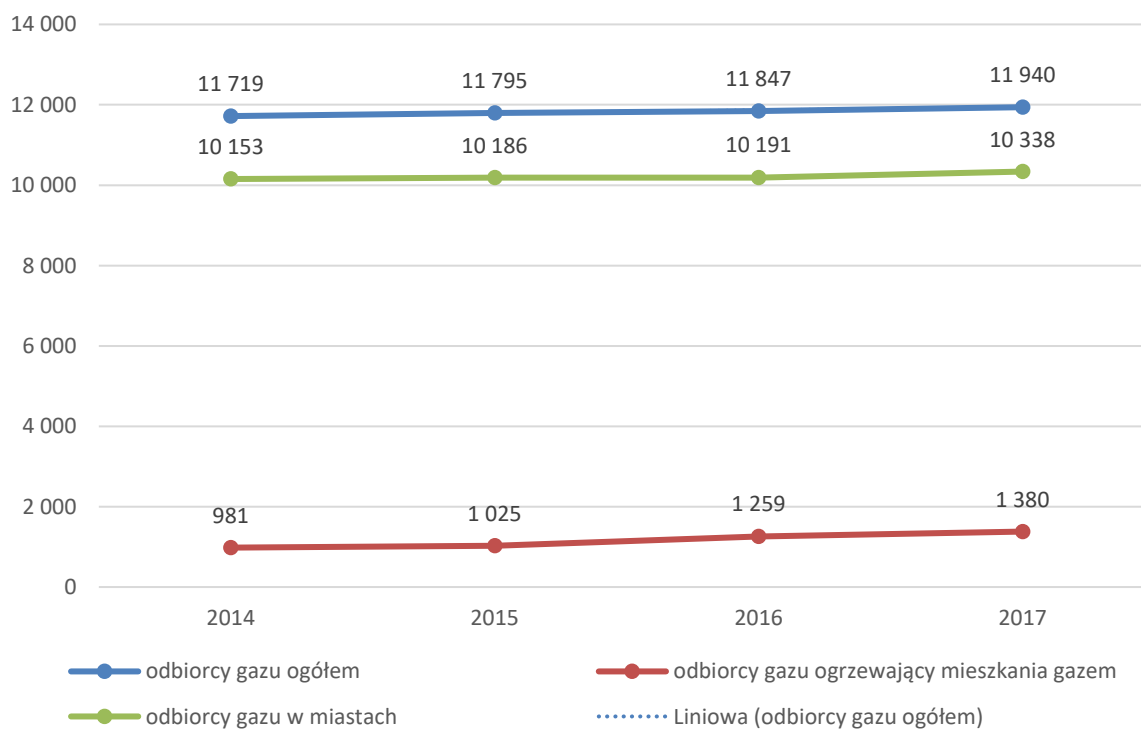

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Analizując procentowe udziały mieszkańców powiatu w korzystaniu z poszczególnych instalacji komunalnych zdecydowanie najczęściej korzysta oczywiście z wodociągów, tj. blisko 91% w 2018 r. Na drugim biegunie znajduje się gaz z odsetkiem korzystających z tej sieci na poziomie 59%. Wydaje się, że w tym wypadku istnieje przestrzeń do poprawy, szczególnie jeśli weźmiemy gaz jako ekologiczną alternatywę ogrzewania gospodarstw domowych. Pozytywnym zjawiskiem jest wzrastająca liczba odbiorców gazu w gospodarstwach domowych. Coraz więcej wspomnianych gospodarstw wykorzystuje gaz właśnie do ogrzewania mieszkań. W związku z powyższym odnotowano większe zużycie gazu ogółem w badanym okresie, z 54492 do 66874 MWh. Sieci rozdzielcze w relacji do powierzchni powiatu utrzymują się na podobnym poziomie, za wyjątkiem sieci kanalizacyjnej, która odnotowała poprawę. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na mieszkańca nie zmieniło się znacząco. Może wskazywać to na racjonalne, oszczędne podejście do wspomnianego zużycia. W kontekście wyposażenia samych mieszkań w poszczególne instalacje, najlepiej wypadają wodociągi, najgorzej centralne ogrzewanie. W badanych latach sytuacja nie uległa znaczącym zmianom.

Wykres 53. Sieć gazowa w gospodarstwach domowych

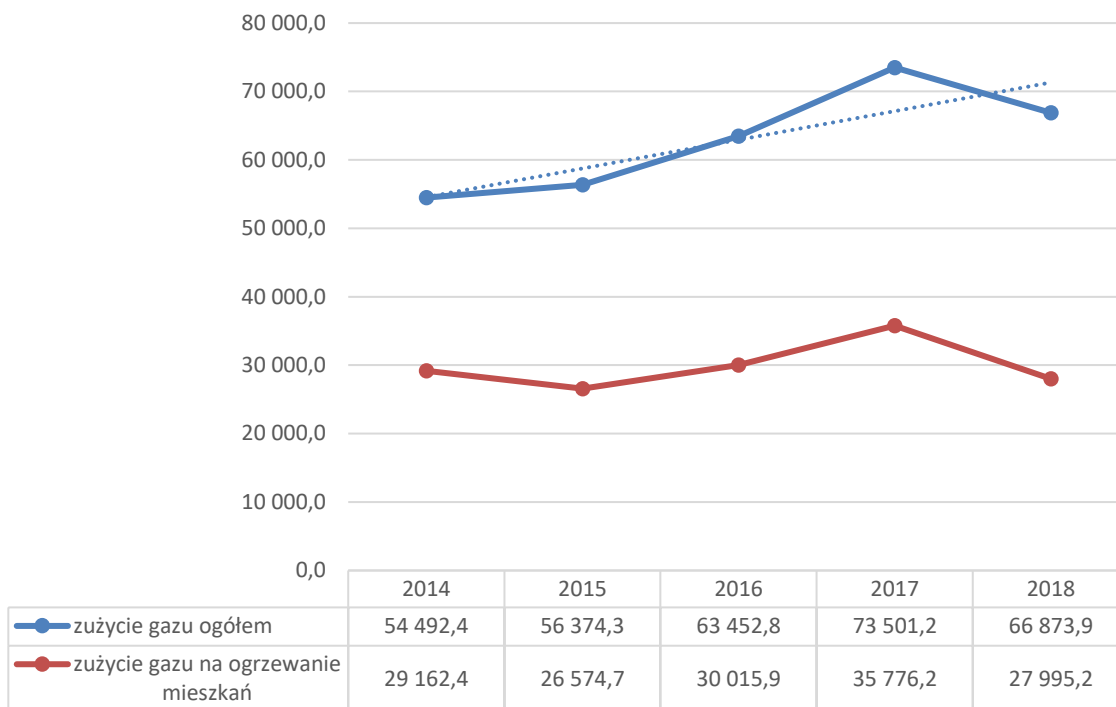

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

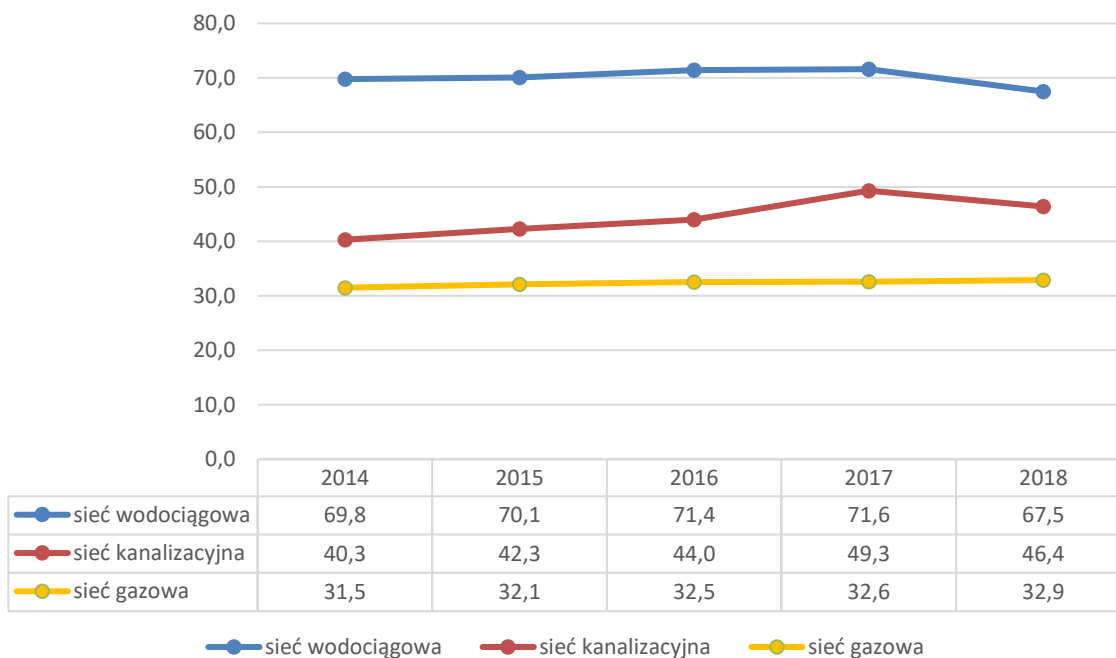
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 54. Sieć gazowa, zużycie gazu w MWh

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 55. Sieć rozdzielcza na 100 km² (km)

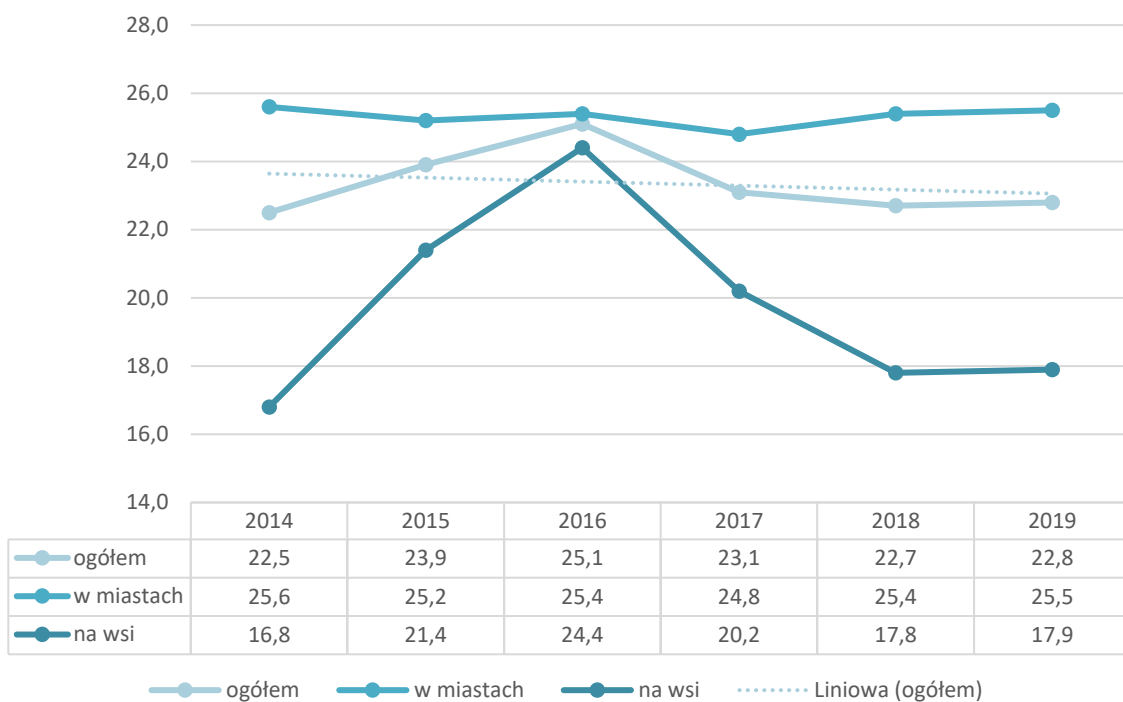

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

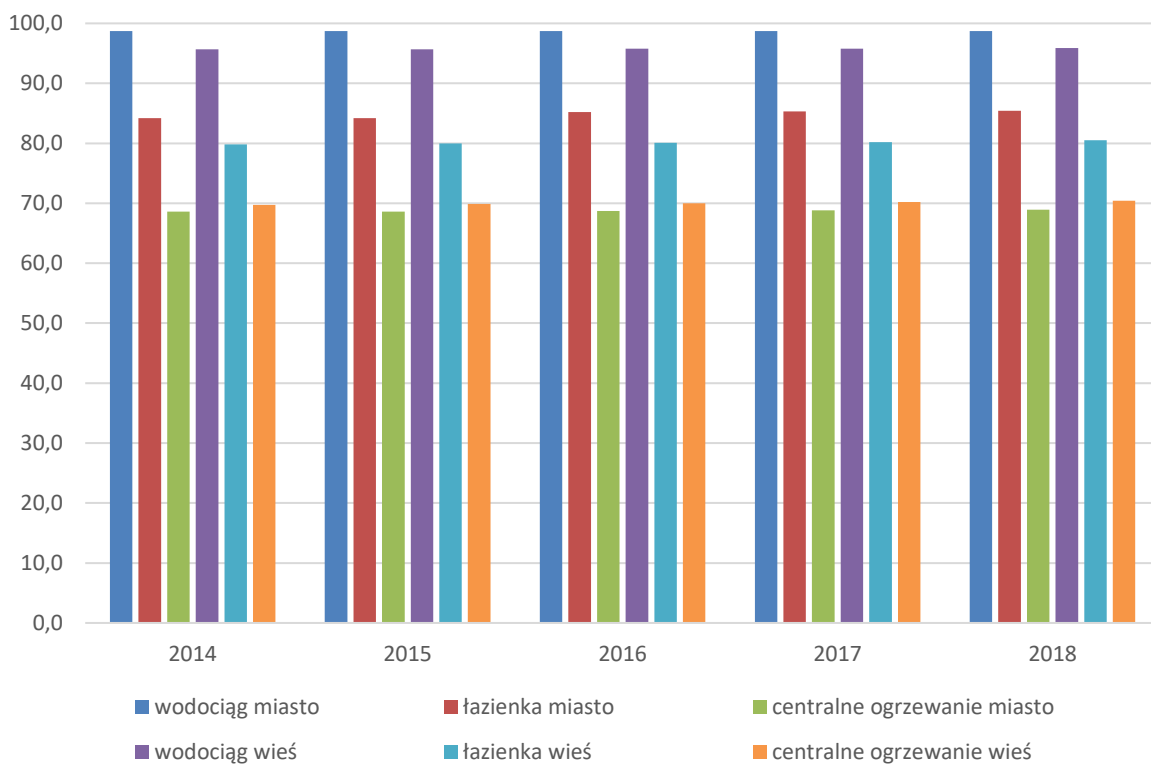
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 56. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca (m3)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 57. Mieszkania wyposażone w poszczególne instalacje w % ogółu mieszkań

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

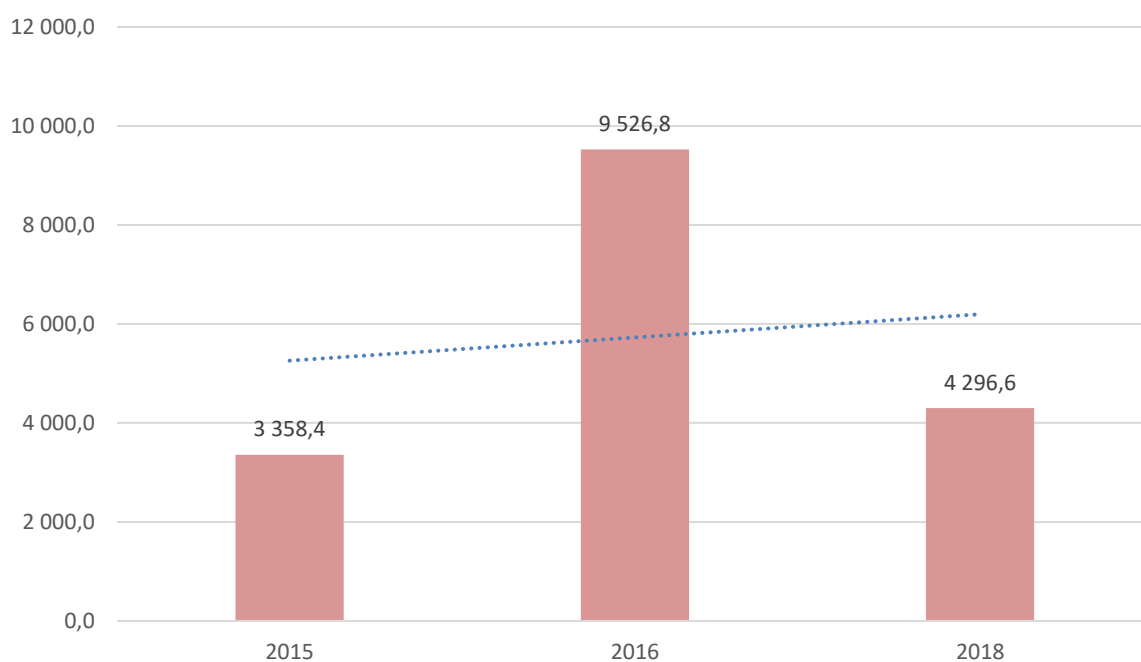

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Kolejnym pozytywnym zjawiskiem jest mocny spadek w zaległości w opłatach za mieszkanie w zasobach komunalnych (lata 2016 do 2018). Nawiązuje to pośrednio do zdiagnozowanej wcześniej poprawy sytuacji ekonomicznej mieszkańców. Zasoby mieszkaniowe powiatu wałbrzyskiego utrzymują się na bardzo stabilnym poziomie, na przestrzeni lat 2014-2018 nastąpiły kosmetyczne zmiany. Analogicznie sytuacja wygląda w kontekście powierzchni użytkowej mieszkań. Wygląda na to, że powiat ominęła dolnośląska oraz ogólnopolska główna faza boomu budowlanego ostatnich lat. Wszystkie zaprezentowane wskaźniki dotyczące zasobów mieszkaniowych są na stabilnym poziomie. Podobnie sytuacja wygląda z liczbą powiatowych supermarketów, hipermarketów i targowisk.

Powierzchnia gruntów leśnych ogółem uległa lekkiemu zmniejszeniu, z 18252 do 18196 ha, wzrósł natomiast nieznacznie udział prywatnych gruntów leśnych. Nie uległa zmianie sytuacja w zakresie obszarów prawnie chronionych. Liczba mieszkań i nowych budynków mieszkalnych w relacji do liczby mieszkańców uległy lekkiemu obniżeniu. Zmniejsza się również przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oraz budynków niemieszkalnych.

Wykres 58. Zaległości w opłatach za mieszkania w zasobach gminnych (tys. PLN)

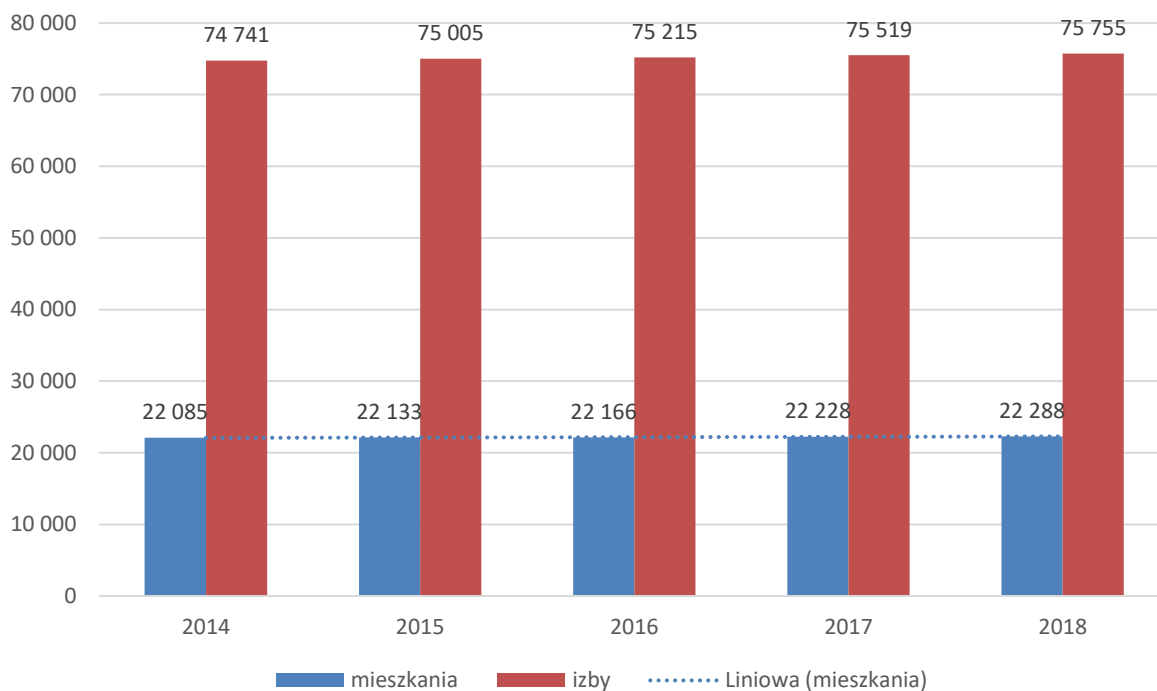

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

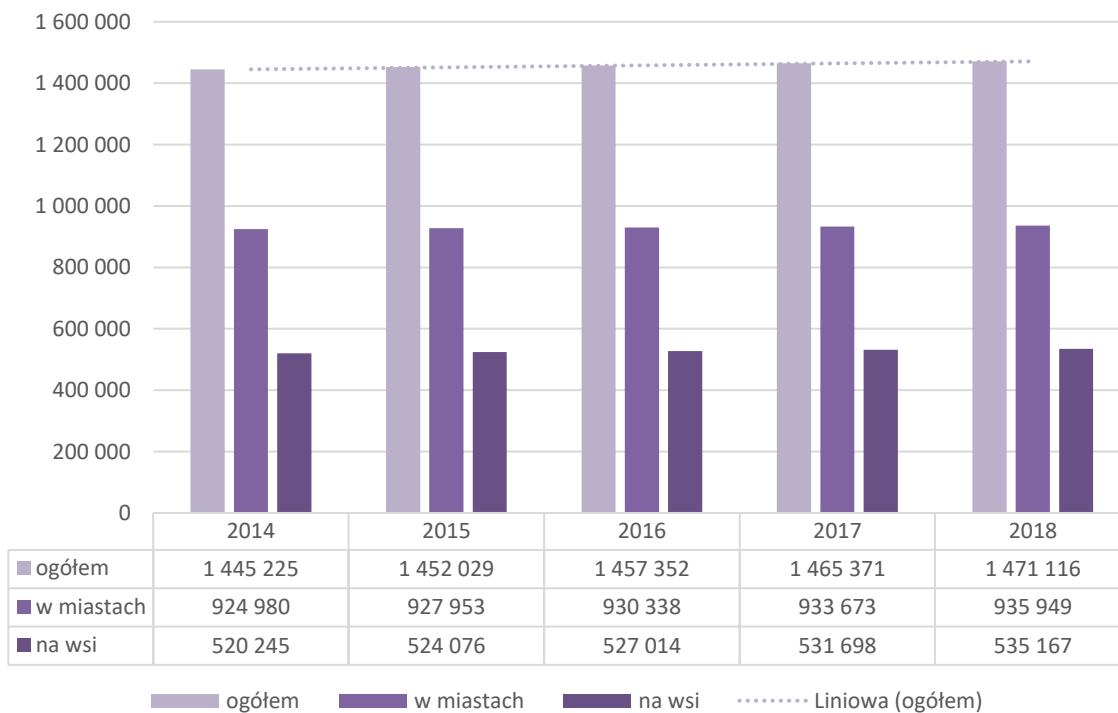
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 59. Zasoby mieszkaniowe Powiatu Wałbrzyskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 60. Zasoby mieszkaniowe, powierzchnia użytkowa mieszkań (m²)

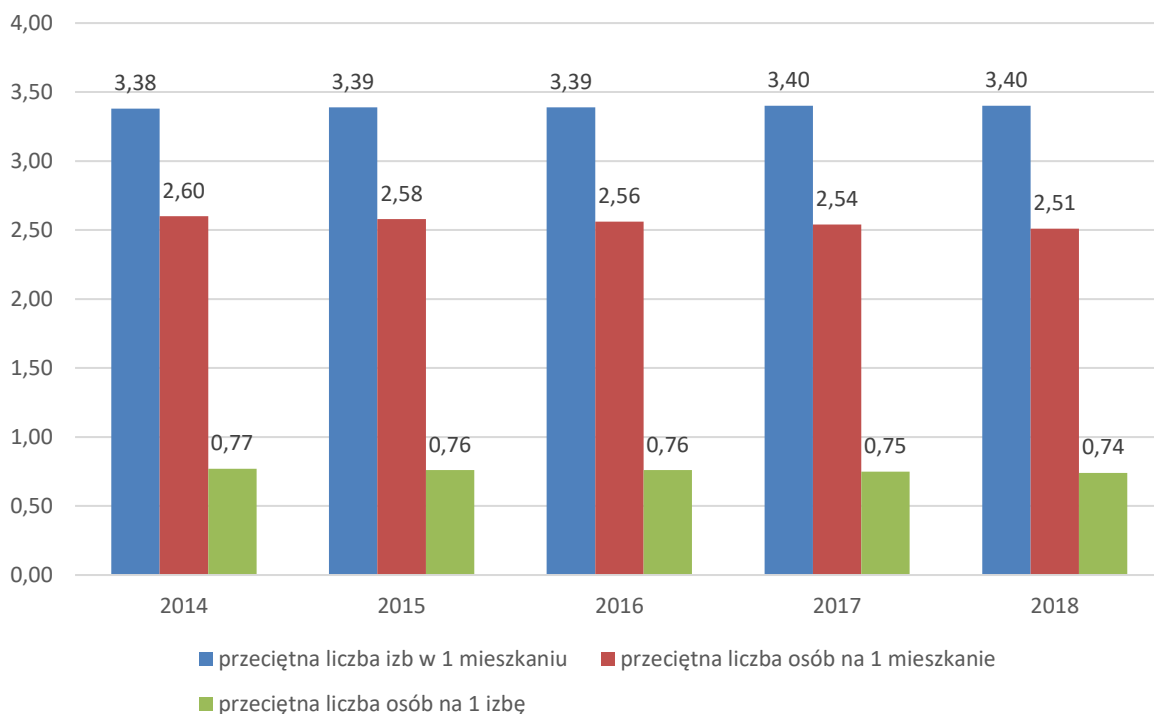

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

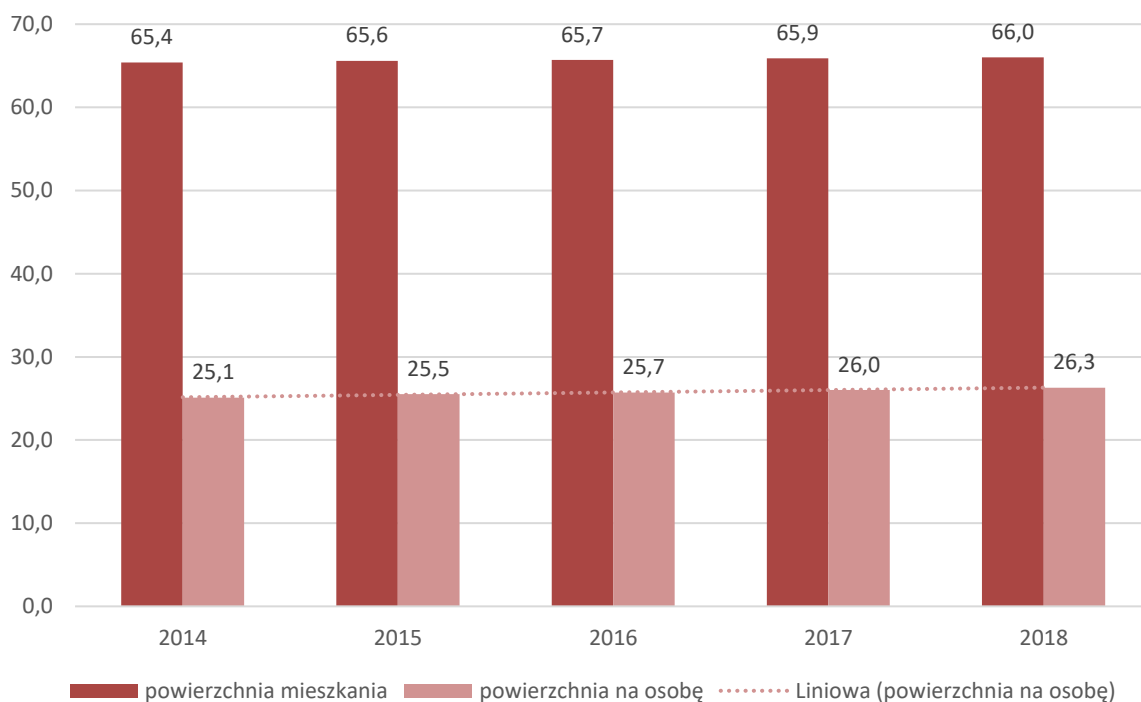
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 61. Zasoby mieszkaniowe, podstawowe wskaźniki

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 62. Przepiętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m²)

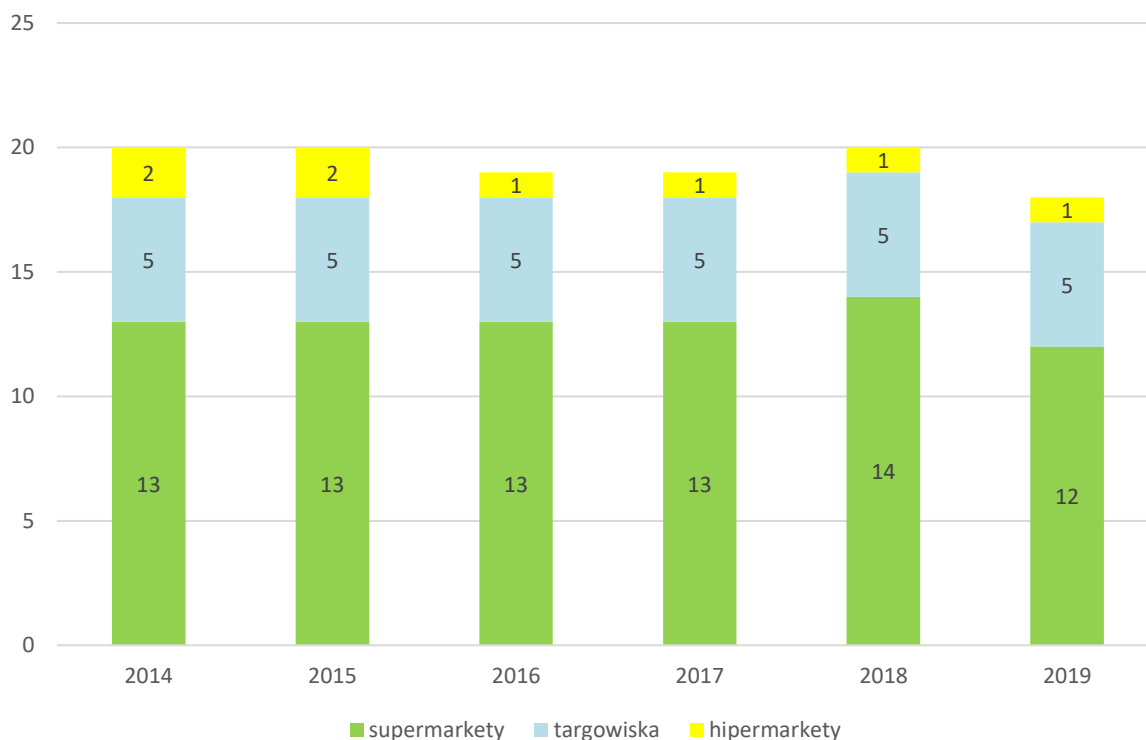

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 63. Sklepy i targowiska (liczba obiektów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

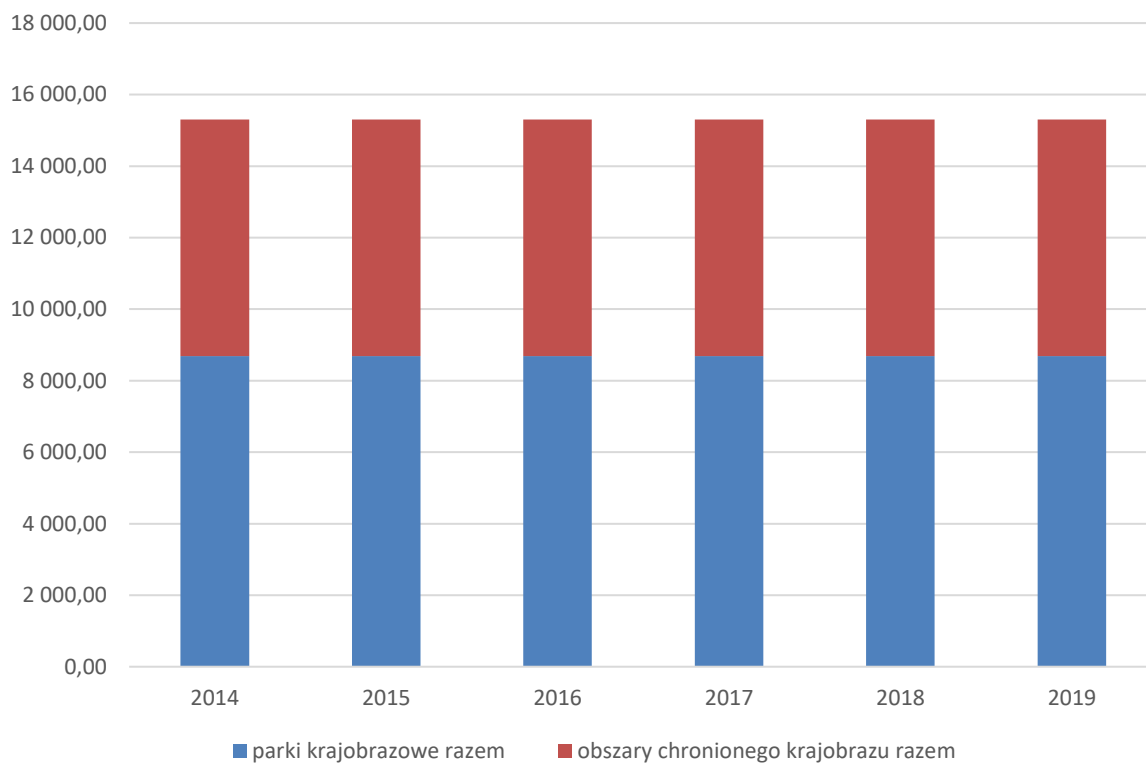
Wykres 64. Powierzchnia gruntów leśnych (ha)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

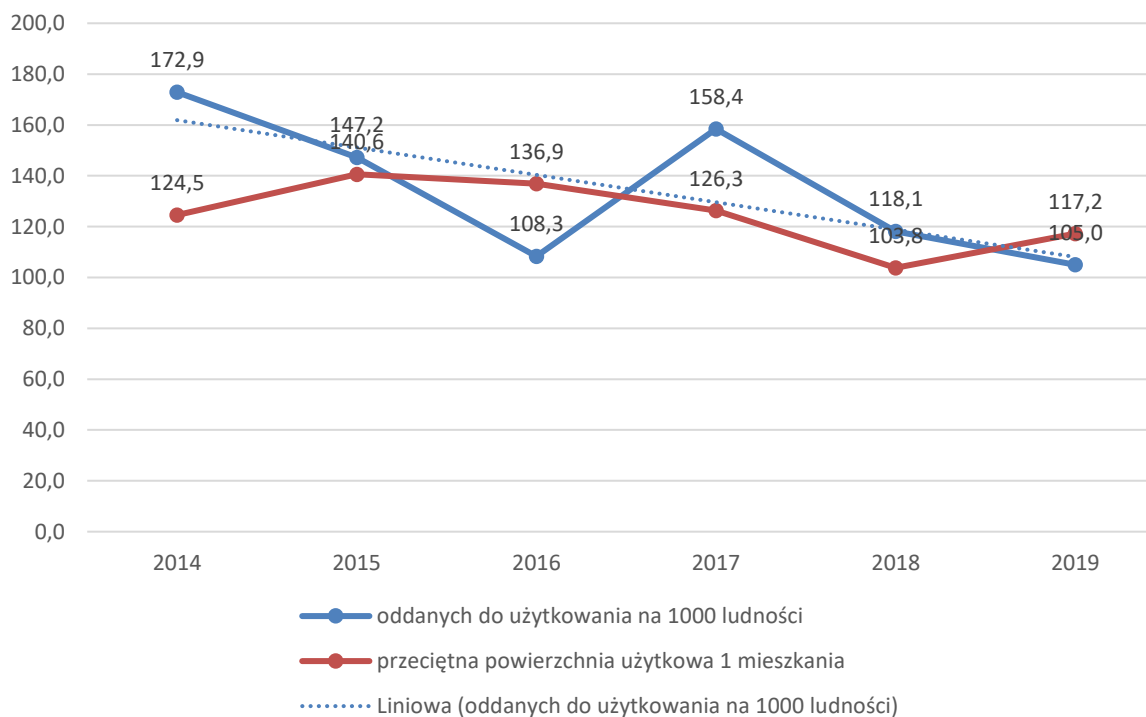

Wykres 65. Obszary prawnie chronione (ha)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 66. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań (m²)

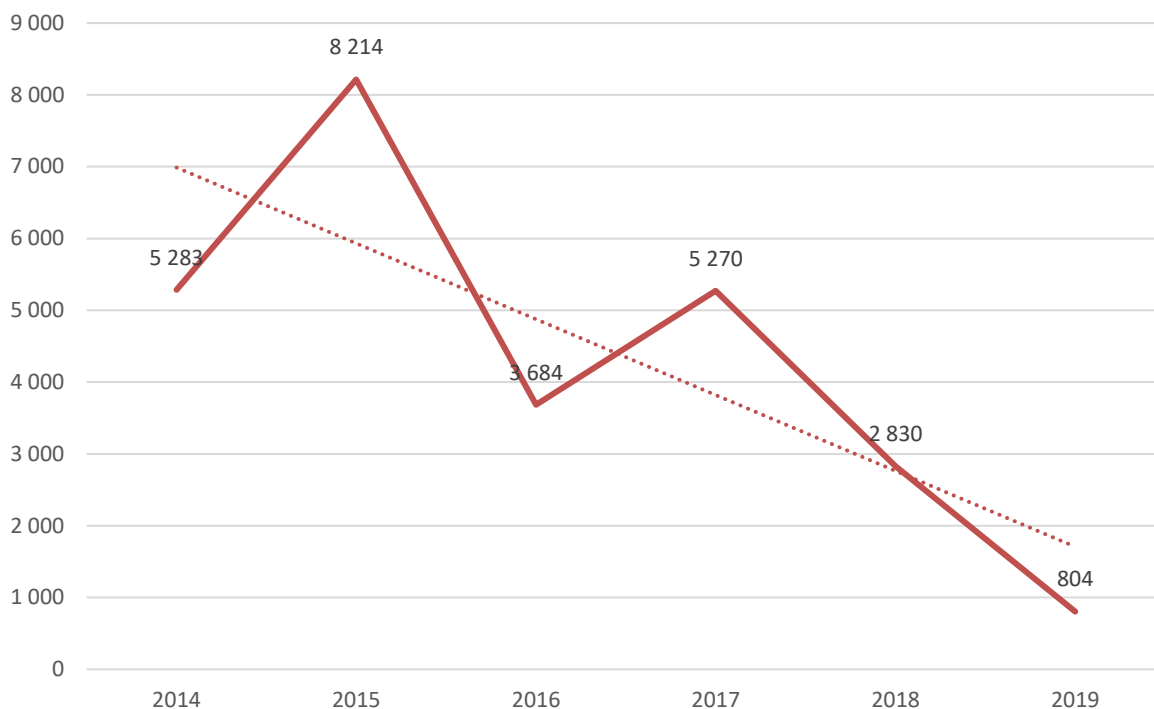

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

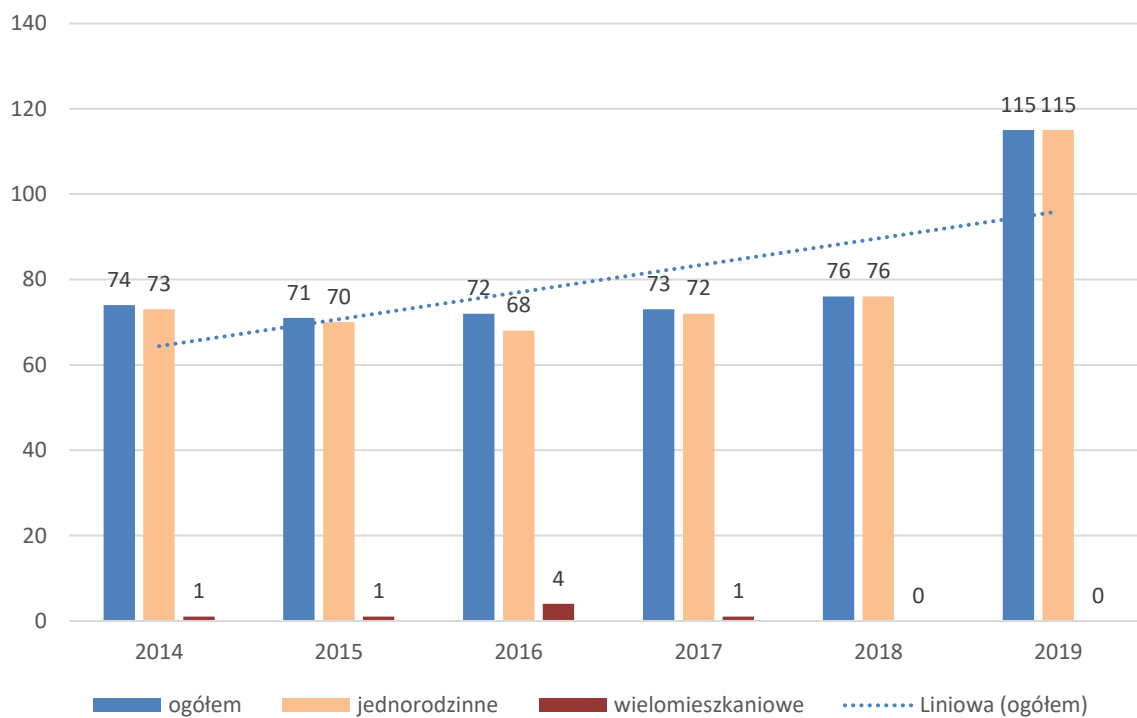
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 67. Budynki niemieszkalne ogółem, powierzchnia użytkowa (m²)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 68. Pozwolenia wydane na budowę, nowe budynki mieszkalne

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

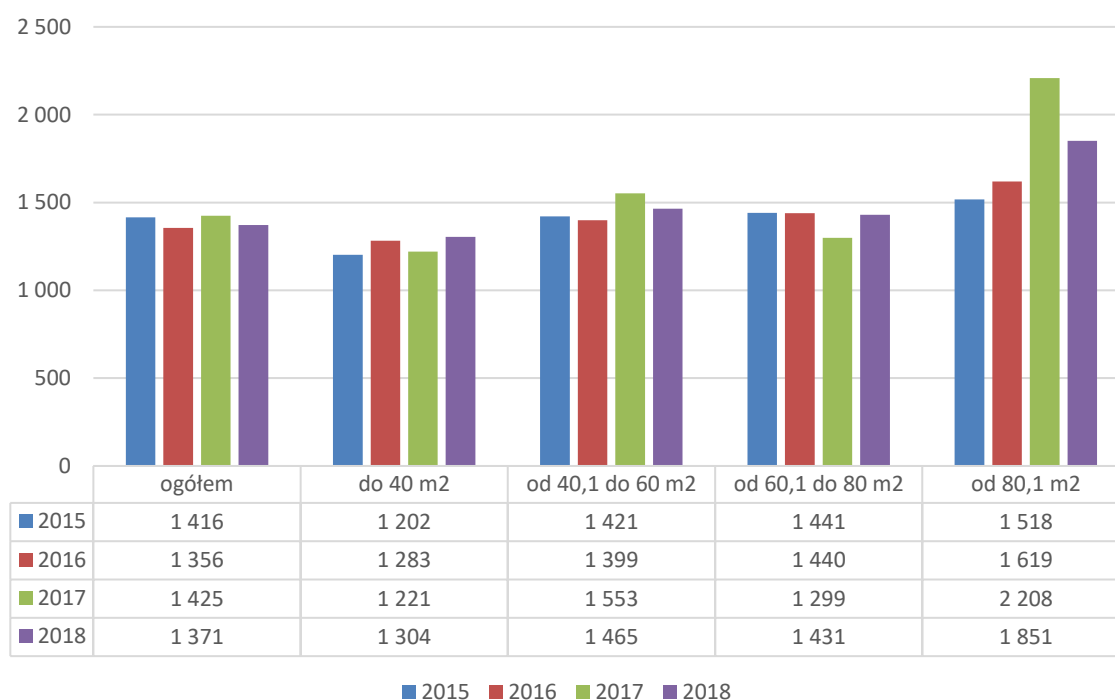

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

W kategorii zjawisk pozytywnych rozpatrywać należy wyraźny wzrost wydanych pozwoleń na budowę w odniesieniu do budynków jednorodzinnych, 76 do 115 w latach 2018-2019. Może to zwiastować większe zmiany w odniesieniu do sytuacji na powiatowym rynku nieruchomości w najbliższych latach.

Analizując ceny nieruchomości w powiecie wałbrzyskim należy obiektywnie stwierdzić, że nie są one drogie w porównaniu do dolnośląskich standardów. Przykładowo średnia cena za m² lokalu mieszkalnego (60m²) wyniosła 1689 PLN w roku 2018. We Wrocławiu było to około 7100 PLN, w Wałbrzych 2319 PLN. Podane wartości mają szacunkowy charakter jednak pokazują dużą różnicę w cenach i potencjał wzrostowy nieruchomości powiatu wałbrzyskiego. Potwierdzeniem tej tezy może być fakt, że wszystkie zaprezentowane wskaźniki pokazują wzrosty cen nieruchomości w latach 2015-2018. Obniżeniu uległa powierzchnia gruntów komunalnych. W odniesieniu do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, nie nastąpiły znaczące zmiany w powierzchni gmin objętej obowiązującymi planami.

Wykres 69. Mediana cen za 1 m² lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych (rynek pierwotny i wtórny) (PLN)

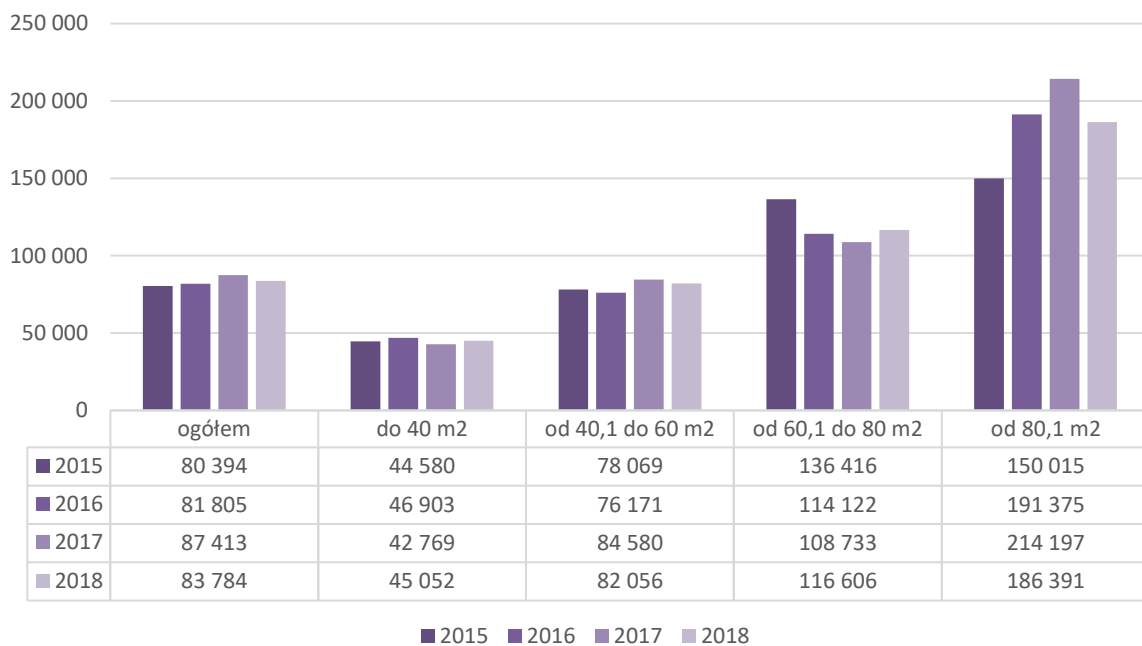

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

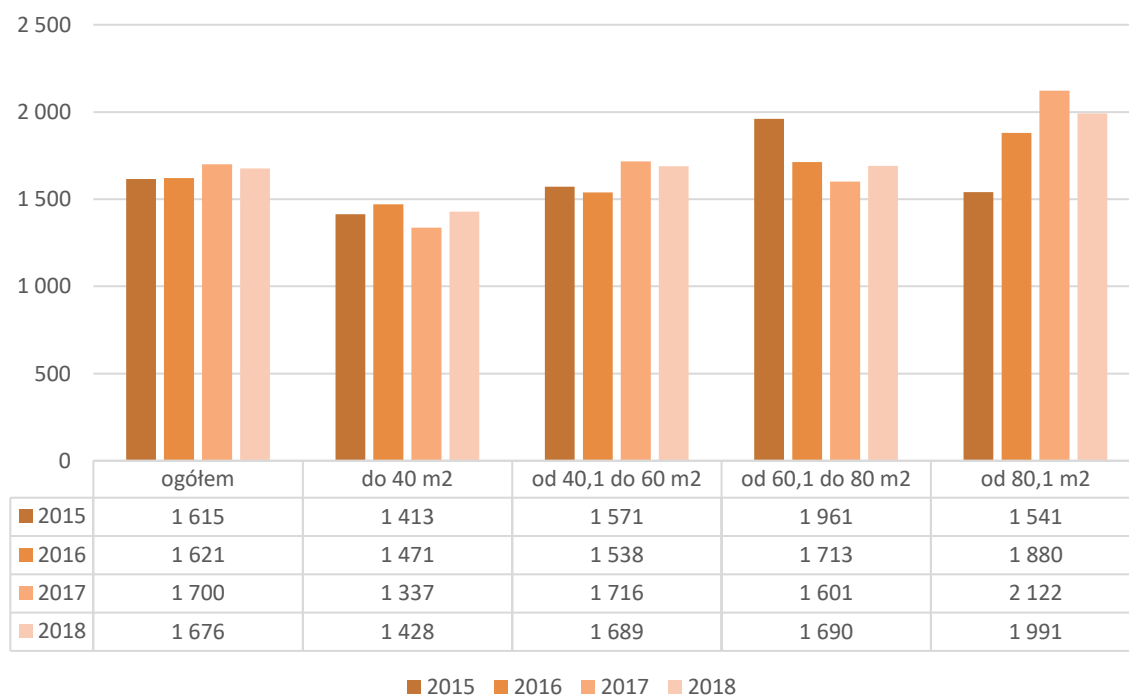
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 70. Średnia cena lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych (rynek pierwotny i wtórny) (PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 71. Średnia cena za 1 m2 lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych ogółem (PLN)

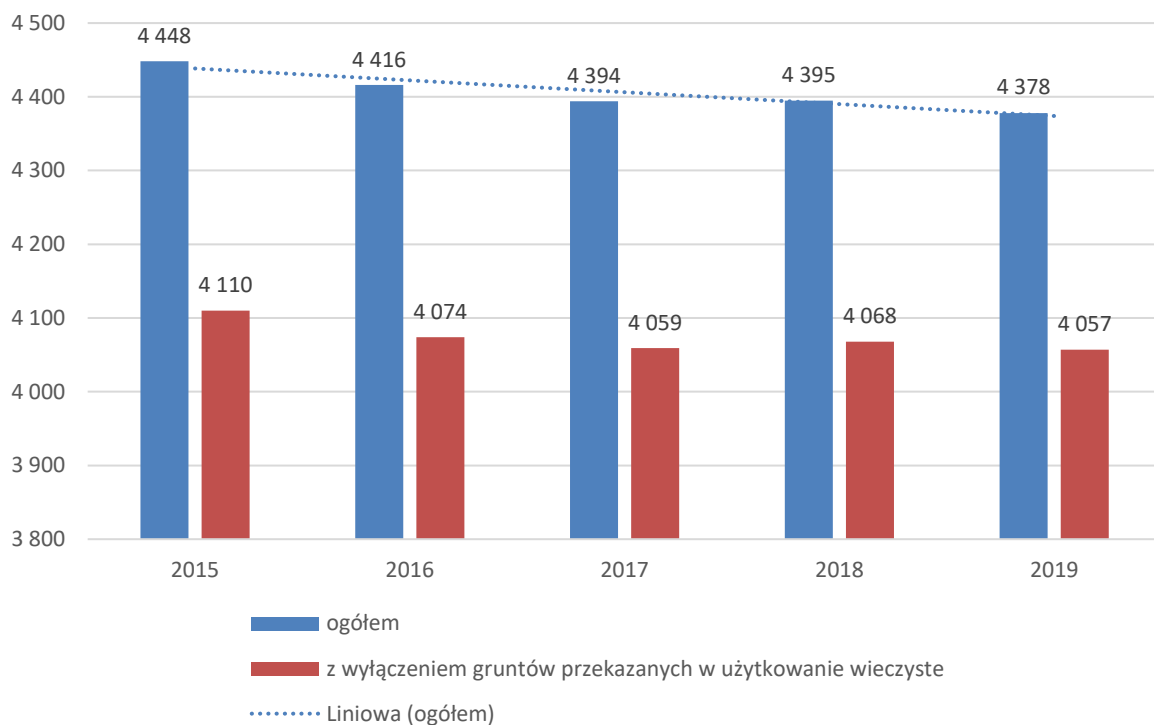

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

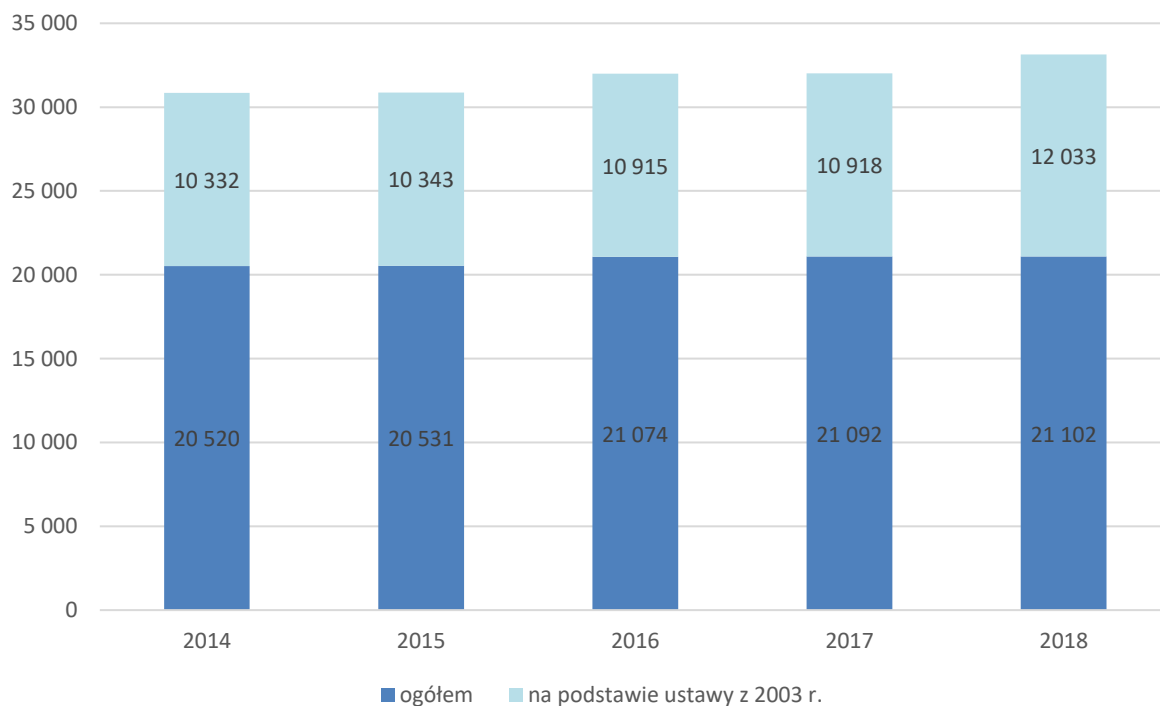
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 72. Powierzchnia gruntów komunalnych (ha)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 73. Miejsce plany zagospodarowania przestrzennego, powierzchnia gmin objęta obowiązującymi planami (ha)

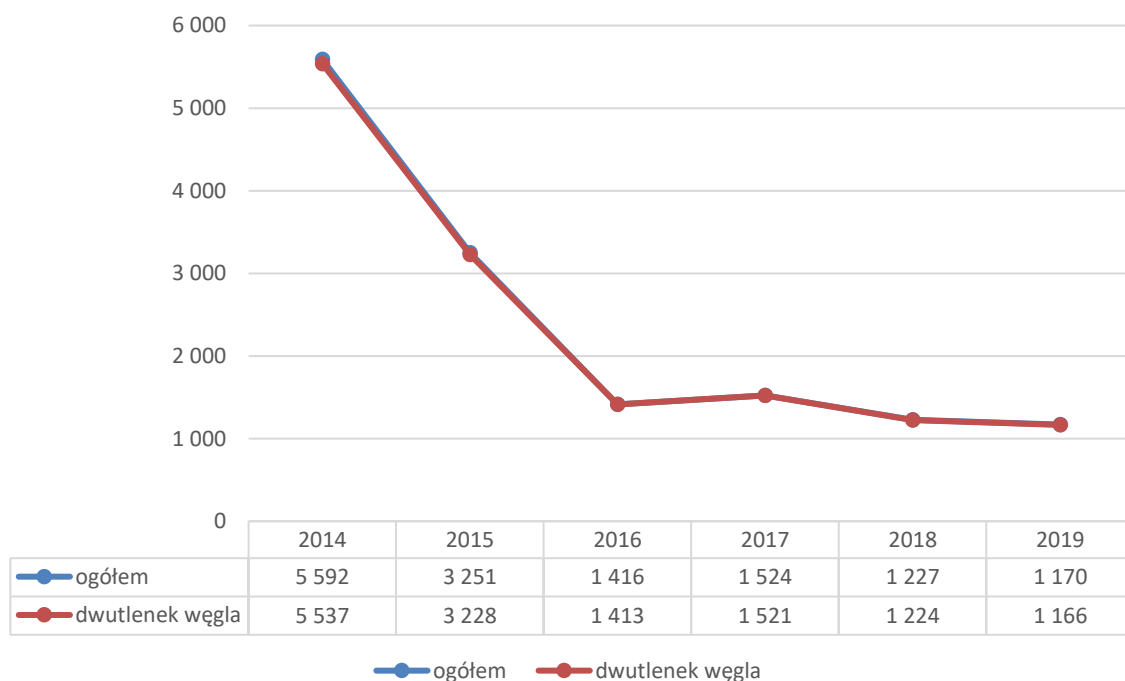
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Odnotowano wyraźny spadek emisji zanieczyszczeń gazowych, co jest dobrym prognostykiem w nawiązaniu do implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju w powiecie wałbrzyskim. Ponadto wzrosła ilość ścieków oczyszczonych w ciągu roku. Wzrósł odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków, zarówno w miastach jak i na wsiach. Ogółem odsetek ten zwiększył się wyraźnie z 71% do 90% w latach 2014-2018. Przepustowość przemysłowych i komunalnych oczyszczalni ścieków uległa lekkiemu obniżeniu. Odpady komunalne zebrane podczas likwidacji dzikich wysypisk wykazują trend spadkowy co jest akurat dobrą wiadomością. Odnotować należy również zwiększającą się sukcesywnie ilość zmieszanych odpadów zebranych w ciągu roku. Zwiększają się w powiecie nasadzenia drzew. Dostępne tereny zieleni to przede wszystkim parki spacerowo-wypoczynkowe i zieleńce.

Niewielkie zmiany zaszły w zakresie dróg powiatowych. W 2018 r. 16% stanowiły drogi o nawierzchni gruntowej, 40% twardej ulepszonej, 44% twardej. Ponadto zmniejszyła się liczba samochodów ciężarowych, a przede wszystkim osobowych zarejestrowanych w powiecie, o blisko 10000 w latach 2014-2018.

Wykres 74. Emisja zanieczyszczeń gazowych (t/r)

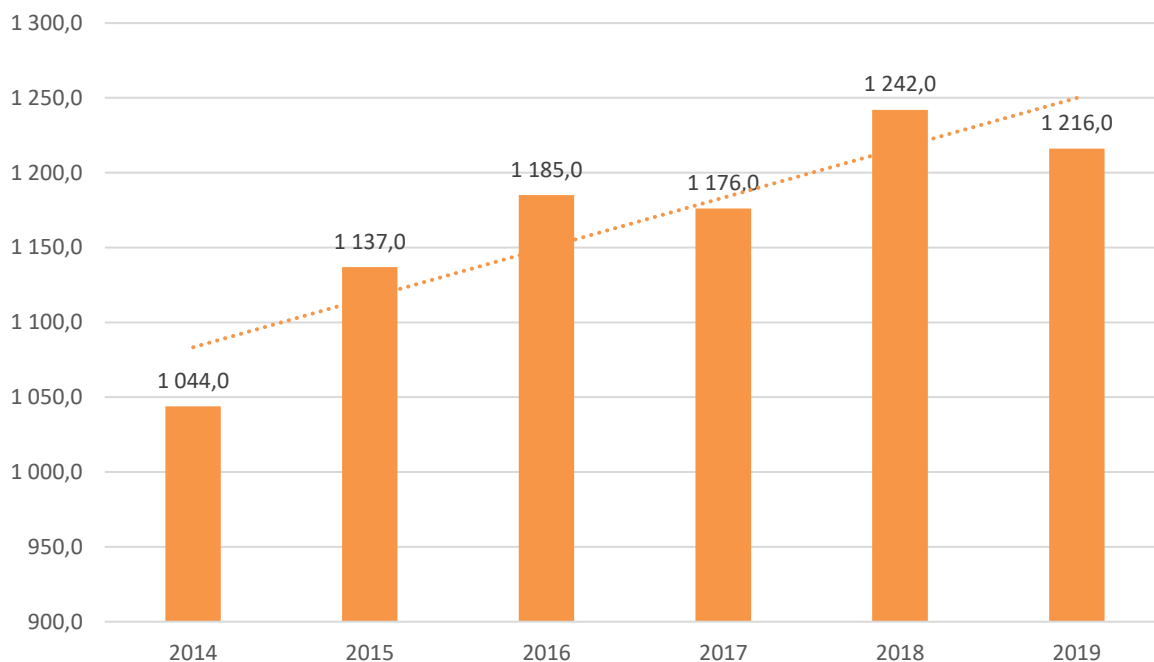

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

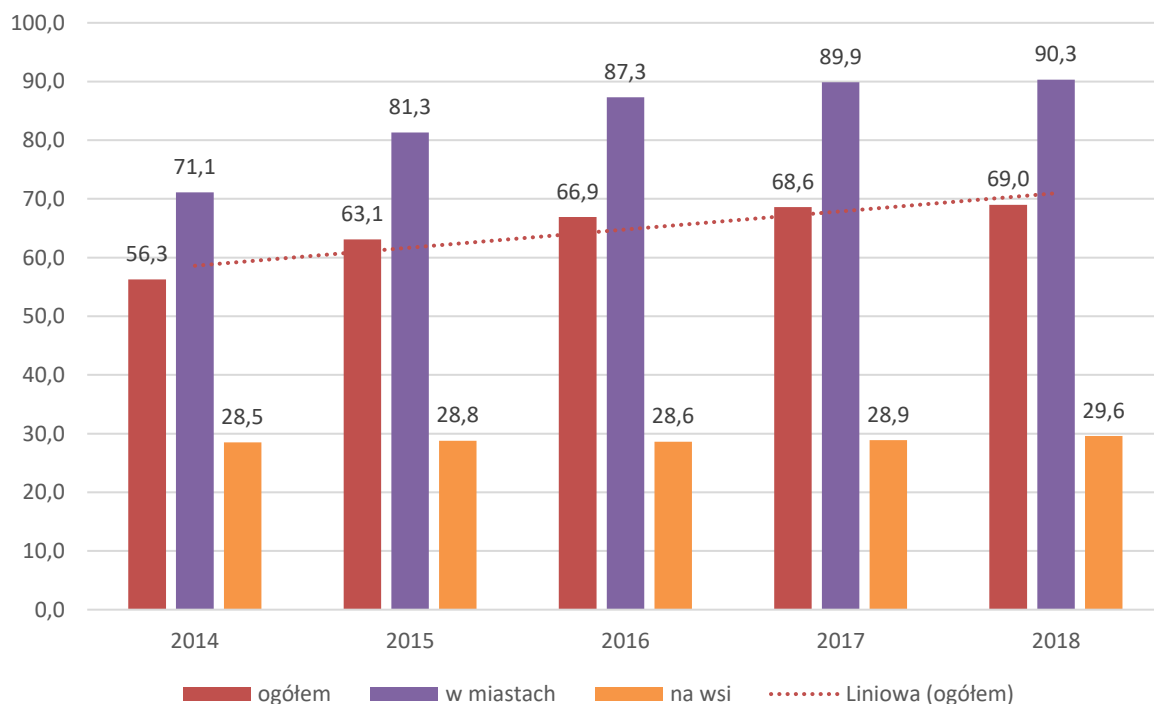
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 75. Ścieki oczyszczone w ciągu roku, odprowadzone ogółem (dam³)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 76. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności

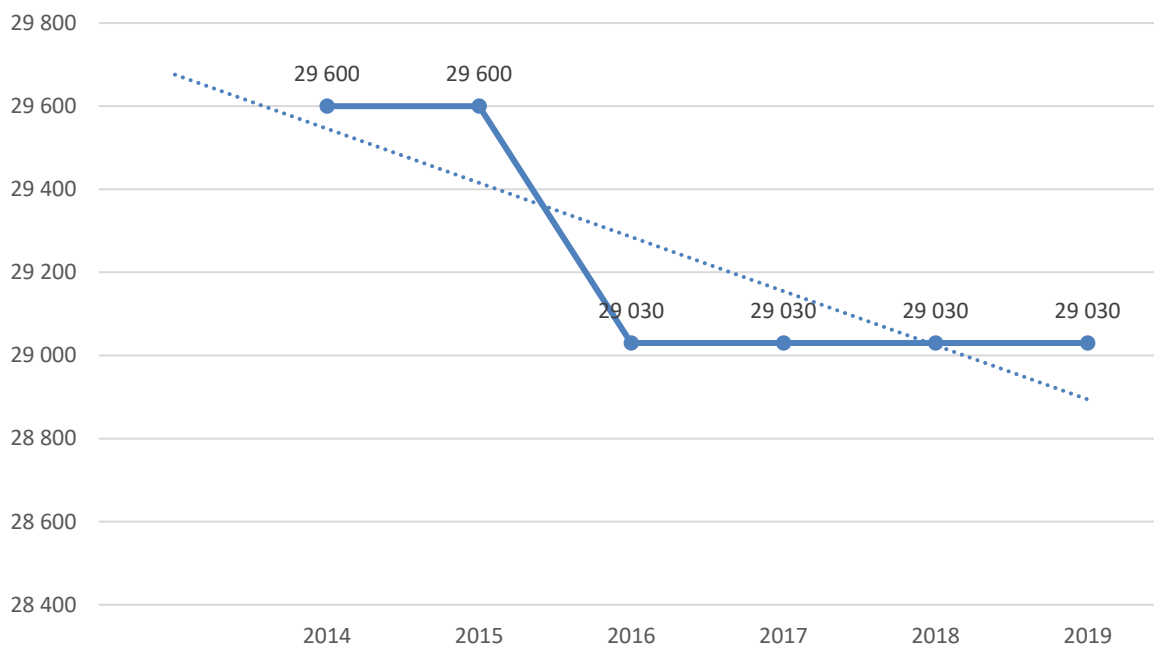

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

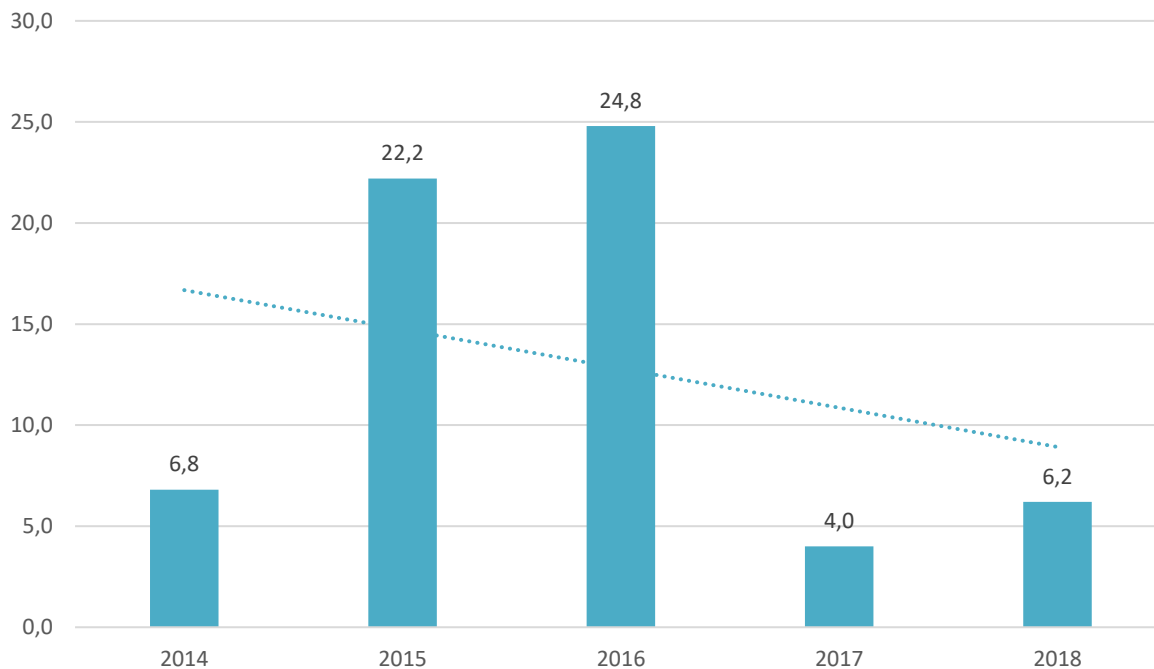
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 77. Przemysłowe i komunalne oczyszczalnie ścieków, przepustowość ogółem (m3/dobę)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 78. Odpady komunalne zebrane podczas likwidacji dzikich wysypisk (t)

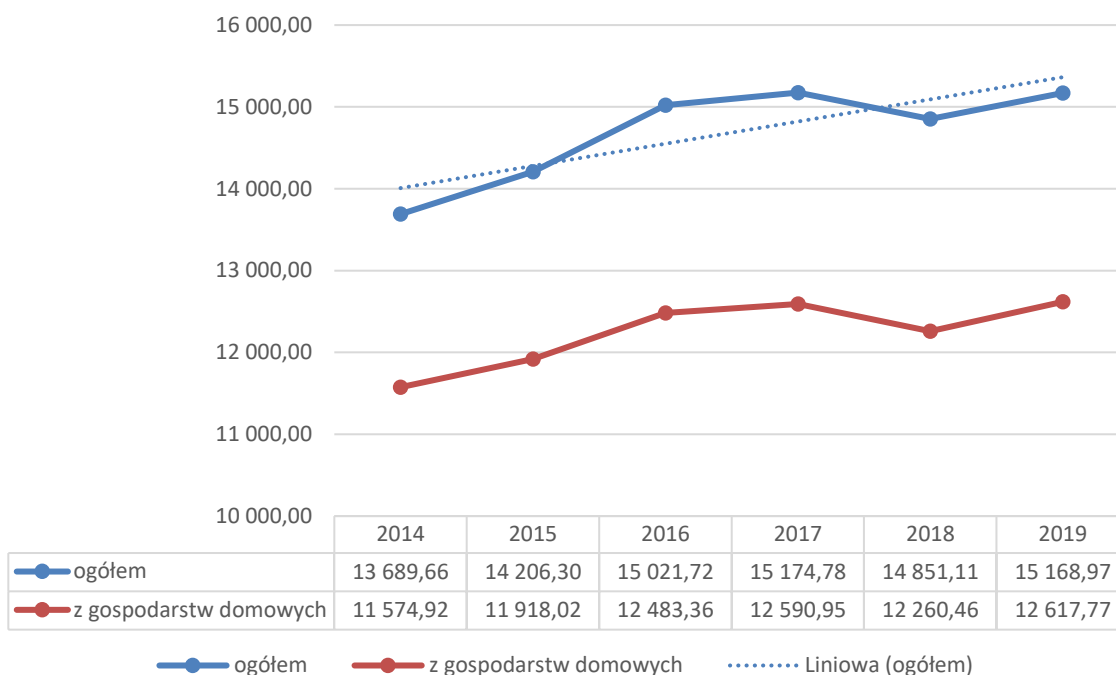

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

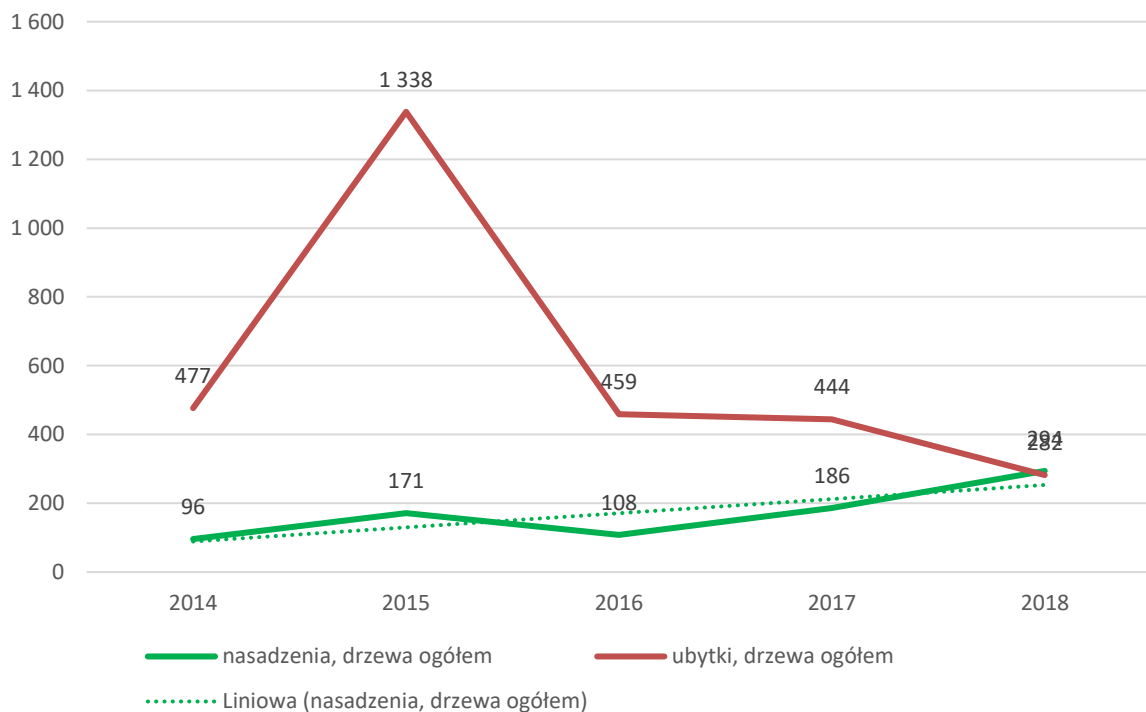
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 79. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku (t)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 80. Tereny zieleni, nasadzenia i ubytki (szt.)

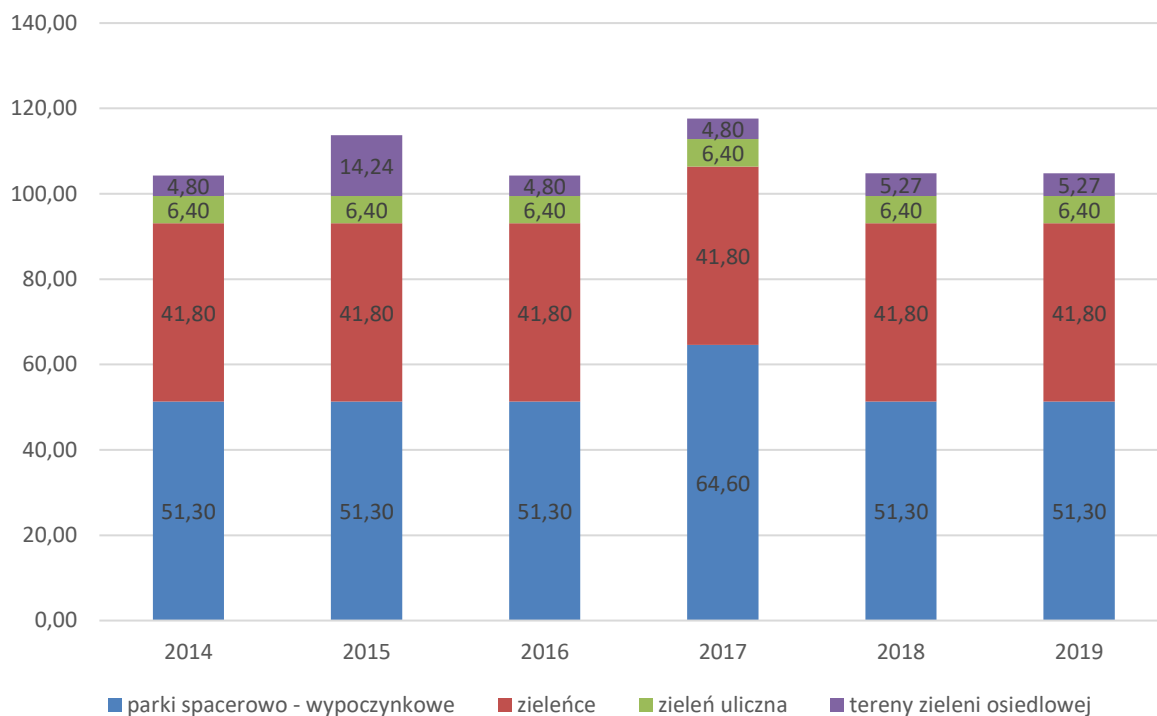

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

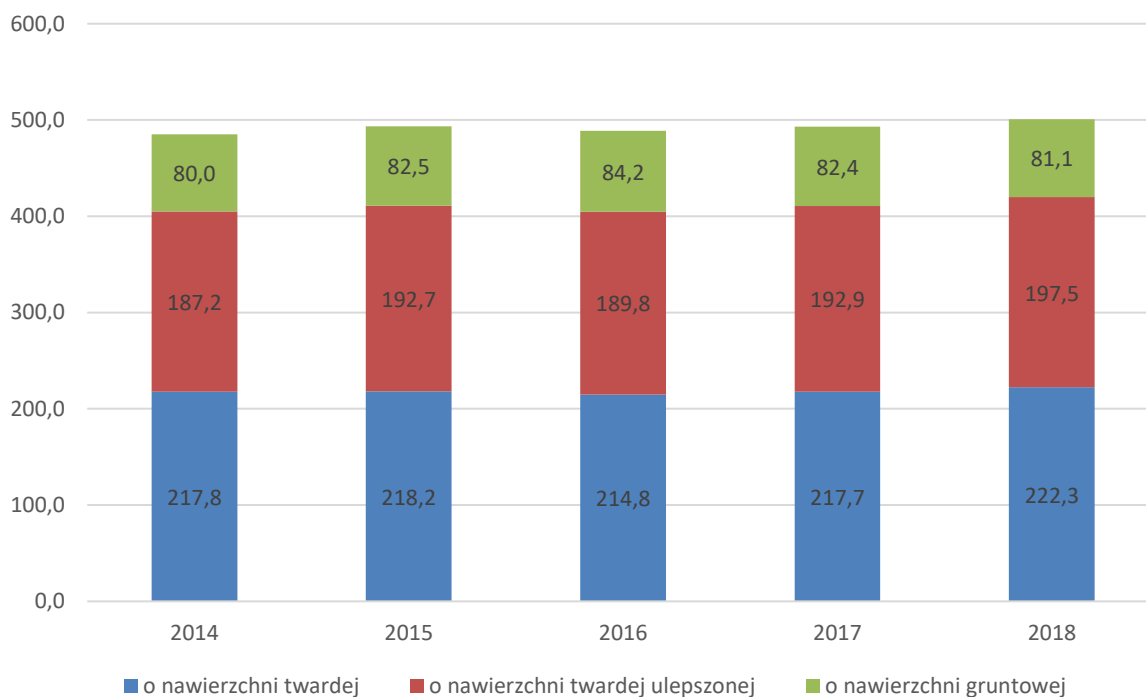
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 81. Tereny zieleni, powierzchnia (ha)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 82. Drogi powiatowe (km)

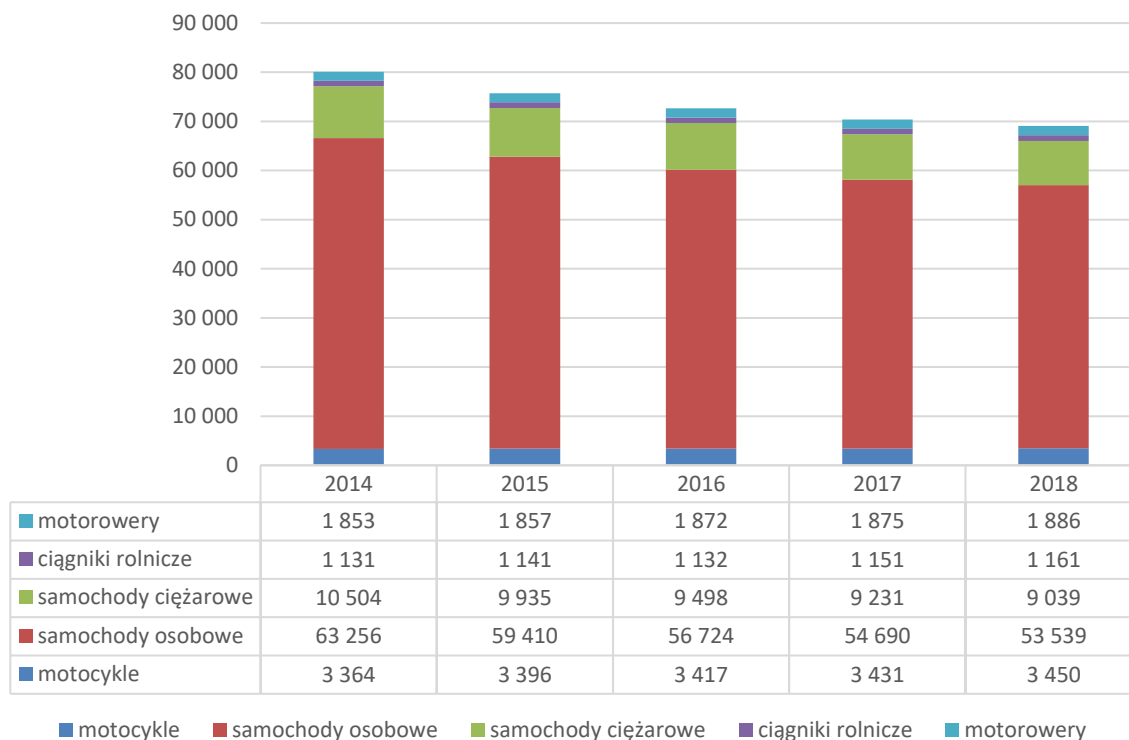

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 83. Pojazdy w powiecie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

CZĘŚĆ III: RAPORT Z BADAŃ

5. Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców powiatu

Przesłanką przeprowadzenia badań ankietowych była potrzeba uzyskania wiedzy od mieszkańców o najważniejszych kwestiach dotyczących rozwoju powiatu wałbrzyskiego w najbliższych latach. Mieszkańcy poproszeni zostali o ocenę środowiska naturalnego, gospodarki powiatu, infrastruktury technicznej, infrastruktury społecznej, poziomu zarządzania publicznego. Ponadto zapytani zostali o wybrane silne i słabe strony, szanse i zagrożenia dla powiatu. W dalszej części wskazywali przykładowe działania, które powinny zostać zrealizowane w latach 2021-2027, aby przyczynić się do rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu i wzrostu poziomu życia mieszkańców. Część pytań dotyczyła również zaangażowania społecznego oraz tożsamości lokalnej. Prace nad badaniami ankietowymi prowadzone były w okresie maj-wrzesień 2020 r. łącznie udało się zebrać **235 ankiet od mieszkańców** (172 kwestionariusze ankietowe w wersji papierowej oraz 63 wypełnione online). Należy podkreślić, że badania prowadzone były przy współudziale i znaczącym zaangażowaniu pracowników Starostwa Powiatowego w Wałbrzychu.

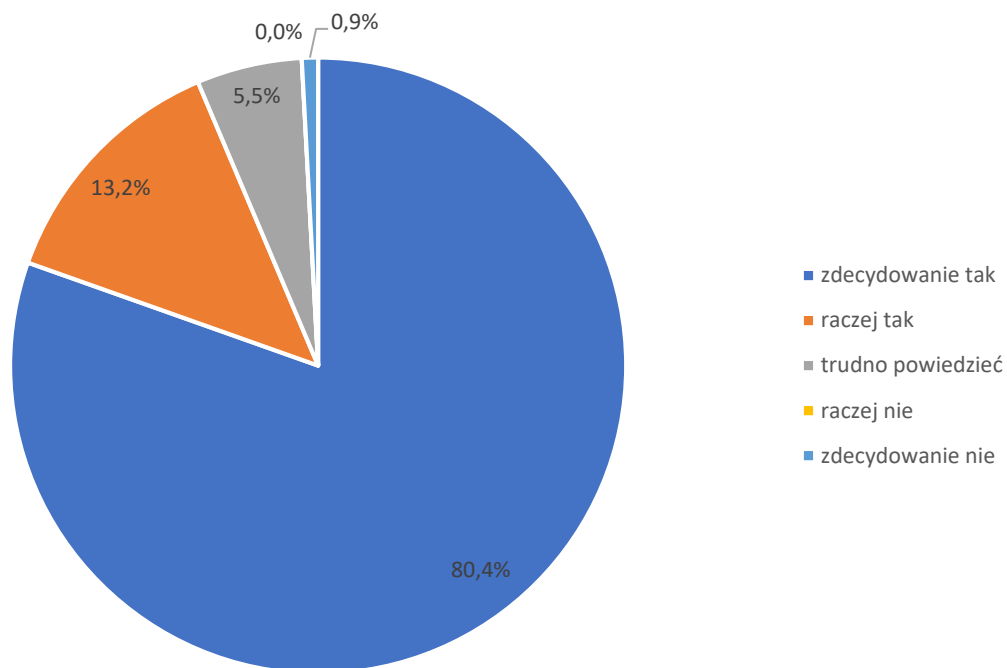
Analizując wyniki należy zauważyć, że zdecydowanej większości mieszkańców (81%) zależy na rozwoju swojego miejsca zamieszkania, obojętnych pozostaje 13%. Takie wskazanie daje podstawy do optymizmu w kontekście partycypacji społecznej w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

Jeszcze więcej mieszkańców, bo aż 87% utożsamia się z powiatem wałbrzyskim. Tożsamość lokalna jest bardzo ważna, ponieważ jest to poczucie identyfikacji z określonym fragmentem przestrzeni, który postrzegamy jako część samych siebie. Istotnym wyznacznikiem tożsamości lokalnej jest występowanie więzi emocjonalnej z danym miejscem, otaczającym nas krajobrazem, środowiskiem naturalnym, mieszkańcami obszaru, tworcami kultury materialnej i duchowej oraz szeroko rozumianym dziedzictwem kulturowym. Z innych pozytywnych wyników odnotować należy zdanie blisko 80% mieszkańców, którzy stwierdzili, że powiat wałbrzyski rozwinął się w ostatnich latach, przeciwnego zdania jest niespełna 6% ankietowanych.

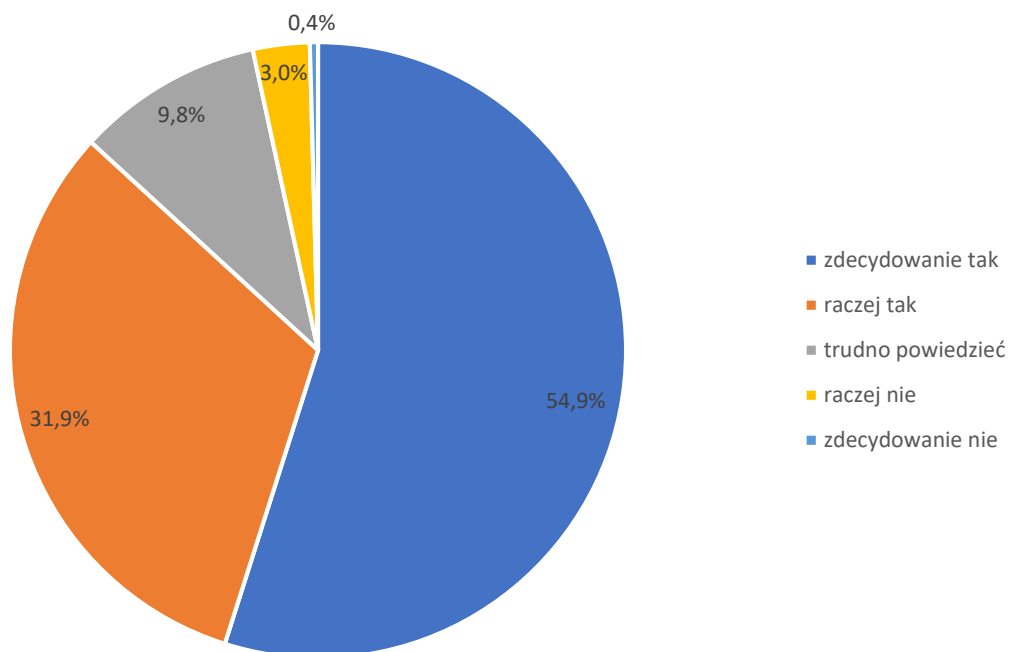
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 84. Czy zależy Panu/i na rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

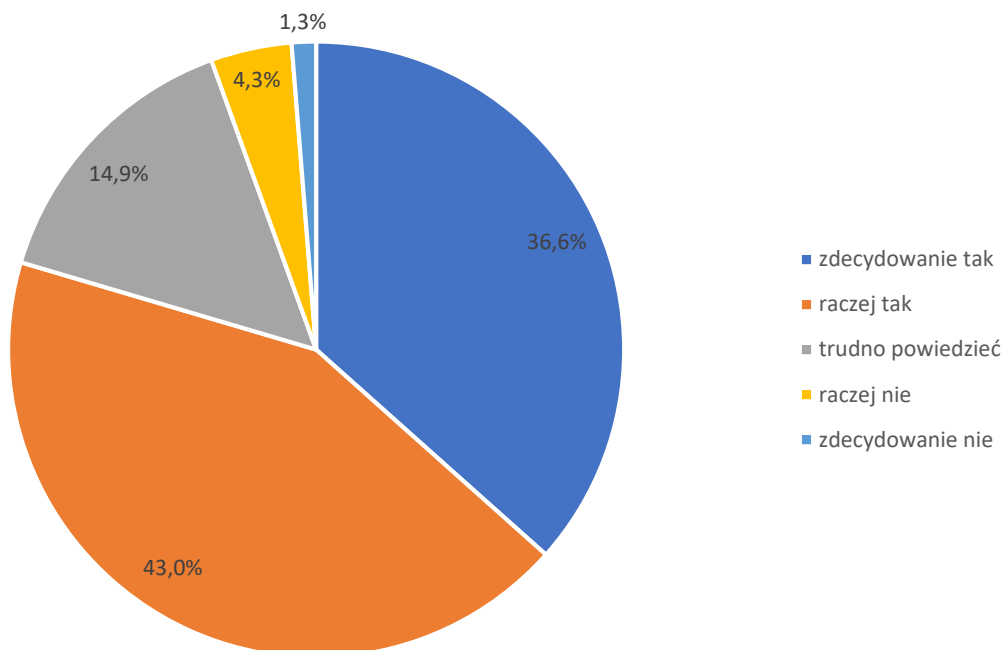
Wykres 85. Czy utożsamia się Pan/i ze swoim Powiatem (poczucie tożsamości lokalnej)?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Wykres 86. Czy uważa Pan/i, że Powiat rozwinął się w ostatnich latach (2014 – 2020)?

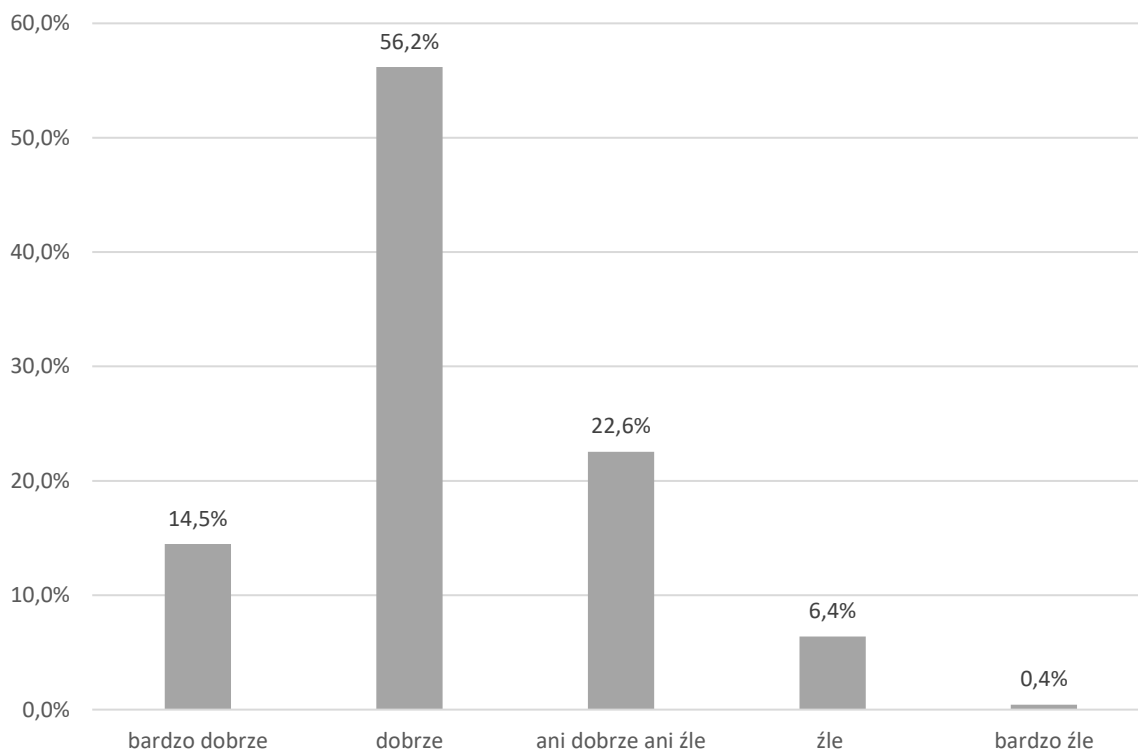
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

W ocenie środowiska naturalnego pojawiło się 71% pozytywnych wskazań. Położenie powiatu jako korzystne ocenia aż 81% badanych, jako niekorzystne nie postrzega praktycznie nikt. Mieszkańcy bardzo liczą na walory turystyczne powiatu, dobrze ocenia je rekordowe 95% respondentów. Jest to wynik, który powinien znaleźć swoje odzwierciedlenie zarówno w strukturze drzewa celów strategicznych, jak i w postaci konkretnych projektów do realizacji. Ocena czystości i porządku jest już bardziej zdywersyfikowana, średnią ocenę wystawiło 35%, dobrą połowa respondentów. W ramach przeprowadzonej diagnozy strategicznej mogliśmy dostrzec znaczną poprawę na rynku pracy, pozytywnie ocenia go również ponad 40% mieszkańców, negatywną ocenę wystawiło natomiast 26%. Powiatowy wskaźnik bezrobocia jest obiektywnie wciąż niekorzystny i tak również widzą to mieszkańcy, otrzymał 26% negatywnych ocen do jedynie 25% pozytywnych. Możliwość otwarcia i prowadzenia działalności gospodarczej generalnie jest dobrze postrzegana (55% pozytywnych ocen), podobni jak sektor usług (uzyskał 60% ocen na plus). Doskonale oceniono możliwość zrobienia zakupów na terenie powiatu (83% pozytywów), mniej korzystnie rozwój zakładów produkcyjnych (52% pozytywnych wskazań).

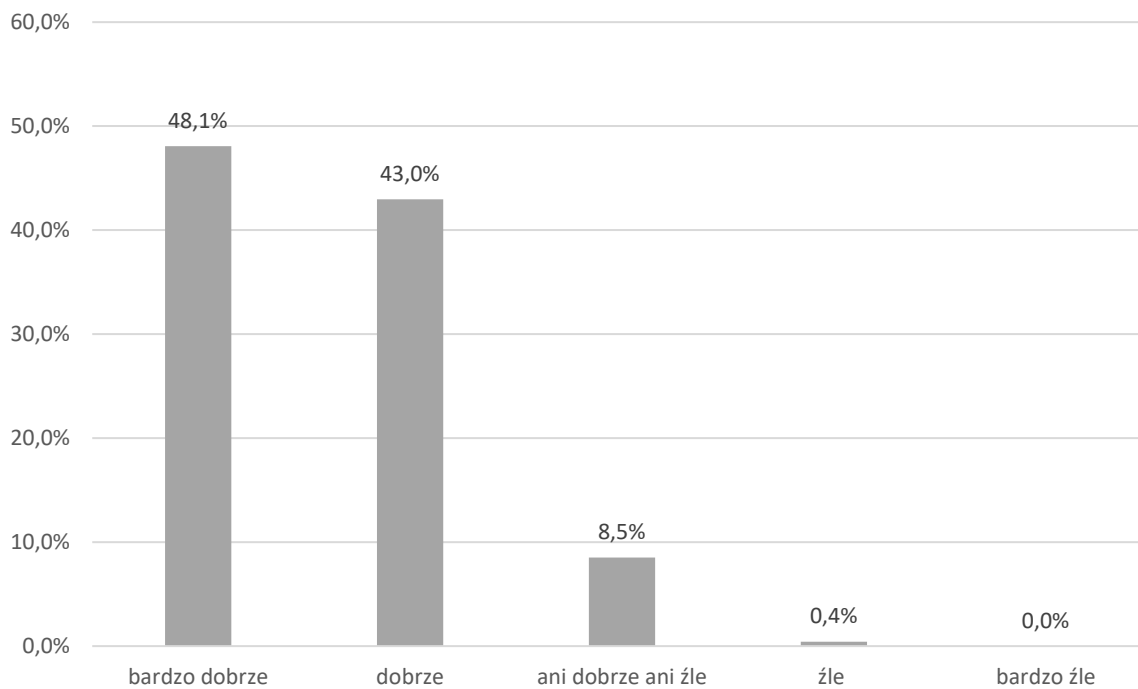
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 87. Ocena środowiska geograficznego - stan środowiska naturalnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

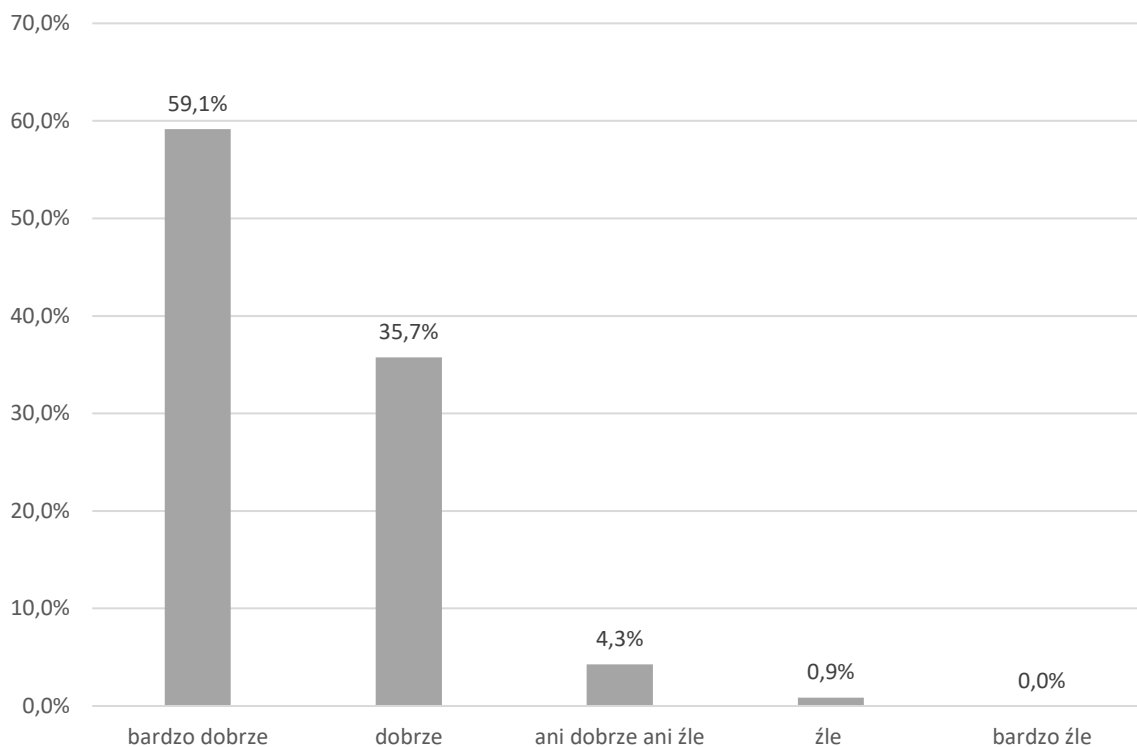
Wykres 88. Ocena środowiska geograficznego - położenie Powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

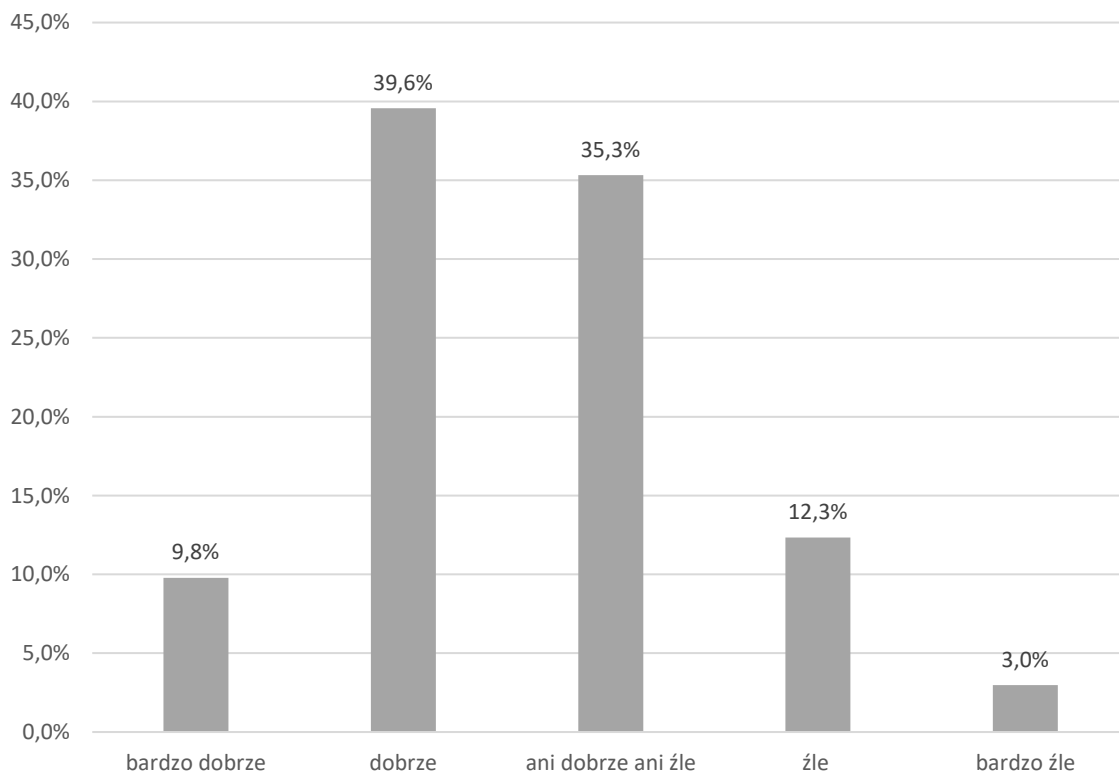

Wykres 89. Ocena środowiska geograficznego - walory turystyczne Powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

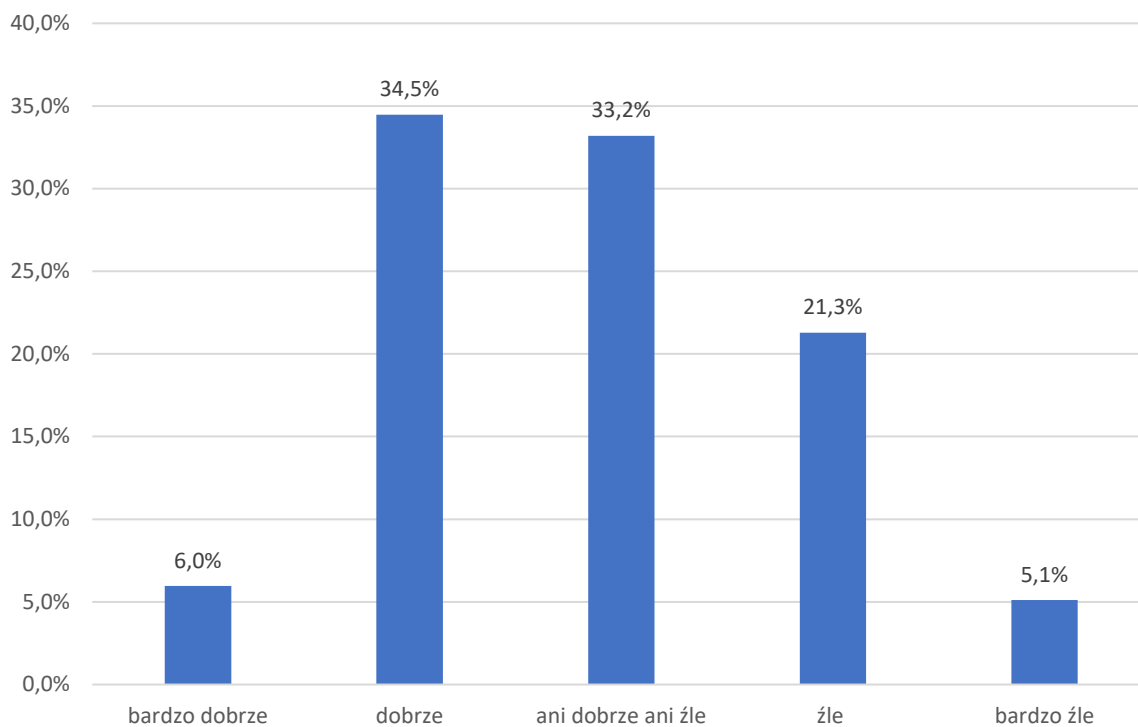
Wykres 90. Ocena środowiska geograficznego - czystość i porządek

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

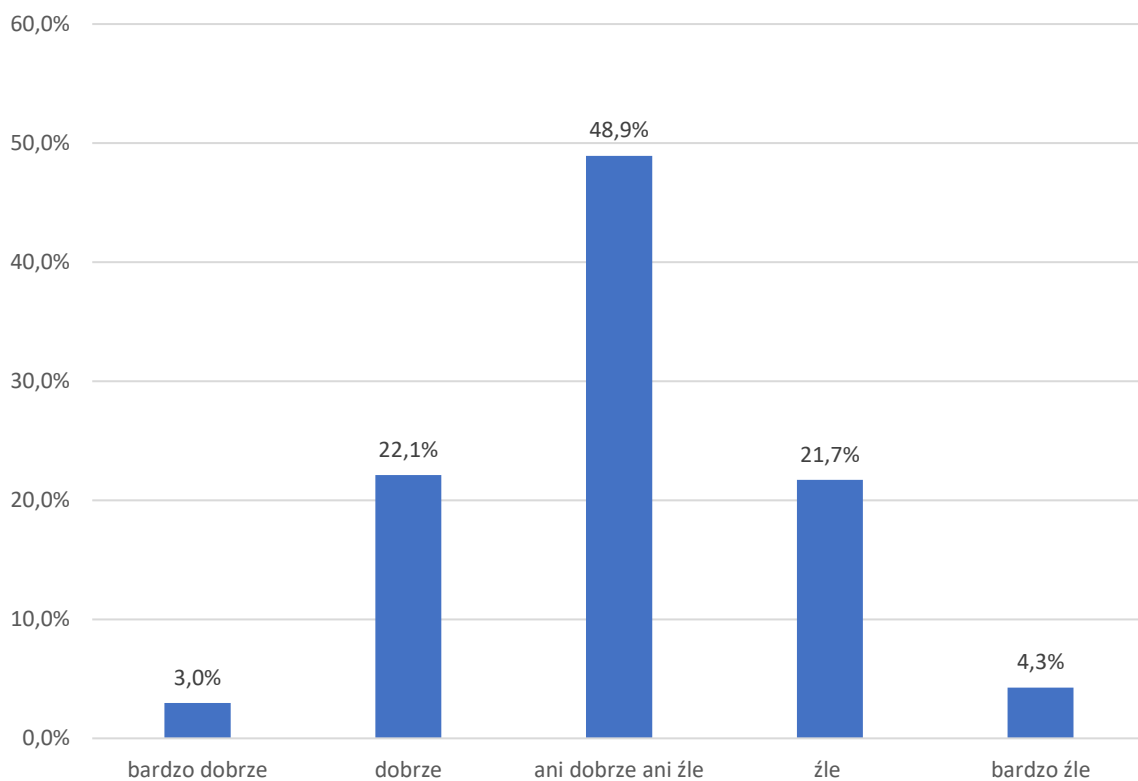

Wykres 91. Ocena gospodarki - jakość rynku pracy (możliwość znalezienia atrakcyjnej pracy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

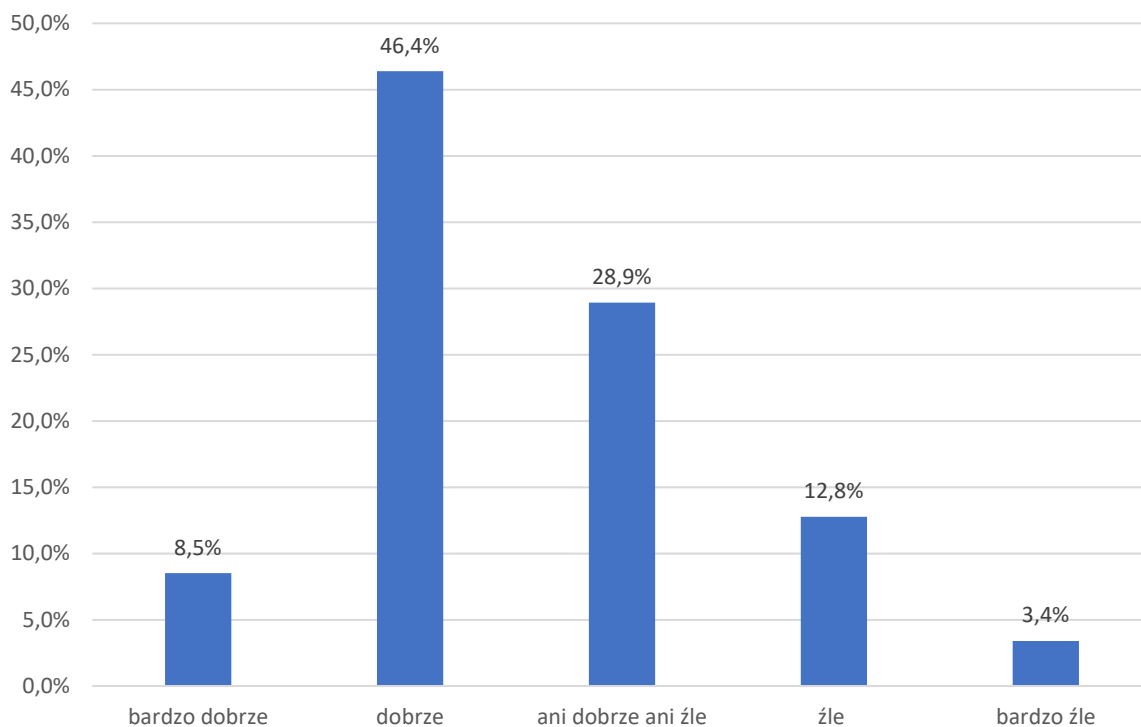
Wykres 92. Ocena gospodarki - wskaźnik bezrobocia

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

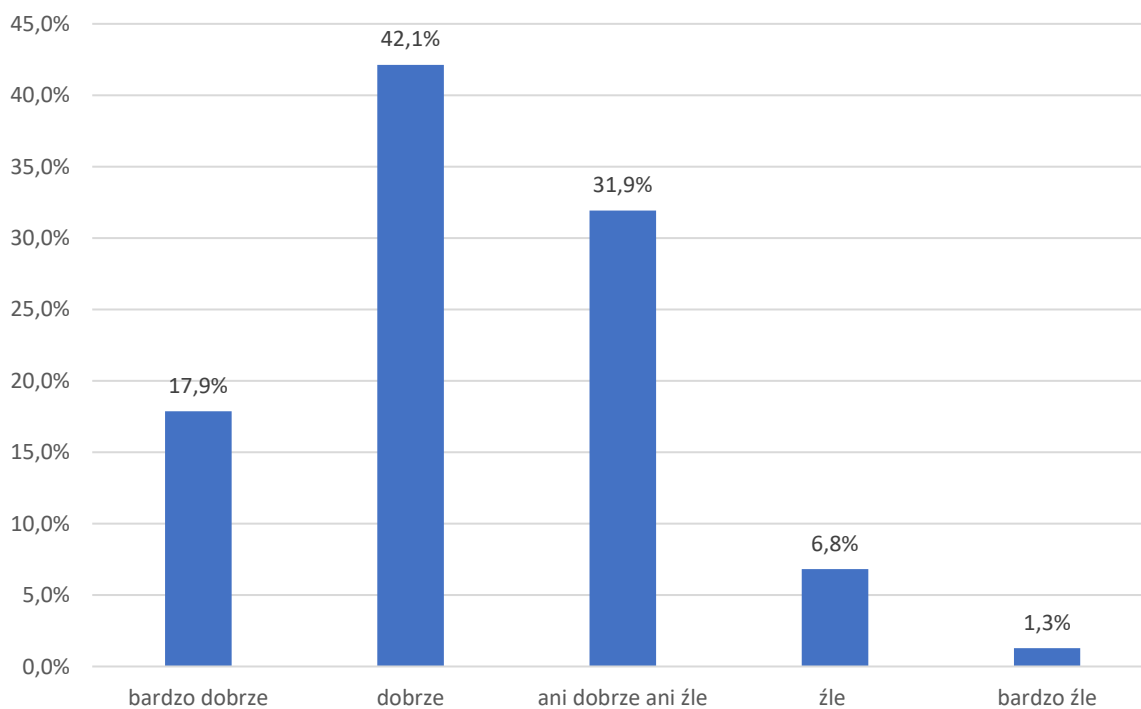

Wykres 93. Ocena gospodarki - możliwość otwarcia i prowadzenia działalności gospodarczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

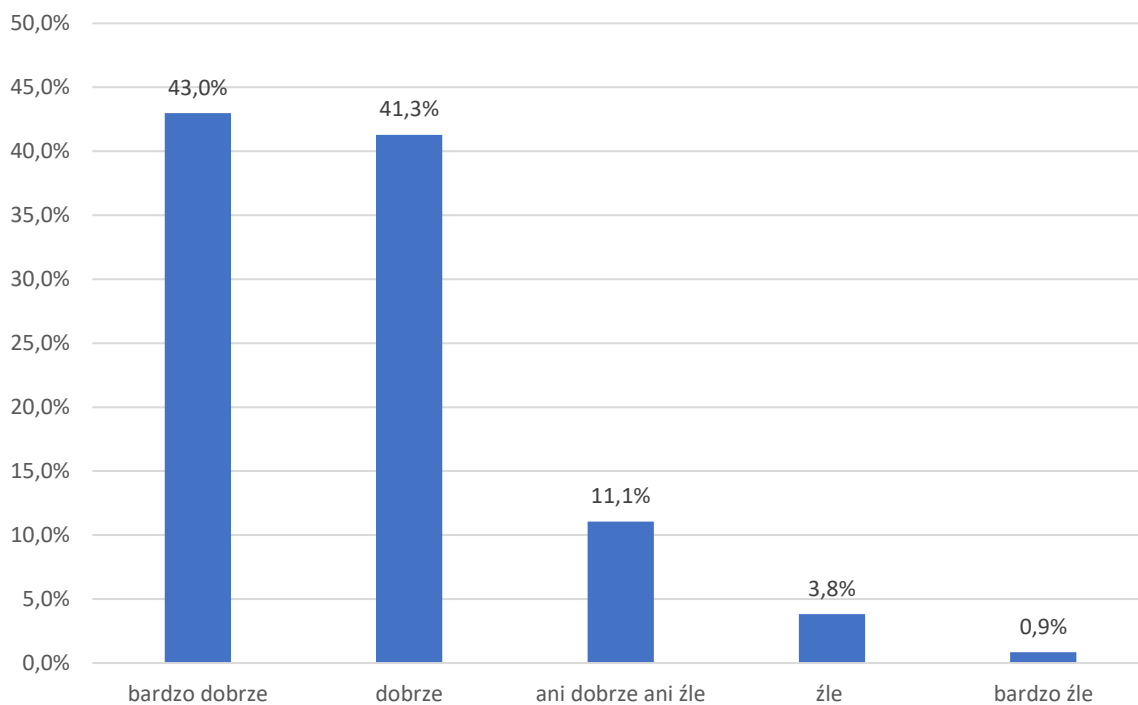
Wykres 94. Ocena gospodarki - możliwość skorzystania z potrzebnych usług, np. usługi finansowe, remontowe, serwisowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

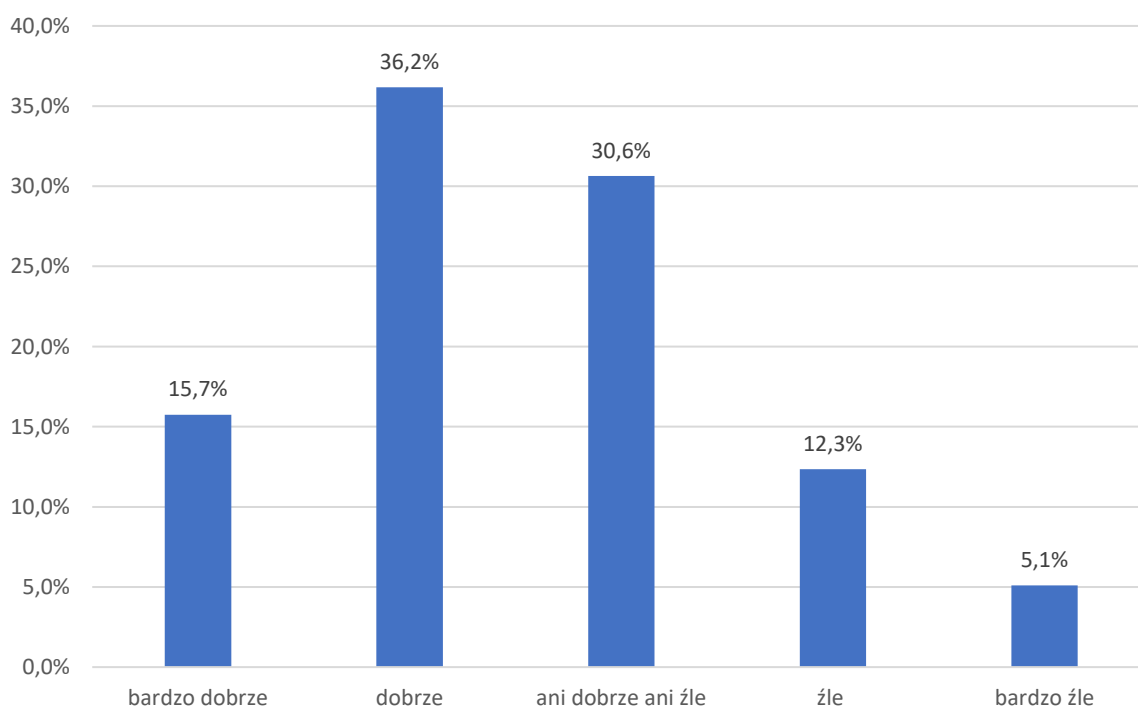

Wykres 95. Ocena gospodarki - możliwość zrobienia zakupów

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Wykres 96. Ocena gospodarki - rozwój zakładów produkcyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

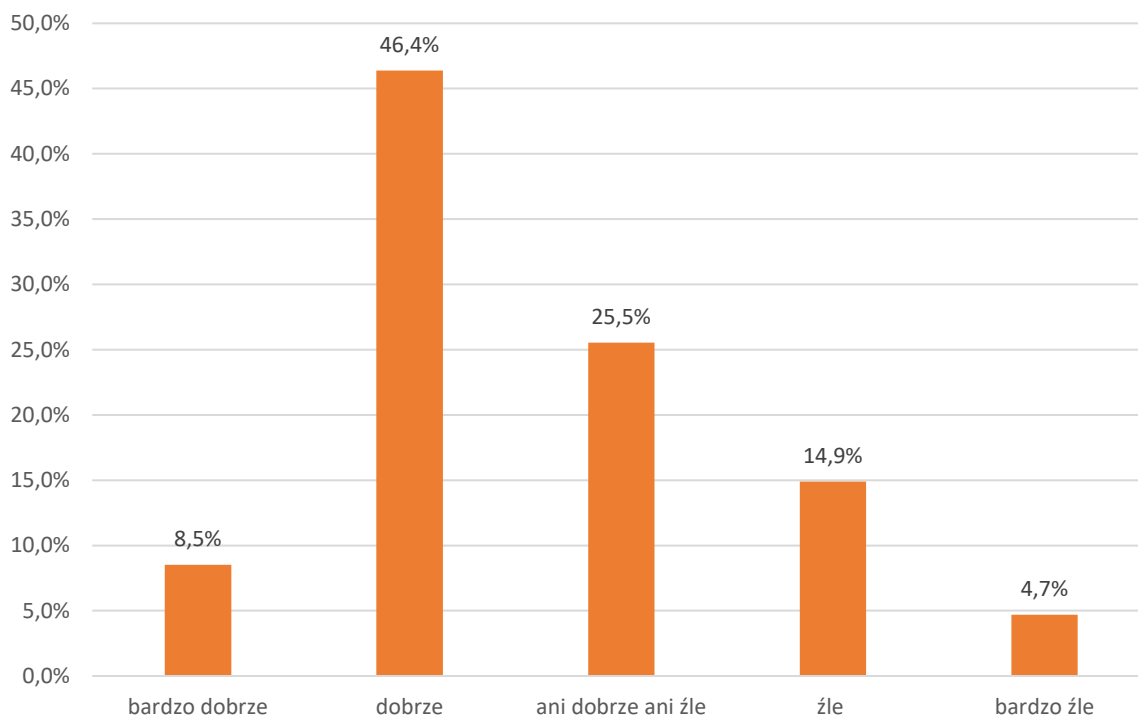

W kontekście oceny powiatowej infrastruktury technicznej relatywnie dobrze wypadła jakość dróg i chodników (55% pozytywnych do 20% negatywnych wskazań). Z pewnością dalsza poprawa w kontekście infrastruktury technicznej jest jednak oczekiwana przez mieszkańców powiatu. Przewagę pozytywnych ocen uzyskała dostępność komunikacji publicznej (57%), zasoby mieszkaniowe (32% do 22%), stan gospodarki komunalnej (38% do 17%) oraz dostępność Internetu (aż 68% pozytywnych ocen). Generalnie najwięcej negatywnych wskazań w ramach infrastruktury technicznej respondenci przyznali zasobom mieszkaniowym, ponad 22%.

Wyniki badań infrastruktury społecznej pokazują dobrą ocenę możliwości kształcenia dzieci i młodzieży (ponad 73% pozytywnych ocen). Jest to o tyle istotne, że edukacja na wysokim poziomie jest kluczem do przyszłych sukcesów, szczególnie jeśli dotyczy ludzi młodych. Relatywnie dobre oceny (48% pozytywnych) uzyskała także możliwość podnoszenia i zmiany kwalifikacji przez dorosłych. Sam poziom oświaty otrzymał 59% pozytywnych wskazań, podobny wynik uzyskał sektor kultury (62% na plus). Mieszkańcy korzystnie ocenili możliwość atrakcyjnego spędzania wolnego czasu (70% pozytywnych ocen), co jest spójne z wcześniejszymi wynikami dotyczącymi atrakcyjności turystycznej i przyrodniczej powiatu. Inicjatywy społeczne mieszkańców mają 46% pozytywnych ocen ale aż 45% respondentów było niezdecydowanych. Jest w tym zakresie pole do poprawy, ze szczególnym uwzględnieniem większej partycypacji ze strony aktywnie działających organizacji pozarządowych. Pomoc społeczna została oceniona dość dobrze, 44% pozytywnych wskazań do prawie 14% negatywnych. W przypadku dostępu do usług medycznych, a szerzej ochrony zdrowia doszło do rzadkiej sytuacji wystąpienia dość wysokiego odsetka ocen negatywnych (31% do 40% pozytywnych). Jest to zarazem wyraźny sygnał ze strony społeczności lokalnej w zakresie jej oczekiwań i potrzeb. Bezpieczeństwo publiczne uzyskało relatywnie korzystne wskazania (relacja 54% do 11%). Interesujący wynik otrzymaliśmy w odniesieniu do oceny statusu materialnego mieszkańców powiatu. Większość (35% do 20%) ocenia go pozytywnie, natomiast niezdecydowanych jest ponad 45%. Oprócz ochrony zdrowia najwięcej negatywnych wskazań w zakresie infrastruktury społecznej uzyskały, wspomniany status (20%) oraz możliwość podnoszenia i zmiany kwalifikacji przez dorosłych (17% negatywnych wskazań).

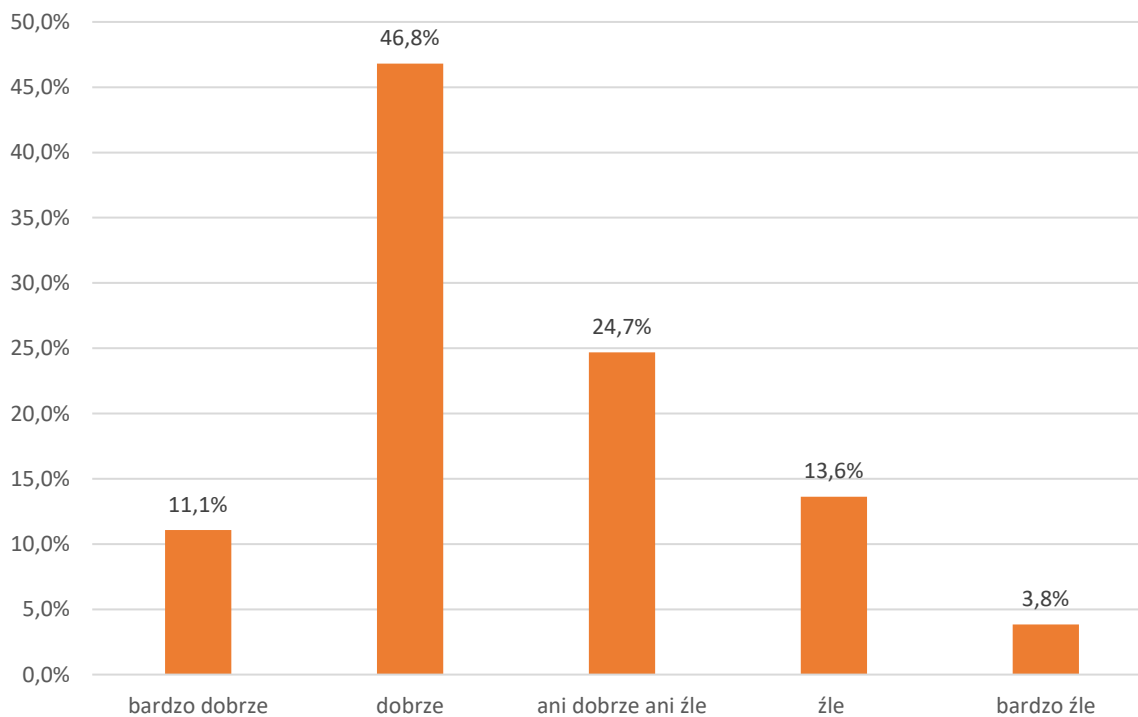

Wykres 97. Ocena infrastruktury technicznej - jakość dróg i chodników

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

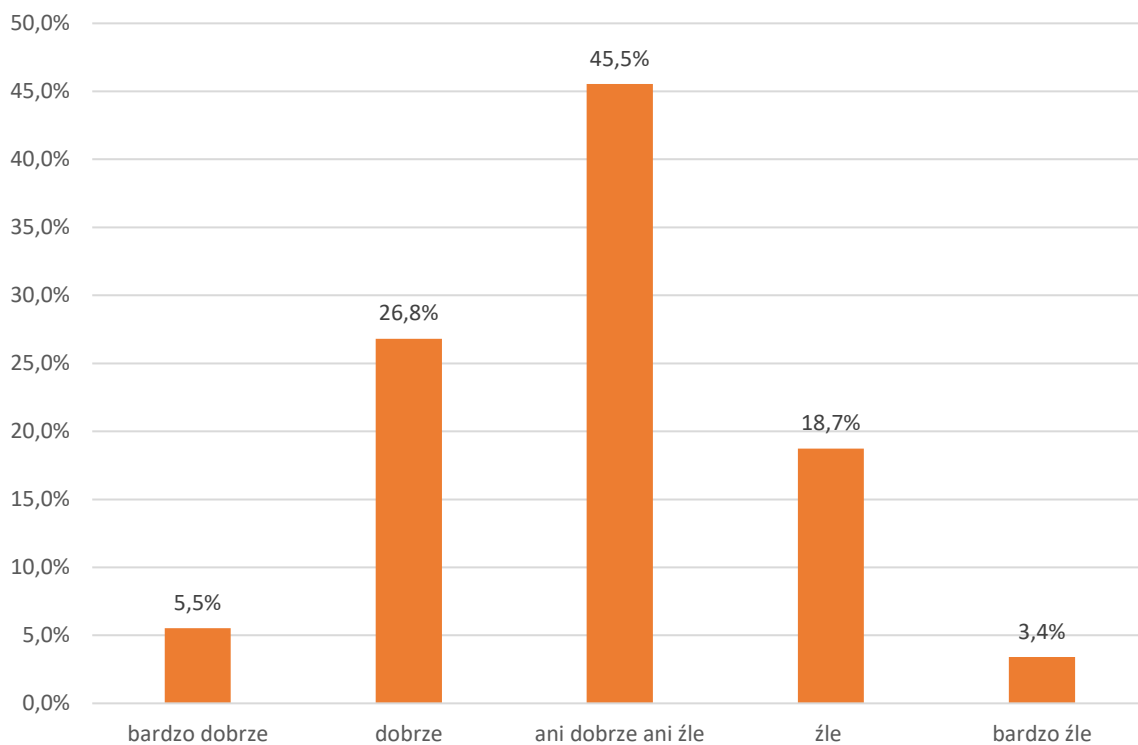
Wykres 98. Ocena infrastruktury technicznej - dostępność komunikacji publicznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

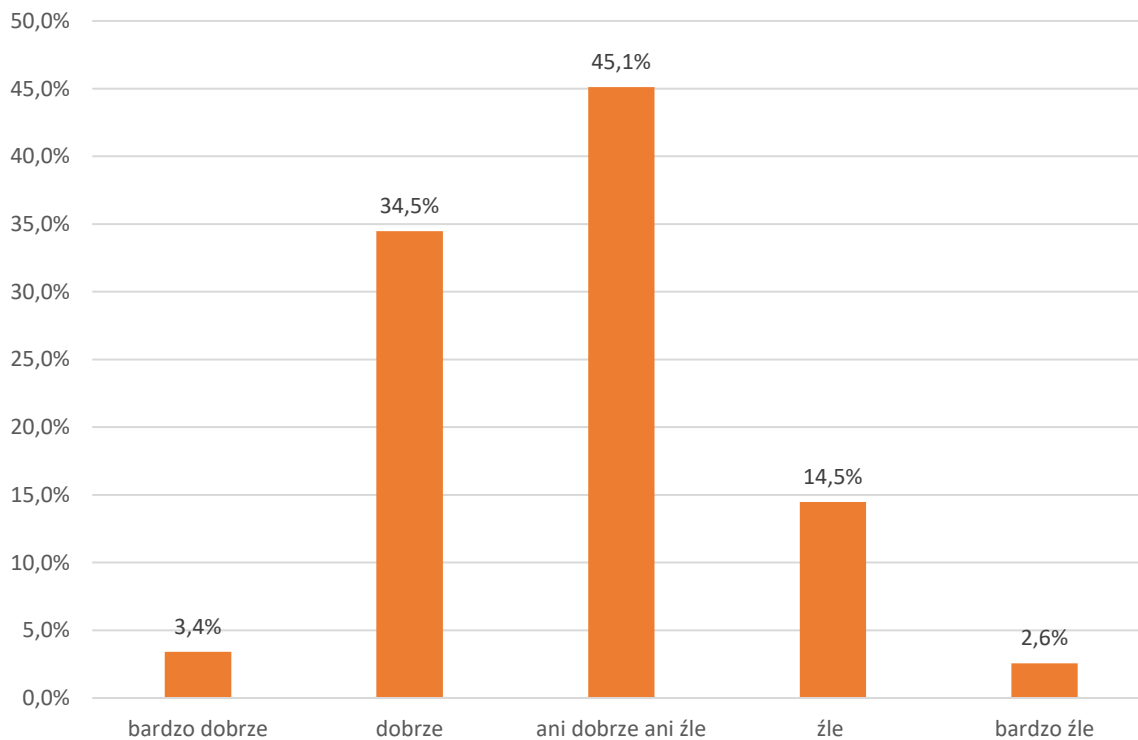

Wykres 99. Ocena infrastruktury technicznej - zasoby mieszkaniowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

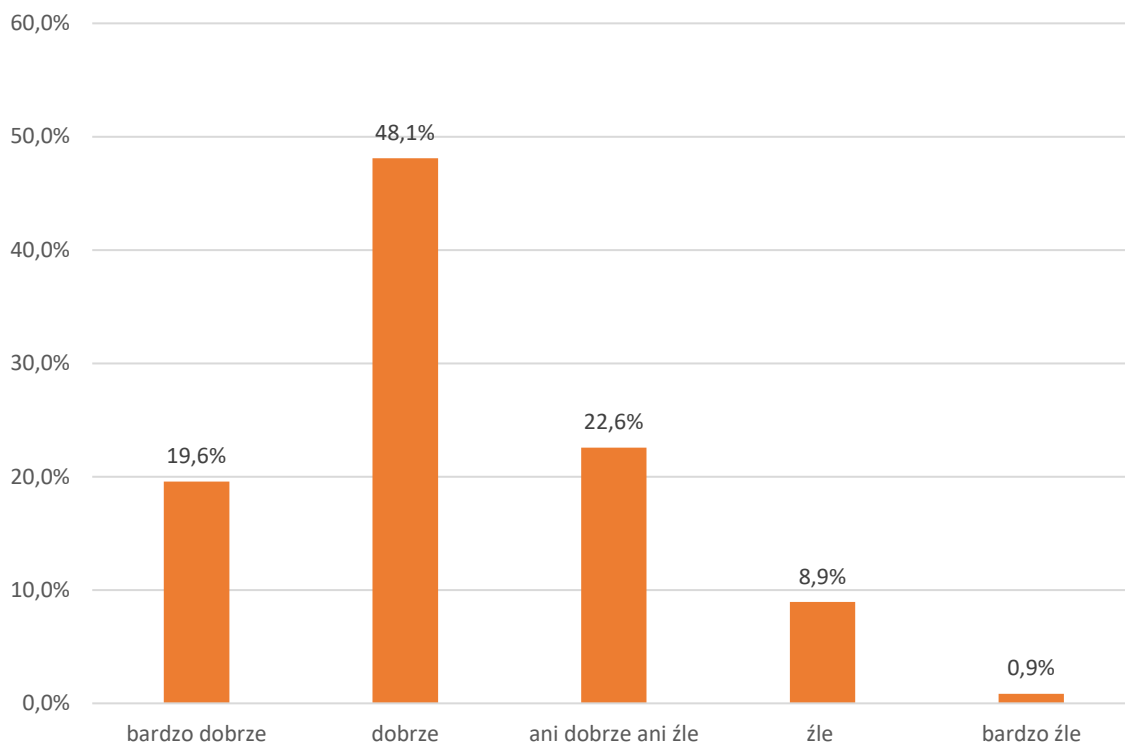
Wykres 100. Ocena infrastruktury technicznej - stan gospodarki komunalnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

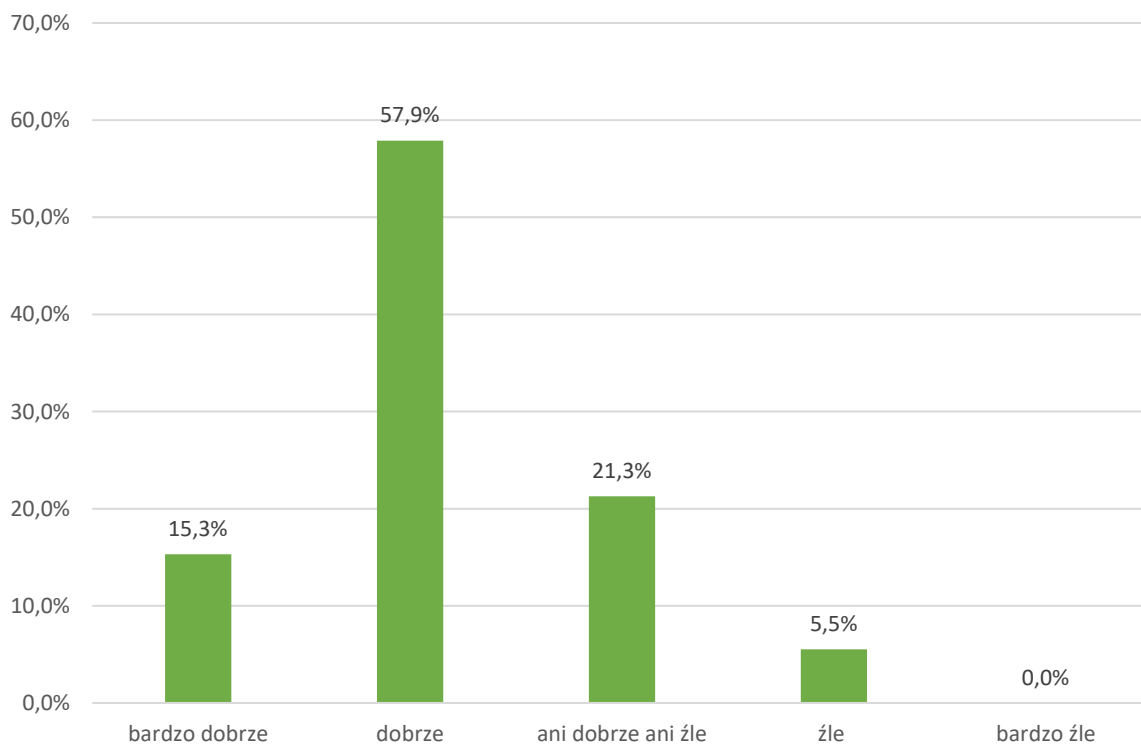

Wykres 101. Ocena infrastruktury technicznej - dostępność Internetu

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Wykres 102. Ocena infrastruktury społecznej - możliwość kształcenia dzieci i młodzieży

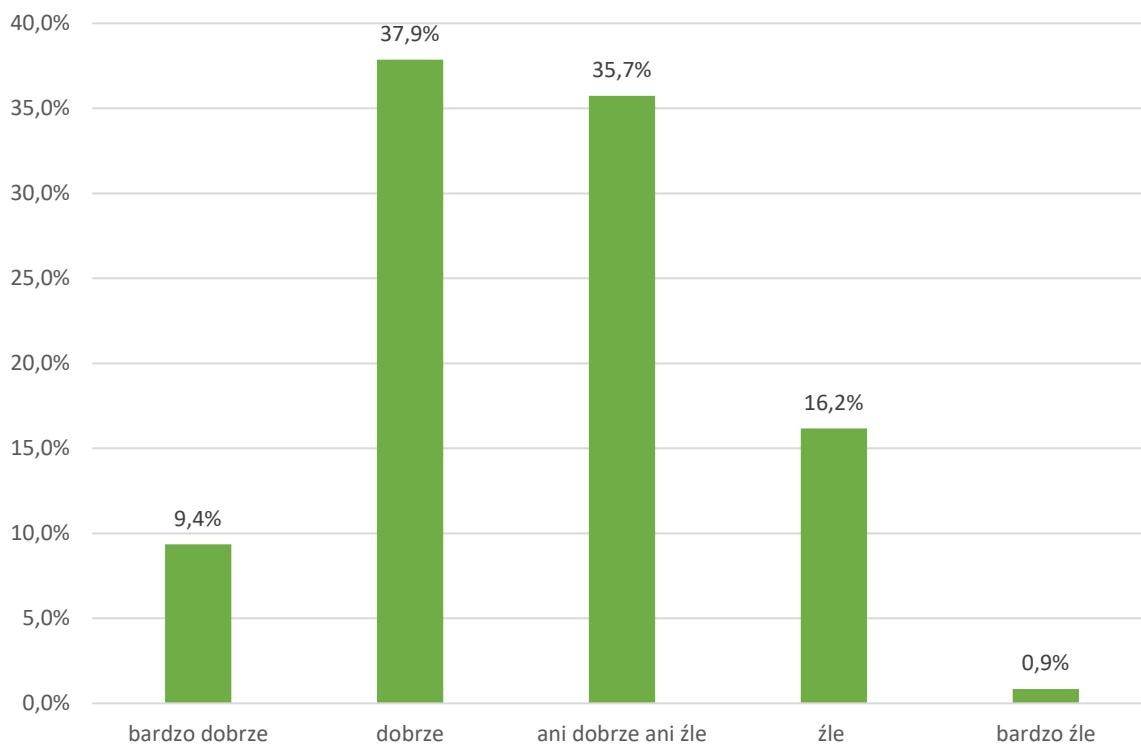

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

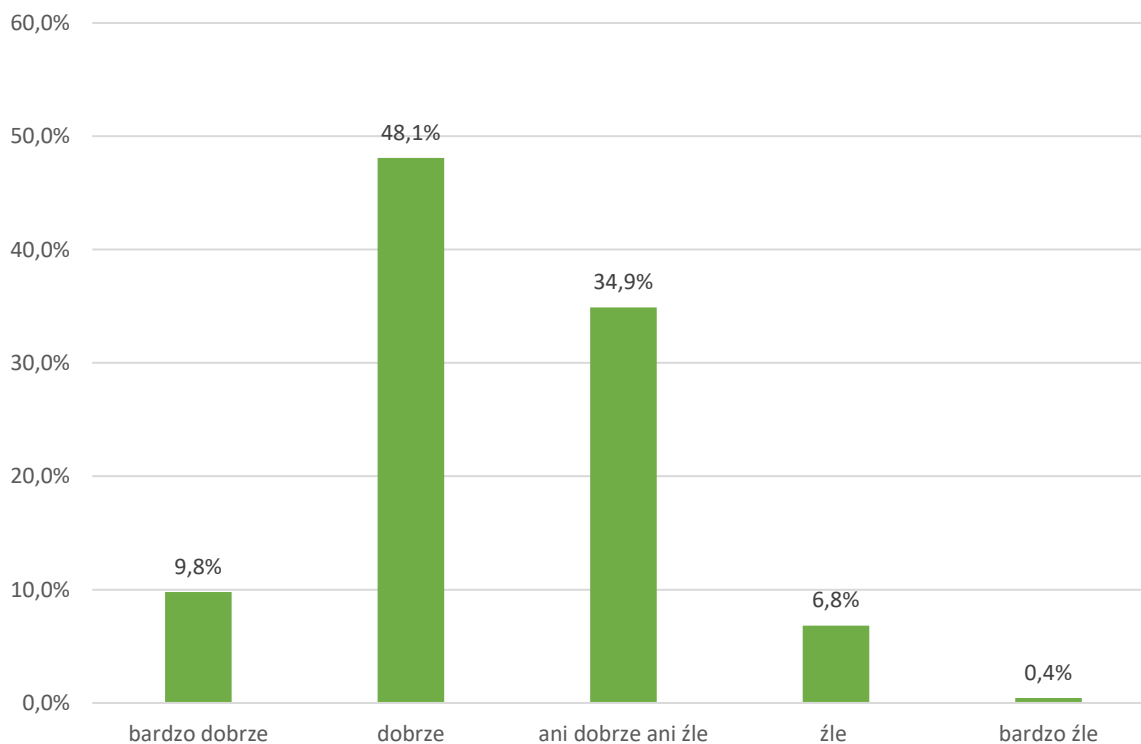
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 103. Ocena infrastruktury społecznej - możliwość podnoszenia i zmiany kwalifikacji przez dorosłych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

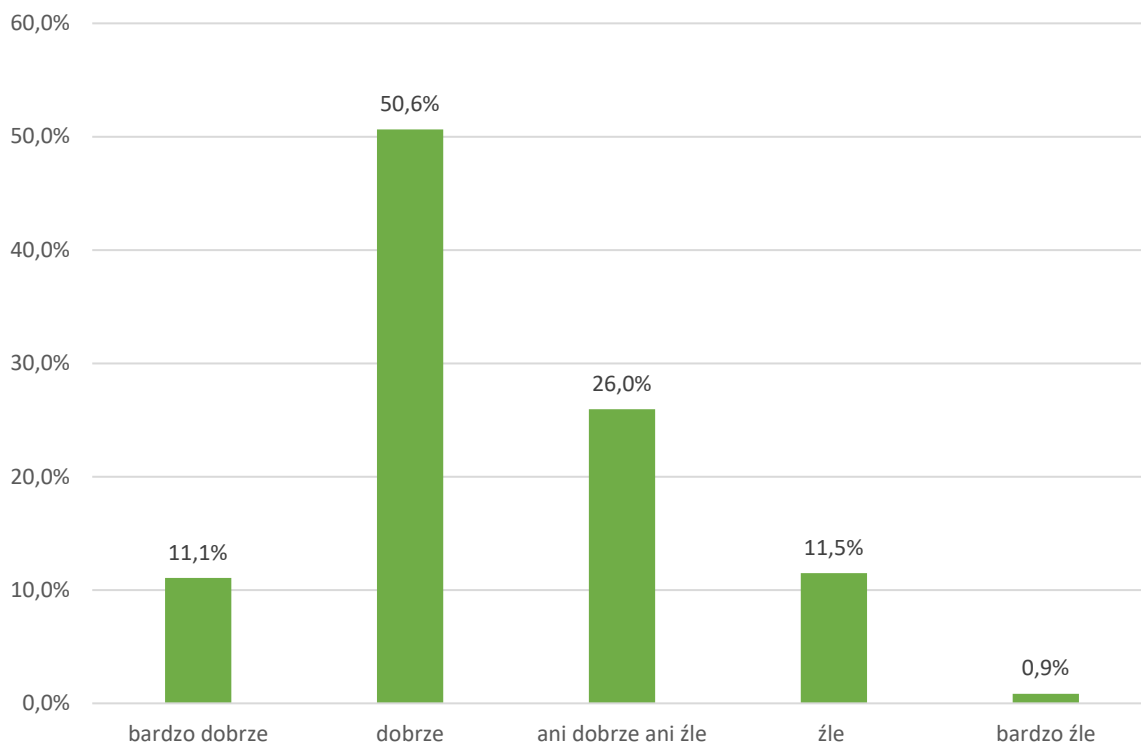
Wykres 104. Ocena infrastruktury społecznej - poziom oświaty

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

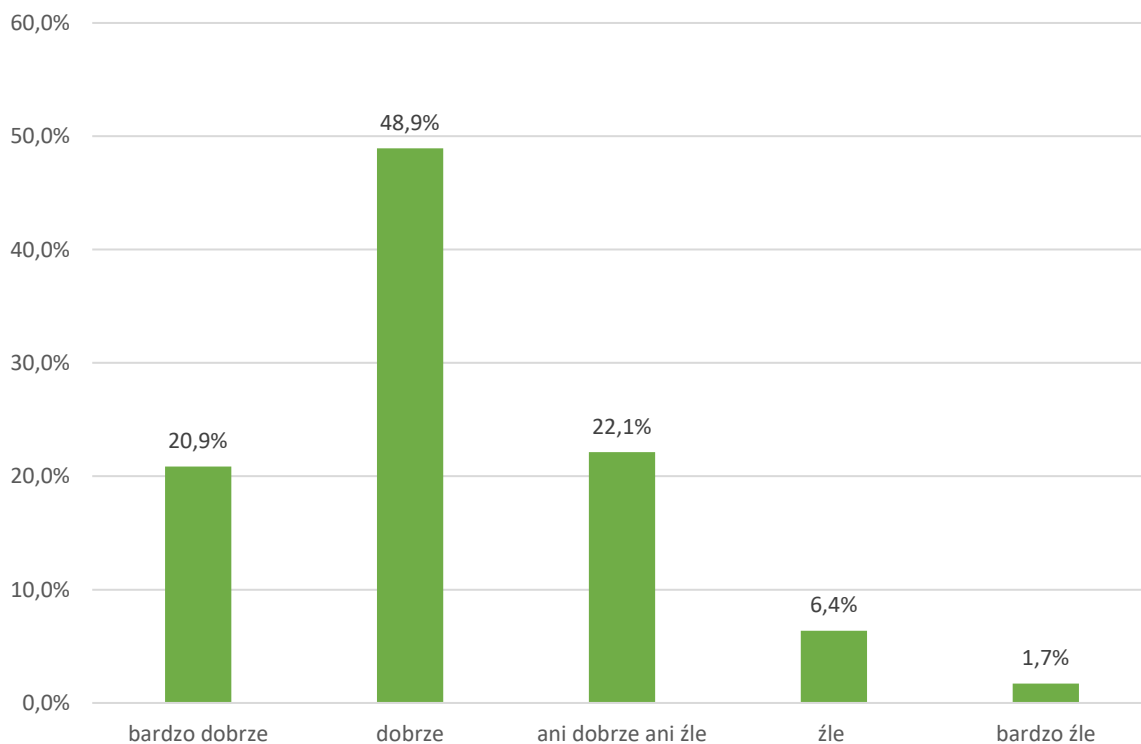

Wykres 105. Ocena infrastruktury społecznej - sektor kultury

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

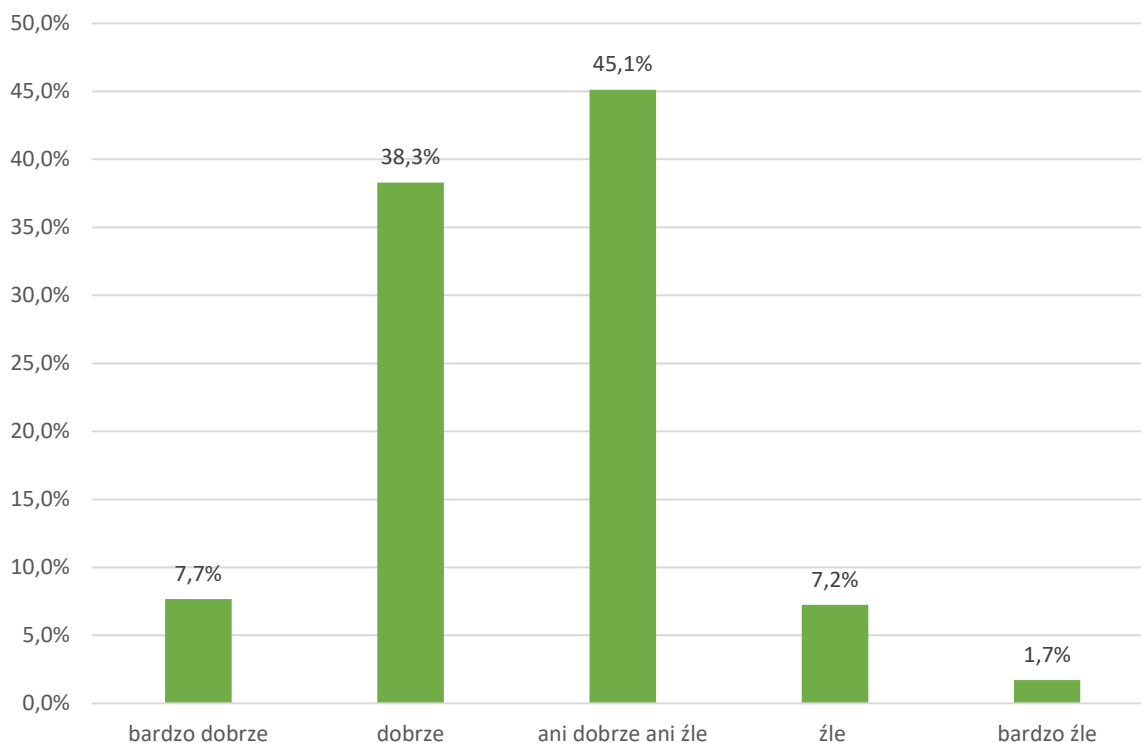
Wykres 106. Ocena infrastruktury społecznej - możliwość atrakcyjnego spędzania wolnego czasu

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

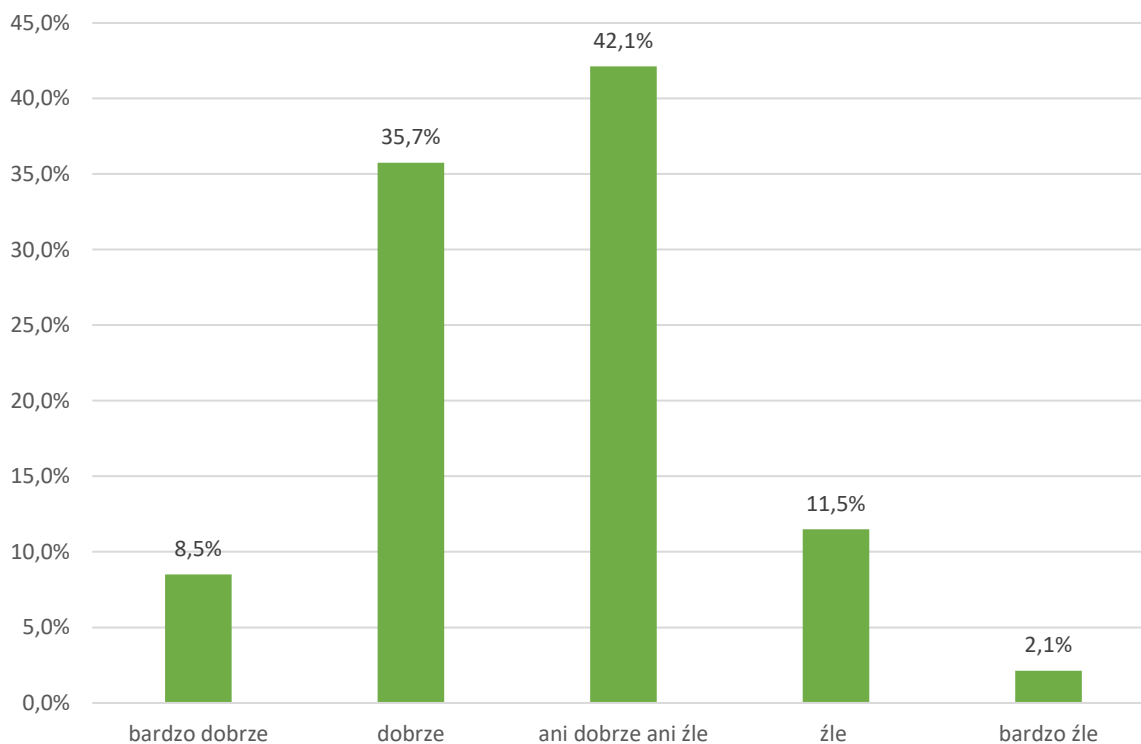

Wykres 107. Ocena infrastruktury społecznej - inicjatywy społeczne mieszkańców (m.in. NGO)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

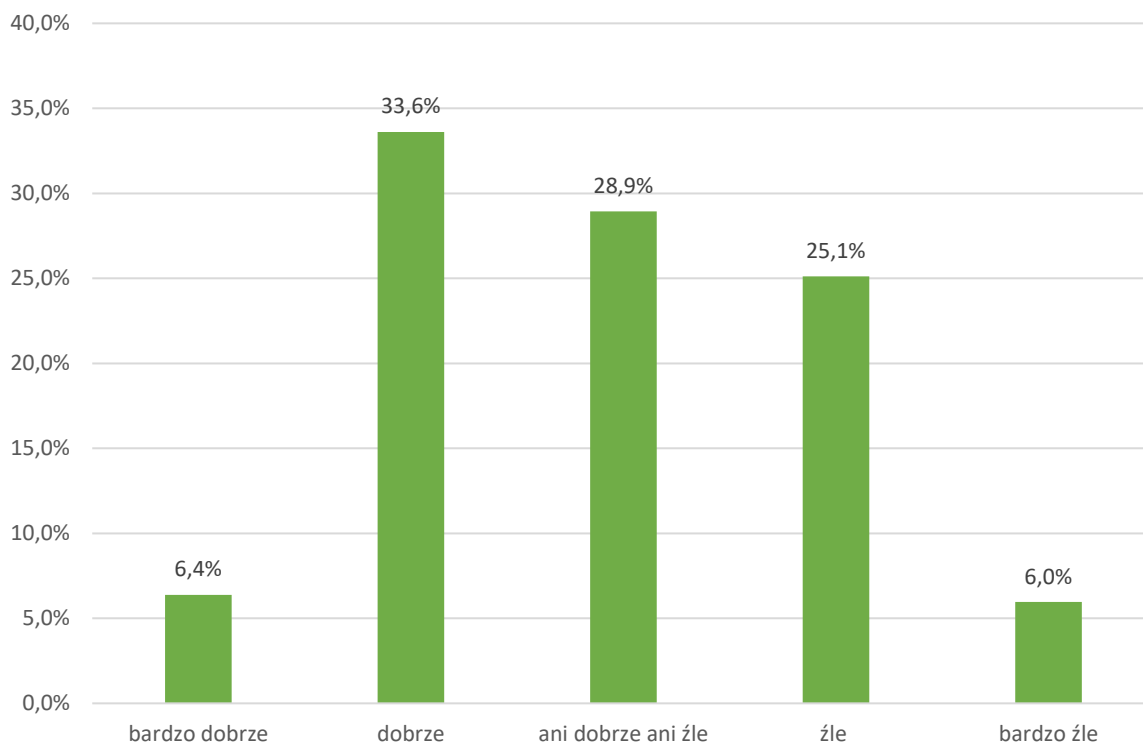
Wykres 108. Ocena infrastruktury społecznej - wsparcie dla osób potrzebujących pomocy (pomoc społeczna)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

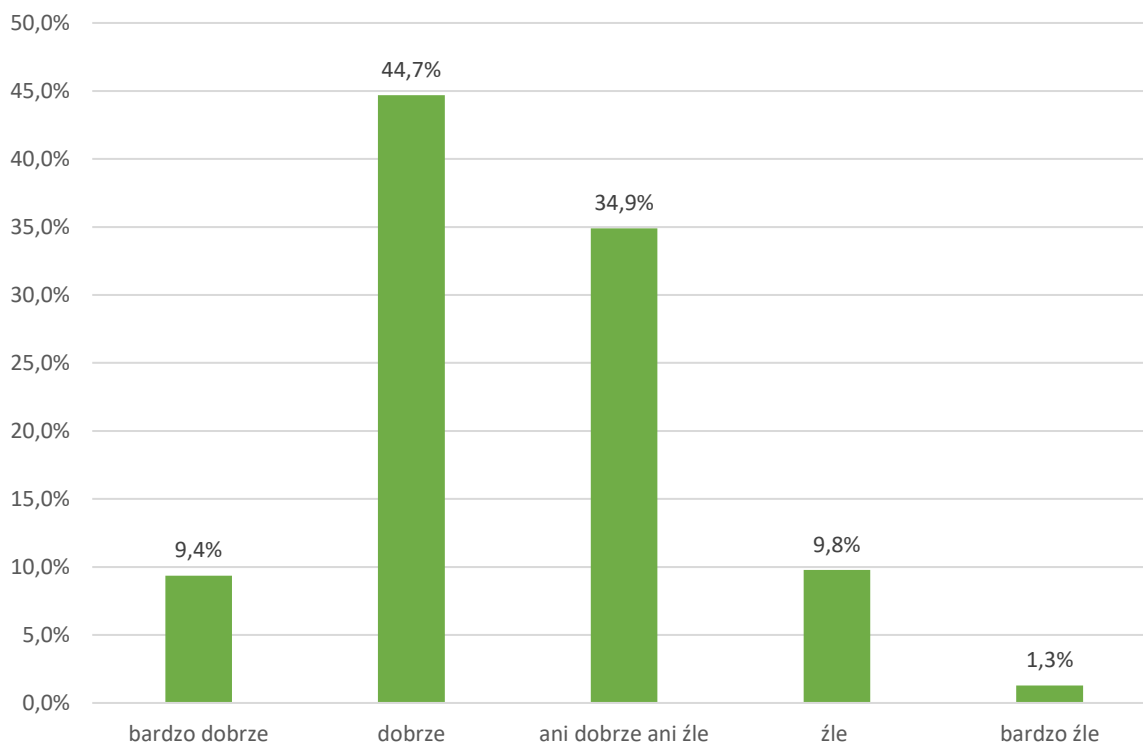

Wykres 109. Ocena infrastruktury społecznej - dostęp do usług medycznych (ochrona zdrowia)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

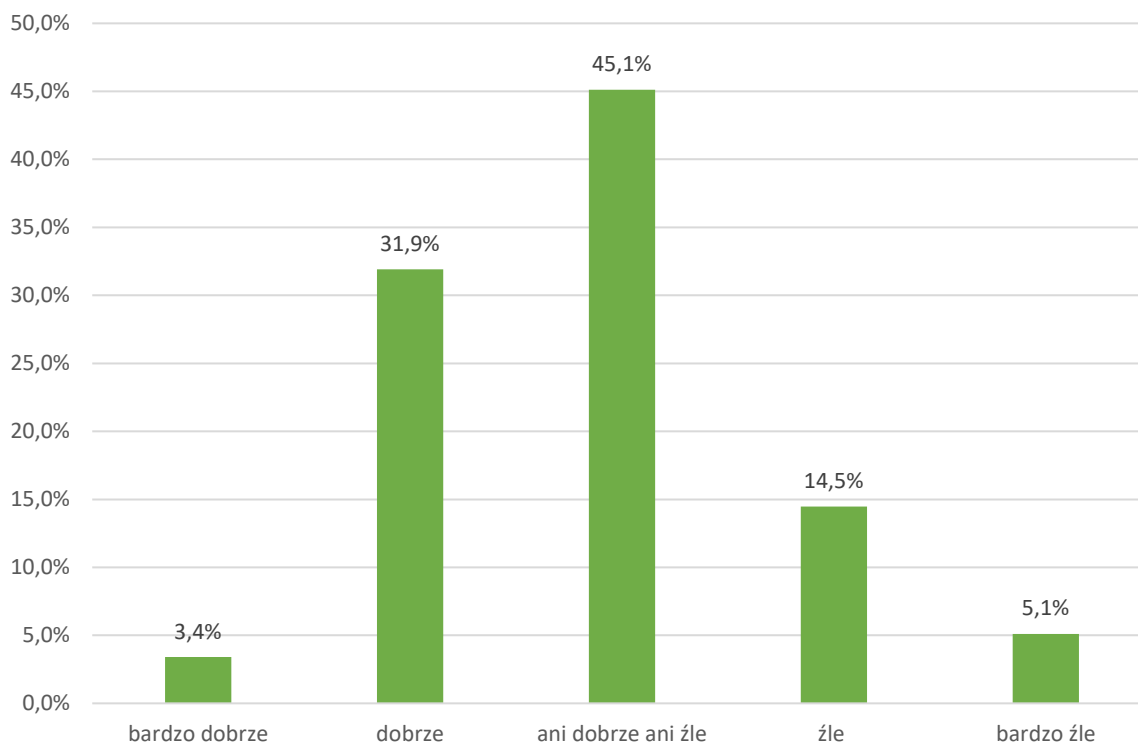
Wykres 110. Ocena infrastruktury społecznej - bezpieczeństwo publiczne

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Wykres 111. Ocena infrastruktury społecznej - status materialny mieszkańców Powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

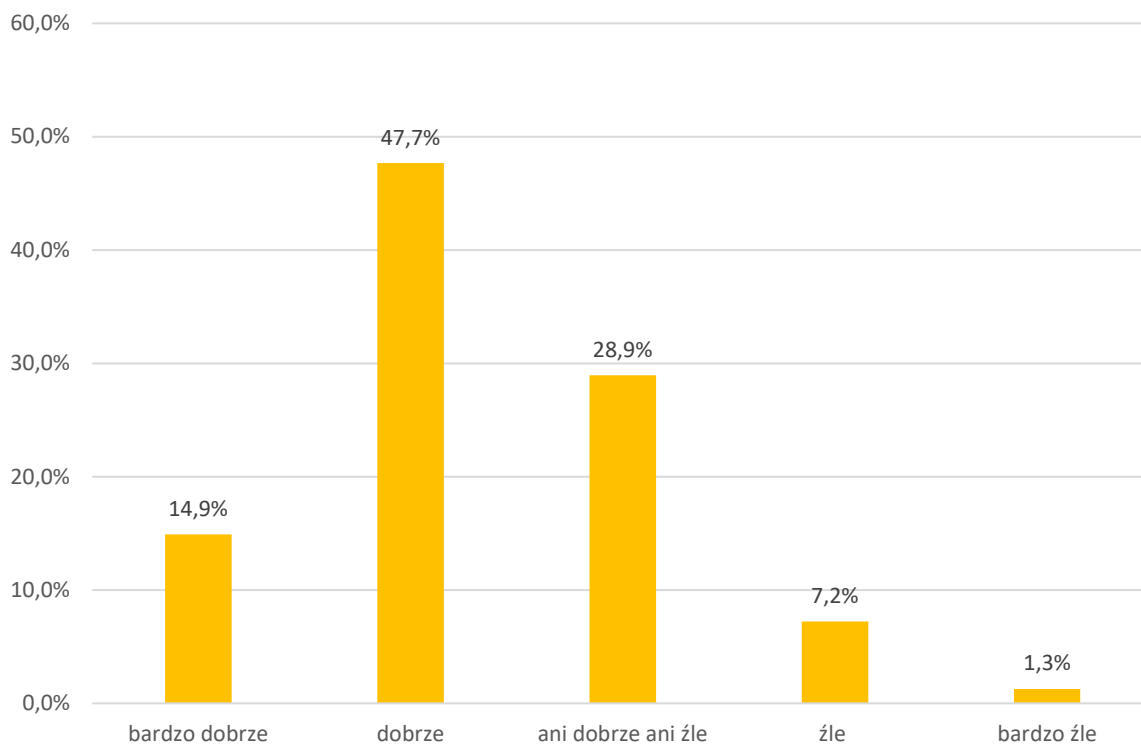
Działania władz lokalnych w oczach mieszkańców uzyskały znaczną przewagę ocen pozytywnych (blisko 63%) do negatywnych (tylko 8%). Funkcjonowanie urzędu zostało ocenione jeszcze lepiej i otrzymało 67% pozytywnych wskazań. Potwierdza to, że obrona strategia zarządzania publicznego w kierunku urzędu przyjaznego mieszkańcom zaczyna przynosić wymierne rezultaty. Potwierdza to kolejny uzyskany wynik, poziom obsługi klienta (mieszkańca) w urzędzie uzyskał 72% pozytywnych ocen.

Wśród silnych stron powiatu wałbrzyskiego mieszkańcy najczęściej wymieniali potencjał turystyczny, ofertę sportowo-rekreacyjną, ofertę kulturalno-rozrywkową. Jako słabości powiatu postrzegają jakość dróg, zasoby mieszkaniowe, szanse na rozwój zawodowy, wskaźnik bezrobocia.

Szanse pojawiające się w zewnętrznym otoczeniu powiatu to dla mieszkańców pozyskiwanie funduszy europejskich, rozwój turystyki, współpraca samorządowa oraz rozwój przedsiębiorczości. Zagrożenia zewnętrzne to emigracja zarobkowa, pandemie, niestabilne przepisy prawa.

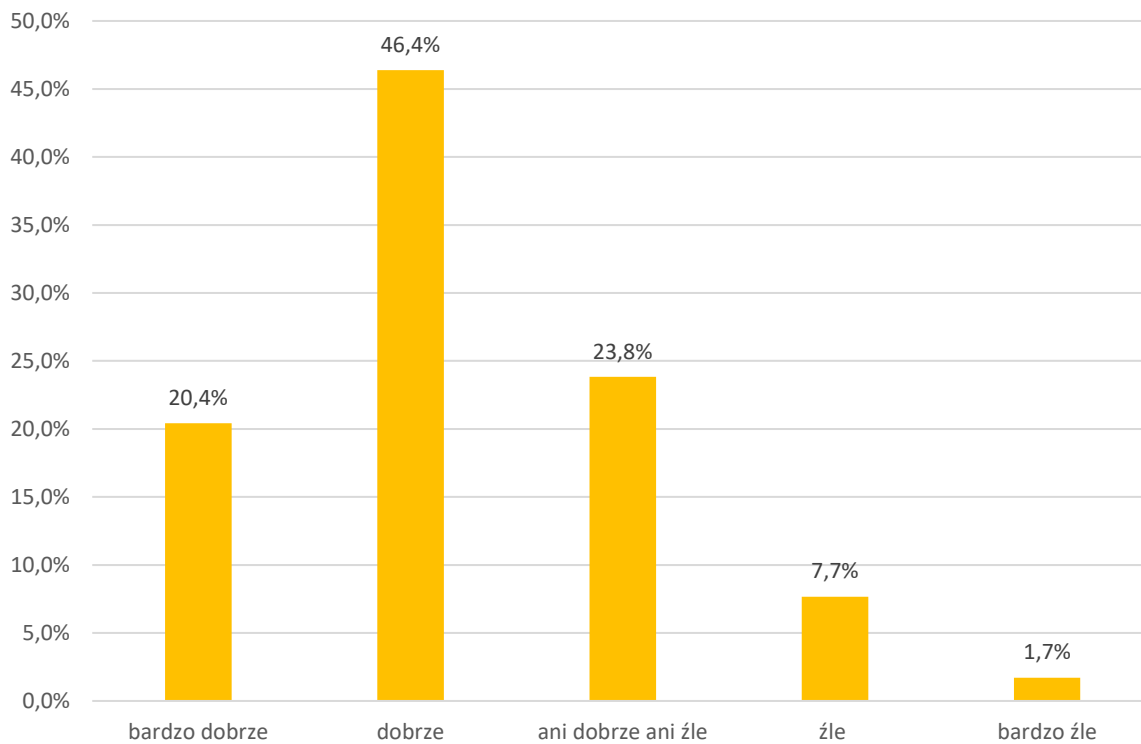

Wykres 112. Ocena zarządzania publicznego - działania władz lokalnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Wykres 113. Ocena zarządzania publicznego - funkcjonowanie Starostwa Powiatowego

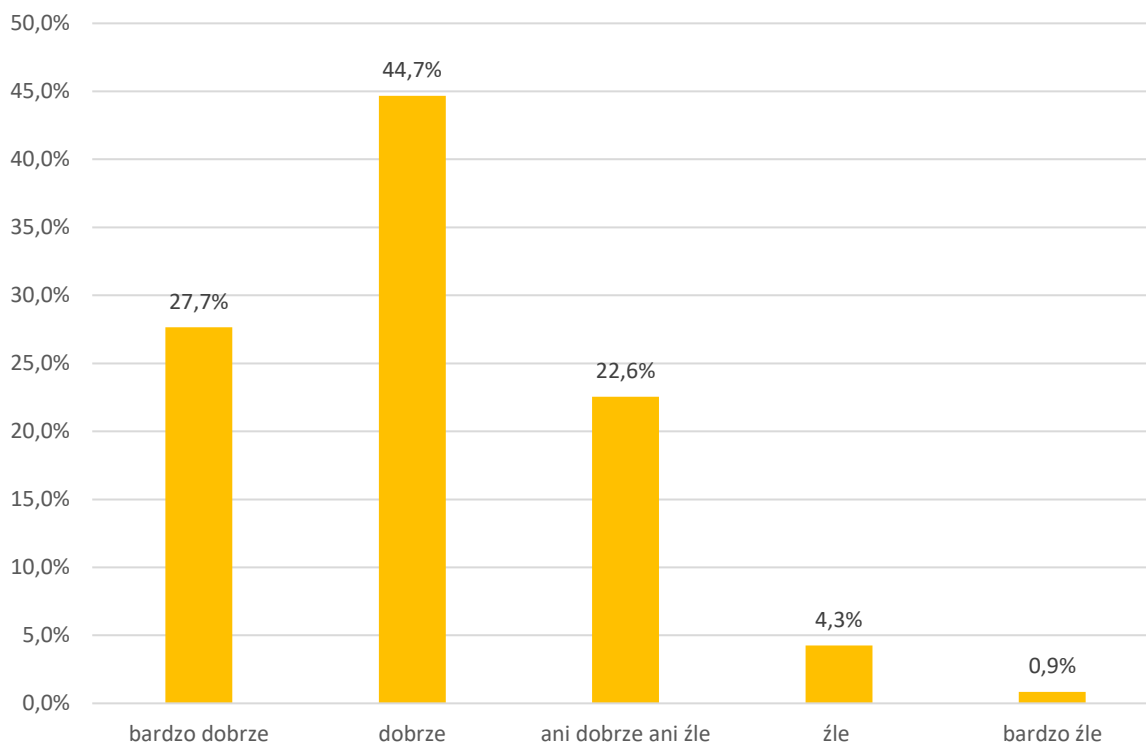

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

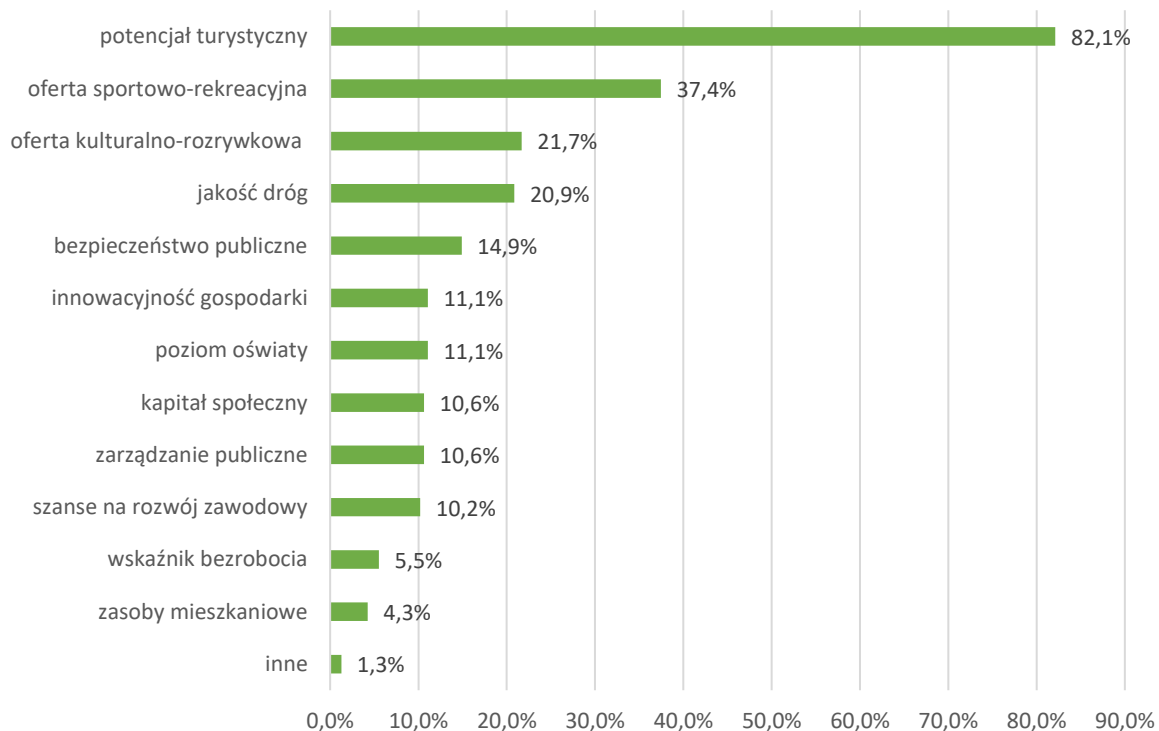
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 114. Ocena zarządzania publicznego - poziom obsługi klienta (mieszkańca)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Wykres 115. Jakie są wg Pana/i silne strony Powiatu Wałbrzyskiego? Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 silne strony

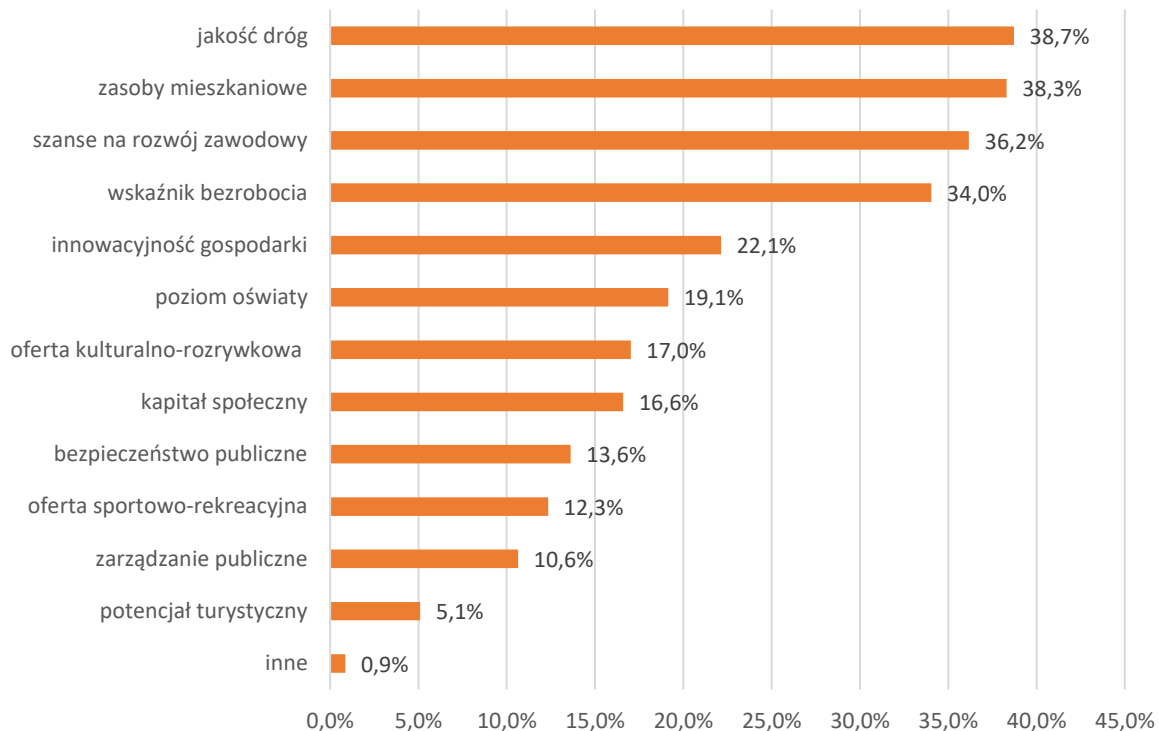

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

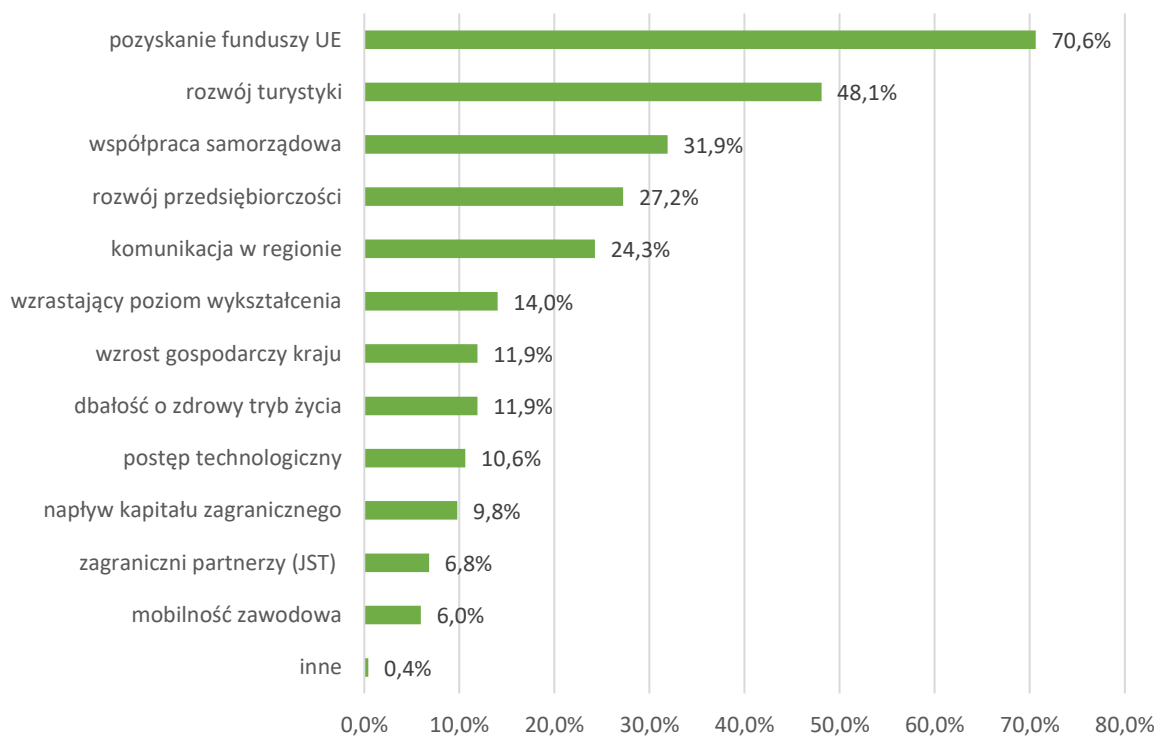
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 116. Jakie są wg Pana/i słabe strony Powiatu Wałbrzyskiego? Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 słabe strony

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

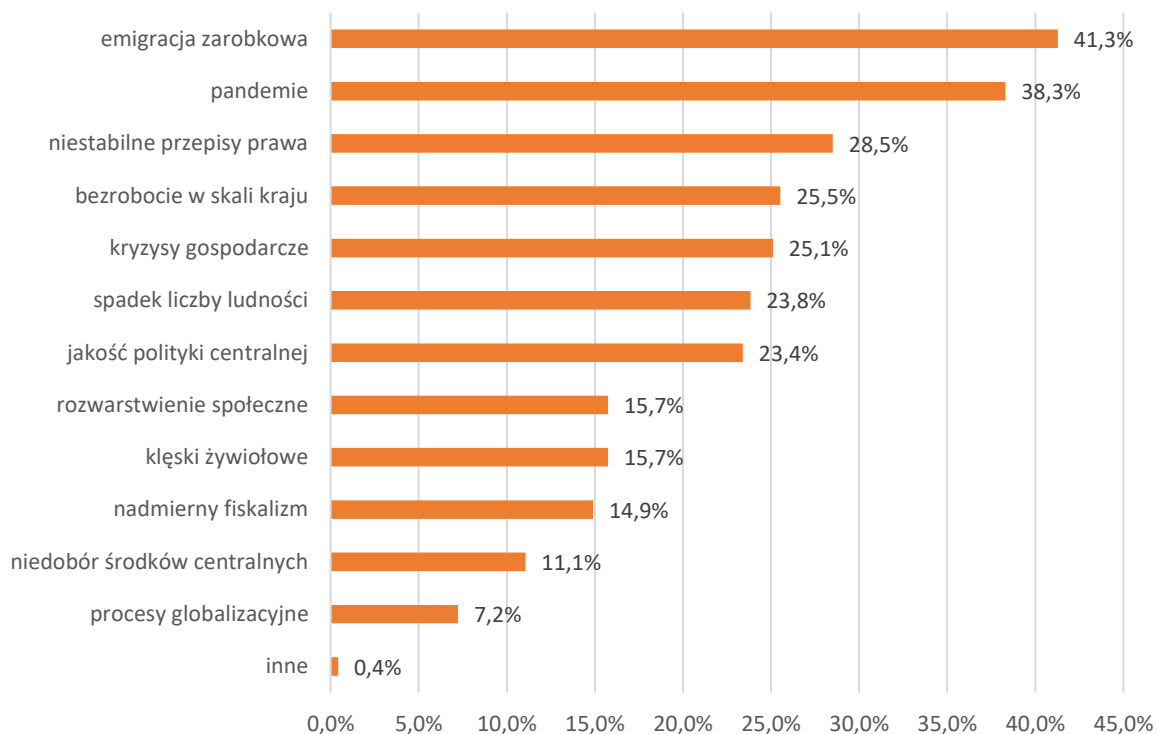
Wykres 117. Jakie są wg Pana/i zewnętrzne szanse rozwojowe dla Powiatu Wałbrzyskiego? Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 szanse

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Wykres 118. Jakie są wg Pana/i zewnętrzne zagrożenia dla Powiatu Wałbrzyskiego? Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 zagrożenia

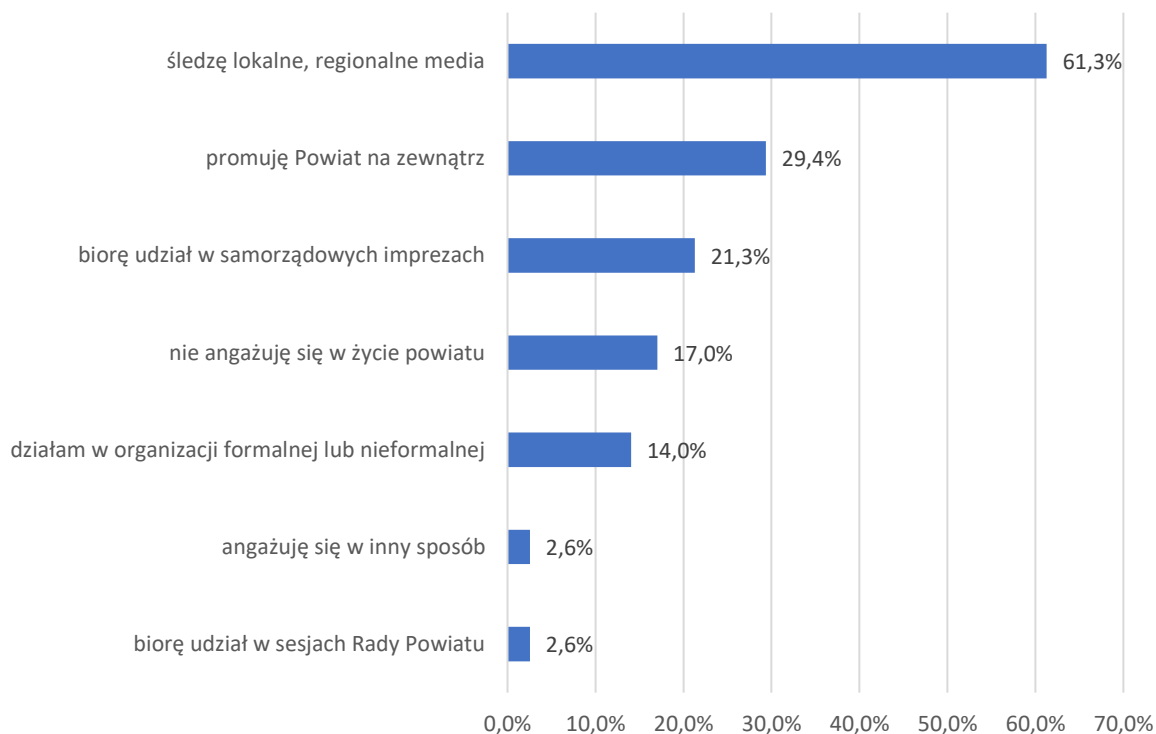
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Na pytanie dotyczące zaangażowania w bieżące życie powiatu respondenci najczęściej odpowiadali, że śledzą lokalne i regionalne media. W dalszej kolejności, że promują powiat na zewnątrz oraz biorą udział w lokalnych, samorządowych imprezach. Tylko 17% mieszkańców odpowiedziało, że nie angażuje się wcale. Z drugiej strony tylko 29% respondentów ma poczucie wpływu na to, co dzieje się w powiecie. Przeciwnego zdania jest aż 53% badanych. W tym obszarze można wdrożyć działania naprawcze, przykładowo przy wykorzystaniu instytucji konsensusu społecznego oraz zarządzania partycypacyjnego. Dobra wiadomość jest taka, że prawie 77% mieszkańców jest zadowolonych z tego, że mieszka w powiecie wałbrzyskim. Grono niezadowolonych stanowi jedynie 5%. Ponadto większość mieszkańców (58% do 17%) nie planuje przeprowadzki w przyszłości, a jednocześnie 67% respondentów poleca powiat wałbrzyski jako miejsce do życia. Kolejne wyniki są również pozytywne, 69% mieszkańców stwierdziło, że powiat jest miejscem o znacznym potencjale rozwojowym, odmiennego zdania było tylko 8% badanych. Niemniej istotna jest odpowiedź wskazująca na to, że jakość życia w powiecie poprawi się w najbliższych latach, prognozuje tak 53% badanych, 41% nie ma jeszcze wyrobionego zdania.

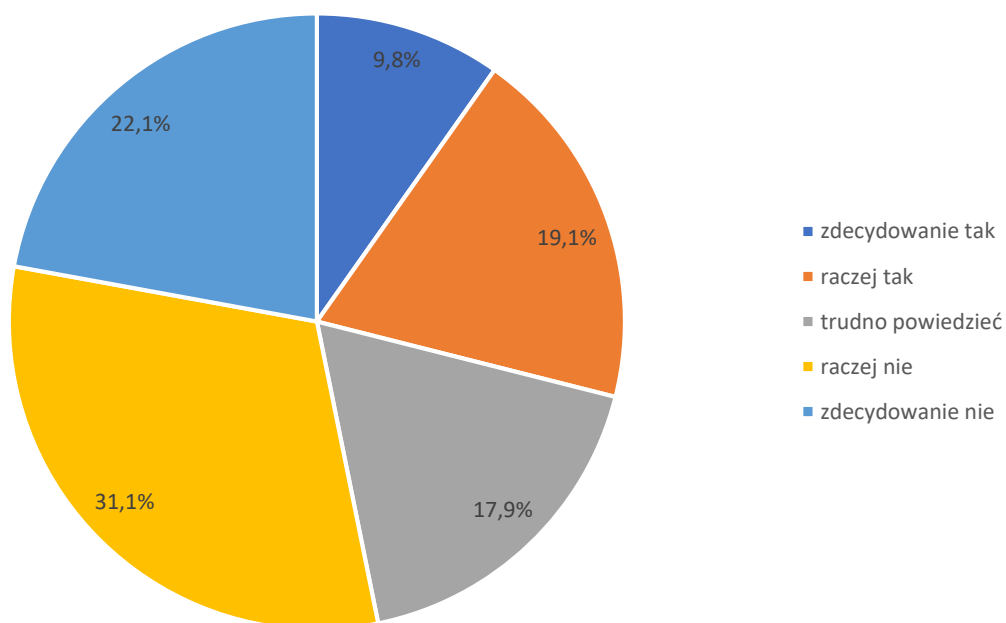
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 119. Czy angażuje się Pan/i w życie Powiatu? W jaki sposób? Może Pan/i zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Wykres 120. Czy uważa Pan/i, że ma wpływ na to, co dzieje się w Powiecie Wałbrzyskim?

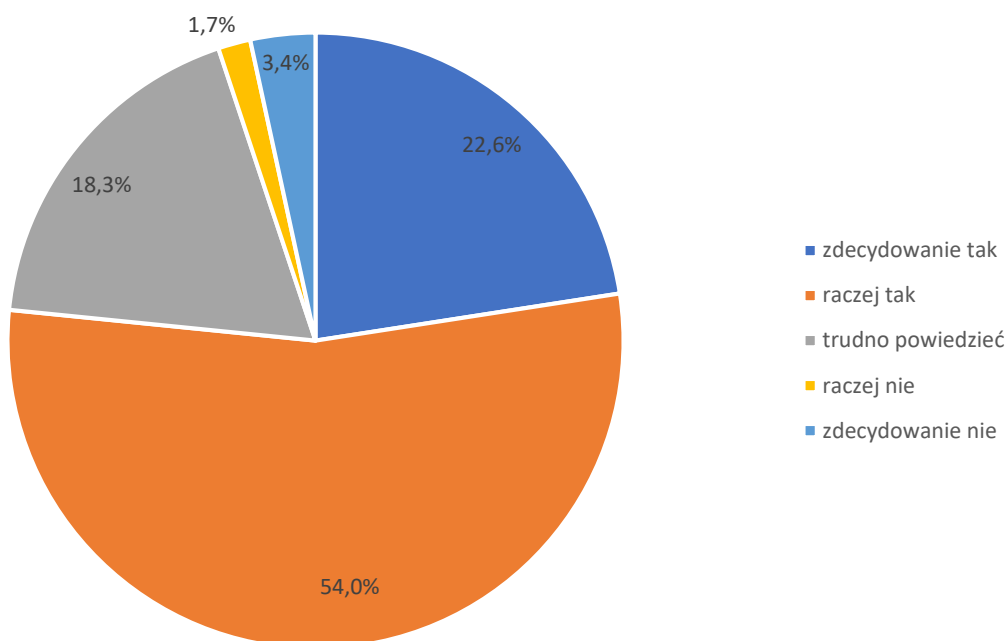

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

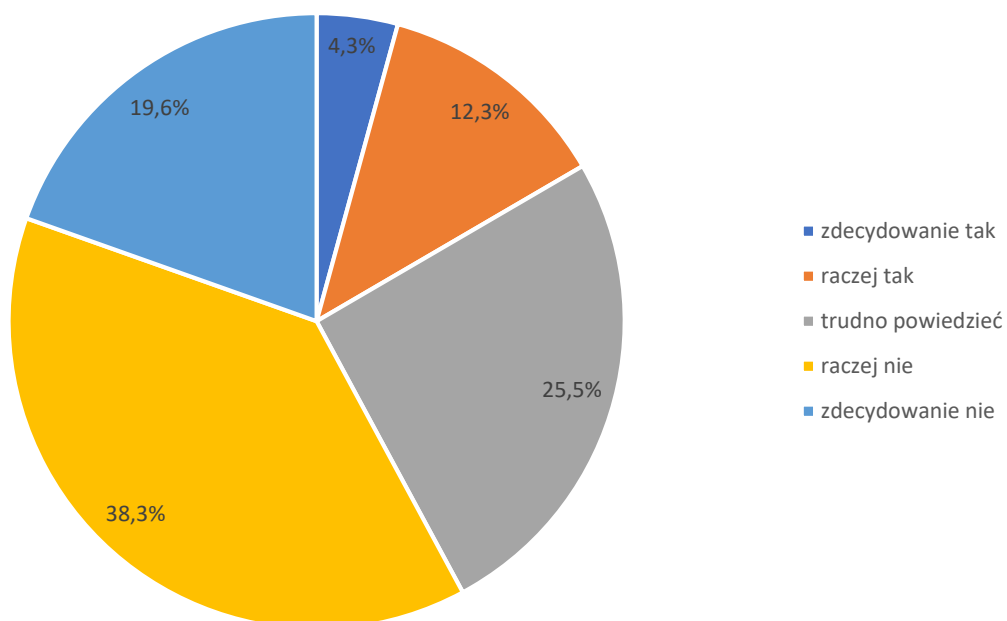
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 121. Czy jest Pan/i zadowolony/a z tego, że mieszka w Powiecie Wałbrzyskim?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Wykres 122. Czy planuje Pan/i w przyszłości przeprowadzkę do innego Powiatu?

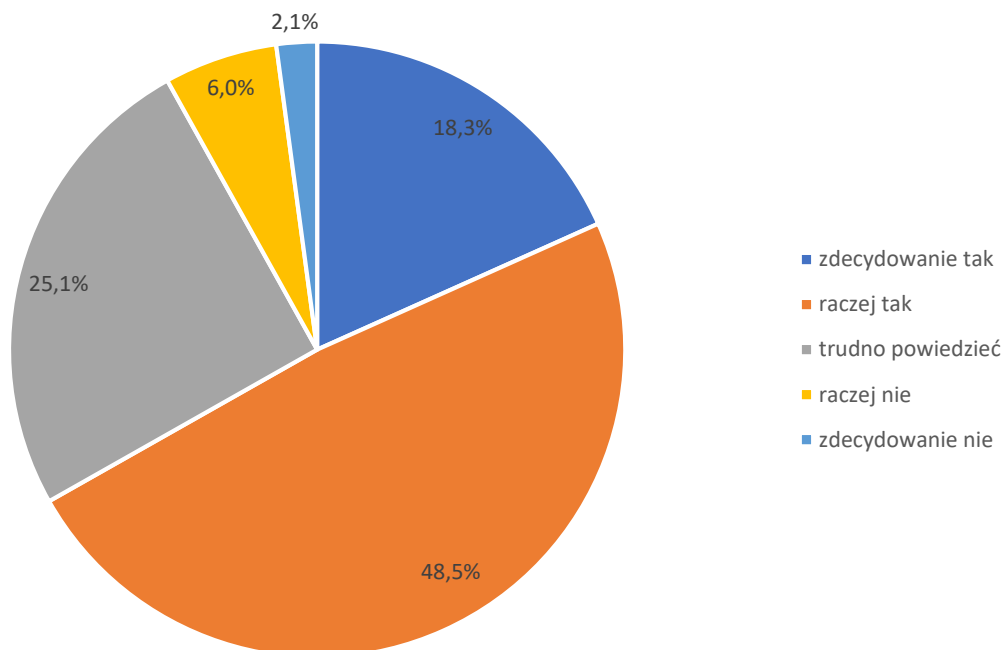

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

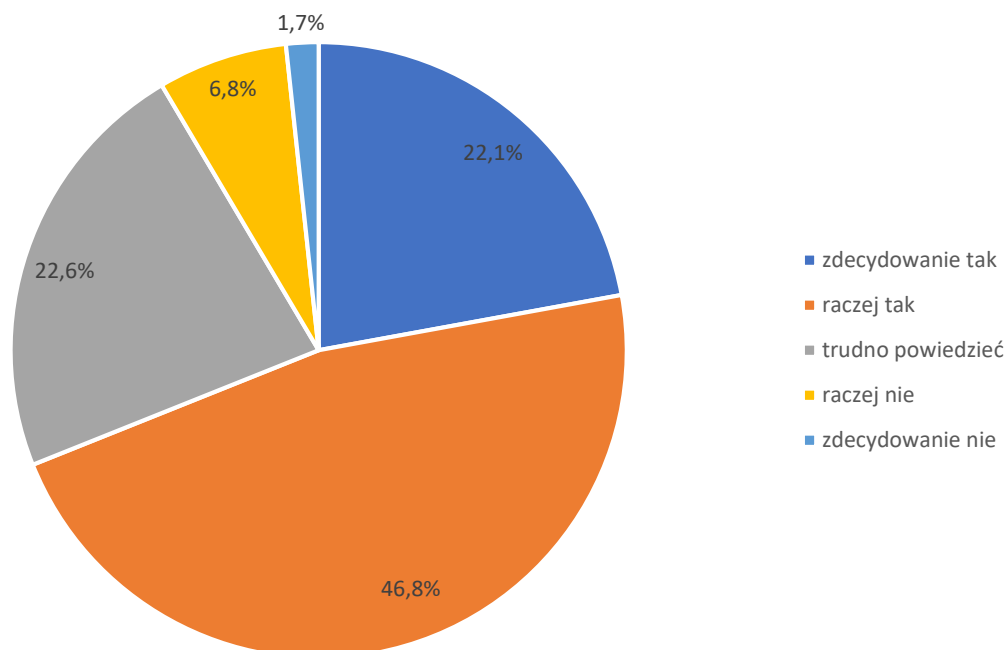
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 123. Czy poleciliby/łaby Pan/i komuś Powiat Wałbrzyski jako miejsce do życia?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Wykres 124. Czy Powiat Wałbrzyski jest miejscem o znacznym potencjale rozwojowym?

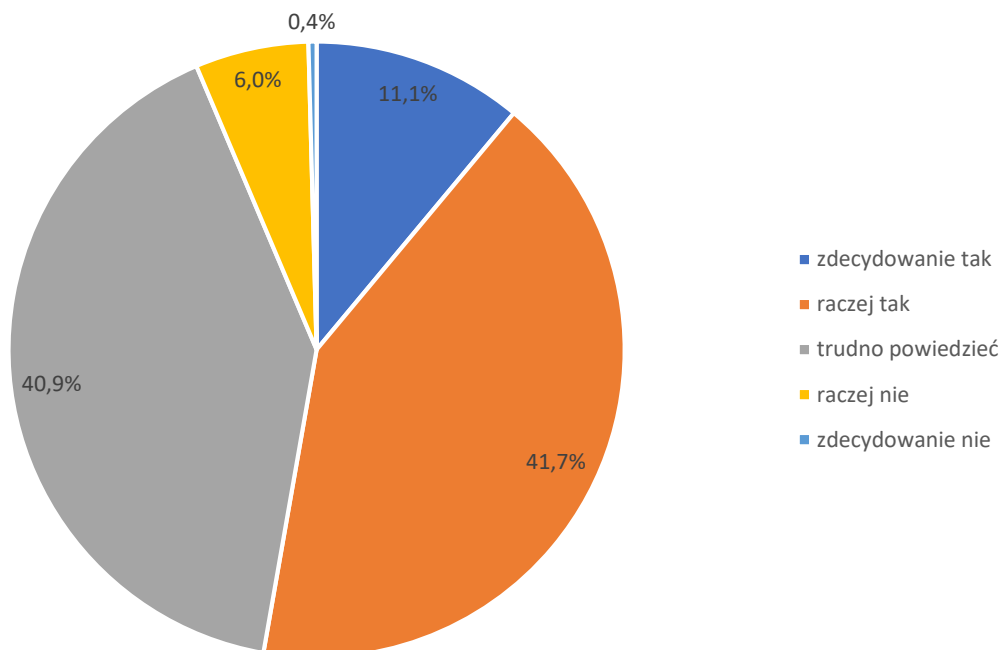

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

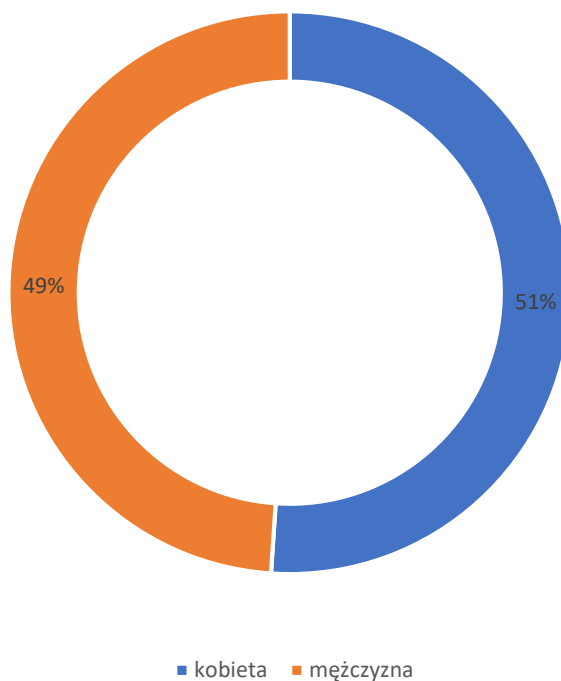
Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 125. Czy jakość życia w Powiecie Wałbrzyskim poprawi się w najbliższych latach?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

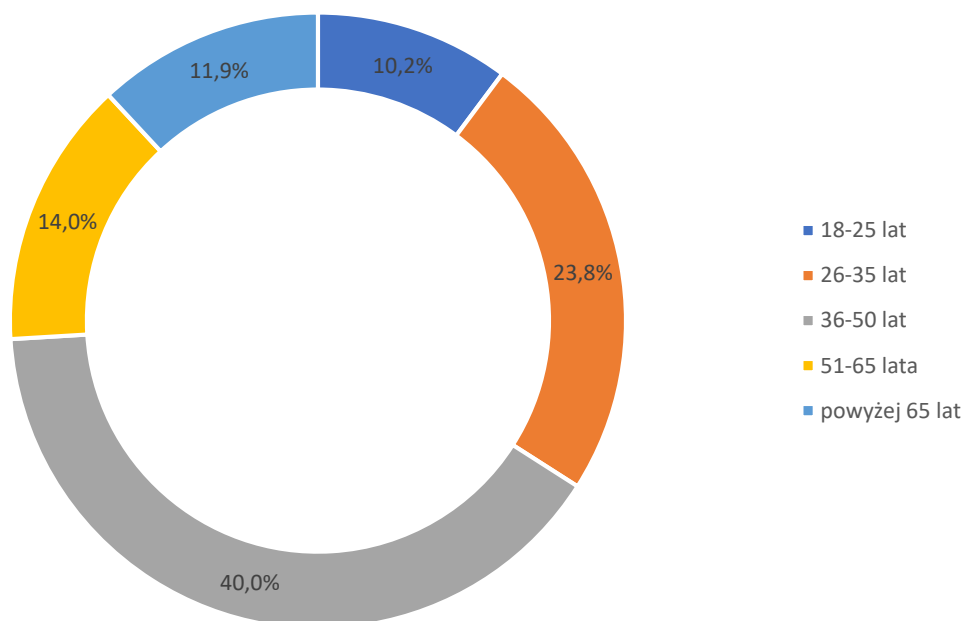
Wykres 126. Płeć respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

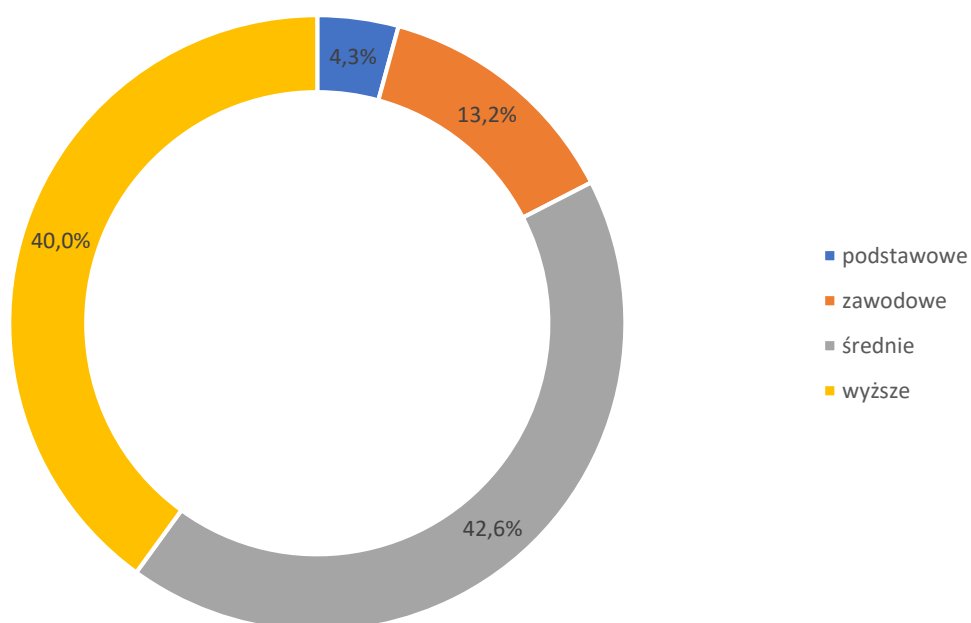

Wykres 127. Wiek respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Wykres 128. Wykształcenie respondentów

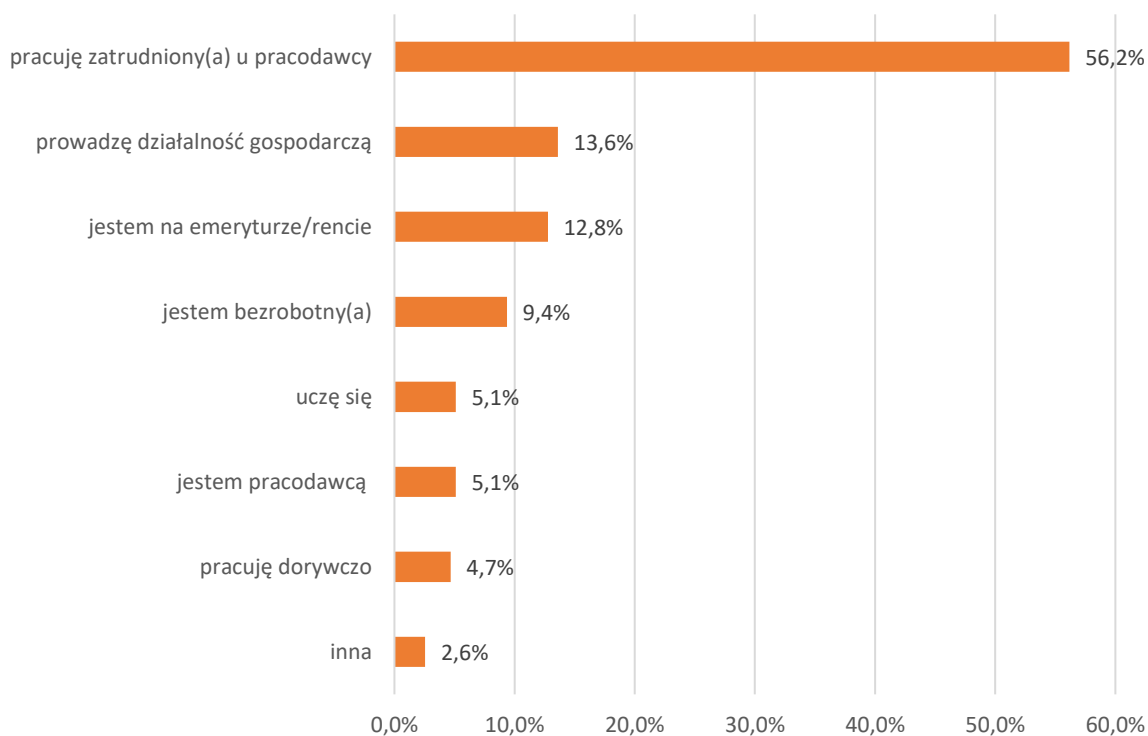

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 129. Jaka jest Pana/i aktywność zawodowa? Może Pan/i zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Analizując strukturę respondentów, w badaniu lekko przeważały kobiety (51% do 49%). Najliczniejszymi grupami pod względem wieku były osoby z przedziałów 36-50 lat oraz 26-35 lat, czyli osoby w wieku produkcyjnym. Stosunkowo najmniej licznie reprezentowane były najmłodsze grupy mieszkańców (18-25 lat), choć stanowiły one ponad 10% badanych ogółem. Najwięcej respondentów miało wykształcenie średnie oraz wyższe, najmniej podstawowe. W odniesieniu do aktywności zawodowej mieszkańcy biorący udział w badaniu najczęściej pracowali u pracodawcy, w dalszej kolejności prowadzili działalność gospodarczą lub byli na emeryturze/rencie, swoją reprezentację miała również grupa bezrobotnych, stanowiąca ponad 9% badanych ogółem.

W ramach przeprowadzonych badań ankietowych respondenci wymienili następujące działania, projekty, które powinny zostać zrealizowane w latach 2021-2030, aby przyczynić się do rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu oraz wzrostu poziomu życia mieszkańców:

- projekty współfinansowane ze środków europejskich związane z dopłatą do wymiany pieców,

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

- poprawa lokalnej infrastruktury drogowej (m.in. dojazd przez Poniatów na Piaskową Górę, droga 35 w okolicach Piaskowej Góry),
- budowa obwodnicy Boguszowa-Gorc,
- poprawa pozyskiwania funduszy europejskich ogółem,
- inwestycje w sektor turystyczny ogółem,
- promocja turystyki, w tym przemysłowej,
- zintegrowana promocja powiatu wałbrzyskiego (media społecznościowe),
- intensyfikacja promocji powiatu za granicą,
- tworzenie nowych szlaków turystycznych,
- poprawa jakości chodników,
- większa liczba miejsc parkingowych,
- efektywna realizacja programów rewitalizacji,
- więcej pojemników na odpady w miejscach publicznych,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego (w tym zwiększanie środków),
- wsparcie lokalnych jednostek ochotniczej straży pożarnej (OSP),
- rozwój komunikacji autobusowej pomiędzy gminami powiatu a Miastem Wałbrzych,
- nocna komunikacja publiczna,
- inwestycje w system opieki senioralnej,
- tworzenie klubów dla seniorów,
- większe wsparcie dla osób niepełnosprawnych,
- wzrost wynagrodzeń pracowników administracji publicznej,
- zacieśnianie współpracy międzygminnej na rzecz projektów rozwojowych,
- wsparcie najbiedniejszych gmin w celu niwelowania zjawiska rozwarstwienia społecznego, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- pozyskiwania środków zewnętrznych od prywatnych inwestorów,
- przyciąganie zagranicznych inwestorów,
- realizacja programu budowy mieszkań socjalnych,
- wsparcie zwiększania zasobów mieszkaniowych ogółem,
- wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, w tym wsparcie szkoleniowe,
- ułatwienia administracyjne dla przedsiębiorców (mniejsza biurokracja),

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

- wzmocnienie lokalnego rynku pracy, w tym miejsca pracy dla wykwalifikowanej kadry,
- wsparcie projektów rozwoju zawodowego, podnoszenia kwalifikacji,
- poprawa jakości lokalnej edukacji, większe nakłady na edukację,
- usprawnienie procesu dojazdu młodzieży do szkół,
- programy ochrony zabytków,
- wspieranie instytucji kultury (w tym dofinansowanie),
- ochrona walorów przyrodniczych,
- rozwój sportu, w tym promocja zdrowego stylu życia wśród młodzieży, pomoc klubom sportowym,
- budowa siłowni zewnętrznych,
- organizacja czasu wolnego dla młodzieży,
- większa dbałość o czystość i porządek w mieście,
- organizacja eventów muzycznych (koncerty),
- zacieśnianie współpracy transgranicznej,
- promocja projektów ekologicznych, ze szczególnym uwzględnieniem ogrzewania ekologicznego, rolnictwa ekologicznego,
- wspieranie projektów z obszaru OZE, tworzenie klastrów energetycznych,
- rozwój systemu informacyjnego w powiecie (elektronicznie),
- wzmocnienie dialogu społecznego, aktywizacja mieszkańców,
- wprowadzanie i zwiększanie zasięgu monitoringu,
- poprawa efektywności zarządzania kryzysowego (zapobieganie klęskom żywiołowym),
- rozwój Internetu światłowodowego,
- gazyfikacja wszystkich wsi,
- wzrost nakładów na ochronę zdrowia,
- ułatwienie dostępu do opieki zdrowotnej,
- przyciąganie do powiatu młodych, kreatywnych, wykształconych osób,
- system zachęt dla podmiotów z branży IT,
- tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości branży IT,
- tworzenie nowych żłobków i przedszkoli,
- budowa sieci turystycznych tras rowerowych,

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

- stok narciarski na Chełmcu,
- budowa odkrytego basenu,
- dotacje dla firm dotkniętych spadkiem przychodów wskutek pandemii COVID-19,
- zagospodarowanie Wzgórza Gedymina w Szczawnie-Zdroju,
- wsparcie produktów lokalnych, w tym rękodzieła,
- tworzenie ścieżek w koronach drzew,
- wspieranie lokalnej gastronomii.

W tym miejscu należy wyraźnie podkreślić, że projekty, zadania do realizacji wskazane przez mieszkańców Powiatu Wałbrzyskiego dotyczą aktywności wszystkich podmiotów mających wpływ na rozwój lokalny, tj. samorządów, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, świata nauki, instytucji szczebla centralnego, itd.

CZĘŚĆ IV: ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE

6. Analiza SWOT

Przedstawiona analiza SWOT opracowana została w ramach roboczych spotkań pracowników Starostwa Powiatowego w Wałbrzychu, a w następnej kolejności poddana została procesowi konsultacji społecznych. Kluczem do konstrukcji analizy był podział jej zawartości merytorycznej na kilka podobszarów odpowiadających sferom funkcjonowania powiatu. Punktem odniesienia była przygotowana diagnoza strategiczna oraz wyniki badań ankietowych.

Tabela 9. Analiza SWOT Powiatu Wałbrzyskiego w podziale na wyszczególnione sfery funkcjonowania

Obszar 1 – Rozwój gospodarczy, rynek pracy, edukacja, sektor rolnictwa	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Efektywność w pozyskiwaniu środków europejskich• Rozwój sektora MSP• Relatywnie czyste środowisko naturalne• Rolnictwo wysokiej specjalizacji• Elastyczny rynek pracy• Położenie transgraniczne• Zasoby naturalne i ich różnorodność• Położenie geograficzne – mała odległość od ośrodka aglomeracji, mała odległość od innych miast i rynków pracy, także zagranicznych• Zasoby naturalne – drewno i surowce skalne• Sektor MSP bazujący na lokalnych zasobach (głównie usługi), różnicowanie się funkcji obszarów wiejskich (szczególnie w pobliżu miast)• Korzystne warunki glebowo-klimatyczne dla prowadzenia wielokierunkowej produkcji rolniczej (rolnictwo ekologiczne, geoturystyka, wytwarzanie energii odnawialnej na terenach rolnych)• Rosnący poziom wykształcenia ludności na obszarach wiejskich• Dostępność do sieci Internet na terenie gmin powiatu	<ul style="list-style-type: none">• Brak dywersyfikacji gospodarczej• Niewystarczająca liczba przedsiębiorstw• Brak większych zakładów przemysłowych• Niewystarczająca efektywność programów pomocowych dla bezrobotnych• Zmniejszająca się liczba gospodarstw rolnych• Brak terenów inwestycyjnych• Obszary chronione (Natura 2000), utrudnienia w swobodnej rozbudowie infrastruktury• Niewystarczające parametry techniczne istniejącej infrastruktury drogowej (wąskie drogi o dużych spadkach, brak wystarczającego pasa drogowego)• Braki w zakresie aktywności gospodarczej i przedsiębiorczości mieszkańców, brak tradycji w zakresie drobnej przedsiębiorczości• Niski stopień innowacyjności przedsiębiorstw• Niekorzystna struktura demograficzna, depopulacja• Braki w kwalifikacjach zawodowych mieszkańców• Niedostateczne inwestycje zagraniczne i krajowe• Braki w zakresie imprez targowych i wystawienniczych• Niski poziom usług wsparcia rolnictwa• Mała specjalizacja produkcji zwierzęcej• Niewystarczające wykorzystanie OZE• Niezrekultywowane tereny poprzemysłowe• Obniżanie standardów kształcenia w wyniku presji demograficznej• Niewystarczający system zbiorników retencyjnych, brak małej retencji, brak

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

	<p>urządzeń nawadniających</p> <ul style="list-style-type: none">• Brak zintegrowanego systemu zarządzania gospodarką odpadami, niska świadomość ekologiczna ludności wiejskiej• Obniżanie standardów kształcenia w wyniku presji demograficznej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• Możliwość pozyskania dotacji z funduszy europejskich• Ekologiczne, tradycyjne rolnictwo• Zdywersyfikowane możliwości nawiązywania współpracy podmiotów gospodarczych• Poprawiający się wizerunek regionu• Rozwój Aglomeracji Wałbrzyskiej• Rozwój gospodarstw agroturystycznych wraz z produkcją zdrowej żywności• Wzrost popytu na dobra i usługi produkowane i wytwarzane na bazie regionalnych, lokalnych zasobów• Wykreowanie marki Ziemia Wałbrzyska w oparciu o produkty regionalne (zdrowa ekologiczna żywność) oraz usługi oferowane w regionie o potencjale agroturystycznym• Zwiększenie wydatków na politykę wiejską, tworzenie miejsc pracy poza sektorem rolniczym (rozwój usług)	<ul style="list-style-type: none">• Potencjalny wzrost biurokracji• Ograniczone wsparcie ze szczebla centralnego (finansowe i polityczne)• Starzenie się społeczeństwa• Niepewna sytuacja międzynarodowa• Relatywnie wysokie koszty pracy• Niedopasowanie programów edukacyjnych do potrzeb rynku pracy• Wysokie nakłady finansowe na przebudowę istniejącej sieci drogowej z dostosowaniem do właściwych parametrów• Wymagania przepisów techniczno-budowlanych nie zawsze współmierne do możliwości terenowych• Zagrożenie utratą funkcji społeczno-ekonomicznych w miarę spadku dochodów mieszkańców oraz samorządów• Brak możliwości zwiększenia stanu budżetu powiatu w następstwie kryzysu, konieczność rezygnacji z prowadzenia szkół publicznych• Obniżenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu w wyniku zaniechania inwestycji w system transportowy i infrastrukturę• Pandemie
Obszar 2 – Sektor turystyczny, spędzanie czasu wolnego, kultura	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Czyste środowisko naturalne• Ponadprzeciętna tożsamość kulturowa• Ponadprzeciętna tożsamość lokalna• Aktywne ruchy kulturalne• Dziedzictwo kulturowe• Relatywnie duża liczba gospodarstw agroturystycznych i miejsc hotelowych• Obszary chronione (Natura 2000)• Wyjątkowe walory krajobrazowe• Zasoby naturalne i ich różnorodność• Położenie transgraniczne• Ukształtowanie terenu• Wartości kulturowe o znaczeniu europejskim, liczne zabytki oraz pamiątki historyczne, zabytki techniki• Baza wypoczynkowa przystosowana do obsługi ruchu turystycznego w okresie całorocznym, o zróżnicowanym standardzie	<ul style="list-style-type: none">• Braki w zakresie infrastruktury turystycznej, ze szczególnym uwzględnieniem ścieżek rowerowych,• Niewystarczająca promocja powiatu• Mała liczba turystów, którzy dodatkowo przyjeżdżają na krótkie pobyty• Dekapitalizacja bazy uzdrowiskowej
Szanse	Zagrożenia

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

<ul style="list-style-type: none">• Bliskość miasta Wałbrzycha i jego zasobów• Wzrost zainteresowania społeczeństwa sektorem kultury, aktywnym wypoczynkiem• Rozwój agroturystyki• Rozwój turystyki weekendowej• Partnerstwo publiczne na rzecz rozwoju współpracy międzygminnej• Rozwój gospodarstw agroturystycznych wraz z produkcją zdrowej żywności• Rozwój geoturystyki na Ziemi Wałbrzyskiej i turystycznej współpracy transgranicznej w wyniku rosnącego popytu na turystykę historyczną, zdrowotną i kulturową• Zintegrowanie zarządzanie destynacją turystyczną (destination management), tworzenie spójnych produktów turystycznych i kulturalnych	<ul style="list-style-type: none">• Dominacja Wałbrzycha nad powiatem• Bariery prawne w pozyskiwaniu środków zewnętrznych przez małe jednostki samorządowe, kulturalne• Przejmowanie środków finansowych na kulturę przez duże ośrodki kulturalne• Większa oferta kulturalno-rozrywkowa dużych miast (Wałbrzych, Świdnica, Wrocław)• Przekształcanie środowiska naturalnego• Niszczenie zasobów naturalnych• Spadek atrakcyjności turystycznej względem innych regionów i zagranicy (Czechy)• Zachwianie płynności lub upadek przedsiębiorstw turystycznych w wyniku kryzysu, w konsekwencji dekapitalizacja bazy (brak środków na remonty i ubezpieczenie), a przez to obniżenie atrakcyjności i odpływ turystów
Obszar 3 – System zewnętrznych i wewnętrznych powiązań komunikacyjnych	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Korzystne położenie geograficzne• Efektowność samorządów w pozyskiwaniu środków zewnętrznych• Gęstość dróg o utwardzonej nawierzchni odpowiadająca zapotrzebowaniu mieszkańców• Dobry stan dróg krajowych na terenie powiatu i dróg powiatowych• Kompetencje samorządu w realizacji inwestycji drogowych	<ul style="list-style-type: none">• Większa odległość od autostrad• Brak różnorodności transportu• Stan komunikacji publicznej• Braki w zakresie nowoczesnej infrastruktury (brak ścieżek, skrzyżowań bezkolizyjnych)• Rozbieżne interesy różnych instytucji zajmujących się komunikacją• Górskie ukształtowanie terenu jest problematyczne dla systemu komunikacji• Utrudnienia w ruchu drogowym związane ze wzrostem ruchu indywidualnego (kongestia)• Zły stan infrastruktury kolejowej, zwłaszcza obiektów kolejowych• Brak zintegrowania komunikacyjnego z innymi powiatami, z resztą województwa
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• Konkurencyjność transportowa, w tym współpraca z partnerami czeskimi w zakresie pokrycia powiatu siatką połączeń• Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na poprawę stanu i spójności infrastruktury drogowej• Wykorzystanie ruchu tranzytowego trasą S3-Czechy po jej uruchomieniu• Inicjatywy powiatów ościennych i województwa w zakresie inwestycji drogowych i kolejowych zwłaszcza realizacji tzw. Drogi Sudeckiej, obwodnicy zachodniej Szczawna-Zdroju oraz łącznika Wałbrzycha z drogą S3 lub S5• Stworzenie wspólnych ofert w komunikacji autobusowej (ulgi, standaryzacja taboru)	<ul style="list-style-type: none">• Pogorszenie perspektyw rozwoju gospodarczego (pandemia)• Bardzo wysoki koszt modernizacji istniejącej infrastruktury• Utrudniona komunikacja z uwagi na niedostosowaną infrastrukturę• Niewspółmiernie wysoki stopień nakładów środków finansowych na infrastrukturę w stosunku do uzyskanych efektów społecznych, gospodarczych itp.• Wymagania przepisów techniczno-budowlanych nie współmierne do możliwości terenowych• Recesja skutkująca brakiem możliwości zabezpieczenia wkładu własnego w projektach infrastrukturalnych z dofinansowaniem zewnętrznym (środki UE)

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

	<ul style="list-style-type: none">• Postępujące ograniczanie konkurencji w komunikacji autobusowej skutkujące pogorszeniem siatki połączeń i pogłębianiem wykluczenia komunikacyjnego
Obszar 4 – Bezpieczeństwo publiczne, ekologia, uwarunkowania społeczne	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Sprawnie działające jednostki OSP• Rozwinięta sieć instytucji opieki społecznej• Poprawa infrastruktury drogowej (bezpieczeństwo na drogach)• Obniżający się poziom przestępczości• Wzrastające poczucie tożsamości lokalnej• Duży potencjał środowisk twórczych• Współpraca organizacji pozarządowych z administracją publiczną• Korzystniejsze postrzeganie rozwiązań ekologicznych• Realizacja projektów wspierających ekologiczne rozwiązania	<ul style="list-style-type: none">• Likwidowanie lokalnych posterunków, niewystarczająca liczba funkcjonariuszy• Wciąż niewystarczająca świadomość ekologiczna społeczności lokalnej• Konsekwencje społeczne niskiego przyrostu naturalnego• Niewystarczająca aktywność organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych• Niższe dochody mieszkańców powiatu w stosunku do dużych ośrodków• Zagrożenie drobną przestępczością, pobłażliwość społeczna• Wieloletnie zapóźnienia w zakresie melioracji wodnych• zagrożenie powodziowe na części terenów,• Niewystarczające parametry techniczne istniejącej infrastruktury drogowej (brak chodników, miejsca na poszerzenia jezdni, ukształtowanie terenu i wielkość działek drogowych)• Duża ilość osób bezrobotnych w tym długotrwale oraz ludzi młodych i kobiet• Niska aktywność zawodowa ludności wiejskiej• Brak nowych mieszkań, niski standard zasobów mieszkaniowych• Brak specjalistycznych placówek służby zdrowia• Niska aktywność obywatelska• Niska emisja, niski stopień systemowej energii cieplnej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• Coraz szersza promocja ekologicznych rozwiązań• Rozwój edukacji ekologicznej w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE)• Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na poprawę stanu środowiska• Wzrost świadomości ekologicznej• Promocja modelu dużej rodziny	<ul style="list-style-type: none">• Niewystarczające środki z budżetu państwa na ośrodki wsparcia społecznego• Mało efektywna polityka w zakresie służby zdrowia• Wykluczenie społeczne bezrobotnych, niepełnosprawnych i osób starszych• Duża ilość przepisów i niewydolny system prawny• Wymagania przepisów techniczno-budowlanych nie współmierne do możliwości terenowych• Wysoki koszt przebudowy istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej• Wzrost przestępczości pospolitej w wyniku kryzysu, wzrost bezrobocia i napięć

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

	społecznych <ul style="list-style-type: none">• Rozwarstwienie społeczne
Obszar 5 – Zarządzanie publiczne oraz współpraca z partnerami społecznymi	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Wykształcona i kompetentna kadra administracyjna• Obsługa interesantów na wysokim poziomie• Potencjał powiatu wynikający z jego wielkości i położenia	<ul style="list-style-type: none">• Niewystarczająca współpraca pomiędzy powiatem a gminami• Niski budżet powiatu• Stosunkowo mało aktywnych organizacji pożytku publicznego• Niewielkie możliwości decyzyjne powiatu w stosunku do gmin• Najsilniejszy ośrodek aktywności społecznej w regionie (Wałbrzych) znajduje się poza powiatem• Brak skutecznego systemu promocji regionalnych zasobów (dla inwestorów, dla turystów, dla nowych mieszkańców)• Niewystarczająca współpraca samorządu z przedsiębiorcami (brak dialogu, propozycji wsparcia, konsensusu dla szczególnie pożądanym działań)• Niewystarczająca współpraca z organizacjami pozarządowymi (NGO),• Niedostosowanie wszystkich obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• Wspólne pozyskiwanie środków UE dla wszystkich samorządów,• Digitalizacja procesów administracyjnych jako konieczność po kryzysie pandemicznym, racjonalizacja zatrudnienia• Przekierowanie do powiatów większych środków na rozwój opieki zdrowotnej, opieki społecznej i przywracanie ozdrowieńców do społeczeństwa	<ul style="list-style-type: none">• Niedocenienie znaczenia konsensusu w podejmowaniu decyzji pomiędzy samorządem a innymi partnerami• Zahamowanie rozwoju e-administracji z braku środków• Likwidacja podmiotów trzeciego sektora w wyniku ograniczeń z powodu pandemii• Braki w zakresie zarządzania partycypacyjnego

Źródło: opracowanie na podstawie materiałów dostarczonych przez Starostwo Powiatowe w Wałbrzych

Wybrane wnioski z przeprowadzonej analizy:

- należy efektywnie wykorzystać środki europejskie w kolejnej perspektywie,
- istnieje znaczący potencjał sektora turystycznego,
- konieczność dopasowania oferty edukacyjnej do wymogów rynku pracy,
- zalecana poprawa infrastruktury technicznej, w tym drogowej,
- aktywność społeczna jest zbyt niska,
- problemy w zakresie niskiej emisji wymagające pilnych i kompleksowych działań,
- braki w zakresie mieszkalnictwa, niski standard części mieszkań,
- zintensyfikować promocję powiatu.

7. Misja i wizja powiatu

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego misja to zestaw dążeń, celów, kierunków działania, na które zorientowane są aktywności podejmowane przez samorząd przy pomocy pozostałych środowisk tworzących lokalną rzeczywistość.

Misją Powiatu Wałbrzyskiego jest zapewnienie jak najwyższej jakości życia mieszkańcom przy poszanowaniu zasad zrównoważonego rozwoju oraz przy efektywnym wykorzystaniu posiadanych zasobów i pojawiających się szans rozwojowych.

Wizja jest inspiracją na przyszłość, jest również obrazem przyszłości, który chcielibyśmy, żeby się urzeczywistnił. W przypadku wizji powiatu bardzo ważne jest uzyskanie konsensusu rozwojowego wszystkich grup odpowiedzialnych za jego rozwój, czyli wspólnej wizji przyszłości podzielanej przez mieszkańców, samorządowców, organizacje pozarządowe, przedsiębiorców.

Wizja Powiatu Wałbrzyskiego, jest to miejsce przyjazne swoim mieszkańcom, stwarzające im warunki do spełniania ambicji prywatnych i zawodowych. Powiat Wałbrzyski ma zatem społeczeństwo charakteryzujące się wysokim poziomem tożsamości lokalnej, integracji oraz życzliwości społecznej. Środowisko naturalne jest w bardzo dobrym stanie, problem niskiej emisji został prawie rozwiązany, bogactwo dziedzictwa kulturowego wykorzystywane jest w pełnym wymiarze. Mieszkańcy zarabiają lepiej, zmniejszyło się rozwarstwienie społeczne, obszary ubóstwa, zjawisko wykluczenia społecznego ma incydentalny charakter. Młodzież nie musi wyjeżdżać za granicę i do dużych miast w poszukiwaniu lepszych warunków życia. Rynek pracy jest elastyczny, reaguje na zmiany w otoczeniu, obniżył się wysoki wskaźnik bezrobocia w powiecie, wzrósł wskaźnik przedsiębiorczości. Efektywność realizacji usług publicznych jest na jeszcze wyższym poziomie, udaje się skutecznie pozyskiwać fundusze zewnętrzne, ze szczególnym uwzględnieniem środków europejskich. Współpraca z gminami powiatu przebiega w sposób harmonijny z korzyścią dla społeczności lokalnej. Powiat jest znany z wyjątkowo wysokiej jakości obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców). Promocja powiatu jest efektywna i nowoczesna, dociera do coraz szerszej grupy odbiorców. Poprawiła się jakość tkanki mieszkalnej oraz infrastruktury drogowej. Programy edukacyjne są efektywne, nowoczesne, dopasowane do wymogów rynku pracy.

8. Cele strategiczne, operacyjne i zadania do realizacji

Drzewo celów jest rdzeniową częścią każdej strategii. Nie inaczej jest w przypadku Powiatu Wałbrzyskiego. Zestawienie celów powstało w oparciu o przeprowadzone badania, analizy oraz w ramach konsensusu wypracowanego podczas licznych spotkań roboczych, warsztatów strategicznych w dniu 02.10.2020 r.

Wśród dyskusji nad przyszłością powiatu często przewijały się głosy dotyczące wzmacniania kapitału ludzkiego i społecznego, dbałości o środowisko naturalne, poprawy jakości usług publicznych, komunikacji. Szczególne miejsce w dyskusji zajmował rozwój sektora turystycznego, a właściwie zgoda co do konieczności jego przyspieszonego rozwoju. Pojawiały się wątki dotyczące wspierania budownictwa mieszkaniowego, transportu publicznego, dostępności komunikacyjnej. Przedstawione drzewo celów jest próbą kompromisowego pogodzenia oczekiwań wszystkich zaangażowanych w opracowanie strategii osób, środowisk oraz mieszkańców powiatu.

Tabela 10. Drzewo celów strategii Powiatu Wałbrzyskiego

CEL STRATEGICZNY HORYZONTALNY			
Zrównoważony rozwój oraz wysoka jakość usług publicznych w Powiecie Wałbrzyskim			
Cel strategiczny 1. Wzmocnienie kapitału ludzkiego, wzrost integracji społecznej			
Cele operacyjne	Zadania	Termin realizacji	Źródła finansowania
1.1. Porządek publiczny i bezpieczeństwo	• Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	• Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
1.3. Efektywna pomoc społeczna	• Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
1.4. Rozwój funkcji PCPR	• Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
1.5. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi (NGO)	• Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
Cel strategiczny 2. Ochrona i kształtowanie walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego			
Cele operacyjne	Zadania	Termin realizacji	Źródła finansowania
2.1. Przeciwdziałanie niskiej emisji	• Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
2.2. Szersze wykorzystanie OZE	• Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
2.3. Edukacja ekologiczna	• Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
2.4. Promowanie bogatego dziedzictwa kulturowego	• Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

2.5. Działania na rzecz rozwoju sektora kultury	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
Cel strategiczny 3. Wspieranie rozwoju gospodarczego powiatu, w tym rynku pracy			
Cele operacyjne	Zadania	Termin realizacji	Źródła finansowania
3.1. Wsparcie sektora MSP, w tym w zakresie pozyskiwania dotacji ze środków UE	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
3.2. Aktywna promocja terenów inwestycyjnych	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
3.3. Szkolenia dla przedsiębiorców	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
3.4. Przeciwdziałanie bezrobociu	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
3.5. Współpraca na linii samorząd, biznes, nauka	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
Cel strategiczny 4. Rozwój sektora turystyki			
Cele operacyjne	Zadania	Termin realizacji	Źródła finansowania
4.1. Poprawa infrastruktury turystycznej	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
4.2. Rozwój geoturystyki	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
4.3. Rozwój agroturystyki	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
4.4. Promocja walorów turystycznych powiatu	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
4.5. Współpraca w kreowaniu sieciowych produktów turystycznych	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
Cel strategiczny 5. Poprawa jakości usług publicznych, współpraca samorządowa, kształtowanie wizerunku powiatu			
Cele operacyjne	Zadania	Termin realizacji	Źródła finansowania
5.1. Promocja powiatu	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
5.2. Efektywne zarządzanie kryzysowe	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
5.3. E-administracja publiczna	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
5.4. Rozwój pracy zdalnej	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
5.5. Upraszczenie procedur administracyjnych	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
Cel strategiczny 6. Poprawa dostępności przestrzennej, wspieranie budownictwa mieszkaniowego			
Cele operacyjne	Zadania	Termin realizacji	Źródła finansowania
6.1. Zrównoważony i zintegrowany transport publiczny	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
6.2. Wsparcie w zakresie uzyskiwania pozwoleń na budowę	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
6.3. Poprawa infrastruktury	<ul style="list-style-type: none">Zadania wybrane do realizacji	2021-2030	Budżet powiatu oraz

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

drogowej	w procesie implementacji strategii		środki zewnętrzne
6.4. Poprawa infrastruktury kolejowej	• Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
6.5. Rewitalizacja obiektów i terenów zdegradowanych	• Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
Cel strategiczny 7. Wyższa jakość edukacji			
Cele operacyjne	Zadania	Termin realizacji	Źródła finansowania
7.1. Współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami w zakresie oferty edukacyjnej	• Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
7.2. Szkolenia kompetencyjne dla kadry nauczycielskiej	• Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
7.3. Implementacja dobrych praktyk z innych placówek edukacyjnych	• Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
7.4. Promocja nauki języków obcych	• Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne
7.5. Poprawa warunków kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	• Zadania wybrane do realizacji w procesie implementacji strategii	2021-2030	Budżet powiatu oraz środki zewnętrzne

Źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny horyzontalny odwołuje się do idei implementacji zasad zrównoważonego rozwoju w powiecie wałbrzyskim ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju przyjaznej administracji, współpracy samorządowej i kształtowania dobrego wizerunku powiatu. Ponadto cel w bezpośredni sposób koreluje z procesem ochrony i kształtowania walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego powiatu.

W kontekście źródeł finansowania, oprócz środków z budżetu Powiatu Wałbrzyskiego, środków samorządu Województwa Dolnośląskiego, część zadań zrealizowana powinna zostać z budżetów poszczególnych gmin Powiatu Wałbrzyskiego. Ponadto bardzo istotne będą środki pochodzące z funduszy europejskich w okresie programowania 2021-2027. Poprzez wykazanie zbieżności założeń celów strategii z najważniejszymi opracowaniami szczebla ponadlokalnego aplikowanie o te fundusze będzie ułatwione. Ponadto wykorzystane zostaną środki przeznaczone na działalność statutową organizacji pożytku publicznego. Kolejnym istotnym źródłem finansowania powiatowych inicjatyw są prywatne fundusze przedsiębiorstw, które realizując wspólne cele zapisane w strategii kreują lokalną rzeczywistość. Precyzyjny montaż finansowy każdego z projektów będzie tworzony na bieżąco w perspektywie do roku 2030, uwzględniając aktualne regulacje prawne.

9. Procedura aktualizacji strategii, monitoring i ewaluacja

Jednym z elementów warunkujących sukces w zakresie implementacji strategii jest właściwe, konsekwentne **monitorowanie** i ocena postępu prac. W tym ujęciu monitoring jest procesem polegającym na ciągłym zbieraniu i analizowaniu danych odnoszących się do poszczególnych zadań. Na bazie uzyskanych informacji można dokonywać potencjalnych korekt i modyfikacji zaplanowanych polityk rozwojowych. Należy mieć na uwadze dynamikę zmian w otoczeniu, być przygotowanym na elastyczne reakcje dopasowane do konkretnych potrzeb.

W kontekście metodycznym monitoring i późniejsza ewaluacja strategii rozwoju powiatu powinna odbywać się przy wykorzystaniu zestawu wskaźników monitorujących. Kluczem jest zawsze dostępność danych statystycznych, ewentualnie możliwość przeprowadzenia dodatkowych badań. Przykładowe zestawienie wskaźników zawiera poniższa tabela. W kwestii **ewaluacji** należy wziąć pod uwagę dynamikę zmian poszczególnych wartości na przestrzeni badanych lat.

Tabela 11. Zestawienie wskaźników monitorujących i ewaluacyjnych w przyporządkowaniu do poszczególnych celów strategicznych

Przykładowe wskaźniki	Wzmocnienie kapitału ludzkiego, wzrost integracji społecznej	Ochrona i kształtowanie walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	Wspieranie rozwoju gospodarczego powiatu, w tym rynku pracy	Rozwój sektora turystyki	Poprawa jakości usług publicznych, współpraca samorządowa, kształtowanie wizerunku powiatu	Poprawa dostępności przestrzennej, wspieranie budownictwa mieszkaniowego	Wyższa jakość edukacji
Wskaźniki monitorujące							
Liczba osób objętych wsparciem pomocy społecznej (os.)							
Liczba projektów przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu (szt.)							
Ćwiczący w klubach sportowych (os.)							
Liczba projektów zrealizowanych przy udziale NGO (szt.)							
Liczba organizacji pozarządowych (NGO) na mieszkańca							
Biblioteki (liczba czytelników) (os.)							

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Liczba osób uczestniczących w lokalnych imprezach (os.)							
Liczba projektów transgranicznych (szt.)							
Liczba przestępstw ogółem							
Wskaźnik salda migracji w powiecie							
Poziom tożsamości lokalnej (badania ankietowe)							
Liczba mieszkańców powiatu (os.)							
Liczba obiektów objętych termomodernizacją (ob.)							
Liczba instalacji OZE (szt.)							
Stopień emisji dwutlenku węgla (t/r)							
Powierzchnia terenów zielonych (ha)							
Powierzchnia gruntów leśnych (ha)							
Liczba projektów z zakresu edukacji ekologicznej (szt.)							
Liczba projektów z zakresu promocji dziedzictwa kulturowego (szt.)							
Stopa bezrobocia (%)							
Liczba bezrobotnych (os.)							
Wskaźnik przedsiębiorczości (liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców)							
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN)							
Liczba nowych miejsc pracy							
Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw (szt.)							
Liczba zgłoszonych ofert pracy (szt.)							
Powierzchnia terenów inwestycyjnych (ha)							
Liczba turystów (os.)							
Liczba miejsc noclegowych							
Liczba projektów promocyjnych w zakresie turystyki (szt.)							
Liczba gospodarstw agroturystycznych (ob.)							
Liczba wykreowanych sieciowych produktów turystycznych (szt.)							
Średni dzienny poziom wydatków ponoszonych przez turystów (PLN)							
Liczba wejść na stronę internetową powiatu							
Poziom jakości obsługi klienta (badania ankietowe)							
Wartość umów o dofinansowanie projektów ze środków europejskich (PLN)							
Liczba projektów z zakresu e-administracji publicznej (szt.)							
Liczba lekarzy i dentystów (os.)							
Liczba wydanych pozwoleń na budowę (szt.)							

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Powierzchnia zrewitalizowanych terenów (ha)							
Liczba zrewitalizowanych obiektów (ob.)							
Długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych (km)							
Długość nowych dróg (km)							
Długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (km)							
Powierzchnia gmin objęta MPZP (ha)							
Liczba projektów z obszaru Smart City (szt.)							
Średnia cena za 1 m2 lokalu mieszkalnych (PLN)							
Liczba projektów dla uczniów niepełnosprawnych i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (szt.)							
Liczba szkoleń kompetencyjnych dla kadry nauczycielskiej (szt.)							
Nakłady finansowe powiatu na edukację w przeliczeniu na 1 ucznia (PLN)							

Źródło: opracowanie własne

10. Literatura pomocnicza

- Fiedor B. (red.), Podstawy ekonomii środowiska i zasobów naturalnych, C.H. Beck., Warszawa 2002.
- Florida R., Cities and the creative class. Routledge, New York 2005.
- Govers R., Go F., Place Branding. Global, Virtual and Psychological Identities, Constructed, Imagined and Experienced. Palgrave Macmillan, New York 2009.
- Hague C., Planning and place identity. In: Place identity, participation and planning, eds. C. Hague, P. Jenkins, Routledge, New York 2005.
- Hall P., Innovative Cities. In: Structural Change in Europe. Innovative Cities and Regions, eds. L. Hagbarth, Hagbarth Publications, Bollschweil 2000.
- Klasik A., Strategie regionalne. Formułowanie i wprowadzanie w życie, Wydawnictwo AE, Katowice 2002.
- Kotler P., Asplund C., Rein I., Heider D., Marketing Places Europe. Prentice Hall, London 1999.
- Kotler P., Haider D., Rein I., Marketing Places. Attracting Investment, Industry, and Tourism to Cities, States, and Nations, The Free Press, New York 1993.
- Obłój K., Strategia organizacji. W poszukiwaniu trwałej przewagi konkurencyjnej, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2007.
- Olmstead J., Creating the Functionally Competent Organization. An Open Systems Approach, Greenwood Publishing Group, Westport 2002.
- Pawłowski A. Sustainable Development as a Civilizational Revolution: A Multidisciplinary Approach to the Challenges of the 21st Century, CRC Press, Taylor & Francis Group, London 2011.
- Pawłowski, A. How many dimensions does sustainable development have? Sustainable Development, 2008, 16(2), pp. 81-90.
- Porter M., Competitive advantage. Creating and sustaining superior performance, The Free Press, Simon and Schuster, New York 1998.
- Proctor T., Public Sector Marketing, Pearson Education, Essex 2007.

- Raszkowski A., Bartniczak B., On the Road to Sustainability: Implementation of the 2030 Agenda Sustainable Development Goals (SDG) in Poland. *Sustainability* 2019, 11 (2), 366.
- Raszkowski A., Bartniczak B., Sustainable Development in the Central and Eastern European Countries (CEECs): Challenges and Opportunities. *Sustainability* 2019, 11, 1180.
- Raszkowski A., Elementy procesu tworzenia strategii rozwoju organizacji pozarządowych, „Nauki o Zarządzaniu” „Management Sciences” 3(24), Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2015.
- Raszkowski A., Nowe trendy w marketingu miejsc, [w:] Korenik S., Dybała A. (red.) 2011, *Przestrzeń a rozwój*. PN UE nr 241, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2011.
- Raszkowski A., Przemysły kreatywne na rzecz rozwoju regionalnego, [w:] Kuźnik F. (red.), *Badania miejskie i regionalne. Doświadczenia i perspektywy*. KPZK PAN, Warszawa 2013.
- Raszkowski A., The strategy of local development as the component of creative human capital development process. In: *Local and Regional Economy in Theory and Practice*, Sobczak E., Bal-Domańska B., Raszkowski A., eds., *Research Papers of Wrocław University of Economics* 394, Publishing House of Wrocław University of Economics, Wrocław 2015.
- Raszkowski A., Bartniczak B. Towards Sustainable Regional Development: Economy, Society, Environment, Good Governance Based on the Example of Polish Regions. *Transformations in Business & Economics* 2018, Vol. 17, No 2 (44), pp. 225-245.
- Sobczak E., Bartniczak B., Raszkowski A., Aging Society and the Selected Aspects of Environmental Threats: Evidence from Poland. *Sustainability* 2020, 12, 4648.
- Stimson R., Stough R., Roberts B.: *Regional Economic Development. Analysis and Planning Strategy*, Springer, Heidelberg 2006.

11. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności Powiatu Wałbrzyskiego	16
Wykres 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	17
Wykres 3. Wskaźniki obciążenia demograficznego i współczynnik feminizacji (osoby)	17
Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności wg miejsca zamieszkania	18
Wykres 5. Zameldowania i wymeldowania ogółem (osoby)	19
Wykres 6. Liczba małżeństw i rozwodów	19
Wykres 7. Kadra medyczna, lekarze i lekarze dentyści	20
Wykres 8. Porady lekarskie ogółem, apteki	21
Wykres 9. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	22
Wykres 10. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w %	22
Wykres 11. Rodziny zastępcze	23
Wykres 12. Łóżka w szpitalach ogólnych.....	23
Wykres 13. Najczęstsze przyczyny, na podstawie których przyznano rodzinom pomoc społeczną	24
Wykres 14. Liczba przestępstw ogółem	27
Wykres 15. Wybrane wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w %	27
Wykres 16. Członkowie i ćwiczący w klubach sportowych	28
Wykres 17. Biblioteki publiczne, księgozbiór i wypożyczenia	28
Wykres 18. Biblioteki publiczne, czytelnictwo	29
Wykres 19. Liczba imprez organizowanych w powiecie ogółem	29
Wykres 20. Liczba uczestników imprez organizowanych w powiecie	30
Wykres 21. Uczestnicy seansów kinowych i wystaw	30
Wykres 22. Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok (%)	32
Wykres 23. Bezrobotni zarejestrowani	32
Wykres 24. Bezrobotni zarejestrowani wg poziomu wykształcenia.....	33
Wykres 25. Bezrobotni zarejestrowani wg wieku	33
Wykres 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego i stopa napływu bezrobotnych zarejestrowanych.....	34
Wykres 27. Współczynniki skolaryzacji (%)	35
Wykres 28. Szkoły ponadgimnazjalne.....	35
Wykres 29. Dochody i wydatki Powiatu Wałbrzyskiego ogółem (PLN)	36
Wykres 30. Dochody i wydatki na 1 mieszkańca ogółem (PLN).....	37
Wykres 31. Wartość umów o dofinansowanie projektów ze środków europejskich (PLN)	37
Wykres 32. Wartość umów o dofinansowanie projektów ze środków europejskich w podziale na wybrane programy operacyjne, wydatki ogółem (PLN)	38
Wykres 33. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane wg grup sekcji PKD 2007.....	39
Wykres 34. Podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych	40
Wykres 35. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. mieszkańców	40
Wykres 36. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (tys. PLN)	41
Wykres 37. Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (tys. PLN)	41
Wykres 38. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca (PLN)	42
Wykres 39. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN)	42
Wykres 40. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych ogółem (%)	43
Wykres 41. Miejsca noclegowe.....	43
Wykres 42. Turyści zagraniczni w 2019 r. (wybrane kraje).....	44
Wykres 43. Noclegi udzielone turystom krajowym i zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych ogółem na 10 tys. mieszkańców	44
Wykres 44. Sieć ciepła (km)	48
Wykres 45. Kubatura budynków ogrzewanych centralnie ogółem (dam ³)	48
Wykres 46. Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku (GJ)	49
Wykres 47. Kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych ogółem (PLN)	50
Wykres 48. Budynki mieszkalne podłączone do wodociągów w %.....	50
Wykres 49. Budynki mieszkalne podłączone do kanalizacji w %	51
Wykres 50. Zużycie energii elektrycznej (MWh)	51

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 51. Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca (kWh).....	52
Wykres 52. Korzystający z poszczególnych instalacji w % ogółu ludności powiatu	52
Wykres 53. Sieć gazowa w gospodarstwach domowych	53
Wykres 54. Sieć gazowa, zużycie gazu w MWh	54
Wykres 55. Sieć rozdzielcza na 100 km ² (km)	54
Wykres 56. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca (m ³)	55
Wykres 57. Mieszkania wyposażone w poszczególne instalacje w % ogółu mieszkań	55
Wykres 58. Zaległości w opłatach za mieszkania w zasobach gminnych (tys. PLN).....	56
Wykres 59. Zasoby mieszkaniowe Powiatu Wałbrzyskiego	57
Wykres 60. Zasoby mieszkaniowe, powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	57
Wykres 61. Zasoby mieszkaniowe, podstawowe wskaźniki	58
Wykres 62. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	58
Wykres 63. Sklepy i targowiska (liczba obiektów).....	59
Wykres 64. Powierzchnia gruntów leśnych (ha).....	59
Wykres 65. Obszary prawnie chronione (ha)	60
Wykres 66. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²).....	60
Wykres 67. Budynki niemieszkalne ogółem, powierzchnia użytkowa (m ²)	61
Wykres 68. Pozwolenia wydane na budowę, nowe budynki mieszkalne	61
Wykres 69. Mediana cen za 1 m ² lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych (rynek pierwotny i wtórny) (PLN)	62
Wykres 70. Średnia cena lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych (rynek pierwotny i wtórny) (PLN)	63
Wykres 71. Średnia cena za 1 m ² lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych ogółem (PLN)	63
Wykres 72. Powierzchnia gruntów komunalnych (ha)	64
Wykres 73. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, powierzchnia gmin objęta obowiązującymi planami (ha).....	64
Wykres 74. Emisja zanieczyszczeń gazowych (t/r).....	65
Wykres 75. Ścieki oczyszczane w ciągu roku, odprowadzone ogółem (dam ³)	66
Wykres 76. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności	66
Wykres 77. Przemysłowe i komunalne oczyszczalnie ścieków, przepustowość ogółem (m ³ /dobę)	67
Wykres 78. Odpady komunalne zebrane podczas likwidacji dzikich wysypisk (t)	67
Wykres 79. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku (t).....	68
Wykres 80. Tereny zieleni, nasadzenia i ubytki (szt.).....	68
Wykres 81. Tereny zieleni, powierzchnia (ha)	69
Wykres 82. Drogi powiatowe (km)	69
Wykres 83. Pojazdy w powiecie.....	70
Wykres 84. Czy zależy Panu/i na rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego?	72
Wykres 85. Czy utożsamia się Pan/i ze swoim Powiatem (poczucie tożsamości lokalnej)?	72
Wykres 86. Czy uważa Pan/i, że Powiat rozwinął się w ostatnich latach (2014 – 2020)?	73
Wykres 87. Ocena środowiska geograficznego - stan środowiska naturalnego	74
Wykres 88. Ocena środowiska geograficznego - położenie Powiatu	74
Wykres 89. Ocena środowiska geograficznego - walory turystyczne Powiatu	75
Wykres 90. Ocena środowiska geograficznego - czystość i porządek.....	75
Wykres 91. Ocena gospodarki - jakość rynku pracy (możliwość znalezienia atrakcyjnej pracy)	76
Wykres 92. Ocena gospodarki - wskaźnik bezrobocia	76
Wykres 93. Ocena gospodarki - możliwość otwarcia i prowadzenia działalności gospodarczej	77
Wykres 94. Ocena gospodarki - możliwość skorzystania z potrzebnych usług, np. usługi finansowe, remontowe, serwisowe	77
Wykres 95. Ocena gospodarki - możliwość zrobienia zakupów.....	78
Wykres 96. Ocena gospodarki - rozwój zakładów produkcyjnych	78
Wykres 97. Ocena infrastruktury technicznej - jakość dróg i chodników	80
Wykres 98. Ocena infrastruktury technicznej - dostępność komunikacji publicznej	80
Wykres 99. Ocena infrastruktury technicznej - zasoby mieszkaniowe.....	81
Wykres 100. Ocena infrastruktury technicznej - stan gospodarki komunalnej	81
Wykres 101. Ocena infrastruktury technicznej - dostępność Internetu	82

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

Wykres 102. Ocena infrastruktury społecznej - możliwość kształcenia dzieci i młodzieży	82
Wykres 103. Ocena infrastruktury społecznej - możliwość podnoszenia i zmiany kwalifikacji przez dorosłych	83
Wykres 104. Ocena infrastruktury społecznej - poziom oświaty	83
Wykres 105. Ocena infrastruktury społecznej - sektor kultury	84
Wykres 106. Ocena infrastruktury społecznej - możliwość atrakcyjnego spędzania wolnego czasu	84
Wykres 107. Ocena infrastruktury społecznej - inicjatywy społeczne mieszkańców (m.in. NGO)	85
Wykres 108. Ocena infrastruktury społecznej - wsparcie dla osób potrzebujących pomocy (pomoc społeczna)	85
Wykres 109. Ocena infrastruktury społecznej - dostęp do usług medycznych (ochrona zdrowia)	86
Wykres 110. Ocena infrastruktury społecznej - bezpieczeństwo publiczne	86
Wykres 111. Ocena infrastruktury społecznej - status materialny mieszkańców Powiatu	87
Wykres 112. Ocena zarządzania publicznego - działania władz lokalnych	88
Wykres 113. Ocena zarządzania publicznego - funkcjonowanie Starostwa Powiatowego	88
Wykres 114. Ocena zarządzania publicznego - poziom obsługi klienta (mieszkańca)	89
Wykres 115. Jakie są wg Pana/i silne strony Powiatu Wałbrzyskiego? Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 silne strony	89
Wykres 116. Jakie są wg Pana/i słabe strony Powiatu Wałbrzyskiego? Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 słabe strony	90
Wykres 117. Jakie są wg Pana/i zewnętrzne szanse rozwojowe dla Powiatu Wałbrzyskiego? Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 szanse	90
Wykres 118. Jakie są wg Pana/i zewnętrzne zagrożenia dla Powiatu Wałbrzyskiego? Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 zagrożenia	91
Wykres 119. Czy angażuje się Pan/i w życie Powiatu? W jaki sposób? Może Pan/i zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź	92
Wykres 120. Czy uważa Pan/i, że ma wpływ na to, co dzieje się w Powiecie Wałbrzyskim?	92
Wykres 121. Czy jest Pan/i zadowolony/a z tego, że mieszka w Powiecie Wałbrzyskim?	93
Wykres 122. Czy planuje Pan/i w przyszłości przeprowadzkę do innego Powiatu?	93
Wykres 123. Czy poleciłby/łaby Pan/i komuś Powiat Wałbrzyski jako miejsce do życia?	94
Wykres 124. Czy Powiat Wałbrzyski jest miejscem o znacznym potencjale rozwojowym?	94
Wykres 125. Czy jakość życia w Powiecie Wałbrzyskim poprawi się w najbliższych latach?	95
Wykres 126. Płeć respondentów	95
Wykres 127. Wiek respondentów	96
Wykres 128. Wykształcenie respondentów	96
Wykres 129. Jaka jest Pana/i aktywność zawodowa? Może Pan/i zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.	97

12. Spis tabel

Tabela 1. Cele strategiczne, priorytety rozwojowe gmin powiatu wałbrzyskiego	6
Tabela 2. Zbieżność założeń strategii rozwoju powiatu z krajowymi i regionalnymi opracowaniami	10
Tabela 3. Rodzinna piecza zastępcza – liczba rodzin i liczba dzieci.....	25
Tabela 4. Instytucjonalna piecza zastępcza – liczba dzieci w danych placówkach.....	25
Tabela 5. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych (liczba osób/zadania)	25
Tabela 6. Liczba osób objętych pomocą w ramach interwencji kryzysowej (2014-2016)	26
Tabela 7. Liczba osób objętych pomocą w ramach interwencji kryzysowej (2017-2019)	26
Tabela 8. Wychowankowie objęci procesem usamodzielniania. Rodzinna/instytucjonalna piecza zastępcza (liczba osób)	26
Tabela 9. Analiza SWOT Powiatu Wałbrzyskiego w podziale na wyszczególnione sfery funkcjonowania.....	101
Tabela 10. Drzewo celów strategii Powiatu Wałbrzyskiego	107
Tabela 11. Zestawienie wskaźników monitorujących i ewaluacyjnych w przyporządkowaniu do poszczególnych celów strategicznych	110

13. Załączniki

13.1. Kwestionariusz ankietowy

Ankieta dla mieszkańców

Szanowni Mieszkańcy Powiatu Wałbrzyskiego,

Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu rozpoczęło prace nad nową „Strategią rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030”. Dokument ma określić, min. kluczowe kierunki rozwojowe, obszary strategiczne Powiatu na najbliższe lata oraz przyczynić się do dynamizowania rozwoju społeczno-gospodarczego. Długofalowym efektem opracowania i wdrożenia strategii powinna być wyższa jakość życia mieszkańców Powiatu. Ponadto, opracowanie będzie pomocne w procesie aplikowania o nowe środki pomocowe z funduszy Unii Europejskiej. Niniejsza ankieta pozwoli zapoznać się z Państwa opiniami, sugestiami oraz w znacznym stopniu wspomóc proces tworzenia nowej strategii.

Ankieta jest anonimowa, a Państwa odpowiedzi zostaną wykorzystane wyłącznie do prac nad „Strategią rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030” oraz raportem z badań ankietowych, będącym jej integralnym komponentem.

Dziękujemy za pomoc i zaangażowanie

1. Czy zależy Panu/i na rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego?

zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

2. Czy utożsamia się Pan/i ze swoim Powiatem (poczucie tożsamości lokalnej)?

zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

3. Czy uważa Pan/i, że Powiat rozwinął się w ostatnich latach (2014 – 2020)?

zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

4. Jak ocenia Pan/i poszczególne obszary funkcjonowania Powiatu?

Proszę ocenić w skali od 1 do 5 zaznaczając w polach znakiem X.

ŚRODOWISKO GEOGRAFICZNE	OCENIAM				
	5 bardzo dobrze	4 dobrze	3 ani dobrze ani źle	2 źle	1 bardzo źle
Stan środowiska naturalnego	☐	☐	☐	☐	☐
Położenie Powiatu	☐	☐	☐	☐	☐
Walory turystyczne Powiatu	☐	☐	☐	☐	☐
Czystość i porządek	☐	☐	☐	☐	☐

GOSPODARKA	OCENIAM				
	5 bardzo dobrze	4 dobrze	3 ani dobrze ani źle	2 źle	1 bardzo źle
Jakość rynku pracy (możliwość znalezienia atrakcyjnej pracy)	☐	☐	☐	☐	☐
Wskaźnik bezrobocia	☐	☐	☐	☐	☐
Możliwość otwarcia i prowadzenia działalności gospodarczej	☐	☐	☐	☐	☐
Możliwość skorzystania z potrzebnych usług, np.	☐	☐	☐	☐	☐

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

<i>usługi finansowe, remontowe, serwisowe</i>					
Możliwość zrobienia zakupów	☐	☐	☐	☐	☐
Rozwój zakładów produkcyjnych	☐	☐	☐	☐	☐

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	OCENIAM				
	5 bardzo dobrze	4 dobrze	3 ani dobrze ani źle	2 źle	1 bardzo źle
Jakość dróg i chodników	☐	☐	☐	☐	☐
Dostępność komunikacji publicznej	☐	☐	☐	☐	☐
Zasoby mieszkaniowe	☐	☐	☐	☐	☐
Stan gospodarki komunalnej	☐	☐	☐	☐	☐
Dostępność Internetu	☐	☐	☐	☐	☐

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	OCENIAM				
	5 bardzo dobrze	4 dobrze	3 ani dobrze ani źle	2 źle	1 bardzo źle
Możliwość kształcenia dzieci i młodzieży	☐	☐	☐	☐	☐
Możliwość podnoszenia i zmiany kwalifikacji przez dorosłych	☐	☐	☐	☐	☐
Poziom oświaty	☐	☐	☐	☐	☐
Sektor kultury	☐	☐	☐	☐	☐
Możliwość atrakcyjnego spędzania wolnego czasu	☐	☐	☐	☐	☐
Inicjatywy społeczne mieszkańców (m.in. NGO)	☐	☐	☐	☐	☐
Wsparcie dla osób potrzebujących pomocy (pomoc społeczna)	☐	☐	☐	☐	☐
Dostęp do usług medycznych (ochrona zdrowia)	☐	☐	☐	☐	☐
Bezpieczeństwo publiczne	☐	☐	☐	☐	☐
Dostęp do usług publicznych	☐	☐	☐	☐	☐
Status materialny mieszkańców Powiatu	☐	☐	☐	☐	☐

ZARZĄDZANIE PUBLICZNE	5 bardzo dobrze	4 dobrze	3 ani dobrze ani źle	2 źle	1 bardzo źle
Działania władz lokalnych	☐	☐	☐	☐	☐
Funkcjonowanie Starostwa Powiatowego	☐	☐	☐	☐	☐
Poziom obsługi klienta (mieszkańca)	☐	☐	☐	☐	☐

5. Jakie są wg Pana/i **silne** strony Powiatu Wałbrzyskiego? Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 silne strony.

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

☐ potencjał turystyczny	☐ innowacyjność gospodarki	☐ oferta sportowo-rekreacyjna
☐ wskaźnik bezrobocia	☐ jakość dróg	☐ oferta kulturalno-rozrywkowa
☐ poziom oświaty	☐ zarządzanie publiczne	☐ bezpieczeństwo publiczne
☐ szanse na rozwój zawodowy	☐ zasoby mieszkaniowe	☐ kapitał społeczny
- inne, jakie?.....
.....
.....

6. Jakie są wg Pana/i **słabe** strony Powiatu Wałbrzyskiego? *Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 słabe strony.*

☐ potencjał turystyczny	☐ innowacyjność gospodarki	☐ oferta sportowo-rekreacyjna
☐ wskaźnik bezrobocia	☐ jakość dróg	☐ oferta kulturalno-rozrywkowa
☐ poziom oświaty	☐ zarządzanie publiczne	☐ bezpieczeństwo publiczne
☐ szanse na rozwój zawodowy	☐ zasoby mieszkaniowe	☐ kapitał społeczny
- inne, jakie?.....
.....
.....

7. Jakie są wg Pana/i **zewnętrzne szanse rozwojowe** dla Powiatu Wałbrzyskiego? *Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 szanse.*

☐ pozyskanie funduszy UE	☐ komunikacja w regionie	☐ wzrastający poziom wykształcenia
☐ współpraca samorządowa	☐ wzrost gospodarczy kraju	☐ postęp technologiczny
☐ dbałość o zdrowy tryb życia	☐ rozwój przedsiębiorczości	☐ napływ kapitału zagranicznego
☐ mobilność zawodowa	☐ rozwój turystyki	☐ zagraniczni partnerzy (JST)
- inne, jakie?.....
.....
.....

8. Jakie są wg Pana/i **zewnętrzne zagrożenia** dla Powiatu Wałbrzyskiego? *Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 zagrożenia.*

☐ procesy globalizacyjne	☐ emigracja zarobkowa	☐ klęski żywiołowe
☐ pandemie	☐ spadek liczby ludności	☐ rozwarstwienie społeczne
☐ niestabilne przepisy prawa	☐ nadmierny fiskalizm	☐ niedobór środków centralnych
☐ jakość polityki centralnej	☐ bezrobocie w skali kraju	☐ kryzysy gospodarcze
- inne, jakie?.....
.....
.....

9. Jakie działania powinny Pana/i zdaniem zostać zrealizowane w latach 2021-2030, aby przyczynić się do rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu i wzrostu poziomu życia mieszkańców? *Proszę wymienić maksymalnie 5 działań/projektów.*

- 1.....
.....
.....
.....
.....
- 2.....
.....
.....
.....
.....

.....
3.....
.....
.....
4.....
.....
.....
5.....
.....
.....

10. Czy angażuje się Pan/i w życie Powiatu? W jaki sposób? *Może Pan/i zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.*

- Biorę udział w samorządowych imprezach
 Promuję Powiat na zewnątrz (np. podkreślam jego walory, potencjał rozwojowy)
 Biorę udział w sesjach Rady Powiatu
 Działam w organizacji formalnej lub nieformalnej (np. kulturalnej, sportowej, ekologicznej, społecznej, itp.)
 Interesuję się życiem Powiatu (śledzę lokalne, regionalne media)
 Angażuję się w inny sposób, jaki?.....
.....
 Nie angażuje się w życie Powiatu

11. Czy uważa Pan/i, że ma wpływ na to, co dzieje się w Powiecie Wałbrzyskim?

- zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

12. Czy jest Pan/i zadowolony/a z tego, że mieszka w Powiecie Wałbrzyskim?

- zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

13. Czy planuje Pan/i w przyszłości przeprowadzkę do innego Powiatu?

- zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

14. Czy poleciłby/łaby Pan/i komuś Powiat Wałbrzyski jako miejsce do życia?

- zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

15. Czy Powiat Wałbrzyski jest miejscem o znacznym potencjale rozwojowym?

- zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

16. Czy jakość życia w Powiecie Wałbrzyskim poprawi się w najbliższych latach?

- zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

17. Płeć

- kobieta mężczyzna

15. Wiek

- 18-25 lat 26-35 lat 36-50 lat 51-65 lata powyżej 65 lat

Strategia rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030

18. Wykształcenie

podstawowe zawodowe średnie wyższe

19. Jaka jest Pana/i aktywność zawodowa?

Może Pan/i zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

☐ pracuję zatrudniony(a) u pracodawcy	☐ jestem na emeryturze/rencie
☐ jestem pracodawcą	☐ uczę się
☐ prowadzę działalność gospodarczą	☐ pracuję dorywczo
☐ jestem bezrobotny(a)	☐ inna, jaka.....

20. Od którego roku jest Pan/i mieszkańcem Powiatu? rok

UZASADNIENIE

Strategia Rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego jest dokumentem określającym kierunki rozwoju powiatu na lata 2021 – 2030. Celem Strategii jest wskazanie misji, wizji oraz celów strategicznych i operacyjnych, zadań, których realizacja w określonym horyzoncie czasowym przyczyni się do rozwoju powiatu.

Na podstawie Zarządzenia nr 31 / 2020 Starosty Wałbrzyskiego z dnia 1 kwietnia 2020 roku został powołany Zespół do opracowania założeń, zebrania informacji i danych o stanie obecnym Powiatu, wyznaczeniu priorytetów, celów strategicznych rozwoju Powiatu oraz kierunku rozwoju infrastruktury Powiatu. Zespół przy opracowywaniu projektu Strategii współpracował z dr hab. Andrzejem Raszkowskim, prof. Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Najważniejsze elementy Strategii (m.in. wizja, misja, mocne i słabe strony oraz szanse zagrożenia, a także cele i zadania) zostały opracowane w ramach warsztatów strategicznych oraz na podstawie ankiet wypełnianych przez mieszkańców Powiatu Wałbrzyskiego. Efektem prac Zespołu jest przedkładany dokument zatytułowany „Strategia Rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021 – 2030”.

Z chwilą uchwalenia Strategia Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021 – 2030 staje się podstawowym, wieloletnim dokumentem strategicznym formułującym politykę rozwoju społeczno – gospodarczego powiatu z perspektywy lokalnej. W systemie zarządzania lokalnego Strategia jest dokumentem stanowiącym plan postępowania powiatowych władz samorządowych na swoim terenie i służy jako narzędzie zarządzania tym procesem, a także jako dokument informacyjny.

Mając na uwadze uwarunkowania formalne celem niniejszej uchwały jest przyjęcie przez Radę Powiatu Wałbrzyskiego Strategii Rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021 – 2030, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.